Z.
I

BIBLIOTECA NAZ.
Vittorio Emanuele III
XXXVIII
F
38
NAPOLI

XXXVIII
F
38

XXXVIII

38

XXXVIII
7
35

INSTITVTIONES
IN LINGVAM SANCTAM HEBRAICAM.

AVTHORE

BENEDICTO BLANCVCCIO
ROMANO

SAC. THEOL. ET PHILOSOPHIÆ
DOCTORE

AC IN ALMAE VRBIS GYMNASIO
eiuſdem Linguæ Profeſſore.

NAPOLI

ROMAE, Apud Bartholomæum Zannettum. M. DC. VIII.

SVPERIORVM PERMISSV

Imprimatur ſi placet R. P. M. S. P.
Cæſ. Fidelis Viceſg.

EGO Fr. Petrus Pichius de Treuio, Ord. Præd. Lector linguę Sanctę in Conu. S. Mariæ ſuper Mineruam, Ex commiſsione Reuerendiſs. P. M. Sac. Pal. vidi hoc opus, cuius titulus eſt *Inſtitutiones in Linguam Sanctam Hebraicam, Authore R. D. Benedicto Blancuccio Romano*, & nihil in eo reperi quod Fidei, vel bonis moribus aduerſetur, & exiſtimo typis dari poſſe. In quorum fidem manu propria me ſubſcripſi.

Ego Fr. Petrus qui ſupra manu propria.

Imprimatur
Fr. Angelus Brixius, Reuerendiſs. P. M. S. Palatij ſocius.

Adm. Ill.ri ac Reu.mo Patri D.

BERNARDINO PAVLINO VTRIVSQVE SIGNATVRÆ S. D. N. REFERENDARIO ABBATI &c.

BENEDICTVS BLANCVCCIVS ROMANVS Theologus diuinarum Hebraicarumq. litterarum in Almæ Vrbis Gymnaſio Profeſſor P. F.

LABORES mei domeſtici, Præſul Reuerendiſsime, vigilijſque nocturnis elucubratæ in Linguam Sanctam Hebraicam Inſtitutiones prodeunt ſub tui nominis patrocinio multis de cauſis. Primum enim cum pręter meam opinionem, inter cęteros, quos priuatim erudiebam, Ioannes Baptiſta Lachius, tuus ex ſorore nepos, diſcipulus aduenisſet, quem præcipuarum linguarum Latinæ, Gręcę, & Hebraicę ſtudijs florere cupiebas, ei promiſi me breui traditurum compendio, quas nunc edo, Inſtitutiones. Deinde res ipſa me admonuit, ne patronum alium quàm te optarem, dum meorum auditorum hoc altero anno, nobilium in Almæ Vrbis Gymnaſio, ac de re litteraria bene meritorum precibus vrgebar, vt paterer hęc meliorem in formam redacta, publicę vtilitati ſeruire. Videlicet nullus exiſtere videbatur Author, qui regulas eius artis certo, & definito quodam modo tradat, & enucleate diſtinguat: vel qui plura verba diuerſæ ſpeciei, affixorum naturas, mutationes, & conuerſiones punctorum, omnino vt rei difficultas maxime poſtulat, proponat, atque exemplis illuſtret; quæ omnia didicerunt a me in Scholis auditores mei. Non potui igitur iuſta hæc poſtulata

vllo modo negligere,ac promiſſa non præſtare; nec rurſum potui non quærere columen te in eiuſmodi onere deferendo. Si enim tua, quæ maxima ſunt, ornamenta & merita perpendebam, a te virtutis ſtudioſos, & religioni, ac veræ pietati deditos,defendi intelligebam; inuidos verò ambitioſos ac leui aura inflatos repudiari noueram, atque contemni: Bonas etiam artes,ac liberali homine dignas, earumq. ſtudioſos a te amari, iuuarique pro viribus, omnes prædicabant. Te denique viris doctis,ac ſapientibus perfugium eſſe tutiſſimum, naturalemq. tuam in omnes diuino timore repletos,ac virtute quauis excellentes tàm exteros,quàm domeſticos propenſionem teſtabantur omnes, & admirabantur. Atque vt cætera deſint eius rei argumenta, vnicum illud certe preclarum eſt, quod a fel. record. Clemente VIII. Pont. ter Maximo teſtimonium habuiſti luculentiſsimum; cum per tot annos aſsidue Prodatariatus prouinciam arduam te gerere voluerit. Nouerat nempe ſummus Pater, quàm multos ambitio inciter, fallat arrogantia, prouocet audacia ad Beneficia Eccleſiaſtica conſectanda. Nouerat quot viros, doctos quidem,ſed non audaces; bonos, & de Republica benè meritos, ſed non altiora petentes,terreret, paupertas, repelleret timor, inuidia propulſaret; arceret denique religioſa conſcientia, & naturæ ipſius imbecillitas, omni fauore humano deſtitutos; quibus tamen etiam tacentibus, diuino, humanoq. iure beneficia & honores propè deberentur. Quibus incommodis vt proſpiceret pro virili parte, & ex Paſtoris munere Pontifex Optimus,alijs rebus ipſe difficilioribus, latiuſque patentibus præpeditus, vt tu modò turbulentiſſimam hanc hominum auaritiam, & ſceleratam beneficiorum Eccleſiaſticorum cupiditatem reprimeres; modò opitulareris indigentium probitati; ampliſsimo illi muneri, quod inter cætera, ob anfractus difficiliores, ſimoniæque non vitatos bene ſcopulos, laborem aſsiduum, ſummamque vigilantiam flagitat, te licet inuitum,& quotidie recuſantem cum bonorum omnium conſenſu ac lætitia præfecit,præfectumque ſeruauit. Prouinciam vero illam tu quàm rectè geſſeris, teſtis

eſt

eſt multorum iuuenum, exterorum & barbarorum ſuſtentata paupertas: quorum vt ſtudia honeſta foueres, alios generoſa quadam beneficentia cumulaſti; alios longa moleſtaque fortunæ, & inuidorum iactatione conflictatos benigne recreaſti, & in tranquillum tuæ benignitatis & clementiæ portum ſecunda charitatis aura deduxiſti. Teſtatur denique Collegium Scotorum ab eodem ſummo Pontifice nuper in Vrbe erectum, ac tuæ fidei ſane quàm opportune commendatum. His præclare geſtis vt æternam profectò famam, nominiſque tui immortalitatem perpetuę litteratorum virorum memoriæ, monumentiſque conſecraſti; ita mihi quoque cumulum addidiſti tot tantorumq; beneficiorum,& cauſas, quibus hos qualeſcunque labores, tuo Nepoti adoleſcenti optimo promiſſos, nunc ſub tuo præſidio publicæ vtilitatis ergò edere non vererer. Nimirum huius tuæ benignitatis, munificentiæq. vſuram eiuſmodi me recepturum ſpero, vt ab infenſis, inuidiſq. obtrectatoribus libellus hic viuat illæſus. quamquam ſileo præterea fore, vt huius linguæ ſtudioſi plurimum tibi debeant, ſi quid ex hoc libello vtilitatis & emolumenti perceperint. Quare ſi eundem tu libenter, & hilari fronte complexus fueris, humanitatis comitatiſque tuæ memoria vnà cum libro longe lateque manabit, ac omnes (opinor) excuſabunt, quod optimo Præſuli dicarim diu debitum grati animi monumentum. Interim, vt Deus Opt. Max. a quo omnia bona proficiſcuntur, Amplitudinem tuam tueatur, ac ne itidem me, quem adhuc ſemper ornaſti, fouere ceſſes, vtq. tuam in doctos viros voluntatem conſeruet, atq. in dies augeat magis, etiam atque etiam obſecrabo. Vale. Datum ex Aedibus SS. Quirici & Iulitæ de Vrbe VII. Idus Decembris MDCVI.

Amplit. Tuæ Reuerendiſs.

Deditiſsimus famulus

Benedictus Blancuccius.

SACRARVM HEBRAICARVMQVE LITTERARVM STVDIOSIS AVTHOR SAL. D.

SOLENT plerique initio ſui operis lectorem monere de libri excellentia, de ſuſceptis in eo laboribus, de fine, de vtilitate denique, & operis neceſſitate; Tum vt legentium ſibi beneuolentiam concilient; tùm vt maleuolorum, ſiue inuidorum obtrectationes propulſent, & curioſis interrogatis reſpondeant. Mihi verò in hoc breui labore neutrum ſpectandum, ac nihil horum cenſeo faciendum. Nam quod ſpectat ad vtilitatem, atque præſtantiam, cum, & olim Sacri Doctores Hieronymus, Auguſtinus, alijque permulti, & recentiores Theologi in diſciplinis grauiſſimis diù multumque verſati extrema ſenectute hoc ſtudiorum genus amplecti conſueuerint, ſatis de ea re amplum videntur teſtimonium ſuo exemplo præbuiſſe. Illud a te, amice Lector, vnum diligentius obſeruari velim, qua ratione vertendo paginas, regulas, quæ ſubtiliores videntur, ediſcas, & aliquid vtilitatis ex his haurias, vt ne te temporis in ea re conſumpti aliquando pœniteat. Quemadmodum enim Theologus nullus huius linguæ cognitione carere vel debet, vel poteſt, vt Sacræ Scripturæ ſenſus noſſe queat, ita nec ſine illa ſaltem primoribus labris deguſtata, eaſdem explanare poterit. Idcirco vt omnes difficultates ſuperentur, non omnia videntur Tyronibus principiò a magiſtris tradenda eſſe, nec ab eiſdem memoriæ mandanda, ſed illa ſolum quæ vſitato charactère excuſa fuerint, & quibus in margine (Nota) appoſitum fuerit. Exceptiones etiam Regularum generalium non omnes initio cognoſcendæ: obruunt enim ingenia Tyronum, eorum præſertim qui grandiores iam, & in ſtudijs grauioribus occupati, laurea etiam donati, memoria non adeo pollent felici, vel otio minus abundant, vel memoria minus valent. Primum igitur praxim ſingularum orationis partium habere coneris, vt ad eas deinde applices regulas. Quæ enim traduntur, exempli gratia, de Verborum formatione, deque Coniugationum notis, & ipſarum mutuis diſcriminibus, has Verborum inflexiones, & paradigmata niſi teneas, nullo modo progredi in huius linguæ cognitione queas. In mutationibus etiam Nominum, & Verborum, aduenientibus affixis (quæ eſt difficilior pars totius Hebraicæ orationis, & linguæ, per quam aditus patet ad legenda Rabinorum ſcripta ſine punctis, quæ quidã Regulis percipere tantum conantur, ſed certe falluntur) vix certa aliquæ regulæ (quod huius linguæ periti norunt) tradi poſſunt; in quas ſcilicet ſpecies, & ad quanam formam nomi-

na

na illa vel alia reducantur, cuius ſint generis, horumque ſimilia. Ne igitur in Scyllam ignorantiæ incidas fugiens euitare Carybdim breuitatis, ac ne ſine conto ſubigas nauem ad portum, perleges prius adhibita tamen optimi voce Præceptoris) omnes terminationes, & formationes nominum, ac notabis, quæ in quas vocales mutentur, ſine regulæ cuiuſquam obſeruatione: deinde vero Regulas expendes diligenter, & conferes cum ipſo nomine memoria retento; & obſeruabis, in quibus fallat regula, quidue in alijs deſideret: qua exercitatione, & frequentiſſimum, quod dixi modo, accidere, & neceſſarium hoc poſtremum cognoueris. De Syntaxi. ex qua pendet ars Poetica neminem ferè legi, qui Grammaticæ Inſtitutiones ſcripſerit, in quo prorſus conquieſcam; nec ſtatuere facilè poſſum quiſnam addiſcentibus potiſſimum ſit præ cæteris vſui futurus. Etenim Syntaxis ferè nec regulis percipitur, quæ abſq. dubio propter exceptiones quam plurimas fallunt, neque vero paucis facile explicatur. Tota enim paſſim in toto Theſauro declaratur, & in quolibet fermè Verbo ſeu Radice (quæ dicitur) diuerſa eſt: itaque Theſaurus ipſe, & Dictionaria erunt regulæ Syntaxeos omnium aptiſſimæ. Quanquam quis omnino Grammaticus Theſauros integros breui complectatur Inſtitutione? Verba enim hebraica iuxta ſuos Idiotiſmos, & ſchemata diuerſa ab Authore linguæ inuenta conſtruuntur: quibus tamen (vt RR. Abèn Ezrà in Exod. & Bechaiài teſtantur) Spiritus Sanctus vel Propheta ipſo inſpirante locuti, ſubiecti non ſunt. Quod ſi a ſacrorum verborum conſtructione aberraueris, inanis fuerit huius linguæ cognitio. Apud Rabinos enim vt quiſque ſæpiſſimè ac prudentiſſimè phraſibus ſacris vtitur, ita ille etiam doctiſſimus habetur præ cæteris, & linguæ huius peritiſſimus. Vt etiam apud Latinos, qui Ciceronem, alioſque veteres optimè nouerit imitari, ij demum doctiſſimi habentur. Idem, & in Hebraicis maiori ope, & diligentia obſeruandum eſt. Itaque ad hanc rem Arcam Noe, Theſaurum Hebraicum a D. Marco Marino Canonico Regulari Sancti Saluatoris de induſtria recens elaboratum tibi comparabis, ac diligenter euolues, qui eſt Concordantiarum (ita vocant) Hebraicarum fidelis ad verbum Interpres. Quare mea in hoc inanis poneretur opera, & longior, quam par eſſet, quo vitio in præſentia carere volumus. Verum ne ea pars Grammaticæ a nobis omnino neglecta videretur, regulas quaſdam propoſuimus, breuiores quidem, tamen quæ & Syntaxeos vim omnem explicabunt, & ad Sacra Volumina intelligenda, imitandaque conducent. Verba, & illorum genera omnia ita facilè a me explicantur, & extenſa in omnibus Coniugationibus redduntur, vt quod alij Regularum multitudine, & Appendicibus longis appoſitis, & obſcuris illuſtrare ſe arbitrati ſunt, nos breuius, & facilius egerimus, dum Exceptio-

nes.

nes tantum in fine Verbi, & mutationes, ac variationes, ſiue diuerſos modos, quibus reperiuntur in Biblijs inflexa, appoſuimus; ſuperuacaneum rati, & inutile illud opus obſcurum, quod reipſa, & experimento comprobabis. Idem præſtitimus, & in arte Poetica, vt ex eo capite perſpicies, exemplis ipſis propoſitis, quæ imitandæ ſunt, ac declarata quantitate pedum, & verſuum. Multitudo enim regularum (in hac lingua diſcenda) ingenia potius hebetat, & perturbat ipſius linguæ cognitionem. Neque id eo dico, quod te Regularum notitia carere aſſeram vtile; hoc enim eſſet Hebræos recentiores imitari, qui vocabula vertere, & in alienam (vulgarem dico) reddere ſciunt, & carmina ſcribere, ſed ſine arte, & grammaticæ fundamentis. Quos Rabi Dauid initio ſui Michlòl (Grammaticæ) aſſerit eſſe.

אֲשֶׁר לָמַד וְתוֹרָה לוֹ לְקִנְיָן וְלֹא לָמַד יְסוֹד דִּקְדּוּק וְלֹא בֵּן
כְּמוֹ חוֹרֵשׁ אֲשֶׁר יִנְהַג שְׁוָרִים וְיָדוֹ מִבְּלִי מַלְמַד וְדָרְבָן׃

cum ſint ſine verbo, nomine, & dictione, vt cæci palpitantes in tenebris, & veluti qui arat, & boues impellit ſine ſtimulo. ſed tamen ſuperuacanea eſt multitudo, vbi res æq; paucioribus fieri poteſt & rectius. Quod certè in Arte Poetica noſtra facilè conſequeris, ſi ea, vti diximus, vtaris, & cum aliorum (quos tamen ſuo honore, & ſummo dignos iudico, & haberi volo) regulis præceptiſque contuleris. Conſulto etiam prætermiſimus ſubtiles illas, & plures Grammaticæ Hebraicæ Obſeruationes Appendices, & Regulas, a Rabi Kimchio, & alijs Doctoribus tàm Hebræis, quàm Latinis traditas, & a nobis ſæpius perpenſas: ſed eas tantum attulimus, quæ neceſſariæ videbantur, ne quis eas nos vel ex inſcitia, vel ex incuria reliquiſſe ſuſpicetur. Plura enim quiſque per ſe ipſe conſequetur, vbi in regiam aulam linguæ huius introductus fuerit. Teſtes eorum, quæ diximus, erunt plures diſcipuli, a nobis in Almæ Vrbis Gymnaſio ſuperioribus annis hanc linguam edocti intra breue ſex menſium ſpatium (quod mirum fortaſſe cuipiam videri poteſt) qui ſacros libros per ſe interpretari, conſtructionis, & orationis totius reddere cauſam, etiam de apicibus, accentibus, de mutatione punctorum in ſingulis vocibus diſſerere potuerunt, atque adeo ad Rabinorum etiam Commentaria, quæ punctis, & vocalibus carent, propius accedere non dubitarunt. Hoſce adhuc ſuperſtites Italos, Gallos, Hiſpanos, Belgas (quos ſuo quemque nomine recenſere poſſem) huius rei teſtes licet afferre. Quibus vt ex ſententia ſucceſſit noſtras has Inſtitutiones, ac docendi rationem ſecutis, cupio tibi etiam, eaſdem ſi fueris conſectatus, fæliciter euenire. Valete.

ALTE-

ALTERA AD LECTOREM PRÆFATIO
De Lingua ſancta Hebraica,
Ac breuis Inſtructio de Grammatica, & eius partibus.

MVLTI ſunt qui ab hac Lingua ediſcenda abſterrentur difficultate huius linguæ, quia aliquanto eis videatur alienior, quàm vel Græca, vel Latina. Et quidem non eſt alia ſub cælo, quæ ſimpliciorem habet rationem declinandi nomina, cum flexionem caſuum non habeat ſimpliciter de numero ſingulari in pluralem addita vna tantum ſyllaba flectatur. Duo tantum genera habet, Maſculinum, & Fœmininum. Compoſitionem non admittit. Pronomina declinantur Articulorum præpoſitione, in alijs accidentibus congruunt cũ nominibus. Verba quatuor habent Coniugationes, in quibus omnia verba coniugare licet; non enim ſingula ſingulorum ſunt coniugationum, vt apud Græcos, & Latinos. Duplicem habent numerum, addito duali, qui conuenit cum plurali: duo genera, vt nomina, & pronomina, maſculinum ſcilicet, & fœmininum: nullam admittunt compoſitionem ex præpoſitionibus, ſed omnia ſunt figuræ ſimplicis. Verba Perfecta vnam habent rationem coniugandi, ſed diuerſo modo punctatam, nam vt vnum verbum, ita reliqua omnia coniugantur. Imperfecta etiam ſuas certas formas habent. Sunt in Verbis tres Modi, Indicatiuus, Imperatiuus, Infinitiuus, qui in verbis Perfectis Imperatiuo forma eſt ſimilis. Coniunctiuus & Optatiuus ſub illis cõprehenduntur, & formantur per quaſdam particulas. Sunt ſimiliter tres perſonæ; Tertia, quæ eſt Thema, ſecunda, & prima. Et ſi multa ſunt verba ſimplicia in hac Lingua vt omnium locupletiſſima, tamen vt videre licet in Dictionarijs, illa coniunctio, quæ inter illa eſt, aut contrarietas facit, vt ipſorum ſignificatio facillimè, & cognoſci, & memoriæ quoque mandari, ac retineri poſſit. Nec ſtudioſus turbetur varietate ſignificationum, quam in alijs linguis Compoſitio gignit, aut Dictionaria cum Iudæorum, tùm noſtratium æmulorum ſæpe vni themati per imperitiam aſcripſerunt, ſed multa verba ſæpe vnam tantum habent ſignificationem, quæ vt forma parum, ita modo ſignificandi variant. Participia declinantur more nominum; & non raro omiſſo tempore in nominum naturam tranſeunt. Partes denique indeclinabiles (ſub quibus Aduerbia, Præpoſitiones, Interiectiones, Coniunctiones complectuntur) iſta lingua paucas habet, ideo facile vſu perdiſcuntur.

Poſtquam ergo iuuentus fundamenta iecerit linguæ Latinæ tùm

Græcæ, & Sacra Theologiæ ac Philoſophia, aſſuefacienda eſt ad hoc ſtudium Hebrææ lingua, vt Sacram Scripturam rectius intelligere diſcat, & ad poſteritatem tranſmittatur, nec extinguatur lux Verbi Dei, ſed ſtudio linguæ huius accendatur, & tanquam pabulo alatur; & denique vt Hæreticorum, Iudæorumq. argumentis ex ipſius linguæ penetralibus deſumpta; deſtruantur iiſdem te-lis, & confodiantur. Ad cuius ſtudium, & amorem inuitare illos debet huius linguæ gloria ingens, quod ab alijs linguis nihil vendicet, aut mutuetur, per ſe non modo ditiſſima, ſed etiam copioſiſſima. E contra aliæ multas ab illa voces mutuantur, & inopiam ſuam multis tegunt præpoſitionum compoſitionibus. Inſuper commendatio maxima Linguæ huius eſt, quod cum omnes aliæ linguæ quælibet ſuum habeant contagium, quo iuuentus facilè inficitur, ac mores bonos colloquia mala, tamen hæc ſola de Deo vero, de veris cultibus Dei docet, præcipit timorem, fidem, veram inuocationem, obedientiam, patientiam, & cæteras virtutes, quæ in decalogo præcipiuntur. Prohibet idolatrias, & inconceſſas libidines, & commixtiones, ponit ob oculos exempla iræ Dei in ſceleratos. Ideo hoc nomen, & iſtum titulum præ omnibus alijs linguis meruit, quod dicatur, & ſit re vera Lingua Sancta, *& caſta, modo vites dogmata, & enarrationes iniquorum Rabbinorum, quæ præter corruptelas Sacræ Scripturæ etiam horribiles blaſphemias contra Chriſtum, contra intemeratam Virginem Mariam Matrem eius, contra Doctrinam Euangelij, contra articulos fidei noſtræ Catholicæ, contra Sacramenta, adeoque contra vniuerſam religionem Chriſtianam non parum etiam obſcenitatis, & ſpurcitiæ continent, ſicut norunt omnes, & teſtabuntur, qui in illis verſati ſunt, eaſque nos commemorare pudet. Accedat præterea facilitas, de qua ſuprà diſſeruimus. Tum denique neceſſitas illius addiſcendæ, quia cum contra reliquias Hebrææ gentis nobis pugnandum erit, & contra aduerſarios veritatis, qui in hac lingua ſtudent tantum eo conſilio, vt ex ea patrocinia quærant ſuæ impietatis, & contra eoſdem propugnãda fides, & religio noſtra de Diuina eſſentia in tres perſonas diſtincta; de altera perſona, quæ eſt filius Dei, ab æterno Patre genita, per quem condita ſunt omnia, qui ex Virgine homo natus, & factus, victimaque, qua placatus pater cæleſtis, cuius morte, & ſanguine, merito & gratia iuſtificati ſunt omnes homines. Itẽ de Spiritu Sãcto tertia perſona in diuinis, quod is ſanctificet, viuificet, foueat, doceat, conſoletur Eccleſiam, & in ea lucem, & inuocationem accendat. Cum ſcripta Apoſtolica Iudæi non recipiant, ex propheticis clara teſtimonia ſumenda ſunt, quibus tres illæ perſonæ diuinitatis probandæ. Verum etiam omnes articuli fidei Symbolici Apoſtolici, adeoque tota, & in-*

Vtilitas linguæ ſanctæ pro Eccleſia.

Hebraicæ linguæ peculiaris gloria.

& integra Doctrina *Chriſtiana religionis confirmanda erit. Ad hanc rem pertinet non mediocris cognitio Lingua Hebraica, vt Rabinorum corruptelas intelligas, & genuinam vim vocum ſignificationem, tum phraſium naturam, & vim oſtendere, & cauillationes ipſorum confutare poſſis. Has iam dictas cauſas ſi quis diligenter conſiderauerit, cur diſcēda ſit Theologo lingua hebraica intelliget, quam ſit neceſſaria ipſius cognitio, ita vt ſine ipſa nec libri Veteris, nec Noui Teſtamenti recte intelligere poſſit. Et ideo in Eccleſia inde ab initio in hunc vſque diem in tot, & tantis Imperiorum, & regnorum ruinis, etiam vaſtationibus, conſeruata eſt haud dubiè diuinitus, vt ex ea cognoſcatur, ipſe Deus quis, & qualis ſit, qua ipſius voluntas, quis condiderit mundum, per quem, & quo modo, & in quem finem condita ſit vniuerſa creatura, & ipſe tandem homo. Item quod hac lingua filius Dei legem in paradiſo, & poſt lapſum vocem Euangelij primis noſtris parentibus è ſinu Patris protulerit, quo ex morte vita reſtituti ſunt per fidem in eum. Et deinde perpetua temporum ſerie per Prophetas ad Eccleſiam locutus eſt, ideo nec Moſen, nec Prophetas, nec Chriſtum, nec Apoſtolos quiſquam intelliget hac lingua loquentes, nec poterit tueri verum, & ſanum intellectum cæleſtis doctrinæ contra Aduerſarios, niſi huius præſidio linguæ. Quam vt in poſterum etiam Deus Eccleſiæ ſuæ ſanctæ conſeruare velit, orandum eſt ſemper.* Ex quodam Authore.

FRANCISCVS PAVLINVS FLORENTINVS

Ad Benedictum Blancuccium Romanum Sac. Theol. Profeſſorem.

Abdita ſacra diu nobis monumenta priorum,
Excelſi genuit quos Salomonis humus
Pandis; & ante alios Iouis alitis inſtar ad alta
Tendis, & excelſum condis in aſtra caput.
Qualis apis campis hybleis nectar ab omni
Flore legens, gratum conſtruit inde fauum.
Omnia, quæ patres olim texere libellis,
Colligis, Hebraicum perficis ipſe decus.
Dum Cererem campi mittet, dumq. æthere ſtellæ
Aſtabunt, aderit nomen, honorq. tui.
Felices, quibus hæc aderint pia munera Libri,
Eloquium dabit hic, ſed modo lingua polum.
In cunctas diffuſa tua eſt ſapientia terras,
Et retinet nomen Solis vterq. latus.
Tempus edax terit omne; tuus ſed ſæcula cuncta
Quo mage lapſa fluent, hoc mage ſurget honos.

FRANCISCI PAVLINI

Ad eundem.

EXASTICON.

Hebraicæ ſyluam Linguæ, cæcoſq; receſſus
Digeris, in latam reſtituiſq; viam.
Atq; aperis ſecreta, licet multa ante vetuſtas
Ediderit, clarum, te duce, at omne viget.
Qui breuis obſcurus: facilis trahit omnia longe;
Hoc vno in libro candor vterq; micat.

SEBASTIANI PAVLINI FLORENTINI

EXASTICON.

Ad Eundem.

Aetherei quiſquis miraris dogmata Regis,
Et cupis excelſas mente ſubire fores,
Hinc via, nunc liber hic ducit te ſydera ad alta;
Per hunc ſi relegas tot monumenta Dei.
Gratia ſed BENEDICTE *tua eſt, ſi pectora noſtra*
Inſolito fructus nectare plena dabunt.

INDEX

INDEX HVIVS OPERIS.

DE Pronunciatione, & modo legendi. & primo

1 De
- De Figura, Numero, & Poteſtate Litterarum.
- Diuiſione Litterarum.
- Litteris Quieſcentibus.
- Litteris Duplicibus.
- Litterarum permutatione.
- Notis Numerorum ex Litteris.

2 De
- Punctis, Vocalibus, ſiue Motionibus.
- Differentia longarum, & breuium.
- Raptis, ſeu Compoſitis.
- Cognatis, ſeu permutabilibus.
- Camèz chatùph.
- Sceuà Quieſcente, & Mobili.
- Eiuſdem lectionis, & pronuntiationis modo.

3 De
- Dàgheſc, quod eſt Triplex. { Forte. Lene. Ornatus.
- Raphè.
- Mappich.

De Verbo, prima ſcilicet parte Orationis Hebraicæ.

4 De Accidentibus Verbo, ſcilicet
- Radice.
- Speciebus.
- Coniugationibus.
- Modo.
- Tempore.
- Perſona.
- Affixo, de quo infra.

5 De Verbo Perfecto, quod inflectitur dupliciter
- Simpliciter, ideſt nulla exiſtente gutturali.
- & vna, vel duabus, vel tribus gutturalibus radicalibus.

6 *De Verbis Imperfectis, & primo*

De Defectiuis
- Pè Nùn.
- Pè Iòd.
- Pè Làmed.

De

7 De Quieſcentibus
- Pè Aleph.
- Pè Iòd.
- Hàijn Vàu, vel Iòd.
- Làmed Aleph.
- Làmed Hè. ꝙ
  - ſimpliciter, cum vltima tm̃ gutt. infle&itur.
  - & cum radd. guttural.

8 De Duplicantibus, quæ continent vnicam ſpeciem.

9 De Compoſitis
- Pè Nùn Làmed Aleph.
- Pè Nùn Làmed Hè.
- Pè Iòd Làmed Aleph.
- Pè Iòd Làmed Hè.
- Pè Aleph Làmed Hè.
- Pè Nùn Làmed Nùn.
- Quatuor, vel Quinque litterarum.

10 Tabella Vocum Compoſitarum ex pluribus Coniugationibus (ſecundum quoſdam) ſiue Heteroclitarum.

De Nomine ſecunda Parte Orationis.

1 Et primus, de diuiſione Nominis in plures ſpecies.

2 Deinde de Nomine
- Rei.
- Tòar.
- Verbali, ſiue Actuali.
- Gentilitio.
- Diminutiuo.

3 De Nomine
- Perfecto.
- Imperfecto, ꝙ ſubdiuiditur in
  - Imperf. ſine litteris addititijs.
  - & Heemanticũ.

4 De accidentibus Nomini
- Genere.
- Numero.
- Varia declinatione.
- Regimine.
- Articulis.
- Formatione, &
- Affixo.

5 Tabulæ
- 1 Vocalium combinationis diuerſæ.
- 2 Fœmininorum pluriſyllaborum in Hè.
- 3 Deſinentium in Tàu.
- 4 Heemanticorũ
  - Perfectorum
  - Imperfectorum
  - Verborum.
  - Quatuor, vel quinque litterarũ.
- 5 Monoſyllaborum, & aliorum generum.

De

6 De cauſis mutationis punctorum ob
- Regimen.
- Numerum pluralem.
- Genus fœmininum.
- Litteram Paragogicam.
- Accentum Pauſatiuum.

De Affixo.

7 De mutatione in Perfectis diſſyllabis ex affixo.
Quæ vocales mutabiles, & in quas.

8 De mutatione in Nominibus fœmineis in ה & in fœmineis in ת definentibus.
De mutatione in Nominibus Imperfectis, generis maſc. vel fœm,
De mutatione Monoſyllaborum deductis à Perfectis, & Imperfectis, & generis maſculini, vel fœminini.
De mutatione in nominibus quatuor, vel quinque litterarum.

9 *De Affixis Verborum.*

Quomodo affigantur, mutent puncta, & ſignificent.

De Affixis
- Præteriti — Infinitiui
- Benoni — Imperatiui, & — Kâl.
- Pâhul — Futuri

10 De Affixis
- Pihèl in ſuis temporibus.
- Hiphil & denique
- Imperfectorum, in quibus eſt difficultas.

De מִלָּה *tertia Parte orationis Hebraicæ.*

1 Quæ cōplectūtur partes indeclinabiles, de
- Præpoſitionibus.
- Aduerbijs.
- Coniunctionibus, &
- Interiectionibus.
- Et earum omnium Affixis.

2 De Pronominibus Separatis, & Relatiuis.
3 De litteris Seruilibus.
4 De litteris Paragogicis, ſeu Addititijs.
5 De Accentibus.
6 De Numeris.
7 De modo inueniendi Radices.
8 De Arte Poetica.
9 De Syntaxi.
10 De Abbreuiaturis, quibus Rabini vtuntur.

INSTITVTIONES IN LINGVAM SANCTAM HEBRAICAM.

Authore

R. D. BENEDICTO BLANCVCCIO
Romano, Sac. Theol. & Philoſophiæ Doct.
ac in Almæ Vrbis Gymnaſio eiuſdem
Linguæ Profeſſore.

DE PRONVNCIATIONE, ET modo legendi. & primò,

De figura, numero, & poteſtate Litterarum, quæ אוֹתִיּוֹת *Hebræis dicuntur.*

HEBRÆORVM Litteræ nomine, & numero duæ & viginti ſunt, omnes cõſonantes, & mutæ; nõ enim proferuntur, vel aliquid ſoni habent, niſi uocales illis affigantur, quæ dent illis aliquem ſonum, a, e, i, o, &c.

A.	àleph	אָלֶף	א	I.	1
Bet V	Bèth	בֵּית	ב	II.	2
G, & gh	Ghìmel	גִּימֶל	ג	III.	3
D, & dh	Dàleth	דָּלֶית	ד	IIII.	4

He	Hè	חֵא	ה	V.	5
V	Vàu	וָו	ו	VI.	6
Z	Zàin	זַיִן	ז	VII.	7
Ch	Chèt	חֵית	ח	VIII.	8
Tt	Ttèt	טֵית	ט	IX.	9
I	Iòd	יוֹד	י	X.	10
Ç, & ch	Càph	כַּף	כ	XI.	20
Ch	Chàph,finalis		ך		500
L	Làméd	לָמֶד	ל	XII.	30
M	Mèm	מֵם	מ	XIII.	40
	Mèm,finalis		ם		600
N	Nùn	נוּן	נ	XIIII.	50
	Nùn , finalis		ן		700
S	Sàmech	סָמֶךְ	ס	XV.	60
Ng	Àin, vel nghain	עַיִן	ע	XVI.	70
P	Pè , & Phè	פֵּא	פ	XVII.	80
	Phè,finalis		ף		800
Ts	Zàde	צָדֵי	צ	XVIII.	90
	Zàde,finalis		ץ		900
C	Còph	קוֹף	ק	XIX.	100
R	Rèſc	רֵיש	ר	XX.	200
Sc	Scìn	שִׁין	שׁ	XXI. qñ pũctatur in dextro cornu ſc,	300
S	Sìn	שִׂין	שׂ	quando punctatur in ſiniſtro ſ.	
T, th	Tàu	תָּו	ת	XXII.	400

Quantum ad figuram octo & viginti ſunt ob duplices, ſimileſq. litteras, de quibus, & earum officijs infra. Quid vero ſignificet אָלֶף & בֵּית &c. vide Pagninum lib. 1. Inſtit. cap. 3. Mart. Gilbertum de litter. hebr. cap. de ſignificatione ex litterarum natura, poſt D. Hieronymum, & Abulenſem in Galeato. Adde Illuſtriſs. Card. Bellarminum in Inſtit. Paulum Scaligerum in Epitomio Cathol. lib. 12. pag. 563. & 764 Georg. Venet. lib. probl. tom. 1. ſect. 1. probl. 5. Ioannem Goropium in ſua Hieroglyphica.

Priores in ordine vocantur litteræ מְרוּבָּעוֹת Quadratæ, eo quod ſint plenæ myſterijs: vt videre eſt apud Nebriſſ. ſuper Pſal. 103. Vel ad differentiam litterarum ſeu characterum, quibus Hebræi vtuntur hodie in priuatis negotijs, & in Commentariis, quæ etiam dicuntur Curſiuæ (ex Elia) eo quod currenti calamo ſcribantur, quarum formam habes infra in Tabula.

¶ Antiquarum figura diuerſa eſt, prout ex Numiſmatibus antiquis tempore Môſis excuſis, & ex eiuſdem Siclis ſanctis & prophanis illius temporis, necnon a Salomone impreſſis, a nobis diligenter lectis, conſideratis, & explicatis, patet; Seruantur vero Venetiis, & Romæ apud R. D. Lælium Paſqualinum Canonicum Baſilicæ Sanctæ Mariæ Maioris tùm argentei, tùm ænei. Et præcipuè ex R. Azaria a nobis ex hebræo in latinum conuerſo, apud Apparatum in Ezechielem prophetam editum a R. P. Ioanne Baptiſta Villalpando. Et eſt ſecunda in ordine.

Ante tranſitum verò fluuii tradunt etiam diuerſam fuiſſe formam, vt habes in tabula quarto loco.

De quarum omnium Inuentoribus, Temporibus, & mutatione, quicquid alii aſſerunt, id puto nullo certo aſſeri fundamento, ſed probabilioribus niti rationibus. Quod verò aſſeritur ex Siclorum, & Numiſmatum formis, d etiam probabile eſt. Sed potuiſſe mutari, neque hos eſſe primos illos characteres inuentos ab Adàm, Sèm, & ſuis ſucceſſoribus, Patet primò ex vario rerum ſucceſſu. Secundo ex mundi ipſius creſcentis perfectione, quæ ei debita eſt naturaliter, neque peccati pœna originalis id potuit impedire. Tertio, quia nulla etiam varietate, ſeu rerum mutatione facta (ex diluuio, bellis, & aliis de cauſis) potuit variari ab ipſis doctis forma ipſa litterarum ſanctarum ab Adamo inuenta; Necnô cum deficerent a Dei cognitione, & religione, voluiſſe illos, qui Gen. 6. appellantur filii Dei (ideſt Religioſiſſimi, itemq ſapientia præditi) occultare myſteria, & hoc genus loquendi linguæ ſanctæ, ſanctiuſq. ſcribendi, quod erat in patria perficiendum. Verum, vt dixi, probabilitati nititur. Antiqua certe & ſancta lingua, qua Deus Adam, & Adam Euaq. Deum allocuti ſunt (de qua ſacra Geneſis, & de qua Ioſephus lib. 1. antiq. c. 4 Lud. Viues ad cap. 39. lib. 18. de Ciu. Dei, & denique qua in patria vtuntur Sancti, iuxta communiorem Theologorum ſententiã ex Soph. 3. quia ibi conuertam, &c.) ſuos vt habuit charactères; ita etiam deinceps mutatos fuiſſe probabilius eſt quàm quod alii aſſerunt de antiquitate horum charactèrum, & alterius anterioris linguæ, ſeu poſterioris. Nam ipſa lingua Itala, quæ vulgo deſeruit vice Latinæ, & Gallica, itemque Hiſpanica, & cæteræ linguæ varios habent charactères, quibus a peritis illarum ſcriptoribus quotidie deſcribuntur. Quid deinde aſſerere dubitemus circa Hebræam, ſi varios caſus gentis, & familiæ erga Deum religioſæ, quos Diabolico furore ab Adàm & Abèl mitiſſimo vſque ad Noè, a Noè vſque ad Abraamum, ab Abraamo vſque ad Moſen, a Moſè vſque ad Salomonem, a Salomone ad Eſdram vſque & Zerobabelem ſacra Nota

familia perpeſſa eſt,& diuini ſcriptores? Eſdras namque ſub captiuitate Babylonica poſt captam Hieroſolymam,alios etiam,quibus nunc vtimur(teſte D Hieronymo in Prologo Galeato,& in Ezech.c.9.& Sanhedrin cap.4)adinuenit, ne omnino diuina oracula abolerentur. Sub captiuitate enim Babylonica linguam ſanctam ipſis naturalem, & hebræos charactères in dies magis ſermonem polluentes ex commiſtione inter gentes amiſerunt. Patet ex Eſa.36 vbi ait Eliachim, loquere nobis ſeruis tuis Syriace non Iudaice coram populo, &c.

דַּבֶּר־נָא אֶל־עֲבָדֶיךָ אֲרָמִית וְאַל־תְּדַבֵּר אֵלֵינוּ יְהוּדִית

Ex Genebr. in Chron. Vnde ſicuti pro comperto eſt habendum ante Seth, Adamum eaſdem litteras, & charactères a Deo Opt. Max. habuiſſe: ſic filios Adæ, & nepotes illius, & pronepotes(quos viuos ante ſe vidit,& docuit etiam ſancta myſteria)poſteris inuulgaſſe: Deinde vero religione diuina turbata & decreſcente, eos vel periiſſe, vel ceſſaſſe, vel mutatos in alios fuiſſe, diuina prouidentia ſic ordinante. Vt quoniam gens illa a religione, & fide Meſſiæ caſura erat,ſic omnibus bonis priuaretur,ſua in primis linguæ cognitione naturalis. Et vt coniicit Georgius Venetus ex Soph. 3.Quia hæc lingua futura erit vltima in fine mundi; & Bonau. in ſua præfatione ad Aramæam comparationem, qui ait in æternum duraturam, & permanſuram vnà cum ipſo Dei verbo, ac proinde in patria quoque futurā, vbi aliquis erit ſermo vocalis; iuxta illud Pſal. 149 Exaltationes Dei in gutture eorum,& idem tradunt Theologi in 4.d.49.art.5. Dominicus Sotus ibidem. Maior etiam quem refert, & ſequitur Michael de Palatio in 3.diſput.31.& 32. diſput. vnica, pag. 374. col.1. aſſerens hebræam linguam in patria futuram.

Quod vero quidā controuertunt,an Syra ab Hebræa vel Hieroſolymitana effluxerit;vel quæ prior fuerit,& ſit;& qua primū lingua ſcripta ſacra Biblia; quæſtio eſt inutilis,& inelegans. Sacra.n.Hebræa,quæ ſola rationes reddit vocabulorū,& nominū impoſitorū ab Adàm ſapientiſſimo ex diuino beneficio,ea prior eſt cæteris,vt patet ex omnibus nominibus rerum,& maximè propriis virorum, ex Adàm,Euà,Càin,Abèl,Sèth,Enòch,& ſexcentis aliis, maximè primogenitorum,in quibus illud ſemen benedictū,quod contorqueret caput ſerpētis antiqui,expectabatur. Quam etſi Hebræi noſtri tēporis ex parte ignorant,non tamen a lingua ſeiungenda eſt,cum ſit dignitas illius,& excellentia,quæ oſtendit, & probat eiuſdē antiquitatem,dignitatem,& perpetuitatem.Patet ex nominibus IESV, MIRIAM, Chephà,quæ vt hebraica ſunt, ſic continent ethymologias illas tanto ſeruatore, & ſeruatrice digniſſimas, de quibus multi, & præcipuè F. Archangelus de Burgo nouo Placentin. Min.Obſer. ex quo ſolo authores contrariæ opinionis refelluntur.

Nominum apud Hebræos Ethymologia, ſeu ratio nominis in nominibus propriis,& rerum quarumcunque.

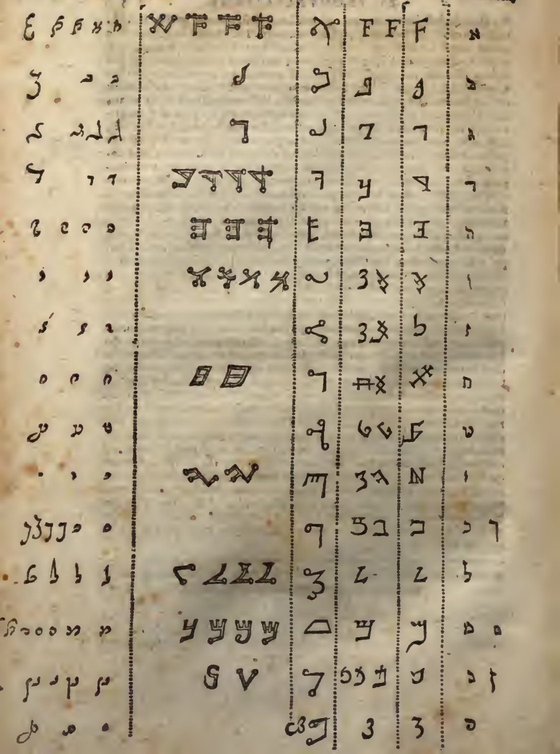
Et quidem de myſteriis nominum propriorum hæc ait Diuus Chryſoſtomus ſuper Lucam, relatus a Diuo Thoma in Catena in Euangel. & Gloſſa ibi; ait enim: Quia vero hæc pars Euangelii conſiſtit in ſerie nominum,nihil pretioſum exinde acquiri exiſtimant.Ne igitur hoc patiamur, experiamur etiam hunc paſſum ſcrutari. Eſt enim ex nudis nominibus copioſum haurire theſaurum,quia plurium rerum indicatiua ſunt nomina:nam & diuinam clementiam, & oblatas a mulieribus gratiarum actiones ſapiunt. Cum enim filios impetrabant, nomen imponebant a dono.Gloſſ. Interpretatur igitur Eli,Deus meus,vel Scandens. Qui fuit

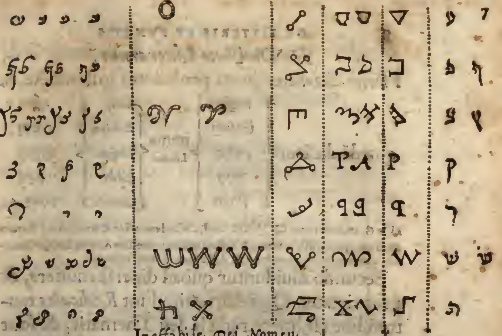
fuit Matàth,ideſt,donans peccata: Qui fuit Leui, ideſt, additus: qui fuit Melchî, ideſt Rex meus: qui fuit Iannè, ideſt dextra: qui fuit Ioſèph,ideſt accreſcens:(fuit autem alius iſte Ioſeph) qui fuit Matathiæ,ideſt donum Dei: qui fuit Amos,ideſt onerans,vel onerauit: qui fuit Nahùm, ideſt conſolatio, vel conſolator: qui fuit Hesli,ideſt adiuua me: qui fuit Naggè, ideſt meridies, vel meridianum: qui fuit Nahàt,ideſt deſiderium:qui fuit Matathiæ,vt ſupra: qui fuit Sèmes, ideſt obediēs: qui fuit Ioſeph,ideſt augmentum: qui fuit Iuda,ideſt confitens: qui fuit Ioannàn, ideſt dominus,vel gratia eius,vel miſericors dominus:qui fuit Reſà,ideſt miſericors:qui fuit Zorobabel,ideſt princeps,vel magiſter Babylonis:qui fuit Salathièl, ideſt,petitio mea Deus:qui fuit Neri,ideſt lucerna mea:qui fuit Melchi,ideſt Regnum meum:qui fuit Addi,ideſt robuſtus,vel violentus: qui fuit Coſaz, ideſt dominans:qui fuit Elmadàn,quod eſt menſura Dei:qui fuit Her,ideſt vigilans vel vigilia,vel pelliceus: qui fuit Ieſu,ideſt Saluator: qui fuit Eliezer, ideſt Deus meus adiutor: qui fuit Ioràm,ideſt Dominus exaltans:qui fuit Simeon,ideſt audiuit triſtitia, vel ſignū:qui fuit Iudà,vt ſup. qui fuit Ionà,ideſt Colūba,vel dolēs:qui fuit Eliachim, quod eſt Dei reſurrectio: qui fuit Melcha,ideſt rex eius:qui fuit Menna, quod eſt viſcera mea: qui fuit Matathia,ideſt donum Dei:qui fuit Natan,ideſt dans,vel dantis, vel dedit: qui fuit Ieſſe; Gloſſa:Interpretatur Dauid, manus fortis, Ieſſe incenſum:qui fuit Obeth,quod eſt ſeruitus,vel ſeruiens:qui fuit Booz,id eſt fortis: qui fuit Selmon, quod eſt ſenſibilis,vel Pacificus: qui fuit Naaſòn, quod eſt augurium,vel ſerpentinus: qui fuit Aminadàb,ideſt populus voluntarius: qui fuit Aràm, ideſt erectus vel excelſus: qui fuit Eſron,ideſt ſagitta: qui fuit Phàres, ideſt diuiſio: qui fuit Iuda,ideſt confitens: qui fuit Iacòb, ideſt ſupplantator: qui fuit Iſaac, quod eſt riſus,vel gaudium: qui fuit Abraham, ideſt pater multarum gentium,vel videns populum: qui fuit Thàre, ideſt exploratio,vel nequitia: qui fuit Nachòr,ideſt requieuit lux: qui fuit Serùch, quod eſt corrigia,vel comprehēdens lorum,vel perfectio: qui fuit Ragù, quod eſt ægrotus vel paſcens: qui fuit Phàres,ideſt diuidens vel diuiſum:qui fuit Hèber,ideſt tranſitus: qui fuit Sàle, ideſt tollens: qui fuit Cainàn,ideſt lamentatio,vel poſſeſſio eorum: qui fuit Arphà, ideſt ſanans depopulationem: qui fuit Sem,ideſt nomen,vel nominatus: qui fuit Noè,quod eſt requies:qui fuit Lamèch,ideſt humiliatum, vel percutientem, percuſſum,vel humilem:qui fuit Mathuſalèm,ideſt mortis emiſſio,vel mortuus eſt, & interrogauit: qui fuit Enòch,ideſt dedicatio: qui fuit Iàred, ideſt defendens, vel continens,vel deſcendens:qui fuit Maalalèl,ideſt laudatus Dei,vel laudans Deum: qui fuit Cainàm,vt ſupra:qui fuit Enos,ideſt homo deſperans, vel violentus: qui fuit Sèth,quod eſt poſitio,vel poſuit: qui fuit Adam,quod eſt homo,vel terrenus, vel indigens:qui fuit Dei. Quid pulchrius iſta genealogia? Quid magnificentius hac nominum interpretatione? quæ vero alia lingua id ſibi vendicet? Cedat ergo,& cedat nox diei, luci tenebræ. Plures ethymologias vide apud eundem ſuper Matth.

Forma litterarum omnium, ſeu Characterum antiquorum & recentiorum,tum ſacrorum,tum prophanorum.

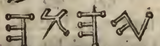
Quadrata

Hebræorum Arabum, Hiſpanorum, Italorum. | Antiquæ poſt tranſitum fluuij. | Antiquæ ante tranſitum. | Quadratæ & tacita modo

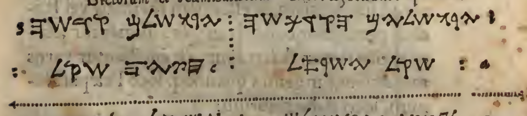

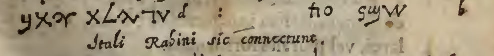
Ineffabile Dei Nomen.

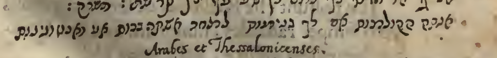
Siclorum et Numiſmatum Litteræ, ſeu Inſcriptiones.

Itali Rabini ſic connectunt.

Arabes et Theſſalonicenſes.

De Diuiſione Litterarum.

Primo diuidũtur iuxta prolationis inſtrumẽta, vt

quædã dicãtur	חַשְׂפָת	אוֹתִיּוֹת Litteræ	Labij	בּוּמַף
	חַשִּׁנַּיִם		Dentium	זַסְשְׁרָץ
	חַלָּשׁוֹן		Linguæ	דַטְלְנַת
	חַחֵיךְ		Palati	גִּיכַק
	חַגָּרוֹן		Gutturis	אַחְהַע quas

Elias Germanus vocat מְבַלְבְּלִים ideſt, Cõfundentes, ſiue Confuſorias: ſuarum enim exceptionum varietate, & difficultatibus vniuerſam linguæ ſanctæ Grammaticam confundere, inuoluere, & difficilem reddere videntur.

Secundo diuiduntur quoad diuerſa munera, & proprietates. Quædam enim ſunt *Radicales* tantum, hoc eſt, litteræ radicis, ſeu Thematis, & ſunt vndecim נַט חֵסֵר קֶצֶר וַעֲף

Quædam ſunt miniſtrantes, ſeu deſeruientes, & *ſeruiles*, vel miniſteriales, quia etſi vt ſuperiores ad ſubſtantiam, & eſſentiam thematis vel Radicis pertineant, concurrant, & aſſumantur, frequentius tamen deſeruiunt, & ancillantur varijs muneribus; fungentes quandoq. loco Præpoſitionum, loco Aduerbiorum:

Ad conſtituendas Perſonas, Tempora quoque & Genera, Affixa inſeparata, & Numeros ſingulares, vel plurales formandos.

Hæ poſſunt eſſe Radicales, & ſeruiles; priores vero ſemper radicales, nunquam ſeruiles. Vocãtur hæ נוֹסָפוֹת *additæ*, vel שִׁמּוּשִׁיּוֹת ideſt,

Mini-

Miniſteriales, & *ſeruiles*. Sunt autem vndecim, אֵיתָן מֹשֶׁה וְכָלֵב Ex his

א ל ב & ש ſeruiunt in principio tantum.

כ נ ה ם in principio,& in fine.

ו י ת in principio,medio,& fine.

ב כ ל ם deſeruiunt loco præpoſitionum,vt Infinitiuis adiungantur, & ſuppleant vicem Gerundiorum,quibus hebræi propriè carent. Sed de ſeruilibus,earum punctatione,& proprijs muneribus in fine Grammaticæ latius agemus.

De Litteris Quieſcentibus.

א ה ו י Hæ quatuor litterę dicuntur נָחִים *quieſcẽtes*,quia aliquando, & ſemper,quando non habẽt ſub ſe vocalem,quieſcunt,ideſt non mouẽtur, nec proferuntur vllo ſono. Idquè ad differentiam cęterarum, quæ licet non habeant ſub ſe vocalem, tamen trahuntur,& proferuntur,& edunt ſonũ, vt יָבֵר, reſc in hoc loco trahitur, & ſonat, ſed in יָלָה, He quieſcit,nec profertur.

Vt autem hoc recte percipias.

Nota,quod omnis littera apud hebræos,vel mouetur,& profertur; vel trahitur ad ſonum præcedentis,vt conſonans apud nos, & ſemiuocalis; vel denique quieſcit. Nota

Mouentur omnes, quę affiguntur puncto quocunque, vt

אֶ בְּ גִ דוֹ הֻ וָ זֵ חֶ טוֹ לֹ מַ נוּ סֹ פֶּ &c.

Pe ſo nu ma lo to che ze va hu do ghi be ha

Trahuntur vero omnes præter quatuor, א ה ו & י

אָכ au	יֵט iet	פַּס pas
פַּג pag	מוּל mul	אַז az
מֵד med	אֵם em	חֵיק chec
גֵז ghez	הֵין en	פַּת pat,&c.

Quieſcunt demum tantum quatuor ſupradictæ.

א quieſcit in fine dictionis, poſt · vt צָבָא tſauà, poſt · vt כִּסֵּא chiſsè, poſt chìrech, vt בָּרִיא Barì, & poſt cholem vt יָבוֹא Iauò.

In medio poſt chòlem, vt יֹאכַל Iochàl, poſt patàch ו vt וַאדֹנָי Vadonài, poſt ſegòl, vt וֶאלֹהִים Veloìm.

ה Hè vero in fine quieſcit poſt zère vt אַרְיֵה arièh, poſt camèz vt גָּלָה galà, poſt chòlem vt גָּלֹה galo, poſt ſegòl, vt פֶּה pè, poſt patàch, vt מַה ma: Et regulariter Aleph, & Hè ſemper quieſcunt, quando non habent ſub ſe punctum. Verum ה vbi inueneris in fine dictionis habere in ventre punctum, poſt vocalem longam legitur, & profertur vt תָּמָהּ Thamaàh, quod ex præceptoris voce facilius aſſequeris. vocaturq. Hè Mappichatum a puncto מַפִּיק ideſt, *eductor*, quaſi enim educit litteram Hè ad ſonum precedentis vocalis magnę.

ו Vâu quieſcit in medio, & in fine tantum ſub

chò-

chòlem,vt אַרְיֵן. Addunt quidam poſt ſciùrech, ut גָּלוּי hoc autem non bene, quia ſic ſignata, ſemper eſt vocalis ſciùrech.

Trahitur Vâu tanquam vocalis in diphtongo poſt camèz,vt תָו tàu,poſt zère vt, גֵו ghéu, poſt patàch,vt קַו cau,poſt chìrech mag. vt זִיו zíu, etiamſi intercedat iòd, vt רְבָיו ràu, כִּסְלֵיו chisleu.

י Iod vero in medio quieſcit poſt camèz רְבָרָיו,poſt zère רִבְרֵיהֶם,poſt ſegòl רְבָרֶיךָ,poſt chìrech,vt יָמִים.

In fine poſt chìrech in fine dictionis poſito, vt אָמַרְתִּי אֲנִי בְּלִבִּי Eccl. *3*. poſt zère vt דִּבְרֵי

Trahitur vero tãquam vocalis in diphtongo poſt camèz, vt חַי chai, poſt patàch שְׂפָתַי ſephatai, & poſt chòlem, vt גּוֹי; etiamſi intercedat vàu quieſcens, & poſt ſciùrech, vt גָּלוּי.

Diphtongi, vt ego ſentio, apud Hebręos propriè non ſunt,quicquid dicant alij:non enim lingua ad alterius linguæ proprietates trahenda eſt.

De Litteris Duplicibus.

כ מ נ פ צ Hæ quinque litteræ duplices,quæ & *finales* vocantur, ך ם ן ף ץ inuentæ ſunt ad ornatum, & decorem ſcripturæ, vt quidam putarunt, ſed conſonantes, & myſterijs plenæ ſunt,contra eoſdem. Vocantur ab hebræis פְּשׁוּטוֹת quaſi extenſæ & explicatæ, ſolent enim extenſę in fine poni. Dicuntur etiam *duplices* ob duplicem figuram,vt vides,& vocantur כְּפוּפוֹת duplices ſeu reflexæ, vt אֵם & אָמַר: Sed prior mèm vocatur פְּתוּחָה aperta,ſecũda vero סְתוּמָה clauſa. Hæc ſecundum naturam & proprietatẽ harũ litterarũ deberet in fine ſemper collocari, nihilominus ם clauſa reperitur in medio apud Eſa. 9. לְםַרְבֵּה (ad multiplicãdũ) id quod nõ

Vacat myſterio; de quo Galat.lib.4.c.19.& lib.7.c. 23. (licet Torrerius in Eſa. malè prædictum myſterium irrideat.) de quo etiam Petrus Brutus aduerſus Iudæos: R.Hammày in lib. Sanhedrin, qui ex litteris illis colligebat tempus aduentus Meſſiæ, & Finus Finus contra hebræos lib.2.c.7.

Mem apertum מ etiam reperitur contra litterarum naturam in fine apud Eſdram lib.2.c.2.verſ.13. פְּרוּצִים הֵם hoc eſt, ipſi diruti, vel diſſipati, iuxta Vulg.

Nota, ſecundo, quod hę finales litteræ nunquam ſub ſe habent vocalem, præterquam duę ך & ן. Et quidem ך neceſſario habet ֶ vel : ſceuà, vt לָךְ & לָךְ, & in verbis aliquando recipit daghèſc, vt Pſal. 118. וְאוֹדֶךָּ & confitebor tibi. Nun ן habet aliquando ֶ vt תְּרַנֵּנָּה cantabitis וַתִּגַּשְׁןָ Gen.33.& 1.Reg.18. וַתֹּאמַרְןָ & ſcribitur dupliciter, vt vides; primo ſequendo litteram, deinde præcedendo & poſito kamètz paulo inferius, vt Gen. 19. 36. וַתַּהֲרֶיןָ & videtur eſſe quaſi ſub iòd. In his dictionibus deficit ה a ſyllaba נָה formatiua perſonę ſecundæ fœmin. plur. vt infra in formatione futuri.

De Litterarum, & Punctorum permutatione.

De his Pagninus lib.1.Inſtit. c.26.& 16. & Ioannes Gorop.in ſua hermatena, lib.9 pag.218.

Nota vero quod litteræ אהוי propriè vocantur מִתְחַלְּפוֹת permutabiles. Vnde vàu pro iòd, & iòd pro vàu, facit apud Hebræos lectionem variam, quam ipſi ſignant hac nota ° ſupra illam dictionē, vt patet ex librorum impreſſionibus varijs. idq. vocant קְרֵי כְּתִיב (a contrario ſenſu) *lege quod ſcriptum eſt*, ideſt lege aliter quam ſcriptum eſt; de quibus pluries Rabì Salomon, Rabì Aben Ezrà: Rabì Dauid Chimchi in ipſorum Commentarijs, & Sciaraſcim, ideſt Theſauro linguæ: Victoria Porchetti, Galatinus, Finus Finus, & alij. Reijcienda eſt tamen, quæ ab illis dicitur תִּקּוּן סֹפְרִים ideſt Correctio Scribarum, de qua in tract. de Regulis ad intelligend. ſacr. ſcript. quem nuper edituri ſumus.

Secundo: Aleph, & Hè pluries permutantur inter ſe, pręſertim in verbis in aliqua ipſarum litterarum; aut quando ex verbo nomen efficitur. quam tamen mutationem non multum refert ſcire, nec vllo ſymbolo notatur.

Hè porrò vice ה vel אה ſtat in fine dictionis, ac ſi ה eſſet in principio illius, vt Gen.28. וַיֵּלֶךְ פַּדֶּנָה quaſi לְפַדָּן & הַבֶּט־נָא הַשָּׁמַיְמָה

pro

pro לְחַשְׁמַנִּים Aliæ conſonantes ad inuicem permutantur, & præcipue hæ ſex שׂ ס: ז צ: ט ת *cognatæ* dici poſſunt, quia parum ſono differunt: ſæpe etiam permutantur, vt ſunt combinatæ. de quibus in Theſauro Pagn. in Radicibus שׂוּשׂ & שׂוּךְ & alibi.

Hæ exceptiones non ſunt principiò Tironibus tradendæ.

Sed exempli gratia.

א pro
- ה : מָלֵא amarum, Ruth 1.20.
- י : וְרָצָאתִי & placabor, Ezech. 43.27.
- ו : littera géminata בָּזְאוּ pro בָּזְזוּ diripuerunt. Eſa. 18. 2.
- ו : נְאוֹת pro נְוֹת habitacula. Ier. 23.10.

ג ב pro
- ס : שׂבֶךְ denſitas. 2. Sam. 18.9. ex R. Ionàh.
- ז : גֵּה iſte. Ezech. 47.13.

ו pro
- ה : הִזְדַּמִּנְתּוּן : conueńeritis. Dan. 2.9. Chaldaic. vox.
- ר : וְדֹדָנִים Rhodaním. 1. Paral. 1.17.

ח pro
- א : רְפָה ſana. Pſal. 60.3.
- ה : הֲנִיחָה requies. Thr. 3.48.
- י : מַלְאָכֵכָה nuntiorum tuorum. Nah. 2.13.
- ו : אָהֳלֹה tabernaculi ſui. Gen. 9.21.

ז pro
- ס : הַמָּזֶג mixtio. Cant 7.2.
- ר : הַבָּזָק fulmen. Ezech. 1. 14.
- ד : הִזַּכּוּ mundi eſtote. Eſai. 1. 16. ſed in hoc loco dàleth deficit; pro הִזְדַּכּוּ in hithpahèl.

ט pro
- ת : נִצְטַדָּק iuſtificabimur. Gen. 44. 16. de quá mutatione infra in hithpahèl.
- צ : נֹטֵרָה pro נֹצֵרָה, Cant. 1. cuſtodem.

' pro

י pro { ה : מַלְכֻיּוֹת regna . Dan.8.22.

כ pro { ק : בַּכּוֹשָׁרוֹת : in compedibus . pſal.68.7.
{ ג : וְכַנָּה : & hortum.pſal.80 . 16.alij aliter

ל pro { ב : לָאָרֶץ in terra . Iob.2.12.

ם pro { נ : וַיְגָרְשׁוּם & expulerunt eas . Exod.2.17.

נ pro { ם : מְלָכִין reges . Prou.31.3.
{ ל : הַנְּשָׁכוֹת cubicula . Nehem.12.40.
{ ה : אֶתְנַן merces . Ezech.16.33.
{ Pro מ littera geminata. תַּמְנוּ pro תַּמְמוּ conſumptę ſunt . Thr.3.2.

ס pro { שׂ : בּוֹלֵס colligens Ham. 7. 14.
{ ז : תָּבוּס pro תָּבוּז Prou.27.7.ſpernet.

ע pro { ח : עוּשׁוּ congregamini. Ioel 3.11.

צ pro { ז : יַחְפֹּץ feſtinabit . Iob 40.16.
{ ס : וְחוֹמֵץ & opprimens.pſ.71.4.alij negãt.

שׂ pro { ס : וּבִשְׂעָרָה & in turbine.Nahum.1.3.

ת pro { א : תַּלְפִּיּוֹת propugnacula . Cantic. 4. 4. è R. Ionah.
{ ה : שְׂפַת labium.Gen.11.7.

Sic punctum vnum pro altero ponitur,

Camèz pro patàch : chatèph camèz : chìrech: zère : ſegòl : ſciùrech.

Zère pro camèz : chìrech : patàch : & ſegòl .

Chìrech pro patàch: ſegòl: ſciùrech: camèz: zère.

Chòlem pro camèz : & catàph camèz .

Sciùrech pro chòlem : patàch : camèz .

Patach

Patàch pro ſegòl : camez : ſceuà : chìrech: zère.
Segòl pro camèz : patàch : chìrech.
Sceuà pro chìrech .

Hęc autem ֵ ִ ֹ & chòlē,eo quod frequenter vnum pro alio ſubſtituatur , dicuntur ab Hebręis נְקֻדוֹת אֲחָיוֹת , ideſt, puncta ſororia , ſiue germana.

Quæ punctorum inter ſe permutatio dicitur quibuſdam Antitheſis, vel figura,quæ dicitur Antiſtœchon : quam plerique non obſeruantes interpretes,anſam multorum cæperunt errorum .

Vel vt ait Rabi Aben Ezra ſuper Exod. c. 11.quia has grãmaticæ obſeruationes non obſeruant Prophetæ, ſeu Spiritus ſanctus loquẽs per illos, idcirco ſolent accidere litterarum & punctorum permutationes: prout apud latinos nec Poetæ limites grammaticæ , vel regulas ſemper ſeruauere .

Tertio nota , quod hę mutationes diuerſificant inflexiones Nominum,aut Verborum,ſed nomen quod ſcribitur cum vna,aliquando cum alia littera ſcriptum inuenitur : id quod linguæ ſanctæ copiæ & maieſtati tribuere licet , quod teſtatur Rabi Aben Ezrà ſuper Exod.11.cap. in ea verba : In media nocte.

De Notis Numerorum.

Omnem ſupputandi rationem Hebræi per haſce litteras indicãt, eiſq. vtuntur notis(non vt Latini, qui alijs notis vtuntur)quas Ciphras (vocabulo Hebraico corrupto) סְפִירָה hebraice vocamus , mutato ſ, in c.

Igitur diſtinguunt in Vnitates , Decades , & Centurias,& Miriades : ſignantq. hoc modo.

9	8	7	6	5	4	3	2	1	
ט	ח	ז	ו	ה	ד	ג	ב	א	Vnitates
90	80	70	60	50	40	30	20	10	
צ	פ	ע	ס	נ	מ	ל	כ	י	Decades
900	800	700	600	500	400	300	200	100	
ץ	ף	ן	ם	ך	ת	ש	ר	ק	Centurię,

vel

vel his inter ſe compoſitis.

1000	900	800	700	600	500
תתר	תתק	תת	תש	תר	תק

7000	6000	5000	4000	3000	2000	1000	
זא̈	וא̈	חא̈	דא̈	גא̈	בא̈	א̈	Millenariȩ.

Similiter additis decadibus, & centurijs fiunt decades, aut centuriȩ millenariæ, id quod apud Ialcût, ſeu Catenam Doctorum Hebb. in ſacra Biblia facile eſt agnoſcere.

V nitates ſic componunt.

19	18	17	16	15	14	13	12	11
יט	יח	יז	יו	טו	יד	יג	יב	יא

pro יה quia eſt nomen Dei, nec eo vti volunt in rebus prophanis.

	29	28	27	26	25	24	23	22	21	20
	כט	כח	כז	כו	כה	כד	כג	כב	כא	כ
	39	38	37	36	35	34	33	32	31	30
	לט	לח	לז	לו	לה	לד	לג	לב	לא	ל
	49	48	47	46	45	44	43	42	41	40
	מט	מח	מז	מו	מה	מד	מג	מב	מא	מ
	59	58	57	56	55	54	53	52	51	50
& ſic de alijs.	נט	נח	נז	נו	נה	נד	נג	נב	נא	נ

De nominibus numerorum infra, vbi de nomine, & varijs numerorum ſpeciebus agendum erit.

De Punctis, quæ נְקֻדּוֹת *ſeu V ocalibus quas* תְּנוּעוֹת*, ideſt motiones appellant.*

Quis fuerit Punctorum inuentor, non attinet diſputare. Illud ſatis clarum (auctore Elia leuita) ante Ezram, & compilationem Talmud, nec puncta, nec accentus vllos extitiſſe. Quod etiam patet, quia Hebræi ſacrum legis volumen in membranula ſcriptum ſine punctis, litteris vero quadratis, in modum rotuli ſeruant in ſuis ſynagogis, ſicq. ſuos hodie edunt libros typis curſiuis, vel minuta littera, vt ipſi dicunt, ac ſine punctis: quorum lectio pendet ex cognitio-

gnitione Grammaticæ, quæ tradit regulas affigendi puncta, & rationes eadem permutandi.

Illud nota, quod apud Hebræos littera cum puncto facit ſyllabam, modo non habeat ſceuà quieſcens: idq. ad verſus fingendos notandum eſt, vt ſcilicet pedes recte conſtituas. Fit etiam ſyllaba ex duabus conſonantibus, vt אָב au: אֵם em.

Vocantur item רְשָׁמִים ideſt impreſsiones, notationes, vel ſignationes. Item תְּנוּעוֹת ideſt motiones, aut motus; ijs enim littera mouetur, & profertur, ſeu imprimitur ſono aliquo, ex R. Elia Can. 3.

Vocales Diuiduntur

In גְּדוֹלוֹת magnas, ſeu longas, & קְטַנּוֹת paruas, vel breues: vel in מְלָכִים reges, & עֲבָדִים miniſtros & ſeruos.

Longæ.				*Breues.*		
Camèz	a	ָ	קָמֵץ	פַּתַח Patách	a	ַ
Tſére	e	ֵ	צֵירֵי	סְגוֹל ſegòl	e	ֶ
Chìrech	i	אִי	חִירֶק	חִירֶק קָטוֹן chirech chatòn	i	ִ
gadol			גָּדוֹל	חֲטֵף קָמֵץ chatèph		
Chòlem	o	וֹ אוֹ	חוֹלֶם	camèz	o	ֳ
Sciùrech	u	וּ אוּ	שׁוּרֶק	קִבּוּץ chibbùz	u	ֻ

Omnia puncta (etiam Rapta) ſubſcribuntur ad pedes conſonantium, excepto chòlem, quod ſupra ad latus ponitur, vt בֹּו bò, & ſciùrech, quod in ventre vâu, vt בּוּ bù.

Differunt Longæ à Breuibus.

Primò in prolatione, nam vocales longæ plenam, & apertam, ac viuam prolationem habent, & ideo aperto ore proferuntur. Breues autem humili ſono, quaſi ſemiclauſo ore, & voce exili, & ideo quaſi ſemiuocales dicuntur. Secundò poteſtate ſeu virtute: Longæ enim vocales habent vim ſupplendi daghèſc, quòd aliquãdo reijcitur à littera, & ſub ſe, vel in ſe (virtualiter, ſeu potentia) conti- Nota

 nent

nent iod, vel Vau quieſcentem, vt patet in וְהָאמַר ּ ſupplet daghes, quod deberet eſſe in àleph, & שֹׁמֵעַ chòlem continet Vàu formatiuum Benonì, vt infra.

ſc ֶ & ֵ i.
ſc. ִ בְּ chirech & ִי } quia vnum pro alio ſubſtituitur, vocantur cognata, ſeu permutabilia, vt ſup. fol. 14. & 15.

ח & ע in fine dictionis habent ſub ſe patàch, quando non præceſſerit camèz aut patàch, & tunc, vt bene proferri poſsint, neceſſariò illis additur patàch, quod גְנוּבָה ab Hebr. dicitur, & preterea accentus in penultima ſyllaba apponi debet, vt

רוּחַ rûach, non ruchà   שׁוֹמֵעַ ſciomêangh
מָשִׁיחַ maſcìach, non chà   יְשׁוּעַ ieſciûangh

Idque locum habet etiam in הּ habente punctum in ventre, tunc enim patach illi ſubſcribi debet, vt אֱלוֹהַּ proferturq. Elòah, non Elohà. quod verum eſt, niſi huiuſmodi ה præcedat ּ vt in רוּחֹה ſpiritus eius.

De Punctis Raptis, ſeu Compoſitis:

Chatèph camèz	ֳ	o	קָמֵץ	חָטֵף
Chatèph patàch	ֲ	a	פַּתַח	
Chatèph ſegòl	ֱ	e	סְגוֹל	

Inuenta ſunt propter gutturales, vt docet Elias Leuita Cant. 10. Cum enim ſceuà ſub ſe vt plurimum minime patiantur, neque etiā in medio dictionis, opus fuit, vt ſceuà componeretur cum his vocalibus, eaſdem gutturales vt moueret. Deinde, vt facilior redderetur pronunciatio; ac proinde ſceuà proferri ſolet ſono vocalis, cui in compoſitione adiungitur, vt עֲלֵיהֶם nghaleèm, ſic הֶחֱזִיקָה hechezichèch.

Cur autem gutturales non admittant ſceuà ſimplex, & moueantur ab ipſomet compoſito; Reſpondent aliqui, eò quia gutturales ex.

Hæ exceptiones non ſunt principio Tironibus tradendæ.

ex gutture, & intimis pulmonibus iuxta ipſarum naturam proferuntur; quam prolationem efficere nequit ſceuà, quia eſt vox hebes, obtuſa, & tam exilis, vt vix, vel nunquam audiatur, vnde excogitandæ fuerunt vocales, quæ id efficerent, atque eo modo punctum ſceuà produceretur, & gutturalis dilataretur: quod optimè fit cum patàch, & ſegòl, & non cum ·· & chìrech, cum in iſtis diuerſa ratio ſit. Ego vero ideo puto non admittere, non quia ex natura ſua non poſſit illud habere, vt patebit exẽplis, ſed vt reddatur facilior pronunciatio. Si enim gutturalis punctaretur ſceuà ſimplici, traheretur gutturalis nimis aſperè, quia ſceuà quieſceret, ideò addiderunt huiuſmodi puncta, quæ mouent gutturalem, & facilior eſt pronunciatio. Nam ſi dicamus הִחְזִיק ichzich הִחְפִּיךְ ihhphích, & in àleph הִאְמִיר imijr, non ſolum eſt difficilis pronunciatio, ſed nec àleph ſentitur: ideoque vtrique rei conſulitur punctando ſeruilem puncto ſimplici, & gutturalem ſuo compoſito, dicimuſque הֶחֱזִיק echezich: הֶחֱפִּיךְ hehephic: הֶאֱמִיר hehemir.

¶ ֳ: Ergo rarius ponitur, & in Hophàl, vbi prima verbi eſt gutturalis, quod differt a ָ quod ſimpliciter ſcriptum ſonat o & non a, de quo infra. vt Eſa. 44. 13. יְתָאֳרֵהוּ deſignabit illum.

¶ ֲ: & ֱ: regulariter ponuntur, vbi occurreret ſceuà ſimplex ponendum, & ad vitandum cacophoniam, vt infra in cap. de Verbis, & eorum coniugationibus.

Reperitur tamen Punctum Raptum in aliquibus caſibus ſub alijs litteris, quæ gutturales non ſunt, vt tradit Quinquarboreus pag. 13.

Primò quando in eadem dictione eſt littera duplicata; tunc enim primæ litteræ habenti ſceuà additur patàch, Gen. 29. 3. וְגָלֲלוּ: reperitur tamen ſine ֲ: in quibuſdam exemplaribus, & צָלֲלוּ Exod. 15. 10. profundati ſunt. Quod etiam fit, quando accentus rethoricus, (qui dicitur גַעְיָא) eſt ſub littera hè habente ſub ſe ַ & poſt ſe ם cũ ſceuà, quia tunc in plurali adiungi debet ſceuà puncto ַ vt הַכְּרֻבֲמִים & הַמְקַבְּרִים. Ezech. 39. 14. Num. 33. 4.

Secundò, quando vàu ſciùrech apponitur dictioni habenti in initio ſceuà mobile ſubſequente alia ſyllaba, ſeu voce, vt וּזֲהַב Gen. 2. quod non habet locum in ב ג ד כ פ ת dicemus enim וּרֲכַב: וּרְכוּב:

Tertio reperitur רֻטֲפַשׁ ſucculentus fuit. Iob 33. 25.

Reperitur —: in deriuatis à verbo בֵּרֵךְ poſito accentu ſub littera ר, vt וַאֲ בָרְכָה, & benedicam : & וְיִתְבָּרֲכוּ, & in deriuatis a verbo אָכַל, vt תֹּאכַלֶנָּה comedent. Ezech.4.12.ſic תְּעֹרְרוּ Cant.8. סֹבְבִים Cantic. 33. ſed in quibuſdam impreſſis reperitur ſceuà ſimplex, locis ſupra allatis a Quinq.

¶ Vltimo nota, quod poſt —: non ſequitur daghèſc, nec aliud chatèph poni poteſt, nec ſceuà ſimplex venit ante —: nec poſt ipſum, quia tunc darentur duo ſceuaìm, quæ ſimul legerentur, quod eſt abſurdum.

Præterea ∵: vt plurimum ponitur ſub prima radicali verborum quieſcentium Pè àlef, in Infinitiuo cum litteris בכלם, & in Imperatiuo, ac Futuro, vt

Infinit.	אֱסֹף	Imper.	אֶאֱסֹף	Futurum
	בֶּאֱסֹף	אֱסֹף	יֶאֱסֹף	
	כֶּאֱסֹף	&c. אִסְפוּ	תֶּאֱסֹף	
	לֶאֱסֹף		נֶאֱסֹף	

Vbi tamen littera accidentalis habuerit —, prima littera radicalis verbi habebit —: vt infra in verbis gutturalibus.

¶ Obſerua præterea, quod nomina propria incipientia ab אֱלִי & אֱלוֹ & אֱלְ, habent ∵: vt אֱלִיעֶזֶר : אֱלִישָׁע : אֱלוֹהִים :

Excipe, אֵלִיָּהוּ, quod punctatur zère.

Quæ verò incipiũt ab אֲבִי & אֲחִי pũctãtur —: vt אֲבִימֶלֶךְ: אֲבִינֹעַם.

De Camèz, chatèph, ſiue Chatùph.

Nota Reperitur ſæpiſſimè in ſcripturis ֳ ſimpliciter ſcriptum, quod ſecundum Doctores legitur pro Compoſito, & ſonat, o, & non a, atque eſt velut ֳ: Et tunc ad differentiam iſtius, quod vocatur chatèph camèz, tale ֳ ſimplex vocatur Camèz Chatùph, & ſceuà ſequens non legitur in caſibus infraſcriptis.

Primo, quando poſt ֳ ſequitur ſceuà, & poſt ſceuà accentus grãmaticus, vel immediate, vel poſt alteram ſyllabam, tunc debet legi, vt Compoſitum, & ſonabit o, & non a, vt

ſciom	וְלְשָׁמְרָה	ſic in Infin.		goph	גָּפְרִית	choc	חָכְמָה
achol	אָכְלָהּ	לְעָבְדָה		orch	אָרְחוֹת	beoz	בְּאָזְנֵי

aliter leges quando ſceuà præceditur ab accentu, ſeu quando accentus eſt poſt ָ vt זָכְרָה za, פָּקְדוֹ pa, etiamſi non notetur accentu, quia intelligitur Gânghiâ, vt in לָמָּה ſunt duo accentus, vnus rethoricus, alter grammaticus: ſic וְעָנְתָה־בִּי וְנִבְקְדוּ־רוּת. ſed אָרְצָה Ruth. *2. 10*. legitur a, non o: ſtat enim pro ְ & Hè in fine addita (*paragogica*) mutat pũcta. licet Zamoren. in ſuis Inſtit. id neget, ſequi tamen debemus morem legendi, qui eſt hodie apud Hebræos.

II. ָ ſimplex legetur pro compoſito in fine dictionis, quando ſequitur Maccàph ־, quæ eſt virgula connectens duas dictiones, de quo infra, vt יִשְׁמָר־לוֹ mor: יִגְמָר־נָא mor.

Secus ſi poſt ָ in fine dictionis erit א, vel ה, tunc legetur a, non o, vt וּשְׁקָה־לִּי ka: ſic מְצָא־נָא za.

III. Monoſyllabum כָּל quod ſignificat *omnis*, *& hoc omne*; ſemper legitur o, & non a, vt כָּל־אֶרֶץ kòl כָּל־אֹיְבַי kòl, nec excipio Pſal. *34 10*. nec Prou. *19. 7*. quicquid alij dicant.

IV. In futuris verborum quieſcentium Hâin Vâu legitur o, & non a, vt וַיָּקָם vaiácom & ſurrexit: וַיָּרָץ vaiároz, & cucurrit.

Reijce Regulam Fabritij Germani, qui vult id ſemper obſeruari, ſi ſint

ſi ſint duo ־ַ ſimul vt בָּרָא barà, & ſimilia, quia mos legendi hebrçorum ei aduerſatur.

V. Si poſt tale ־ ſequatur daghès, ut כָּלוֹ côllu, non kâllu, ſic Pſal. *44. 23. & 29. 13.* legendum.

VI. In dictionibus, in quibus chòlem mutatur in ־ַ: quamuis ſcribatur ־ַ ſimplex, legi debet o, ut compoſitum, ut קָדָשִׁים codaſcim., de hoc infra agentes de nominibus.

Diſcrimen ergo inter utrũq. camèz eſt ſolius prolationis, non autem figurę, ut vides.

DE SCEVA.

An ſit vocalis, quando mouetur, & excludatur a numero, quando non mouetur, omittimus diſputare. Ridicula porrò eſt ſententia excludentiũ meo iudicio: argumento ſit בְּרֵאשִׁית, vel כְּחַבְרָאָם; peto enim, an hęc dictio ſit triſyllaba, vel quadriſyllaba, & an conſtituat ſedem, vel ſyllabam. Itáque expecto oraculum. In præſentia nota, quod

Sceuà aliquando mouet litteram, vel profertur, & legitur; aliquando uero non.

Legitur Sceuà.

I. In principio dictionis, ut דְּבָרַי.

II. Poſt vocalem longam ſceuà legitur, vt פָּקְדוּ pàchedù.

Gen. 9. 19. נָפְצָה : הַכְּרְךָ : יִשְׁכְּבוּ Gen. 9. 16. וְהָיְתָה חֲסִידֵךְ לְמְרוּ

וַעֲנִתְחַבְּי וְנִבְקְתַ־רוּחַ

niſi ſit notata accentu grammatico, nam tunc non legitur, vt תִּשְׁעֲנֶה : פָּקוּדָה : לְמֹרֵנָה Prou. 27.

ACCENTVS GRAMMATICVS qui & Naturalis dicitur ille, qui ſolus eſt in vltima vel penultima ſyllaba; Rethoricus vero, qui nunquam

quã eſt ſolus, ſed præcedit Grãmaticũ, vt פָּקְדוּ. Et nota, quod de duobus accẽtibus in dictione aliqua poſitis, ſemper ſecũdus eſt Grãmaticus, & naturalis; primus vero Rethoricus, etiamſi aliquando non reperiatur expreſſus. Et hoc notato ſubintelligitur enim in quibuſdã dictionibus accẽtus Ganghia, ideſt Retinaculum, quod ſiſtit priorem ſyllabam natura ſua, vt in לָמְדוּ etiamſi hic ſub ל non ſcribatur accentus, natura ſua intelligitur; quod preceptoris diligentiæ relinquitur. Quando ſic occurrat, obſerua etiam tunc temporis illud ָ legi a, non o, vt ſupra dictum eſt, virtute illius Rethorici accentus. Nota.

III. Quando eſt ſub littera notata daghéſc, ut אִתְּכֶם tte, לִמְּדוּ mme, פִּקְּדוּ cche, etiam ſi ſequatur poſt uocalem breuem.

IV. Quando duo ſceuaim concurrunt ſimul in medio dictionis, primum quieſcit, ſecundum uero profertur יִפְקְדוּ iphche, יִכְתְּבוּ ichte, יִשְׁכְּרוּ iſche.

V. Quando eſt ſub littera geminata, vel ſimili, vt duæ מ מ, duæ נ נ, duę ל ל, duæ ר ר, vt הַרְרֵי: הַלְלוּ: הִנְנִי: הַבְּנֶנָּה etiam ſi non pręcedat voçalis longa, quicquid alij. Excipe quãdo ex geminatis ſecunda habet ſceuà, tũc nõ profertur, vt רוֹמַמְתֶּם romamtèm, ne mutetur formatio vocis in nomine, & vèrbo.

Non legitur Sceuâ, vel non mouet (propriè) litteram, ſub qua eſt.

Primo, in fine dictionis, quando eſt vnicum, vt דִּבַּרְךָ ſi enim fuerint duo in fine, vltimus legetur, ad uitandum cacophoniam, quicquid alij dixerint; ita enim Hebræi legunt.

vt

vt וַיֵּשְׁתְּ Gen. 9. 21.	Primo propter venuſtatem lectionis.
יֶפֶת Gen. 9. 17.	Secundo quia ſic contrauenitur vni regulæ, qua ſtatutum eſt, ne ſceuà in fine lectionis legatur: ſi vero non legatur, contrauenitur duabus, tertię
נֵרְדְּ Cant. 4. 14.	
וַיִּפְתְּ Iob 31. 27.	

ſupradictę, & alteri, quod in daghesſata ſceuà legatur.

ſic leges וַיַּשְׁקְ Gen. 29. 11. potum dedit.

יֵשְׁטְ Prou. 7. 23. declinet.

קֹשְׁטְ Prou. 22. 20. rectitudinẽ, ſeu ueritatẽ.

II. Non legitur ſceuà poſt uocalem breuem, ut דִּבְרֵי diurè, niſi habeat daghèſc, ut לִמְּדוּ limmedù.

III. De duobus primum non legitur, ut יִפְקְדוּ.

IV. Poſt Vâu ſciúrech in principio, ut וּבְדֶרֶךְ Pſal. 1.

V. Quando uenit poſt ָ quod eſt camèz chatùph, & ſonat a, non o, ut חָכְמָה.

Niſi poſt ָ quod etiam ſonat o, & non a (licet ſimpliciter ſcribatur) ſequatur daghèſc, ut חָנֵּנִי miſerere mei. Pſal. 9. 14.

Nota quod in fine dictionis omnis littera (exceptis quieſcentibus) & ſi nullum habet punctum, cenſetur habere ſceuà, licet in ea non inueniatur expreſſum: omnes enim trahuntur ad ſonum pręcedentis vocalis, & ſyllabæ, cum ſint mutæ, vt יִלְמַד.

Nota ſecundo, quod licet ſit verum, gutturales non admittere ſceuà, reperitur tamen ſceuà ſimplex ſub gutturalibus ſępiſſime, vt

abſcondent	יַעְלִימוּ pro יַעֲלִימוּ	cognouimus	לֹא יָדַעְנוּ
abſcondet	יַחְבּוּשׁ	voles nos	תַּחְפֹּץ
Magnificus	נֶאְדָּר	erit	יֶהְיֶה

Et ſexcenta huiuſmodi. Item in nominibus proprijs נַעְמָן in quibus non profertur. De his tamen certa regula tradi non poteſt.

Hebr.

De Modo legendi Sceuà.

Primo reijce, quod Fr. Ludouicus Ord. Sancti Franciſci Luſitanus Olyſipponenſis mea ſententia doctus, & in re Hebr. ſatis verſatus, in ſuo Globo, docet, ſi poſt ſceuà ſequatur gutturalis, etiamſi nō ſit in initio dictionis, motū & pronūciationē eius litterę ſub qua eſt ſceuà, debere fieri ſecundum punctum gutturalis litteræ, et ſi non adſit accentus Gānghia, vt in מַלְאָכִים legatur Malachim: ſic legemus, ait, חַחַי tichi, & non techi, קְחִי chichi pro chechi; ſic קְחוּ chichu, יְהִי ihi non iehi. & probat per interpretes, qui רְאוּבֵן Rehuben hebraicū verterunt Ruben, ſic יְהוּדָה Iudà non Iehuda. reijce (inquā) non .n. ea de cauſa id fecerunt, vel iure feciſſe dicendi ſunt, vt primo contra Regulas Grāmaticæ ſceuà mobile in principio dictionis amittat ſuam vim; id. n. eſſet contra ſua dicta. Deinde non licet quacunque auctoritate duas ſyllabas redigere ad vnam; nam Reū ſignificat videte, Bèn, filium, quod eſt triſyllabū, & ſic Ruben nihil ſignificat, vel diuerſum quid a prima impoſitione; itaq. tolleretur dictionibus hebraicis ethymologia, & ratio ſignificandi, quæ eſt ſola, & propria huius linguæ. Demum, (& hoc nota) littera apud Heb. quieſcit, quæ eſt ex natura ſua quieſcibilis & ſine puncto: itaque àleph punctata ſuo váu ſciùrech, cur non eſt verè pronuncianda? Quid autem mihi de ſyllaba antecedenti? ſic in Iehuda, Hè eſt punctata váu ſciùrech: cur ergo non mouenda ſuo, quo affecta eſt, peculiari puncto? qua ratione, aut apud quem ſanæ mentis Grammaticum licet duas litteras ſub vnico puncto mouere? quare item ſceuà mobile reijciatur, & amittat ſuam vim? Ergo,

Hæ exceptiones non ſunt principiò Tyronibus tradendæ.

Nota (vt id rectius percipias, eſt enim contra morem legendi hebræorum) quando quieſcens ſceuà eſt ſub gutturali, maior difficultas eſt, quàm ſupradicta, ſi poſt ſceuà ſequatur gutturalis, quomodo ergo legēda יֶהְיֶה? Iòd. n. cū puncto eſt vera ſyllaba, Hè trahitur ad ſonum præcedentis; nam quieſcit ſceuà, non autem littera: Ergo ne tota ſyllaba pereat, ſic pronuncianda, verbi gratia, non legetur Malachim, vt ipſe fatetur, ſed quaſi diſtincte, Mal'àchim, vt auditor ſentiat lāmed trahi, quia eſt notata ſceuà quieſcenti, & eſt perfecta ſyllaba. Id vero faciliori modo percipies ex voce præceptoris, ſeu cuiuslibet hebrei tales dictiones pronunciantis. Nota

Reijce item cætera quæ aſſerit eod. cap. 14. lib. 1. pag. 98, & 99. Illis enim obſtat mos legendi methodicus apud Doctores Hebr. nec

בְּיוֹם legas bijom, vt ait; ſed beijom. nec בְּרָכָה Barachà, ſed berachà. neq. בְּיַד Bijad, ſed Beijad. Item אַשְׁרֵי non legas aſciare, ſed aſc re.

quia ſunt diſtinctæ ſyllabę, & vocales, ſeu puncta. Tamen

Nota, quod legitur aliquando poſt breuem, Euphoniæ gratia, vt Num. 11. gheudlechà, גָּדְלְךָ : iegàrechà, יְבָרֶכְךָ Pſal. 5.

Nota ſecundo, duo ſceuaim initio dictionis nunquã concurrere poſſe, atque ita ſi vtraque littera dictionis initio poſita, duplici ſceuà ſubſcribenda eſſet, earum prima per ſceuà, altera per ſegòl, vel zère ſubſcribetur: vel abijcitur vtrumque ſceuà, & in prima tantum ponitur chìrech longum, in quo iòd quieſcit, vt

pro וְיְהוּדָה dic וִיהוּדָה pro וְיְגַלֶּה dic וִיגַלֶּה ſic וְיְהִי dic וִיהִי

דִּבְרֵי pro דְּבְרֵי & כִּרְמְכֶם pro כְּרְמְכֶם

De דָּגֵשׁ *Daghèſc, & Raphè.*

Multi multa cõgerunt de Daghèſc, ſed id nulla neceſſitate, vel potius vtilitate (quæ magis attendi debet) cogentibus.

Omiſſis vero, vnde dicatur דָּגֵשׁ an dicatur quaſi נִדְרַשׁ, ideſt, menſura comprehenſa, & agitata, ſeu coaceruatam (vt ait Chriſtus) dabunt in ſinum veſtrum.

Daghesc non eſt vocalis, nec ſupra, vel infra litteram, ſed ſolum in medio, ſeu in uentre illius ponitur, & ſcribitur.

Triplex eſt { forte / lene / & decoris } quod { חָזָק / קַל / לְתִפְאֶרֶת הַקְּרִיאָה } Kimchi vocat

FORTE INVENTVM. Primo ad indicandum litteram radicalem deficientem, vel ſeruilem abiectam, & illam ſupplendum tàm in verbis, quam in nominibus, & quibuſdam præpoſitionibus, vt חִגִּיר pro הִנְגִּיר : מִבַּיִת pro מִן בַּיִת : מִפָּלָה pro מִנְפָּלָה. II. Ad ſupplendum defectum litteræ duplicatæ deficiẽtis, & tunc ponitur in tertia radicali, vt סַבּוֹתָ pro סָבַבְתָּ

III. Ad indicandas coniugationes Pièl, Puàl, & Hithpahel; vt infra. לִמֵּד : לֻמַּד : הִתְלַמֵּד. IV. Quando abijcitur ה, vel נ, vel alia

duplex

duplex concurrens; vel quando ת, & ט conueniunt, vt כָּרַתְּ pro כָּרַתְתְּ vt infra in verbis Perfectis in fine.

V. Mutat nominum ſignificationem, nam אָמָה ancillam, אַמָּה cubitum ſignificat, & יָמִים dies יַמִּים vero maria.

Hæc tria propriè ſunt Dagheſc decoris.

VI. Ad indicandum affixi בָּהּ & בַּהּ & ךָ & ךְ, differentiam, quod aliqui ornatus dicunt eſſe.

VII. Ponitur poſt ה demonſtratiuum, vt הַשָּׁמַיִם vel vocatiuum; vt infra in litteris ſeruilibus: ſic etiam poſt ו conuerſiuum Futuri in Præteritum, vt וַיֹּאמֶר.

VIII. Loco litteræ אהוי quæ (quandoque) abijcitur, vt 3. Reg. 5. מַכֹּלֶת pro מַאֲכוֹלֶת in cibum domui ſuæ.

Dagheſc in quibus litteris ponatur.

Dagheſc forte recipiunt omnes litteræ præter quam gutturales ע ח ה א & ר licet nonnullæ gutturales eo inſigniantur, ut infra.

Daghèſc lene ponitur tantum in ſex litteris בְּגַדְכְּפַת idq. in initio dictionis, & aliquãdo in medio

In initio recipiunt ſemper, niſi illas pręcedat aliqua ex quieſcentibus י ו ה א, ut לֹא כְסִיתִי.

Non ad reuerentiam nominis Dei, vel alia de cauſa, vt opinatur Elias. Elem. 2. Orat. 2. ſed quia Grammatici, vel Maſorethę ita decreuerunt, Euphoniæ gratia, nec alia ratio quærenda.

Quę tamen regula fallit in quatuor caſibus iuxta Canonem Doctorum Hebræorum, qui eſt.

כָּל־בְּגַד כְּפַת וְסָמִיךְ לְיְהוּא רָפֶה בָּר

מַפְּפִּיק מַפְסִיק רַחִיק וְאַתֵי מֵרַחִיק idest,

Omnis littera begadchephat initio poſita, & coniuncta, vel conſequens litteras eheuì eſt raphàta,

ideſt, ſine daghèſc leni, pręter quam ſi ſit Mappích, Maſsích, Dachích, & Athè merachích.

Quæ vt declaretur, Nota quod Raphè idem eſt quod *remiſſum*, *& lene*, ideſt, quod littera ת פ כ ד ג ב non grauatur daghèſc, quod deberet poni, ꝙ idem eſt, ꝙ hæ ſex litteræ proferuntur ſine daghèſc,

cum Raphè	בוּ	vu	בוֹ	vo	בִי	vi	בֶ	ve	בַ	va
cum Daghèſc leni	בּוּ	bu	בּוֹ	bo	בִּי	bi	בֶּ	be	בַּ	ba
cum forti	בּוּ	bbu	בּוֹ	bbo	בִּי	bbi	בֶּ	bbe	בַּ	bba

Quod idem obſerua in alijs quinque, vt audies a pręceptore. Habent ergo Raphè ſemper, præterquam in quatuor caſibus.

1 Primus eſt Mappích, ideſt *eductor*, quando ſcilicet littera Eheui pręcedens profertur, vel trahitur (vt dixi ſupra) tanquã vocalis in diphtongo, vt

daghesc
שְׂפָתַי תִּפְתַּח Tai.Pſ.51.17 אֵלָיו פִּי־קָרָאתִי Elau.Pſ.66.17. שָׂרַי נַבִּרְתִּי Sarai.Gen.16.8.

Excipe אֲדֹנָי בָּם Adonai Vam.Pſal.68.18. Raphè, vel ſine dag.

קַו הֹהוּ &c.Eſa.34.11. שַׁלְוֹ בָהּ Ezec.23.42. וְאַבְנֵרְבָהוּ Eſai.ibid.

2 Secundus caſus eſt Mapſich, ideſt Regius *diſtinctiuus*, ſiue *diuiſiuus*, ideſt quando adeſt accẽtus aliquis diſtinctiuus, aut diuiſiuus, tunc non eſt Raphata begadchephat, & dagheſſatur leni, ſic

accen. וַאֲנִי בְּרֹב pſal. 5.10. | Pſal. 30.10. accen. בְּדָמִי בְּרִדְתִּי

accen. אַתָּה תְּבָרֵךְ Ibid. 13. | Pſal. 5.4. accen. קוֹלִי בֹּקֶר

Excipiunt quidam; ſi adſit accentus miniſter, vel deſeruiens, qui cum non diuidat orationem ex natura ſua, non recipient begadchephat daghèſc, vt

accen. אִמְרוּ בִלְבַבְכֶם Pſ.4.5. אָבוֹא בֵיתֶךָ Pſ.5.8. וְשִׁנֵּי כְפִירִים Iob 4.10.

Quod mihi non arridet, ibi enim ponitur daghèſc ad ornatum, quod idem eſt cum leni.

Tertius

3 Tertius caſus eſt, quando dictio aliqua monoſyllaba per Maccaph coarctatur, ſeu impellitur ad alteram ſequentem, quę punctetur —, vel ſegòl, tunc daghessatur ב ג ד כ פ ת, vt

מַה־פָּרַצְתָּ Gen. 38.29. מַה־בֶּצַע Psal. 29.10.

מַה־תָּאֳרוֹ 1. Sam. 28.

Secus ſi monoſyllaba habeant ·· vel chòlem, vel ſciùrech: tunc enim non recipient daghèſc, vt accen. וַיְבָרֶךְ Gen. 1. pluries.

Sed ſi poſt —, ſequatur dictio, vel littera, quæ non ſit ex בְּגַדְכְּפַת tunc daghessatur, vt גְּשָׁה־נָּא Gen. 27.26.

4 Quartus caſus eſt, quando aliqua ex quieſcentibus eſt in dictione habente accentum procul, id eſt, in principio dictionis, diſtantem ab ea, quæ habet ב ג ד כ פ ת, & vocatur Athè merachìc, ideſt, *de longe veniens*, vt

dag. accen. וְעָנְתָה־בִּי צִדְקָתִי Gen. 30.33. נָשְׁבָה בּוֹ ſufflauit in eo Eſa. 40.7.

Excipe Rap. accen. מָצְאָה בַיִת Pſal. 84.4. Beth non daghessatur.

Si vero accentus ponatur in ſecunda ſyllaba dictionis, tunc non daghessatur, vt

Rap. accen. וְעָשִׂיתָ פָרֹכֶת Exod. 26.31. & facies operimentum. Rap. accen. וּמְבָרְכֶיךָ בָּרוּךְ Gen. 27.29. & benedicens tibi benedictus.

aliquando tamen daghessatur, vt הוֹדַעְתָּ בָּעַמִּים Pſal. 77.16. notam feciſti in populis.

עָבִיתָ כָּשִׂיתָ Deut. 32.15. Impinguatus es, incraſſatus es.

5 Quintum caſum addunt quidam, ſi dictio ſequens poſt quieſcētes habet aliquam duplicatam ex ב ג ד כ פ ת, & prima eſt cum ſceuà, tunc prima daghessatur, ſecunda vero non, vt

הֲלֹא כְּכַרְכְּמִישׁ Eſa. 10.9. Nonne quaſi Carchemis. קְטַנָּה כְּכַף־אִישׁ 3. Reg. 18. 44.

par-

44. parua, vt vola viri. בְּנֵי דְדָן Ezech. 27. 15. Filij Dedan,
Id quod ego Euphoniæ, ſeu ſonoræ prolationi adſcriberem: ob quam etiam cauſam
אִשָּׁה בִבְתוּלֶיהָ יִקָּח. Leu. 21. 13. biutulea, non viutic וְהָיְתָה בָבֶל Eſa. 13. 19.
legerem Bauel, ob rectam pronunciationem, vt infra in Aſteriſco hoc ✱
Quod conſonat alteri Regulę, quã tradunt quidam: Idem obſeruandum, ſi ſint litteræ eiuſdem claſſis, hoc eſt, ſi ſint ambæ vel dentiũ vel palati, vel labiorum; nam tunc etiam ſi ſit duplicata, habebit daghèſc, vt בְּפַרְעֹה וְאִכָּבְדָה Bephargo. Exod. 14. 4. non Ve. יִרְדֶּנּוּ בְּפָרֶךְ
Leuit. 25. 52. Bephèrec non Ve קָרְחוֹ כְּפִתִּים Pſal. 147. 17. Chephitim non Pi,
Prima dagheſſata, ſecunda vero non, Euphoniæ gratia, & hoc nota, quicquid alij. Tunc enim eſt quaſi daghèſc decòris, de quo nunc.

Daghesc Decoris לְתִפְאֶרֶת הַקְּרִיאָה.

ponitur in medio dictionis (fere) poſt ſceuà quieſcens, vt עִבְרִי : אִזְכֹּר : יִזְבְּחוּ : מַלְכֵּי : לִשְׁבּוֹר
Aliquando vero non ponitur, (ſed raro) & hoc poſt ſceuà mobile, vt בְּבַעַל Deut. 4. 3. כְּבִרְכְמִישׁ Eſa. 10. 9. וּנְכָרִים
Excipe. שְׁתֵּי & שְׁתַּיִם vt in Theſauro in Rad. שָׁנָה
uel in fine in litteris begadchephat, ut
זָכַרְתִּי : לָמַדְתִּי : שָׁמַעְתָּ : שָׂמַחְתִּי
Ratio vero, quare ponatur poſt ſceuà quieſcens, & non hic, eſt, quia ſit melior ſonus; & prolatio, ob quam cauſam Obſerua;
✱ quod in prolatione quandoque daghèſc, quod non eſt ſcriptum, legitur; & quandoque vbi eſt ſcriptum, non legitur, Euphonię gratia, vt כִּי בוֹ חָמַתְיָה chi bo, non vo, & patet ex ſtylo pronunciandi, & legendi recto, magiſq. rationabili Doct. Hebræorum, & audies a præceptore. Hoc etiam ſupra de ſceuà admonuimus.

Gutturales cur non recipiant Dagheſc.

Dicunt quidam, quia cum illæ ex gutture, & intimis præcordijs proferantur, non alio quocunque robore, vel duplicatione opus habent: quæ ratio nõ ſatisfacit. Arbitror ex natura litteræ, vel ex Inſtitutione Authorũ de modo pungendi, cui qualibet alia ratio cedat.
Excipe tamen multas dictiones, quę reperiuntur in Biblijs dagheſſatæ

ghechata, idq; vt Maſoretarum rationem afferam, aliquod ob myſterium ibi contentum. Vt יִרְדֹּף אוֹיֵב Pſal.7.5. מָחַצְתָּ רֹּאשׁ Abac.3.13. שֶׁרֹּאשִׁי Cant.5.2. מְאוּמָּה רָּע Hier.39.12. ad exprimendam in his locis vim magnam actionis, & inſectationis aduerſariorum imprimitur litteræ reſc daghéſc; hoc etiam indicant Verba, & Coniugationes duplicatæ, vt ſuo loco.

De מַפִּיק Mappich, ideſt Extractore.

Punctum eſt in ventre litteræ הּ: cuius energia & vis eſt, vt educat litteram ה ad ſonum precedentis vocalis, vel eius quæ ſubſcribitur, vt in אֱלוֹהַּ : יָהּ Ponitur autem in fine dictionis tantum in dicta littera הּ vt יָהּ Deus. אֱלוֹהַּ Deus Iudex, Item in fine quatuor Verborum, nempe

נָגַהּ Splendere. כָּמַהּ Deſiderare גָּבַהּ Superbire תָּמַהּ Obſtupeſcere.

In quibus non legitur illud punctum, ſed eſt ſignum quod trahatur, ac ſi eſſet alia ex conſonantibus, vt תָּמְהָה tamahſa & ſunt ordinis Perfectorum.

¶ Item eſt ſignum in Verbis, & nominibus generis fœminini, ut דְּבָרָהּ verbum eius, בְּנָהּ filius eius.

De Accentibus.

Vtilior tractatus erit in fine grammaticæ, vt natura, vis, eorumq. proprietas facilius percipiatur, multa enim præſupponit ex praxi in omnibus Orationis partibus: de his a præceptoribus vltimo loco tradendæ ſunt regulæ, vt mea fert ſententia.

Hæc de pronunciatione, & recta lectione.

DE PARTIBVS ORATIONIS *Hebraicæ.*

Orationis partes apud Hebræos ſunt tres { פְּעֻלָּה, שֵׁם, מִלָּה } ideſt { Verbum. Nomen. Particula. }

Sub Verbo comprehenditur Participium: ſub Nomine Pronomen. ſub Particula Aduerbiũ, Prępoſitio, Interiectio, & Coniunctio; quia hæ propriè apud illos non ſunt.

Cur agatur de Verbo prius quàm de Nomine.

Incipimus a Verbo, quia Verbum apud illos eſt ſimplicius quid, & continet radicem, a qua deinde formatur nomen, quod eſt magis compoſitum, vt patet ex Theſauris.

Item quia a Verbo deducitur nomen, non è contra. Demum, quia facilior eſt modus docendi, atque diſcendi. Loquimur experti.

VERBO ergo Perfecto, vel Imperfecto (vt de more Latinorum loquamur) accidunt decem, Radix, Species, Coniugatio, vel iuxta alios, Vox, impropriè, Modus, impropriè, Tēpus, Numerus, Genus, Perſona, Affixum, Littera paragogica.

De שֹׁרֶשׁ, *ideſt, Radice Verborum.*

Omne Verbum debet habere, vel reduci ad ſuã radicem, quę non poteſt eſſe minor tribus litteris licet ſit Verbum duplicatum, quæ radix eſt fundamentum coniugandi totum Verbum: vt

פָּקַד לָמַד בּוֹא אוֹר

Huius radicis litteræ (quocunq. modo combinentur ex Alphabeto) prima apud illos dicitur

Tertia rad.	Secunda rad.	Prima rad.	
לָמֶר פֹּעַל	עַיִן פֹּעַל	פֶּה פֹּעַל	a verbo פֹּעַל quod

veteres Grammatici vſurpabant pro Paradigmate. Idem dicendũ in cęteris verbis, vt

3	2	1
ר	מַ	לָ
א	ו	ב
ר	ו	א

Omne.n. verbum Perfectum, ſiue Imperfectum (in quauis coniugatione in ſacris Codd. reperiatur inflexum) reduci debet ad tres radicales, quæ deinde iuxta regulas infra tradẽdas reducẽdæ erũt ad certã ſpeciẽ.

De Speciebus Verborum.

Verbum prima ſui diuiſione diuiditur in

- Perfectum, quod continet vnicam claſſem, ſed diuerſo modo inflexam cũ gutturalibus, vel ſine, vt חָרַף cũ guttur. & ſine, vt לָמַר
- Imperfectũ, quod continet quinque ſpecies.
  - j. Defectiua
    - Pè nùn, vt נָגַשׁ
    - pè iòd יָצַב
    - pè lámed לָקַח
  - ij. Quieſcentia
    - pè âleph אָכַל
    - pè iòd יָשַׁב
    - hâijn vâu בּוֹן
    - lámed âleph מָצָא
    - iij. lámed hè גָּלָה
  - Duplicantia — quę ſunt vnica. סָבַב
  - iiij. Compoſita
    - pè nùn lámed âleph נָשָׂא
    - pè nùn lámed hè נָטָה
    - pè iòd lámed âleph יָצָא
    - pè iòd lámed hè יָפָה
    - pè âleph lámed hè אָפָה
    - pè nùn lámed nùn נָתַן
  - v. Quatuor vel quinque litterarum, vt כִּרְבֵּל * חֲמַרְמַר

E Quæ

Quæ ab Hebręis vocantur.
- שְׁלֵמִים perfecta.
- אַבְנֵי גָזִית imperfecta, ſeu lapides (ſecti.
- נָחִים quieſcentia.
- חֲסֵרִים defectiua.
- כְּפוּלִים duplicata.
- מְרֻכָּבִים compoſita.
- אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת quatuor, vel quinque litterarum.

Cuius rei ratio eſt;

Omne enim Verbum continet, tres rad. inter coniugandum: Quod, nullam amittit, vel ſupplet aliquo modo, erit Perfectum: Aliqua vero amittunt primā litterā ex radice thematis, & ſunt Defectiua: Vel quieſcit, & ſunt Quieſcentia. Vel geminant radicales, & fiūt Duplicātia. Vel componuntur ex duabus ſpeciebus, & ſunt Cōpoſita: Vel multiplicant radicales, ſeu congeminant, & ita fiunt Quatuor vel quinque litterarum.

De Verbo Tranſitiuo, & Intranſitiuo.

Secunda diuiſio: Verbum, cuiuſcunque ſpeciei ſit, vel eſt Tranſitiuum, vel Intranſitiuum, ſeu Neutrum (de Actiuis enim, & Communibus, & Deponentibus, ac Paſſiuis inanis eſt diſtinctio, nec ad Hebraicam orationem faciens.) vel abſolutum.

Tranſitiuum, quod פֹּעַל יוֹצֵא eſt illud, cuius operatio extra proficiſcitur, & ad aliud ſubiectum, verbi gratia פָּקַד Viſitare, eſt alterum viſitare: שָׁמַר eſt alterum cuſtodire. Intranſitiuum, quod פֹּעַל עוֹמֵד vel Abſolutum eſt illud, cuius operatio ad extra nō proficiſcitur, ſed manet in eodem ſubiecto, nec diſtinguitur ab operante, vt הָלַךְ ambulauit יָשַׁב ſedit: huius ordinis ſunt verba ſignificantia motum, quietem, ſitum, & huiuſmodi.

Hæ exceptiones non ſunt principiò Tyronibus tradendæ.

¶ Reijce, quod quidam aſſerunt, Tranſitiuum, & Intranſitiuum, in vna eademq. coniugatione reperiri, ac proinde ex Intranſitiuo fieri poſſe Tranſitiuū, vt אָכַל māducauit הֶאֱכִיל māducare fecit, ſic יָשַׁב: הוֹשִׁיב kal. n. & Hiphil ſunt diſtinctę coniugationes re, & formatione. Verūtū eſt, verbum quod in vna eſt Intranſitiuum, in altera fit Tranſitiuum.

¶ Verba Tranſitiua ſignificant actionem, quæ extra progreditur ex natura ſua, & illam transferunt in alterum, vt לִמֵּד docuit, ſcili-

cet

cet alterum. Tranſit etjam in alterum, & ab illo in tertium, quod dicitur Tranſitiuum Tertij, vt הִלְמִיד ille fecit (vel iuſſit) alterũ diſcere. Quædã tamen in ſcripturis patientia non ſignificantur, ſed fit tantum mentio vnius patientis, v.g. יְהוָה יְבִיאֲךָ Introduxit te Dominus; pro, venire fecit (iuſſit) te Dominus. Deut. 6. 10.

¶ Verba, quibus iungitur particula אֶת articulus caſus patientis, erunt Tranſitjua, vt בָּרָא אֶת הַשָּׁמַיִם creauit cælos. Geneſ. 1.

¶ Hæc verba carent Participijs paſſiuis, ſeu habitus, (licet formẽtur in paradigmatibus, non vſitãtur) nec.n. dicimus, ſeu vſurpamus עָמוּד ſtatus paſſiue, nec נָפוּל caditus, vel caſus, nec הָלוּךְ ambulatus. עָבוּד cultus; miniſtratus.

¶ Caret pronominibus affixis, & paſſiuis, & dictionibus ſignificantibus rem patientem, vt עָמַד אוֹתוֹ ſtetit illum. Pro qua re egregia eſt Arca Noè R.P.D. Marini Brixienſis de litteris hebraicis bene meriti: ad id enim facit Theſaurus ille.

Dicuntur *Neutra*, vel *abſoluta*, quia ſunt quædam ex his, quæ nec agunt, nec patiuntur, vt שָׁכַן habitauit, דָּבַק adhæſit, &c.

De his erit aliqua mentio infra: vnde notabis, ad quid nam inducta ſint hæc præcepta.

De Coniugationibus, earum Nominibus, & Notis.

Multi de numero Coniugationum diuerſa tradiderunt, ingenia diſcentiũ ſubtilitate quęſtionum potius confundentes, quam varietate delectantes. Alij ſex, alij ſeptem, vel plures, vel pauciores conſtituunt. Puto ſeptem eſſe regulares Coniugationes Verbi cuiuſq. Quorumdam vero Nouem, licet non omnes vſitatæ reperiantur in eadem Radice, & Verbo.

Illud R. Dauid Kimchi ſatis clarum, quod vnica voce, ſeu perſona cuiuſuis Verbi in ſacris Biblijs reperta, omnes ſeptem, vel nouem Coniugationes formari poſſunt. Illud etiam ſatis notum, quod Rabb. שְׁמוֹנָה טוּרִים octo ordines vocãt, & attribuũt ſingulis verb.

Harum tres Actiuæ, & tres Paſſiuę ſunt, Septima reciproca, ſeu reciprocæ ſignificationis. Quid enim ſi Niphál eſt paſſiua kál, idcirco vna eſt numero? Neque latinarum Coniugationum ordo, vel ſeries hic obſeruanda eſt, vt ſatis, & pluries iam diximus.

Hoc iacto fundamento

בִּנְיָנִים *ideſt, Coniugationes apud Hebræos ſunt nouem.*

j. Coniug.	קַל	Kal	Actiua	vj.	הָפְעַל	Hophàl	Paſſiua
ij.	נִפְעַל	Niphàl	Paſſiua	vij.	הִתְפַּעֵל	Hithpahèl Reciproca Actiua & Paſſiua	
iij.	פִּעֵל הַדָּגוּשׁ	Pihèl	Act. Dagheſſata	viij.	פּוֹעֵל	Pohel quæ & מְרֻבָּע Quadrata. Act. & Paſs. ſignif.	
iiij.	פֻּעַל	Pual	Paſſiua				
v.	הִפְעִיל	Hiphil	Actiua	ix.	הִתְפּוֹעֵל	Actiuæ, & Paſſiuę ſign.	

K A L, ideſt, leuis, eſt prima Coniugatio. Dicitur leuis, quia non grauatur aliquo dagheſc, vel aliqua littera addititia a fronte thematis ad indicandam Coniugationem. Eſtque Verborum partim Tranſitiuorum, & partim Neutrorum, Abſolutorum ſeu Intranſitiuorum vt הָלַךְ ambulauit שָׁכַב dormiuit פָּקַד viſitauit, ideſt, continet vtraq.

Quæ ſequũtur, Tyro firmiter memoriæ mãdet uſq ad *

Huius Coniugationis Prima vox eadem eſt, quæ & Radix, in aliquibus tamen ſpeciebus variat, vt in בָּן intellexit, Radix eſt בּוּן vt ſic eſt trilittera.

Habet in Præterito tres formas, ſeu tres terminationes. Priorem per camèz, & patàch, vt לָמַד : לָמַדְתָּ, &c. Secundã per ‸, & zère, & יָבֵשׁ : יָבַשְׁתָּ : יָבְשׁוּ &c. hæc autem ſecunda terminatio obſeruatur tantum in tertijs perſonis. Tertiam per camèz, & chòlem, vt יָגוֹר : יָגֹרְתָּ : יָגֹרְתִּי &c.

NIPHAL (paſſiua præcedentis) eſt illa, quæ communiter in Præt. & Benonì habet Nùn formatiuam, ſeu characteriſticam additam, punctatam chírec, ut נִלְמַד : ſed ſequente gutturali ſegòl, ut נֶחְרַךְ. In Infin. Imp. & Fut. habet dagheſc in prima ad ſupplendam hãc formatiuam, & præterea Inf. & Imp. habent He litteram a fronte, punctatam chírec, ſed ſequente gutturali punctatam zère, vt infra.

PIEL eſt tertia actiua (quæ vocatur Dagheſſata) Illius ſignum eſt communiter dagheſc in ſecunda, punctaturque chírech, & zère: vt לִמֵּד. Si ſecunda vero ſit gutturalis, ſuppletur dagheſc per vocalem longam in prima, vt בֵּרֵךְ pro בִּרֵּךְ benedixit. & in cæt. temporibus breuis in longam ſimilem mutatur, vt ſuppleatur, vt חֵרֵף.

Iſa. 37. 24.

PVAL eſt quarta, & Paſſiua præcedentis, & communiter punctatur.

ctatur chibbùz, & patàch cum daghèſc in ſecunda ,vt לֻמַּד. ſi verò ſecunda fuerit gutturalis,punctatur vàu ſciùrech prima,vt ſuppleatur daghèſc ſignum, pro בֻּרַךְ faciet בּוֹרַךְ benedictus fuit.

HIPHIL Quincta Actiua,& Tranſitiua tertij,vel in tertium (iubet enim alterum aliquid agere) eſt illa,quę habet ante primam radicalem ה punctatam chírec, & poſt ſecundam rad. Iod vel actu, vel virtute latentem in vocali longa,vt הִלְמִיד :Inf.הַלְמֵד,vel הַלְמִיד. Interdum vero eſt Intranſitiua, vt dicunt quidam, ſed male.

Si vero prima fuerit gutturalis,túc in prima ponitur ֱ: & in ה he ſeruili formatiua ֶ: vt הֶעֱבִיר Tranſire fecit. Et in Benoni patàch, ſub ſeruili, & ֲ: ſub rad. ſic מַעֲבִיר vt infra. In Infinitiuis vero, & Imp.habet ה punctatur regulariter ַ,& in prima ſceuà quieſcens: ſi vero ſit prima radicalis gutturalis,habebit ֲ: vt הַלְמֵד , הַעֲבִיר, & in Fut.eod. modo pũctatur. אַעֲבִיר remanẽte iòd pro ſigno Cõiugat.

HOPHAL eſt eius Paſſiua, & habet ה ante primam rad. cõmuniter punctatam ָ: idq. in Verbis Perfectis, Quieſcentibus Lamèd àleph, & lamèd hè. In verbis Defectiuis punctatur ֻ ſequente daghesc: In Quieſcentibus ו Eius ſignificatio eſt paſſiua pręcedentis, iubetur enim quis aliquid pati ab altero. Huius mutationis ratio pendebit ex infra dicendis.

הָלְמַד
הֻגַּשׁ
הוּשַׁב

HITHPAHEL eſt ſeptima, eſtq. miræ (quia in alijs linguis non reperitur) & reciprocæ ſignificationis, actiuæ & paſſiuæ ſimul. Eius formatio, & nota talis eſt, quod cõmuniter habet in præterito ſyllabam הִת ante primam radicalem ſemper punctatam ַ, & præterea daghèſc in ſecunda radic. vt הִתְלַמֵּד docuit ſeipſum. Si vero ſecunda fuerit guttur. ſupplebit daghesc, vt Pièl per vocalem longam ante poſitam, vt הִתְחָרֵף pro הִתְחַרֵּף idq. in tota Coniug.

Quãdo verbum incipit ab aliqua ex his quatuor ש : צ : ס : ז : In formatione Hithpahèl ſeruatur hic ordo, vt inter ſyllabam הִת ponatur vna ex ſupradictis, ſic. pro הִתְשַׁחֲוָה הִשְׁתַּחֲוָה

Sed ſi prima eſt ז vel צ, tunc vltra mutationẽ prædictã fit alia mutatio, ſcilicet, quod in verbo incipiente a ז : tàu formatiua conuertitur in ד, & ſi a צ, tàu formatiua in ט conuertitur, idq. Euphoniæ gratia ſic,

הִתְסַבֵּב הִסְתַּבֵּב

הִזְדַּמֵּן : זַמֵּן
הִצְטָרֵף : צָרַף

Ex his patet, omne verbum poſſe conſtare quatuor Coniugationibus, & eodem modo conſtare ſeptem, quoad numerum. Primo enim modo ſunt tres actiuæ, tres paſſiuæ, & vna reciproca. Secundo modo omnes per ſe ſunt ſeptem Coniugationes.

POHEL פּוֹעֵל ſeu מְרֻבָּע *Quadrata*, eſt octaua coniug. in ordine.

Reperitur hęc Coniugatio in Verbis Perfectis rarò, ſed in Quieſcentibus Hàijn, & Duplicantibus ſæpius. Dicitur *Quadrata*, quia reduplicat tertiam radic. & ſic (cum tres tantum litteras radicales habeant Verba (& Nomina) perfecta, actu vel potentia) conſtat ex quatuor litteris, vt כּוֹן in Pohèl כּוֹנֵן ſic בּוֹן in Pohèl בּוֹנֵן: nō quia in ea addatur Vàu quarta littera, quæ eſt extra radicales, conſtitutiua tantum, & formatiua illius, & conſequens chòlem, quod eſt punctum peculiare, & proprium huius coniugationis.

Non formatur (vt quidam dicunt) hæc Coniugatio ſic: quia in Quieſcentibus Hàijn Vàu, Piel formanda eſſet hoc modo בִּוֵּן; & quia hæc coniugatio tota eſt dagheſſata, & Vàu dum quieſcit, non admittit dagheſc, ideo Nùn vltima littera rad. geminatur, & ſic formatur בּוֹנֵן. Reijce; Contra eſt. n. illud Pſal. 119. 28. קַיְּמֵנִי כִּדְבָרֶךָ ſic חוֹב ‧ חַיֵּב mulctauit, quæ non declinantur more perfectorum. & tamen vſitata ſunt.

Eius ſignificatio eſt Actiua, atque Paſsiua, בּוֹנֵן enim ſignificat intellexit, & intellectus eſt; ſic כּוֹנֵן firmauit, & firmatus eſt.

HITHPOHEL nona Coniugatio formatur a præcedenti, eiuſdē ſignificationis actiuæ, & paſsiuæ, ſed reciprocæ, & formatur eodem modo, atque Hithpahèl ab actiua Pièl, vt a בּוֹנֵן Hithpoèl הִתְבּוֹנֵן intellexit ſe, & intellectus eſt a ſe. רוֹמֵם Hithpoèl הִתְרוֹמֵם exaltauit ſe, & exaltatus eſt a ſe. Eſa. 33. 10. Sicq. in Duplicātibus, vt inf. ſuo loco.

De reliquis Accidentibus Verbo.

MODVS impropriè accidit Verbo iuxta Hebræos, ſed iuxta Latinos eſt triplex, Indicatiuus, impropriè; Infinitiuus, & Imperatiuus.

Indicatiuus non eſt in vſu apud Hebræos, & ſi nominatur, per præteritum עָבַר nominatur, vel per Benoni, quod ſignificat rem in ipſo fieri.

Infini-

Infinitiuus dicitur מָקוֹר, quaſi *fons*, vel *origo*, eſt enim fons aliorum temporum propter ſuam indifferentiam ſignificantię apud Hebræos; & capitur pro omni tempore, vt Pagn. lib. 1. cap. 4.

Imperatiuus dicitur צִוּוּי qui eſt duplex: quidam Deprecatorius vt חָנֵּנִי miſerere mei: alter comminatorius, vel Ironicus, vt שְׂמַח lętare iuuenis. Eccl. 11. 9. Sed hæc non ſunt huius loci.

TEMPORA עֵת ſunt, ſi propriè loquamur ex Hebræorum idiotiſmis, tria, *Præſens* quod הֹוֶה vel עֹמֵד ideſt, *ſtans*: Præteritum quod עָבַר: & Futurum quod עָתִיד dicitur. Impropriè ſunt ſex: Præteritum Benoni; Pahùl; Infinitiuus; Imperatiuus; & Futurum.

BENONI בֵּינוֹנִי ideſt, *inter medium* inter præſens, & Futurũ, intermediat enim ſignificatione, & diſtinguit inter vtrumque, Duplex eſt, actiuum pręſens, & vocatur פֹּעֵל *operans*; & Paſsiuum præſens, quod vocatur פָּעוּל Pahùl, ideſt *factum*, quod vſu venit in actiuis tantum coniugationibus.

PAHVL differt a Præterito paſsiuo Niphàl, quia Pahùl ſignificat habitum, perſeuerantiamq. rei, quæ fieri cœpit, & adſit, vt viſitatus, ideſt viſitari ſolitus. Differt etiam a Benoni Niphàl, quia hic ſignificat per modum actus, vt נִפְקָד viſitatus, ideſt, dum viſitatur.

Vel differt Pahùl a Niphàl, quia Præteritum ſignificat paſsionem factam iam diu, vel actionem de præterito factam. Benoni vero Niphàl, & Pahùl ſignificant paſsionem, dum fit, in ipſo fieri, ſed paſſiuè, & nota hoc.

Item differt ab Adiectiuo nomine, v.g. חָכָם ſapiens, ideſt qui habet tale accidens per longum tempus ante: מְחֻכָּם Prou. 31. vero ſignificat ſapientiam, qua quis ornatur in ea actione, quam facit.

EO carent verba Intranſitiua, illa ſcilicet in quibus actio non eſt diſtincta ab agente re, ſed idem eſt agens, & patiens, vt luxit, & ſimilia, vt diximus ſupra.

FVTVRVM, ſicut & Præteritũ radix eſt omniũ operationum, ac proinde frequẽter in ſacra Scriptura Futurum omnium temporum vices gerere, & ſupplere ſolet, ex Pagnino cap. 12. pag. 262. & F. Laurent. Villauicentio in ſuis phraſibus de futurorum & præteritorum permixtione, fol. 76.

Formatur vero in diuerſis coniugationibus diuerſo modo pręponi-

poſitis litteris אֵיתָן, vt infra.

NVMERI, qui מִסְפָּרִים dicuntur, Verborum duo tantum ſunt, Singularis, qui יָחִיד, & Pluralis, qui רַבִּים.

Numerus Singularis pro Plurali, & è contra.

Nota, in ſcripturis pluralem pro ſingulari frequenter poni, & è conuerſo. ex Pagn. lib. 2. c. 4. & Fr. Villauicentio fol. 142. Verum non ſemper ea vti debes, hæc enim regula multa occuparet myſteria in ſacris Litteris obumbrata, & Hebræis anſam ridendi præberet nimis latam, omnibusq. viribus euitandã, vt Deo dante in Lib. noſtro de ſenſibus ſacræ Scripturæ contra Hebræos, ſatis apparebit. Vnum pro multis narraſſe ſufficiat. Ioſ. vlt. verſ. 20.

לֹא תוּכְלוּ לַעֲבֹד אֶת־יְהֹוָה כִּי־אֱלֹהִים קְדֹשִׁים הוּא

Quem verſum explicauimus in ſacro Templo, & Oratorio Vener. Archiconfraternitatis ſanctiſsimæ Trinitatis Conualeſcentium, & Peregrinorũ die 10. Septemb. 1605. ad ipſoſmet Hebræos Concionẽ de more habentes. Si quis autem adſtruat talem regulam, ſingularem pro plurali, vel è contra, ſanctiſſimæ Trinitatis myſterium ibi ſignatum (licet ſub velamine) negatur, quo audito Hebræi cachinnant. Hac ergo regula in ſcripturis explicandis contra Hebræos præſertim, ſatis cautè vtere.

GENERA Verborum duo item ſunt, Maſculinum, & Fœmininũ. excepto Infinito, quem carere diximus genere, numero, & perſonis.

PERSONÆ Verborum, quę נִקְרָאִים dicuntur, ſunt tres

Tertia		נִסְתָּר	ideſt abſens	
Secunda	quæ	נִמְצָא	ideſt præſens	ab Hebræis vocantur
Prima		מְדַבֵּר בַּעֲדוֹ	ideſt de ſe loquitur.	

Illis gaudent Præterita, Benoni, Pahûl, Imper. & Fut. Infin. vero eſt omnis perſonę, & generis, quia indefinitè ſignificat.

¶ Nota, quod omnes primæ perſonæ cuiuſcunque Verbi, Coniugationis, & Numeri (atque Pronominum) & omnes tertiæ perſonæ plurales Præteritorum, ſunt communis generis, & ita hoc tertium genus eſt addendum, ſi tamen addi debet. hoc enim commune genus propriè datur in nominibus ſpecierum & aſimalium, quæ carent vtraque formatione, tam in ſingulari, quam in plurali.

AFFIXA habent Verba, Inſeparata non ſecus, ac nomina, de quibus infra, explicatis Verbis, & Nominibus agetur. Gaudent etiam ſeparatis, vt בָּרָא אוֹתָם Geneſ. 1. 27. potuit enim dicere בְּרָאָם creauit illos.

Iam

Iam accedamus ad coniugandũ Verba Perfecta.

Verbum Perfectum ſimplex. לָמַד | *Verbum Perfectum primæ gutturalis.* עָבַר

Voco ſimplex, quod nõ conſtat ex gutturali; quod enim gutturalibus grauatur, variat quædam, quibus recte cognitis, ac memoriæ traditis, facilis eſt ſpeculatio, praxi ſuppoſita memoriæ. Itaque vnumquodque horum ſingillatim Tyrones addiſcant, & memoriæ mandari curent Magiſtri, vt regulas Variationis facilius addiſcant.

בִּנְיָן קַל *ideſt Coniugatio Kàl, ideſt leuis.*

הֶעָבַר, ideſt Pręteritum, & Radix.

didicit m. g.	ſeruiuit m.g.
לָמַד	עָבַד
ſti maſc.	
לָמַדְתָּ	עָבַדְתָּ
ui com.	
לָמַדְתִּי	עָבַדְתִּי
cerunt com.	
לָמְדוּ	עָבְדוּ
ſtis maſc.	Variat.
לְמַדְתֶּם	עֲבַדְתֶּם
mus com.	
לָמַדְנוּ	עָבַדְנוּ
dicit fœm.	
לָמְדָה	עָבְדָה
ciſti fœm.	Variat.
לָמַדְתְּ	עָבַדְתְּ
ciſtis fœm.	Variat.
לְמַדְתֶּן	עֲבַדְתֶּן

בֵּינוֹנִי Benoni.

diſcens maſ.	ſeruiẽs maſ.
לוֹמֵד	עוֹבֵד
tes maſ.	entes
לוֹמְדִים	עוֹבְדִים
diſcens fœ.	ens fœm.
לוֹמְדָה	עוֹבְדָה
vel	vel
לוֹמֶדֶת	עוֹבֶדֶת
ſcentes fœm.	tes fœm.
לוֹמְדוֹת	עוֹבְדוֹת

פָּעוּל Paul

edoctus maſ.	cui ſeruitur
לָמוּד	עָבוּד
cti 3. m.	Variat ſ.
לְמוּדִים	עֲבוּדִים
cta 3.fœ.	cui ſeruitur
לְמוּדָה	עֲבוּדָה
cte 3.fœ.	quibus uitur
לְמוּדוֹת	עֲבוּדוֹת

מָקוֹר Infin.

vel diſcere	ſeruire
לָמוֹד	עֲבוֹד
vel	
לְמוֹד	
In diſcere	In ſeruiendo
בִּלְמוֹד	בַּעֲבוֹד

ſicut diſcere	ſeruiendo
כִּלְמוֹר	כַּעֲבוֹר
ad diſcendū	ad ſeruiendū
לִלְמוֹר	לַעֲבוֹר
a diſcēdo, vel ne diſceret.	a ſeruiendo, vel ſeruire
מִלְּמוֹר	מֵעֲבוֹר

צִוּוּי Imp.

diſce m. 2. perſo.	ſeruito
לְמוֹר	עֲבוֹר
vel לְמוֹר	vel עֲבוֹר
diſcite maſc.	ſeruitote
לִמְדוּ	עִבְדוּ
diſce tu fœm	ſerui tu
לִמְדִי	עִבְדִי
diſc.	tote variat
לְמוֹרְנָה	עֲבוֹרְנָה

עָתִיד Futurum.

Ego diſcā, cō. gen.	
אֶלְמוֹר	אֶעֱבוֹר
ſcet, maſc.	
יִלְמוֹר	יַעֲבוֹר
ſces, maſc.	
תִּלְמוֹר	תַּעֲבוֹר
ſcemus com.	
נִלְמוֹר	נַעֲבוֹר
ſcent, comm.	יַעַבְדוּ
יִלְמְדוּ	& יַעֲבוֹדוּ
ſcetis, maſc.	תַּעַבְדוּ
תִּלְמְדוּ	vel תַּעֲבוֹדוּ
ſcet illa, fœ.	תַּעֲבוֹר
תִּלְמוֹר	
diſces, fœm.	
תִּלְמְדִי	תַּעַבְדִי
diſcent, vel fœm. diſcetis	
תִּלְמוֹרְנָה	תַּעֲבוֹרְנָה

vel per ∵ & ⁘ ſic אֶעֱבוֹר יֶעֱבוֹר תֶּעֱבוֹר נֶעֱבוֹר
יֶעֶבְדוּ תֶּעֶבְדוּ תֶּעֱבוֹר תֶּעֶבְדִי תֶּעֱבוֹרְנָה minus vſitatū.

Nota Hæc eſt regularis inflexio primò tradenda Tyroni; quum vero ſecunda vice percurret Grammaticem, has Exceptiones, & Variationes edocēdus, ne illius ingenium multitudine regularum obruatur.

Regulæ, & Exceptiones.

Nota Vnumquodque verbum, in qua coniugatione ſit vſitatius, lectione ſacrorum Codicum, ac Theſaurorum eſt obſeruandum.

De Prçterito.

לָמַד Hæc tertia perſona Præteriti formatur tribus modis.

Primus eſt communior, cum ָ & ַ Vt פָּקַד paucis exceptis quæ ſunt cum duplici ָ ָ vt עָמָד ſterit. pſal. 1. יָשָׁב ſedit, ibid. Secundus eſt cum ָ & ֵ vt חָפֵץ voluit. Tertius cum ָ & chòlem, vt יָכֹל potuit יָגוֹר timuit, & hic eſt rariſſimus.

Hæ exceptiones non ſunt principiò Tyronibus tradendæ.

למר

¶ ᵃ לָמַר ᵡ לָמְרוּ communiter acuuntur,vel (vt alij loquuntur) ſunt breues.ſed ſi habuerint ſophpasúch, vel Atnách,aut Zachèph,(paucis exceptis) patách,& ſceuà vertuntur in ־ָ & plurale penacuitur, vel eſt longū,vt בָּרָחוּ fugerunt. Eſa.22.3 וְנָפָלוּ pſal.20.9.ceciderūt.

Sic quando ſequitur monoſyllaba dictio, vt שָׁכַח אֵל pſal. 9.10 & pſal.105.20. שָׁלַח מֶלֶךְ eſt longa penultima: ſic פָּתַח עִוֵּר ibid. Contra יָשַׁב & עָמַד pſal.1.1.acuitur vltima.

¶ לָמַרְתָּ לָמַרְתִּי לָמַרְתְּ לָמַרְנוּ.	Secunda perſona præteriti ſingularis vtriuſque generis, & prima vtriuſque numeri eſt longa,etiam cum Vau conuertente Futurum in Præteritum, & penacuuntur, ſi memoratos habeant accentus,& — vertitur in ־ָ paucis exceptis, quę ſunt cum — vt וְשָׁבָעְתָּ Deuter. 8. 12. לָקַשְׁתְּ Pſal. 104.1. בָּחַרְתִּי pſal.119.30. יָדַעְתִּי Eſa.44.8

Cum Vau vero vertente præter. in Futur ſine prędictis accentibus eſt breuis, ſeu acuitur vltima, vt וְשָׁמַעְתִּי Deut. 4. 30. וְשָׁמַעְתָּ Exod. 22.26 וְלָקַחְתָּ & accipies. Exod.29. 26. Si vltima rad. fuerit gutturalis, erit cum — vt וְטָבַלְתְּ Ruth. 2.14.& intinges. שָׁמַעַתְּ Ruth. 2.8. audiuiſti? יָגַעַתְּ Eſai. 47.15.laboraſti, nec legitur ſceuà.

¶ לְמַרְתֶּם ſecunda pluralis ſemper eſt breuis,&acuitur. at

ᵇ לָמְרָה tertia fœminina acuitur, & eſt breuis. In hac voce, ſicut & in לָמְרוּ ſunt duo accentus, prior gángia, ideſt retinaculum, alter grammaticus; vnde camèz ſonat a, & non o, licet quandoque non ſcribatur ille prior accentus.

Sed cum prædictis accentibus eſt longa, vel penacuitur, & ſceuà mutatur in camèz, vt מָשָׁלָה pſal.103.20.dominata eſt: עָזָבָה Ezech.23.8.dereliquit.

Sic ſequente monoſyllabo, aut dictione longa, efficitur longa, & acuitur antepenultima, vt וָרְשָׁה צֶמֶר Prou.31.10.Quæſiuit lanam: נָטְעָה כָּרֶם ibid. plantauit vineam.

De Benonì.

ᶜ לוֹמֵר: Hic Vàu producendi gratia:quę in Infinit.& Futuro quandoque ſcribitur, & tunc dicitur מָלֵא plenum; Interdum non ſcribitur, & tunc dicitur חָסֵר Defectiuum,vt לֹמֵר & ſic de cæteris.

Tertia exiſtente ח, vel ע contrahitur, & ſecunda eſt cum — vt

שֹׁסֵעַ pro שׁוֹסֵעַ Leu. ij.26.findēs. רֹקַע pro רוֹקֵעַ Eſa.42.5.Et aliquā-do cum — & ·· extenſe, vt פֹּלֵחַ וּבֹקֵעַ pſal. 141.7. ſcindēs, & findens. De hoc infra in verbis perfectis, quorum tertia erit gutturalis; eſt enim appoſitum Euphoniæ, vel producendi gratia.

יוֹסִיף Reperitur Eſa. 29.14 pro יוֹסֵף Ego addens.

Reperitur etiam vox hæc cum ה paragogica.

¶ לוֹמְרָה Fœmin. eſt breuis ſiue acuitur, ſed aliquādo eſt penacuta ſequēte monoſyllabo, vt מוֹשְׁלָה־לוֹ Eſa. 40. 10. dominans ei. Sic cū dictione longa פֹּעֲלֵה אָוֶן Pſal. 92. 9. Interdum cum ·· vt בֹּגֵדָה Ier. 3. 8. בֹּעֵרָה ardens. Eſa. 34. 9. (præuaricatrix.

¶ לוֹמֶדֶת ſemper eſt longa. Cum prædictis accentibus prius ſegol vertitur in camèz, vt עֹמָדֶת Eccl. 1.4. terra ſtans, vel ſtat.

Tertia exiſtente ח vel ע vterque ſegòl vertitur in patàch, vt בֹּרַחַת Geneſ. 16. 8. Ego fugiens. שֹׁמַעַת Geneſ. 18. 10. audiens.

De Infinitiuo.

d לְמוֹר & לְמֹור vtroque modo formatur. ſic

פָּרוֹחַ florere. Eſa. 35.2. שְׁמָר־לְךָ Exod. 34. 11. cum camèz

שְׁמֹעַ Gen. 29.12. chatuph.

גָּדֵל cum camèz,& zère, creſcere, creſcendo. Gen. 26.13.

Cum hè ה paragogica, & diuerſis punctis.

לְמָשְׁחָה cum ָ: in prima, Exod. 29.29. ad vngendum.

לְרָחֳקָה cū ָ: in ſecunda Euphoniæ gratia. Ezec. 8.6. ad elongandū.

לִמְשָׁחֲךָ 1. Sam. 15. 1. Euphoniæ gratia, ad vngendum.

לְחֶמְלָה prima cum ֶ Ezech. 16.5. ad miſerendum.

לְרִבְעָה cum chìrech, ad cœundum. Leu. 18.

לְאַשְׁמָה cum patàch, Leuit. 6. .ad delinquendum.

לְתַאֲבָה cum patàch, pſal. 119.20. ad deſiderandum.

שַׁאֲלָה cum ſceuà. Eſa. 7. 11. interrogare.

Item nota, quod Infinitiuus ſemper eſt idem cum Imperatiuo in omnibus coniugationibus tàm actiuis, quàm paſsiuis, vt vides ex forma inflectendi. Cæterum Infinitiuo adduntur litteræ acciden-

dẽtales בְּכֻלָּם de quibus ſupra: (quibus etiã formantur Gerundia, ad morem tamen latinorum, vt ſupra monuimus, Hebræi enim illa non habent) quæ in Coniugatione kål ſubſcribuntur cum chirech; vt in ſuprapoſito exemplo: In omnibus alijs Coniugationibus cũ ſceuà. מ, ſequitur daghèſc, quod eſt ſignum abiecti nùn ex præpoſitione מִן, quæ ſequente gutturali punctatur ·· vt ſuppleatur daghèſc, quod illæ non admitttunt. Ex Tabula id cognoſces.

ſ לִלְמֹד Lilmòd; legitur littera, non tamen ſceuà, ne mutetur for-(matio vocis, & hoc nota.

De Imperatiuo.

f ¶ לְמֹד & פְּקֹד · ſed

עֲזֹב Pſal. 37.10. derelinque.

זְכָר־לִי Pſal. 25.7. cũ — maccàph.

שְׁמוֹר Deuter. 5. 12. cuſtodi.

שְׁלַח Pſal. 43. 3. cum —: mitte.

שְׁכַב & 1.Sam.3.9. dormi.

שְׁכַב Ibid. 6.

חֲכַם Prou. 6. 6. ſapiens eſto.

שְׁמַע Deut. 5.1. audi.
cum ה paragog.

קָרְבָה Pſal. 69.19.

סַעֲדָה 1.Reg.13.17. fulci cũ accẽtu

סְלָחָה Dan. 9.20. parce.

שִׁמְעָה Pſal. 17. 1. audi.

שְׁאָלָה Eſa.7.11. interroga.

עֶרְכָה Iob 33.5. præpara.

¶ לִמְדוּ : פִּקְדוּ Eſa. 1. ſed

שַׁחֲטוּ Exod.12.21. mactate.

מָשְׁכוּ cum camèz chatùph, mos non maſc. Exod. 12.21.

גִּזְרוּ 1. Reg.3.26. diuidite.

עִבְדוּ Ierem.20. ſeruite.

שִׁמְעוּ Eſai.42.18. pro שִׁמְעוּ.

חִדְלוּ Zac. 11.12. pro חִדְלוּ ceſſate

¶ לִמְדִי Diſce tu fœm. generis.

טַחֲנִי Eſai. 47. 2. mole.

מָלְכִי cum ‑ chatùph. Iud. 9.10.

שִׂמְחִי Ioèl 2. 2. lætare.

עִבְרִי Eſa. 23.10. tranſi.

חֶשְׂפִי Ibid. diſcooperi.

חָרְבִי Eſa. 42.27. deſola.

קָסֳמִי 1.Sam. 28. 9. diuina.

¶ לְמֹדְנָה diſcite, fœm. generis

סְפֹודְנָה & פְּקֹדְנָה Ier.49. plãgite.

שְׁמַעַן Gen. 4. 22. audite, ſine hè formatiua perſonæ.

De Futuro.

¶ אֶלְמוֹד facit etiam per patàch אֶפְקֹד יִפְקֹד תִּפְקֹד נִפְקֹד

אֶשְׂחָק Prou. 1.25. ridebo.

אֶשְׁאַב Gen. 24.19: hauriam.

אֶשְׁמָר־לוֹ Pſal. 89.29. & ſeruabo.

Quanquam ratio ſeu regula eſt, quod in his verbis Perf. vbi tertia vel ſecunda eſt gutturalis, deſinit per — vel ‑ ſic etiam quando

quando ſunt intranſitiua, vt
אֶשְׁכַּב : אֶשְׁחַק : & ſimilia.
Cum Hè addita
אֶעְבְּרָה haijn ſine ∴ : Iud. 12. 3.
אֶשְׁכְּבָה Pſal. 4.9. dormiam.
אֶזְעֲקָה & Pſal. 76.1. clamabo.
אֶעֶזְבָה Iob 9.24. relinquam.
¶ יִלְמֹד facit &
יִשְׂבַּע Eſa. 53.11. ſaturabit, ob regulam prædictam
יִשְׁחָט Leuit. 8.19.
יִנְעַם Prou. 24.25. dulceſcet.
יֶחְסַר Ibidem, deficiet.
יַעֲבָר־פִּי cum macchàph pſal. 18.
יִקְשַׁל־בָּם Eſai. 19.4.
יֶחְשֹׂף : יַעֲבֹר : יַחְפֹּץ
¶ תִּלְמֹד
תִּשְׁמַע Deuter. 28. 13. audies.
תַּעֲבֹד Leuit. 25.39. ſeruies.
תִּזְרַע Leuit. 25.3. feres.
תַּחֲרִשׁ pſal. 109.1. tacebis.
cũ macchàph תִּפְעַל־בּוֹ Iob 35.6 operaberis in eo.
¶ נִלְמֹד
נִשְׁמַע Iehos. 24.24. audiemus.
נִזְרַע Leu. 25.20. ſeremus.
נִשְׁמַע Ier. 42.6. audiemus.
נַעֲבֹר Ioſ. 24. 19. tranſibimus.
cũ macchàph נִרְדָּף־לוֹ Iob 19.28

cum ה paragogica.
נִשְׂמְחָה pſal. 66.6. lætabimur.
נִכְרָעָה pſ. 95.6. incuruabimus nos
נִקְרָבָה Eſa. 41.1. appropinquabim'
וַנַּחְלְמָה Gen. 41. ij. & ſomniauim'
¶ יִלְמְדוּ
יַחְפְּשׂוּ Pſal. 64.7. ſcrutabuntur.
יִשְׁמְעוּ Deut. 18. 14. audient.
יִשְׁפְּלוּ Eſa. 10.32. humiliabũt ſe.
יֶחְמְצוּ pſal. 68. 30. volent.
יִשְׂבְּעוּ Hoſe. 4. 10. ſaturabunt ſe.
יַעַלְצוּ pſ. 68.4. יַחְשְׁבוּ pſ. 35.20.
וַיִּצְעֲקוּ Ioſ. 24.7 וַיִּמְאֲסוּ pſ. 106.24.
יַחְשְׁבוּ Eſa. 13.17. יַעַבְרוּ pſ. 106.36
cũ ן parag. יִשְׁמְעוּן Exod. 4. 9.
יִרְבָּצוּן pſal. 104.23. accubabunt.
יִגְוָעוּן Ibid. 30. morientur.
cũ accen. pauſ. יִצְפֹּנוּ Pſal. 10.8.
יִחְמֹלוּ Eſa. 9.17. & alia.
¶ תִּלְמְדוּ ſecunda.
תְּשַׁלְּחוּ Num. 31. 4. mittetis.
תֶּהְבָּלוּ pſal. 62. 10. euaneſcetis.
תַּחְשְׁבוּ Zach. 7. 10. cogitabitis.
cum accen. תִּשְׁמֹרוּ Leu. 26.3.
תַּעַבְרוּ Iehos 24. 11.
cũ ן parag. תִּשְׁמְעוּן Deut. 8. 20.
תִּשְׁמְעוּן Deut. 18.25. audietis.
תִּכְרֹתוּן Exod. 34. 14. ſuccidetis.

תַּעַבְרוּן Iehos. 24. 15. ſeruietis.

¶ תִּלְמְדִי

תִּלְבְּשִׁי Eſa. 49. 18. Indues te.

תִּשְׁקְטִי Ier. 47. 6. quieſces.

תֶּעֶרְוֹצִי Eſa. 47. 12. tremes.

& תַּחְשְׁבִי ſic

תִּשְׁחֲרִי Ezech. 16. 32. munera.

תַּעֲבוֹרִי Ruth. 2. 8.

& cum nun paragogica.

תִּדְבָּקִין Ruth. 2. 21. adhærebis.

¶ תִּלְמֹדְנָה

תִּקְשַׁבְנָה Eſa. 32. 3. attendent.

תֶּחְשַׁכְנָה pſ. 69. 24. obſcurabũtur

תִּשְׁכַּחְנָה Eſa. 49. 14. obliuiſcẽtur

תַּעֲבֹרְנָה pſal. 81. 7. tranſibunt. & cum daghẽſc propter defectũ נ

תִּשְׁכֹּנָּה Ezech. 17. 23. habitabũt.

תִּלְבַּשְׁן 2. Sam. 13. 18. ſine he.

נִפְעַל *Niphàl Coniugatio Paſsiua, ſecunda.*

Præter.

נֶעֱבַר	נִלְמַד
נֶעֶבְרָה	נִלְמְדָה
נֶעֱבַרְתִּי	נִלְמַדְתִּי
נֶעֶבְרוּ	נִלְמְדוּ
נֶעֱבַרְתֶּם	נִלְמַדְתֶּם
נֶעֱבַרְנוּ	נִלְמַדְנוּ
נֶעֱבַרְתָּ	נִלְמַדְתָּ
נֶעֱבַרְתְּ	נִלְמַדְתְּ
נֶעֱבַרְתֶּן	נִלְמַדְתֶּן

doctus. m. Benonì.

נֶעֱבָר	נִלְמָד
נֶעֱבָרִים	נִלְמָדִים
נֶעֱבָרָה vel	נִלְמָדָה vel
נֶעֱבֶרֶת	נִלְמֶדֶת
נֶעֱבָרוֹת	נִלְמָדוֹת

doceri Infinitiuus.

הֵעָבֵר	הִלָּמֵד
כְּהֵעָבֵר	בְּהִלָּמֵד
כְּהֵעָבֵר	כְּהִלָּמֵד
לְהֵעָבֵר	לְהִלָּמֵד
מֵהֵעָבֵר	מֵהִלָּמֵד

Imperat.

הֵעָבֵר	הִלָּמֵד
הֵעָבְרוּ	הִלָּמְדוּ
הֵעָבְרִי	הִלָּמְדִי
הֵעָבַרְנָה	הִלָּמַדְנָה

Ego docebor Futur.

אֵעָבֵר :	אֶלָּמֵד vel אִלָּמֵד
יֵעָבֵר	יִלָּמֵד
תֵּעָבֵר	תִּלָּמֵד
נֵעָבֵר	נִלָּמֵד
יֵעָבְרוּ	יִלָּמְדוּ
תֵּעָבְרוּ	תִּלָּמְדוּ
תֵּעָבֵר	תִּלָּמֵד
תֵּעָבְרִי	תִּלָּמְדִי
תֵּעָבַרְנָה	תִּלָּמַדְנָה

Regulę

Regulæ, & Exceptiones.

Hæc Coniugatio actiua intranſitiua, & interdum Imperſonalis, aut Paſſiuæ vocis eſt, ſecundum quoſdam: habetq. ſub ſe verba Perfecta, Quieſcentia, Defectiua, & Geminata quod non ſatis arridet, licet נִשְׁבַּע adiurauit, vel iurauit, vertant quidam. nam hebraico more paſsiue vertendæ ſunt iuramento obſtrictus, id enim patitur Idiotiſmus, & phraſis hebraica.

De Præterito.

נֶלְמַר Quando prima radicalis fuerit gutturalis, littera eſt punctata ſegòl ∵ & ſequens ſeruilis cum ∵: chatèph ſegòl, vt נֶאֱנַח ingemuit, vel ſuſpirauit: נֶהֱלַךְ ambulauit: נֶחְשַׁב æſtimatus eſt, aut æſtimauit ſe: נֶעֱלַם exultauit, vel exhilaratus eſt.

De Benonì.

נִלְמָר. Benonì, ſeu Participium actiuum punctatur cum ָ ad differentiam præteriti, ſed in regimine genitiui eſt cum — patàcha

De Infinitiuo.

הִלָּמֵר: ל cum daghèſc ob defectum nùn caratheriſticæ, & ſic in ſequentibus בְּהִלָּמֵר: כְּהִלָּמֵר. Excipe נִלְחֹם cũ nùn Pręt. Iud. 11. 25. pugnando, vel pugnare נִשְׁאֹל 1. Sam. 20. 6. petendo, vel petere. הִנָּתוֹן Ier. 32. 4. dando dabitur, cum chòlem, & ſine hè formatiua Infinitiui. Sic בְּעַטֵּף pro בְּהֵעָטֵף pſal. 6. 3. cum deficeret. הֵאָכֵל ſequente littera gutturali ח eſt cum zère, Leuit. 7. 8. & ſic in Imperatiuo הֵאָנַח ingemiſce. Ezech. 21. 11. Et in plurali.

¶ הִפָּקְדוּ deficite, vel נִקְבְּצוּ perfectè. Ioel 3. 11. cõgregamini.

De Futuro.

יִלָּמֵר Cum litteris gutturalibus, & ר punctatur zère, vt תֵּחָרֵם deſtruetur יֵעָדֵר fodietur, Eſai. 5. 6. יֵרָדֵם ſoporabitur. Ion. 1. 5.

Tertia verò exiſtente gutturali fit contractiò, vt infra in ſuo exemplo (vt, יִגָּרַע pro יִגָּרֵעַ minuetur יִשָּׁכַח pro יִשָּׁכֵחַ obliuioni tradetur יִזָּרַע ſeretur: יִשָּׁמַע audietur.

¶ Sola hęc paſſiua habet Imperatiuum. eſtq. potius actiuæ, quam paſſiuæ ſignificationis, eo quod imperare ſit agere, vt quibuſdam placuit.

פעל

פעל *Pihèl, Tertia in ordine, Coniugatio Actiua, ſeu ſecunda Actiua Dagheſsata.*

Præteritum.	Infinitiuus.
docuit m.g. — Iuſsit	docere omnis gen. & perſ.
עִבֵּר לִמֵּד	עַבֵּר לַמֵּד
עִבְּרָה לִמְּדָה	בְּעַבֵּר בְּלַמֵּד
עִבַּרְתִּי לִמַּדְתִּי	כְּעַבֵּר כְּלַמֵּד
עִבְּרוּ לִמְּדוּ	לְעַבֵּר לְלַמֵּד
לִמַּדְתֶּם & cætera nō variant.	מֵעַבֵּר מִלַּמֵּד
לִמַּדְנוּ	**Imperatiuus.**
לִמַּדְתָּה	עַבֵּר לַמֵּד
לִמַּדְתְּ	עַבְּרוּ לַמְּדוּ
עִבַּרְתֶּן לִמַּדְתֶּן	עַבְּרִי לַמְּדִי
	עַבֵּרְנָה לַמֵּדְנָה
Benonì.	**Futurum.**
edocens m.g.	docebo
מְעַבֵּר מְלַמֵּד	אֲעַבֵּר אֲלַמֵּד
מְלַמְּדִים	יְעַבֵּר יְלַמֵּד
מְלַמֶּדֶת non variat.	תְּעַבֵּר תְּלַמֵּד
vel מְלַמְּדָה	נְעַבֵּר נְלַמֵּד
מְלַמְּדוֹת	יְעַבְּרוּ יְלַמְּדוּ
Pahùl.	תְּעַבְּרוּ תְּלַמְּדוּ
edoctus. m.	& reliqua
מְעֻבָּר מְלֻמָּד	תְּלַמֵּד
מְלֻמָּדִים	תְּלַמְּדִי
מְלֻמֶּדֶת nihil variat	תְּלַמֵּדְנָה
מְלֻמָּדוֹת	

Regulæ, & Exceptiones.

Hæ exceptiones non ſunt principiò Tyronibus tradendæ.

¶ Hæc Coniugatio vocatur פִּעֵל· חָדְגּוּשׁ ideſt *dagheſſata*, prout etiam ſua paſſiua, ſolum vt illius vehementia naturalis demonſtretur, quæ eſt etiam in pronunciatione. Dicam ego, vt per hoc ſignum differat à ſex reliquis. Quod ſi ſecunda fuerit gutturalis, ſupplebitur daghèſc per vocalem longam ante poſitam ſub prima radicali, vt cernere erit infra in Exemplo verbi Perfecti, quod habeat ſecundã & tertiam gutturalem, tunc enim inflexio variabit a prędicta.

¶ Secundo nota, quod verba Neutra in prima Coniugatione, hic & in Hiphil erunt tranſitiua ad ſecundum, vel tertium, vt עָמַר *ſtetit* & in hac עִמֵּר *cõſtituit*, vel *ſtare fecit*. licet vero rara ſint verba Intranſitiua, ea tamen differunt ab intranſitiuis primæ, in eo quod in hac & tertia ſignificant vehementiam, vt צָמַח *germinauit*, eſt intranſitiuum in kål, vt Leu. 13. 37. ſed in hac tertia Pihèl erit etiam maioris vehementiæ, augebit ſenſum *, licet etiam ſit intranſitiuum, vt Ezech. 16.7. Sic אִדְּמוּ *rubuerunt* Thren. 4. 7. apud Eſa. 1. 18. erit maioris vehementiæ, & ſignificationis, & tamen Intranſitiuum.

¶ Quandoque vero habet ſignificationem, quam & Hiphil, vt Iob 38. 12. יִדַּעְתָּ *cognoſcere*, vel *ſcire me feciſti?* ſic יִחַלְתָּנִי *ſperare feciſti.* Pſal. 119. 50.

¶ * Quandoque iſta Coniugatio habet diuerſam à kål, & contrariam ſignificationem, vt

פָּנָה in kål *reſpexit*, ſed	פִּנָּה in Pihèl *expurgauit.*
ſic אָבַד in kål *peryt*.	אִבֵּד in Pihèl *diſperdidit.*
שָׁרַשׁ *radices emiſit.*	שֵׁרֵשׁ *Radices euulſit* (& ſic de alijs.

¶ Quædam etiam ſunt quæ in hac ſecunda coniugatione inueniuntur vſitata, in prima vero minime, & tamen retinent ſignificationem primæ kål, vt מָהַר non vſitatur, nec צָוָה *Præcepit*, ſed 1. Reg. 4. 14. מִהֵר in pihèl *accelerauit*, צִוָּה in pihèl *iuſſit*, Gen. 7. 5.

De Præterito.

¶ לִמֵּד Regulariter prima eſt cum chirech; ſecunda cum zère: Reperiuntur tamen plura cum ֶ ſegol, vt בִּקֶּשׁ־לֵץ Prou. 14. 6. *quærit deriſor*. דִּבֶּר Ioſ. 14. 10. *locutus eſt*. כִּבֶּס Ioſ. 14. 10. *lauit*.

כִּפֶּר Exod. 30. 9. propitiatur, vel tiatus eſt. בִּעֵר 2. Reg. 23. 25. *combuſſit*, ſine ſupplemento daghèſc.

Secunda verò exiſtente gutturali, aut ר (quia non ſuſcipiunt daghèſc) prima eſt cum zère, aut patách; interdum (ſed raró) cum chirec: ſecunda cum zère, interdum cum ַ patách, ſicut & quando tertia eſt gutturalis, niſi tertia ipſa ſit cum ַ patach; vt

מֵאֵן Deut. 25. 7. renuit.
אֵחַר Gen. 34. 19. diſtulit.
בֵּרֵךְ vel בֵּרַךְ pſa. 10. 3. benedixit.
נֵאֵר Thren. 2. 7. proiecit. &
נִאֵץ pſal. 10. 3. exacerbauit sũt.
ſine ſupplemento daghèſc.
בִּלַּע Eſa. 25. 7. perdidit.
שִׁבֵּר Eſth. 9. 1. fregit.
שִׁלַּח Leu. 26. 25. miſit.
פִּתַּח vel פִּתֵּחַ Iob 41. 5. aperuit.
גִּדַּע 1. Sam. 2. 31. ſuccidit.

Verum huius alia affertur ratio, quia ibi ſit contractio; vt infra melius in exemplo Verbi Perfecti, cuius tertia eſt gutturalis.

De Benonì.

¶ מְלַמֵּד Participium hoc, Infinitiuus, Imperatiuus, & Futurum ſunt communiter cum ·· ſed cum macchaph ſunt cum ∴ ſegol, vt infra in Exceptionibus Futuri.

Si ſecunda radicalis fuerit א vel ר prima eſt cum ָ vt מְפָרֵק 1. Reg. 19. 11. ſcindens. מְתָאֵב Amos. 6. 9. abhominans. ſi vero fuerit ה vel ח aut ע eſt cum ַ nec ſuppletur daghèſc, vt מְנַהֵג Nah. 2. 8. ducens. מְתַעֵב Eſa. 49. 17. abhominans. מְפַחֵד Prou. 28. 14. terrens. מְבַקְשֵׁי Pſal. 71. 13. Prou. 28. 5. nec ſuppletur daghèſc, ꝙ & Infinitiuo, & Imper. etiã accidit, vt infra.

Dicere etiam potes, quod ſit vocalis ַ pro ָ vt quidam Doctores, & bene.

De Pahul Participio paſſiuo.

¶ מְלֻמָּד Si prima radicalis fuerit א eſt cum ָ: vt מְאָדָּם rubefactus. Et ſecunda ſi fuerit gutturalis aut ר eſt cum cholem, vt מְבֹהֶלֶת Prou. 20. 21. feſtinata. מְבֹרָךְ Pſal. 112. 3. benedictus. מְבֹעֶרֶת Ier. 36. 21. ſuccenſa. מְבֹרָכִים pſa. 37. 22. benedicti.

Si vltima fuerit gutturalis faciet, vt infra.

De Infinitiuo.

¶ לַמֵּד Communiter cum zère. Interdum vero cum cholem, vt

יַסֵּר Pſal. 118. 18. caſtigando, & לְיַסֵּר 2. Par. 31. 7. fundando.
hæc autẽ ſunt Quieſcentia. Si ſecũda fuerit א vel ר prima eſt cũ ָ
vt מָאֵן renuere. פָּאֵר Eſa. 60. 13. מַהֵר feſtinare. Exod. 12. 33.
בָּרֵךְ benedicere. Num. 23. 11. נַחֵם conſolari. Eſa. 61. 2.
Si fuerit ח vel ה aut ע eſt cũ ַ בַּעֵר comburere. 2. Par. 4. 20. &
& ſine ſupplemento, vt בָּעֵר Eſa. 40. 16. cũ ſupplemẽto.

Tertia exiſtente gutturali cum ַ aut ֵ ſub ſecunda, & ſub tertia patach, לְשַׁלַּח vel contractum לְשַׁלֵּחַ admittendũ. 1. Sam. 20. 20.

¶ Cum ה paragogica זַמְּרָה Pſal. 147. 1. canere, aut, pſallere.

De Imperatiuo.

¶ לַמֵּד cum zère; item cum ַ שַׁלַּח Eccl. 11. 1. contractũ, mitte.
שַׂמַּח Pſal. 86. 4. lætifica. מַהֵר pſal. 69. 18. cum ָ
פַּלַּג pſal. 55. 10. diuide. מַהֵר Gen. 19. 22. feſtina.
בָּרֵךְ Iob. 2. 9. benedic. קַדְּמָה Pſal. 17. 13. preueni. cum (ה parag.

De Futuro.

¶ אֲלַמֵּד & אֲדַבֵּר ſub ſecunda communiter zère. Et cum litteris gutturalibus, aut ר vt dictum eſt de Participio,
Prima cũ ֲ vt ſuppleatur dagh. אֲפַחֵד Eſai. 12. 2. terrebo.
אֲפָאֵר pſal. 149. 4. glorificabor. אֲבַעֵר 2. Reg. 14. 12. ſuccendam.
אֲבָרֵךְ Eſa. 60. 7. benedicam. אֲרַחֵם Ier. 13. 14. miſerebor.
& ſine ſupplemento. & cum ה paragogica.
אֲשַׁבְּחָה pſ. 145. 4. laudabo. cõtra-(ctũ. אֲדַבְּרָה Iob 7. 11. loquar.
אֲפַתֵּחַ Eſa. 45. 1. ſoluam. אֲתַעֵבָה pſ. 119. 163. abominabor.
אֲנַהֵג pſal. 78. 26. ducam. cum ַ & monoſyllabo cum ֵ
יְדַבֶּר־נָא Geneſ. 44. 18. loquetur.

פֻּעַל *Puhal Paſſiua præcedentis; Quarta in ordine:*

Preteritum.	
doctus fuit / ſeruitũ eſt illi	לֻמַּדְתִּי
לֻמַּד / עֻבַּד	לֻמַּדְנוּ — non variat
	לֻמַּדְתֶּם
לֻמְּדָה	לֻמַּדְתֶּן
	לֻמְּדוּ

לֻמַּדְתְּ		אֲלֻמַּד	אֶעֻבַּר
לֻמַּדְתֶּם		יְלֻמַּד	יְעֻבַּר
לֻמַּדְתֶּן		תְּלֻמַּד	תְּעֻבַּר
Benoni.		נְלֻמַּד	נְעֻבַּר
מְלֻמָּד	עֻבַּר	יְלֻמְּדוּ	יְעֻבְּרוּ
מְלֻמָּדִים	non variat	תְּלֻמְּדוּ	
מְלֻמָּדָה		תְּלֻמַּד	
מְלֻמָּדוֹת		תְּלֻמְּדִי	
Infinitiuus.		תְּלֻמַּדְנָה	
לֻמּוֹד	עֻבּוֹר	vel	
edoceber **Futurum.**		תְּלֻמַּדְנָה	edocebuntur, vel edocebimini f.

Regulæ & Exceptiones

¶ לֻמַּד Hoc Præteritum reperitur cum chòlem, vt

מֹרַק	Leu. 2. 21. terſus fuit.	טֹרַף	Gen. 37. 22. raptus fuit.
זֹרַק	Num. 19. 12. ſparſus fuit.	חֹרַב	Iud. 16. 7. ſiccatus.
פֹּרַשׁ	Num. 15. 34. expoſitus.	מֹעַךְ	Ezech. 23. 3. attritus.
דֹּעַךְ	pſal. 118. 12. extinctus.	יְבֹרַךְ	in fut. pſ. 128. 4. benedicet.

Et cum chatèph camèz כָּרַּת præciſus fuit Ezec. 16. 4. in his mutatur ... in chòlem ad ſupplendum daghèſc, quod reſpuit ſecunda gutturalis. Vel dicas, vocalem ſtare pro vocali, & ſine ſupplemento daghèſc. Nec propterea formanda eſt noua alia coniugatio, Pohàl nomine, vt quidam male, multiplicantes entia in infinitum. לֻמַּד Et cum Biclàm, vt in Pihèl, quæ tamen in hac cõiugatione, neq. in Imperfectis, neq. in Perfectis ſunt in vſu.

הִפְעִיל *Hiphil Tertia actiua, Quincta.*

¶ Communiter eſt tranſitiua in tertiũ (ſignificat. n. quempiam alterũ aliquid facere, quod illi iubeatur, vt dictum ſupra) interdum, & in-

הֶעְלִים ſine chatèph, abſcondere fecit. 2.Reg.4.27.

הִכְלִים pudore ſuffundere fecit, p

חִכְלִים: ſic חִכְלַמְנוּם per ſegòl, 1.Sam.25.7. & ver. 14. per —

הִכְלַמְנוּ non fecimus facere eis decus.

Secũda perſona facit per - & -: vt הֶעֱבַרְתָּ tranſire feciſti, Leuit.25.9.

& וְהַעֲמַדְתָּ & ſtare facies, cum Vau conuerſiua. Ezech.29.7.

De Benoni.

¶ מַלְמִיר Vt adeſſet ſignum Coniugationis, deberet facere מְהַלְמִיר ſed abijcitur ה in his participijs, & futuris, ne ſit grauis eorum pronunciatio, ſi duæ pariter ponerentur litteræ ſeruientes in initio. ſic מְהֻלְמָר in Pahùl facere deberet, & in futuris

אֲהַלְמִיר ſed abijcitur hè, vt

יְהַלְמִיר vitetur Cacophonia duarum ſeruilium.

Reperitur tamen מְהֻקְצָעוֹת in Pahùl apud Ezech. 46.22. Vide R.D. Kimchi in rad. קצע.

De Pahùl.

¶ Quando eſt prima gutturalis, diuerſificat, & facit, vt ſupra: ſic

מָעֳמָד ſtabilitus. 1.Reg.22.35.

מָאֳחָז detentus. 1.Paral.9.18.

מָחֳרָב deſolatus. Ezech. 29.12.

מָשְׁחָת Eſa.52.14. diſſipatus, extinctus pro

מָשְׁחָת cum chatèph camèz.

De Infinitiuo.

¶ הַלְמֵיר & הַלְמִיר Tam in hoc, quàm Imp. & Futuris huius Coniugationis chirec mutatur in zère, vel ſtat pro illo; ſunt enim inter ſe affinia, vt ſupra; & patet ex exemplis. Excipe

הַמְצַר 1. Sam. 15. 22. rebellem eſſe, vel tranſgredi.

הַרְחֵק Iob. 13. 21. elongare fac.

& ſine ה formatiua, vel charatheriſtica.

לַשְׁמִיעַ pro לְהַשְׁמִיעַ pſal. 26. 7. ad audire faciendum.

לַשְׁמִיר pro לְהַשְׁמִיד Eſa. 23. 11. ad diſperdere faciendum.

וְהִמְלִיט Eſa. 31. 5. habet chirec ſub ה & volunt quidam eſſe Infinitiuum, & cum Præterito confundi, vt ſit extra regulam. Non placet; tempus.n. pro tempore frequentiſſimũ eſt in SS. Scripturis.

De

De Futuro.

אָסְתַּר Ezec.39.23. יַצְמַח Gen.2.pro יַצְמִיחַ cōtractū; germinare fecit.

הָפְעַל *Hophal Paſsiua præcedentis, ſexta in ordine.*

Hæc eſt Paſſiua præcedentis, & pro ſigno formatiuo, ſeu characcheriſtico aſſumit ה ante primam radicalem punctatam ָ: idq. in perfectis, & quieſcētibus làmed hè, vt הָלְמַד: הָמְצָא. In Defectiuis vero punctatur ֻ. ſequente daghèſc, vt הֻגַּשׁ & הֻצַּב. In quieſcentibus vero Vàu ſciùrech, vt ſuppleatur prima quieſcens, vt הוּשַׁב ſedere iuſſus eſt: הוּבַן intelligi factus eſt, &c.

Quoad ſignificationem, non eſt illa tranſitiua ſimpliciter, ſed ſignificat pati (paſſiue) altero ſuadente, & iubente, ſiue impellente, & cogente, ex R. Iſaac, vt

הָפְקַד Impulſus fuit viſitari. הָלְמַד impulſus, vel iuſſus fuit doceri.

Præteritum.

doceri iuſſus fuit m.

הָלְמַד	הָעֳבַר
הָלְמַדְתָּ	הָעֳבַרְתָּ
הָלְמַדְתִּי	הָעֳבַרְתִּי
הָלְמְדוּ	הָעָבְרוּ
הָלְמַדְתֶּם	הָעֳבַרְתֶּם
הָלְמַדְנוּ	הָעֳבַרְנוּ
הָלְמְדָה	הָעָבְרָה
הָלְמַדְתְּ	הָעֳבַרְתְּ
הָלְמַדְתֶּן	הָעֳבַרְתֶּן

Benonì

doceri iuſſus.m.

הָלְמַד	הָעֳבַר
הָלְמָדִים	הָעֳבָרִים
הָלְמָדָה	הָעֳבָרָה
הָלְמָדוֹת	הָעֳבָרוֹת

Infinitiuus.

edoceri iuberi.

הָלְמֵד	הָעֳבֵר

reliquis caret.

Futurum.

אָלְמַד vel	אָפְקַד	אָעֳבַר
יָלְמַד	יָפְקַד	יָעֳבַר
תָּלְמַד	תָּפְקַד	תָּעֳבַר
נָלְמַד	נָפְקַד	נָעֳבַר
יָלְמְדוּ	יָפְקְדוּ	יָעָבְרוּ
תָּלְמְדוּ	תָּפְקְדוּ	תָּעָבְרוּ
תָּלְמַד	תָּפְקַד	תָּעֳבַר
תָּלְמְדִי	תָּפְקְדִי	תָּעָבְרִי
תָּלְמַדְנָה	תָּפְקַדְנָה	תָּעֳבַרְנָה

ſicut diſcere	ſeruiendo
כִּלְמוֹד	כַּעֲבוֹד
ad diſcendū	ad ſeruiendū
לִלְמוֹד	לַעֲבוֹד
a diſcēdo, vel ne diſceret.	a ſeruiendo, vel ſeruire
מִלְּמוֹד	מֵעֲבוֹד

צִוּוּי Imp.

diſce m. 2. perſo.	ſeruito
לְמוֹד	עֲבוֹד
vel לְמוֹד	vel עֲבוֹד
diſcite maſc.	ſeruitote
לִמְדוּ	עִבְדוּ
diſce tu fœm	ſerui tu
לִמְדִי	עִבְדִי
diſc.	tote variat
לְמוֹדְנָה	עֲבוֹדְנָה

עָתִיד Futurum.

Ego diſcā, cō. gen.	
אֶלְמוֹד	אֶעֱבוֹד
ſcet, maſc.	
יִלְמוֹד	יַעֲבוֹד
ſces, maſc.	
תִּלְמוֹד	תַּעֲבוֹד
ſcemus com.	
נִלְמוֹד	נַעֲבוֹד
ſcent, comm.	
יִלְמְדוּ	יַעַבְדוּ & יַעֲבוֹדוּ
ſcetis, maſc.	
תִּלְמְדוּ	תַּעַבְדוּ vel תַּעֲבוֹדוּ
ſcet illa, fœ.	
תִּלְמוֹד	תַּעֲבוֹד
diſces, fœm.	
תִּלְמְדִי	תַּעַבְדִי
diſcent, vel fœm. diſcetis	
תִּלְמוֹדְנָה	תַּעֲבוֹדְנָה

vel per ֱ & ֲ ſic נֶעֱבוֹד תֶּעֱבוֹד יֶעֱבוֹד אֶעֱבוֹד
minus vſitatū. תֶּעֱבוֹדְנָה תֶּעֶבְדִי תֶּעֱבוֹד תֶּעֶבְדוּ יֶעֶבְדוּ

Nota Hæc eſt regularis inflexio primò tradenda Tyroni; quum vero ſecunda vice percurret Grammaticem, has Exceptiones, & Variationes edocēdus, ne illius ingenium multitudine regularum obruatur.

Regulæ, & Exceptiones.

Nota Vnumquodque verbum, in qua coniugatione ſit vſitatius, lectione ſacrorum Codicum, ac Theſaurorum eſt obſeruandum.

De Prçterito.

לָמַד Hæc tertia perſona Præteriti formatur tribus modis.

Hæ exceptiones non ſunt principiò Tyronibus tradendæ. Primus eſt communior, cum ָ & ַ Vt פָּקַד paucis exceptis quæ ſunt cum duplici ָ ָ vt עָמָד ſterit. pſal. 1. יָשָׁב ſedit, ibid. Secundus eſt cum ָ & ֵ vt חָפֵץ voluit. Tertius cum ָ & chòlem, vt יָכֹל potuit יָגוֹר timuit, & hic eſt rariſſimus.

למד

¶ a לָמַר ¶ א לָמְרוּ communiter acuuntur, vel (vt alij loquuntur) ſunt breues. ſed ſi habuerint ſophpaſûch, vel Atnâch, aut Zachêph, (paucis exceptis) patâch, & ſceuà vertuntur in ָ & plurale penacuitur, vel eſt longū, vt בָּרָחוּ fugerunt. Eſa. 22.3 וְנָפָלוּ pſal. 20.9. ceciderūt.

Sic quando ſequitur monoſyllaba dictio, vt שָׁכַח אֵל pſal. 9. 10 & pſal. 105.20. שָׁלַח מֶלֶךְ eſt longa penultima: ſic פָּתַח עוֹר ibid.

Contra עָמַר & יָשַׁב pſal. 1.1. acuitur vltima.

¶ לָמַרְתָּ לָמַרְתִּי לָמַרְתְּ לָמַרְנוּ .	Secunda perſona præteriti ſingularis vtriuſque generis, & prima vtriuſque numeri eſt longa, etiam cum Vau conuertente Futurum in Præteritum, & penacuuntur, ſi memoratos habeant accentus, & ַ vertitur in ָ paucis exceptis, quę ſunt cum ַ vt וְשָׂבָעְתָּ Deuter. 8. 12. לָבַשְׁתָּ Pſal. 104.1. בָּחַרְתִּי pſal. 119.30. יָדַעְתִּי Eſa. 44.8

Cum Vau vero vertente præter. in Futur ſine prędictis accentibus eſt breuis, ſeu acuitur vltima, vt וְשָׁמַעְתָּ Deut. 4. 30. וְשָׁמַעְתִּי Exod. 22.26 וְלָקַחְתָּ & accipies. Exod. 29. 26. Si vltima rad. fuerit gutturalis, erit cum ַ vt וְטָבַלְתְּ Ruth. 2.14. & intinges. שָׁמַעַתְּ Ruth. 2.8. audiuiſti? יָגַעַתְּ Eſai. 47.15. laboraſti, nec legitur ſceuà.

¶ לְמַדְתֶּם ſecunda pluralis ſemper eſt breuis & acuitur. at

b לָמְדָה tertia fœminina acuitur, & eſt breuis. In hac voce, ſicut & in לָמְדוּ ſunt duo accentus, prior gânghia, ideſt retinaculum, alter grammaticus; vnde camêz ſonat a, & non o, licet quandoque non ſcribatur ille prior accentus.

Sed cum prædictis accentibus eſt longa, vel penacuitur, & ſceuà mutatur in camêz, vt מָשָׁלָה pſal. 103.20. dominata eſt: עָזָבָה Ezech. 23.8. dereliquit.

Sic ſequente monoſyllabo, aut dictione longa, efficitur longa, & acuitur antepenultima, vt וְדָרְשָׁה צֶמֶר Prou. 31.10. Quæſiuit lanam: נָטְעָה כָּרֶם ibid. plantauit vineam.

De Benonì.

c לוֹמֵר: Hic Vàu producendi gratia: quę in Infinit. & Futuro quandoque ſcribitur, & tunc dicitur מָלֵא plenum; Interdum non ſcribitur, & tunc dicitur חָסֵר Defectiuum, vt לֹמֵר & ſic de cæteris.

Tertia exiſtente ח, vel ע contrahitur, & ſecunda eſt cum ַ vt

שֹׁסֵעַ pro שׁוֹסֵעַ Leu. ij.26. findēs. רֹקַע pro רוֹקֵעַ Eſa.42.5. Et aliquā-
do cum — & ·· extenſe, vt פֹּלֵחַ וּבֹקֵעַ pſal. 141.7. ſcindēs, & findens. De hoc infra in verbis perfectis, quorum tertia erit gutturalis; eſt enim appoſitum Euphoniæ, vel producendi gratia.

יוֹסִיף Reperitur Eſa. 29.14 pro יוֹסֵף Ego addens.

Reperitur etiam vox hæc cum ה paragogica.

¶ לוֹמְדָה Fœmin. eſt breuis ſiue acuitur, ſed aliquādo eſt penacuta ſequēte monoſyllabo, vt מוֹשְׁלָה־לּוֹ Eſa. 40. 10. dominans ei. Sic cū dictione longa פֹּעֲלֵה אָוֶן Pſal. 92. 9. Interdum cum ·· vt בֹּגֵדָה Ier. 3. 8. בֹּעֵרָה ardens. Eſa. 34. 9. (præuaricatrix.

¶ לוֹמֶדֶת ſemper eſt longa. Cum prædictis accentibus prius ſegol vertitur in camèz, vt עֹמָדֶת Eccl. 1.4. terra ſtans, vel ſtat.

Tertia exiſtente ח vel ע vterque ſegòl vertitur in patàch, vt בֹּרַחַת Geneſ. 16. 8. Ego fugiens. שֹׁמַעַת Geneſ. 18.10. audiens.

De Infinitiuo.

d לְמוֹד & לָמוֹד vtroque modo formatur. ſic
פָּרוֹחַ florere. Eſa. 35. 2. שְׁמָר־לְךָ Exod. 34. 11. cum camèz
שְׁמוֹעַ Gen. 29.12. chatuph.
גָּדֵל cum camèz, & zère, creſcere, creſcendo. Gen. 26.13.

Cum hè ה paragogica, & diuerſis punctis.

לְמָשְׁחָה cum ־ׇ: in prima, Exod. 29.29. ad vngendum.
לְרָחֳקָה cū ־ׇ: in ſecunda Euphoniæ gratia. Ezec. 8.6. ad elongandū.
לְמָשְׁחֲךָ 1. Sam. 15. 1. Euphoniæ gratia, ad vngendum.
לְחֶמְלָה prima cum ֶ Ezech. 16.5. ad miſerendum.
לְרִבְעָה cum chírech, ad coeundum. Leu. 18. .
לְאַשְׁמָה cum patàch, Leuit. 6. .ad delinquendum.
לְתַאֲבָה cum patàch, pſal. 119.20. ad deſiderandum.
שְׁאָלָה cum ſceud. Eſa. 7. 11. interrogare.

Item nota, quod Infinitiuus ſemper eſt idem cum Imperatiuo in omnibus coniugationibus tàm actiuis, quàm paſſiuis, vt vides ex forma inflectendi. Cæterum Infinitiuo adduntur litteræ acci-
den-

dētales בְּכָלָם de quibus ſupra: (quibus etiā formantur Gerundia, ad morem tamen latinorum, vt ſupra monuimus, Hebræi enim illa non habent) quæ in Coniugatione kàl ſubſcribuntur cum chirech; vt in ſuprapoſito exemplo: In omnibus alijs Coniugationibus cū ſceuà. מ, ſequitur daghèſc, quod eſt ſignum abiecti nùn ex præpoſitione מִן, quæ ſequente gutturali punctatur ·· vt ſuppleatur daghèſc, quod illæ non admitttunt. Ex Tabula id cognoſces.

e לִלְמוֹד Lilmòd; legitur littera, non tamen ſceuà, ne mutetur formatio vocis, & hoc nota.

De Imperatiuo.

f ¶ לְמוֹד & פְּקוֹד. ſed
עֲזוֹב Pſal. 37.10. derelinque.
זְכָר־לִי Pſal. 25.7. cū — maccàph.
שְׁמוֹר Deuter. 5. 12. cuſtodi.
שְׁלַח Pſal. 43. 3. cum —: mitte.
שְׁכַב & 1. Sam. 3. 9. dormi.
שְׁכַב Ibid. 6.
חֲכַם Prou. 6. 6. ſapiens eſto.
שְׁמַע Deut. 5. 1. audi.
cum ה paragog.
קָרְבָה Pſal. 69. 19.
סַעֲדָה 1. Reg. 13. 17. fulci cū accētu
סְלָחָה Dan. 9. 20. parce.
שִׁמְעָה Pſal. 17. 1. audi.
שְׁאַלָה Eſa. 7. 11. interroga.
עֶרְכָה Iob 33. 5. præpara.
¶ לִמְדוּ : פִּקְדוּ Eſa. 1. ſed
שַׁחֲטוּ. Exod. 12. 21. mactate.
מָשְׁכוּ cum camèz chatùph, mos non maſc. Exod. 12. 21.
גִּזְרוּ 1. Reg. 3. 26. diuidite.
עַבְדוּ Ierem. 20. ſeruite.
שִׁמְעוּ Eſai. 42. 18. pro שְׁמְעוּ.

חִדְלוּ Zac. 11. 12. pro חִדְלוּ ceſſate
¶ לִמְדִי Diſce tu fœm. generis.
טַחֲנִי Eſai. 47. 2. mole.
מָלְכִי cum ‑ chatùph. Iud. 9. 10.
שִׂמְחִי Ioèl 2. 2. lætare.
עִבְרִי Eſa. 23. 10. tranſi.
חֶשְׂפִי Ibid. diſcooperi.
חָרְבִי Eſa. 42. 27. deſola.
קָסֳמִי 1. Sam. 28. 9. diuina.
¶ לְמֹדְנָה diſcite, fœm. generis
סְפוֹדְנָה & פְּקֹדְנָה Ier. 49. plāgite.
שְׁמַעַן Gen. 4. 23. audite, ſine hè formatiua perſonæ.

De Futuro.

¶ אֶלְמוֹד facit etiam per patach אֶפְקַד יִפְקַד תִּפְקַד נִפְקַד
אֶשְׂחַק Prou. 1. 25. ridebo.
אֶשְׁאַב Gen. 24. 19: hauriam.
אֶשְׁמָר־לוֹ Pſal. 89. 29. & ſeruabo.

Quanquam ratio ſeu regula eſt, quod in his verbis Perf. vbi tertia vel ſecunda eſt gutturalis, deſinit per — vel ‑ ſic etiam

quando

quando ſunt intranſitiua, vt
אֶשְׁחַק : אֶשְׁכַּב : & ſimilia.

Cum Hè addita

אֶעְבְּרָה baijn ſine ·.· : Iud. 12. 3.

אֶשְׁכְּבָה Pſal. 4.9. dormiam.

& אֶזְעֲקָה Pſal. 76.1. clamabo.

אֶעֶזְבָה Iob 9.24. relinquam.

¶ יִלְמַד facit &

יִשְׂבָּע Eſa. 53. 11. ſaturabit, ob regulam prædictam

יִשְׁחַט Leuit. 8. 19.

יִנְעַם Prou. 24. 25. dulceſcet.

יֶחְסַר Ibidem, deficiet.

יַעֲבָר־פִּי cum macchàph pſal. 18.

יִמְשָׁל־בָּם Eſai. 19. 4.

יֶחְשַׂף : יַעֲבוֹר : יַחְפֹּץ

¶ תִּלְמַד.

תִּשְׁמַע Deuter. 28. 13. audies.

תַּעֲבוֹר Leuit. 25. 39. ſeruies.

תִּזְרַע Leuit. 25. 3. ſeres.

תֶּחֱרַשׁ pſal. 109. 1. tacebis.

cũ macchàph תִּפְעַל־בּוֹ Iob 35. 6 operaberis in eò.

¶ נִלְמַד

נִשְׁמַע Iehos. 24. 24. audiemus.

נִזְרַע Leu. 25. 20. ſeremus.

נִשְׁמַע Ier. 42. 6. audiemus.

נַעֲבוֹר Ioſ. 24. 19. tranſibimus.

cũ macchàph נִרְדַּף־לוֹ Iob 19. 28

cum ה paragogica.

נִשְׂמְחָה pſal. 66. 6. lætabimur.

נִכְרָעָה pſ. 95. 6. incuruabimus nos

נִקְרָבָה Eſa. 41. 1. appropinquabim'

וַנַּחַלְמָה Gen. 41. ij. & ſomniauim'

¶ יִלְמְדוּ

יַחְפְּשׂוּ Pſal. 64. 7. ſcrutabuntur.

יִשְׁמְעוּ Deut. 18. 14. audient.

יִשְׁפְּלוּ Eſa. 10. 32. humiliabũt ſe.

יַחְפְּצוּ pſal. 68. 30. volent.

יִשְׂבְּעוּ Hoſe. 4. 10. ſaturabunt ſe.

יַעַלְצוּ pſ. 68. 4. יַחֲשֹׁבוּ pſ. 35. 20.

וַיִּמְאֲסוּ pſ. 106. 24. וַיִּצְעֲקוּ Ioſ. 24. 7

יַחְשְׁבוּ Eſa. 13. 17. יַעַבְדוּ pſ. 106. 36

cũ ן parag. יִשְׁמְעוּן Exod. 4. 9.

יִרְבָּצוּן pſal. 104. 23. accubabunt.

יִגְוָעוּן Ibid. 30. morientur.

cũ accen. pauſ. יִצְפֹּנוּ Pſal. 10. 8.

יַחְמְלוּ Eſa. 9. 17. & alia.

¶ תִּלְמְדוּ ſecunda.

תִּשְׁלְחוּ Num. 31. 4. mittetis.

תֶּהְבָּלוּ pſal. 62. 10. euaneſcetis.

תַּחְשְׁבוּ Zach. 7. 10. cogitabitis.

cum accen. תִּשְׁמֹרוּ Leu. 26. 3.

תַּעַבְדוּ Iehos 24. 11.

cũ ן parag. תִּשְׁמְעוּן Deut. 8. 20.

תִּשְׁמָעוּן Deut. 18. 25. audietis.

תִּכְרֹתוּן Exod. 34. 14. ſuccidetis.

תַּעֲבֹדוּן Iehos. 24. 15. ſeruietis.
¶ תִּלְמְדִי
תִּלְבָּשִׁי Eſa. 49. 18. Indues te.
תִּשְׁקְטִי Ier. 47. 6. quieſces.
תַּעֲרוֹצִי Eſa. 47. 12. tremes.
& תַּחְשְׁבִי ſic
תִּשְׁחֲדִי Ezech. 16. 32. munera.
תַּעֲבוּרִי Ruth. 2. 8.
& cum nun paragogica.

תִּדְבָּקִין Ruth. 2. 21. adhærebis.
¶ תִּלְמֹדְנָה
תִּקְשַׁבְנָה Eſa. 32. 3. attendent.
תֶּחְשַׁכְנָה pſ. 69. 24. obſcurabũtur
תִּשְׁכַּחְנָה Eſa. 49. 14. obliuiſcẽtur
תַּעֲבֹרְנָה pſal. 81. 7. tranſibunt. &
cum daghéſc propter defectũ נ
תִּשְׁכֹּנָּה Ezech. 17. 23. habitabũt.
תִּלְבַּשְׁן 2. Sam. 13. 18. ſine he.

נִפְעַל *Niphàl Coniugatio Paſsiua, ſecunda.*

Præter.

נֶעֱבַר נִלְמַד
נֶעֱבַרְתָּ נִלְמַדְתָּ
נֶעֱבַרְתִּי נִלְמַדְתִּי
נֶעֶבְרוּ נִלְמְדוּ
נֶעֱבַרְתֶּם נִלְמַדְתֶּם
נֶעֱבַרְנוּ נִלְמַדְנוּ
נֶעֶבְרָה נִלְמְדָה
נֶעֱבַרְתְּ נִלְמַדְתְּ
נֶעֱבַרְתֶּן נִלְמַדְתֶּן

edoctus.m. Benonì.

נֶעֱבָר נִלְמָד
נֶעֱבָרִים נִלְמָדִים
נֶעֱבָרָה vel נִלְמָדָה vel
נֶעֱבֶרֶת נִלְמֶדֶת
נֶעֱבָרוֹת נִלְמָדוֹת

doceri Infinitiuus.

הֵעָבֵר הִלָּמֵד
בְּהֵעָבֵר בְּהִלָּמֵד
כְּהֵעָבֵר כְּהִלָּמֵד
לְהֵעָבֵר לְהִלָּמֵד
מֵהֵעָבֵר מֵהִלָּמֵד

Imperat.

הֵעָבֵר הִלָּמֵד
הֵעָבְרוּ הִלָּמְדוּ
הֵעָבְרִי הִלָּמְדִי
הֵעָבַרְנָה הִלָּמַדְנָה

Ego docebor Futur.

אֵעָבֵר : אִלָּמֵד vel אֶלָּמֵד
יֵעָבֵר יִלָּמֵד
תֵּעָבֵר תִּלָּמֵד
נֵעָבֵר נִלָּמֵד
יֵעָבְרוּ יִלָּמְדוּ
תֵּעָבְרוּ תִּלָּמְדוּ
תֵּעָבֵר תִּלָּמֵד
תֵּעָבְרִי תִּלָּמְדִי
תֵּעָבַרְנָה תִּלָּמַדְנָה

Regulę

Regulæ, & Exceptiones.

Hæc Coniugatio actiua intranſitiua, & interdum Imperſonalis, aut Paſſiuæ vocis eſt, ſecundum quoſdam: habetq. ſub ſe verba Perfecta, Quieſcentia, Defectiua, & Geminata quod non ſatis arridet, licet נִשְׁבַּע adiurauit, vel iurauit, vertant quidam. nam hebraico more paſsiue vertendæ ſunt iuramento obſtrictus, id enim patitur Idiotiſmus, & phraſis hebraica.

De Preterito.

נִלְמַר Quando prima radicalis fuerit gutturalis, littera eſt punctata ſegòl ·.· & ſequens ſeruilis cum ·.·: chatèph ſegòl, vt נֶאֱנַח ingemuit, vel ſuſpirauit: נֶהֱלַךְ ambulauit: נֶחֱשַׁב æſtimatus eſt, aut æſtimauit ſe: נֶעֱלַם exultauit, vel exhilaratus eſt.

De Benonì.

נִלְמָר. Benonì, ſeu Participium actiuum punctatur cum ָ ad differentiam præteriti, ſed in regimine genitiui eſt cum — patàcha

De Infinitiuo.

הִלָּמֵר: ל cum daghèſc ob defectum nùn caratheriſticæ, & ſic in ſequentibus בְּהִלָּמֵר: כְּהִלָּמֵר. Excipe נִלְחֹם cũ nùn Pręt. Iud. 11. 25. pugnando, vel pugnare נִשְׁאֹל 1. Sam. 20. 6. petendo, vel petere. הִנָּתוֹן Ier. 32. 4. dando dabitur, cum chòlem, & ſine hè formatiua Infinitiui. Sic בְּעַטֵּף pro בְּהֵעָטֵף pſal. 6. 3. cum deficeret. הֵאָכֵל ſequente littera gutturali ה eſt cum zère, Leuit. 7. 8. & ſic in Imperatiuo הֵאָנַח ingemiſce. Ezech. 21. 11. Et in plurali.

¶ הִמַּקּוּ deficite, vel נִקְבְּצוּ perfectè. Ioel 3. 11. cõgregamini.

De Futuro.

יִלָּמֵר Cum litteris gutturalibus, & ר punctatur zère, vt תֵּחָרֵם deſtruetur יֵעָדֵר fodietur, Eſai. 5. 6. יֵרָדֵם ſoporabitur. Ion. 1. 5.

Tertia verò exiſtente gutturali fit contractio, vt infra in ſuo exemplo (vt, יִגָּרַע pro יִגָּרֵעַ minuetur יִשָּׁכַח pro יִשָּׁכֵחַ obliuioni tradetur יִזָּרַע ſeretur: יִשָּׁמַע audietur.

¶ Sola hęc paſſiua habet Imperatiuum. eſtq. potius actiuæ, quam paſſiuæ ſignificationis, eo quod imperarę ſit agere, vt quibuſdam placuit.

פעל

פִּעֵל *Pihèl, Tertia in ordine, Coniugatio Actiua, ſeu ſecunda Actiua Dagheſsata.*

Præteritum.

docuit m.g.	inſtru
לִמֵּד	עִבֵּר
לִמַּדְתָּ	עִבַּרְתָּ
לִמַּדְתִּי	עִבַּרְתִּי
לִמְּדוּ	עִבְּרוּ
לִמַּדְתֶּם	& cætera nõ variant.
לִמַּדְנוּ	
לִמְּדָה	
לִמַּדְתְּ	
לִמַּדְתֶּן	עִבַּרְתֶּן

Benoni.

docens m.g.	
מְלַמֵּד	מְעַבֵּר
מְלַמְּדִים	
מְלַמֶּדֶת	non variat.
vel מְלַמְּדָה	
מְלַמְּדוֹת	

Pahul.

edoctus. m.	
מְלֻמָּד	מְעֻבָּר
מְלֻמָּדִים	
מְלֻמֶּדֶת	nihil variat
מְלֻמָּדוֹת	

Infinitiuus.

docere omnis gen. & perſ.	
לַמֵּד	עַבֵּר
בְּלַמֵּד	בְּעַבֵּר
כְּלַמֵּד	כְּעַבֵּר
לְלַמֵּד	לְעַבֵּר
מִלַּמֵּד	מֵעַבֵּר

Imperatiuus.

לַמֵּד	עַבֵּר
לַמְּדוּ	עַבְּרוּ
לַמְּדִי	עַבְּרִי
לַמֵּדְנָה	עַבֵּרְנָה

Futurum.

docebo	
אֲלַמֵּד	אֲעַבֵּר
יְלַמֵּד	יְעַבֵּר
תְּלַמֵּד	תְּעַבֵּר
נְלַמֵּד	נְעַבֵּר
יְלַמְּדוּ	יְעַבְּרוּ
תְּלַמְּדוּ	תְּעַבְּרוּ
תְּלַמֵּד	& reliqua
תְּלַמְּדִי	
תְּלַמֵּדְנָה	

Regulæ, & Exceptiones.

Hæ exceptiones non ſunt principiò Tyronibus tradendæ.

¶ Hæc Coniugatio vocatur פִּעֵל דָּגֵשׁ idest *dagheſſata*, prout etiam ſua paſſiua, ſolum vt illius vehementia naturalis demonſtretur, quæ eſt etiam in pronunciatione. Dicam ego, vt per hoc ſignum differat à ſex reliquis. Quod ſi ſecunda fuerit gutturalis, ſupplebitur daghèſc per vocalem longam ante poſitam ſub prima radicali, vt cernere erit infra in Exemplo verbi Perfecti, quod habeat ſecundã & tertiam gutturalem, tunc enim inflexio variabit a prędicta.

¶ Secundo nota, quod verba Neutra in prima Coniugatione, hic & in Hiphil erunt tranſitiua ad ſecundum, vel tertium, vt עָמַר *ſtetit* & in hac עִמֵּר *conſtituit*, vel *ſtare fecit*. licet vero rara ſint verba Intranſitiua, ea tamen differunt ab intranſitiuis primæ, in eo quod in hac & tertia ſignificant vehementiam, vt צָמַח *germinauit*, eſt intranſitiuum in kàl, vt Leu. 13. 37. ſed in hac tertia Pihèl erit etiam maioris vehementiæ, augebit ſenſum *, licet etiam ſit intranſitiuum, vt Ezech. 16.7. Sic אָדְמוּ *rubuerunt* Thren. 4.7. apud Eſa. 1.18. erit maioris vehementiæ, & ſignificationis, & tamen Intranſitiuum.

¶ Quandoque vero habet ſignificationem, quam & Hiphil, vt Iob 38.12. יִדַּעְתָּ *cognoſcere*, vel *ſcire me feciſti?* ſic יִחַלְתָּנִי *ſperare feciſti.* Pſal. 119. 50.

¶ * Quandoque iſta Coniugatio habet diuerſam à kàl, & contrariam ſignificationem, vt

פָּנָה in kàl *reſpexit*,	ſed פִּנָּה in Pihèl *expurgauit.*
ſic אָבַד in kàl *periȷt*.	אִבֵּד in Pihèl *diſperdidit.*
שָׁרַשׁ *radices emiſit.*	שֵׁרֵשׁ *Radices euulſit* (& ſic de alijs.

¶ Quædam etiam ſunt quæ in hac ſecunda coniugatione inueniuntur vſitata, in prima vero minime, & tamen retinent ſignificationem primæ kàl, vt מָהַר non vſitatur, nec צָוָה *Præcepit*, ſed 1.Reg.4.14. מִהַר in pihèl *accelerauit*, צִוָּה in pihèl *iuſſit*, Gen. 7.5.

De Præterito.

¶ לִמֵּד Regulariter prima eſt cum chirech; ſecunda cum zère: Reperiuntur tamen plura cum ֶ ſegol, vt בִּקֶּשׁ־לֵץ Prou. 14. 6. *quærit deriſor*. דִּבֶּר Ioſ. 14.10. *locutus eſt*. כִּבֶּס Ioſ. 14. 10. *lauit.*

כפר

כִּפֵּר Exod. 30. 9. propitiatur, vel tiatus eſt. בִּעֵר 2. Reg. 23. 25. *combuſſit*, ſine ſupplemento daghèſc.

Secunda verò exiſtente gutturali, aut ר (quia non ſuſcipiunt daghèſc) prima eſt cum zère, aut patàch; interdum (ſed raró) cum chirec: ſecunda cum zère, interdum cum ־ patàch; ſicut & quando tertia eſt gutturalis, niſi tertia ipſa ſit cum ־ patach; vt

מֵאֵן Deut. 25. 7. renuit.	בִּלַּע Eſa. 25. 7. perdidit.
אֵחַר Gen. 34. 19. diſtulit.	שִׁבֵּר Eſth. 9. 1. fregit.
בֵּרֵךְ vel בֵּרַךְ pſa. 10. 3. benedixit.	שִׁלַּח Leu. 26. 25. miſit.
נֵאֵר Thren. 2. 7. proiecit. &	פִּתַּח vel פִּתֵּחַ Iob 41. 5. aperuit.
נִאֵץ pſal. 10. 3. exacerbauit ſūt.	גִּדַּע 1. Sam. 2. 31. ſuccidit.

ſine ſupplemento daghèſc.

Verum huius alia affertur ratio, quia ibi fit contractio; vt infra melius in exemplo Verbi Perfecti, cuius tertia eſt gutturalis.

De Benonì.

¶ מְלַמֵּד Participium hoc, Infinitiuus, Imperatiuus, & Futurum ſunt communiter cum ·· ſed cum macchàph ſunt cum ∴ ſegol, vt infra in Exceptionibus Futuri.

Si ſecunda radicalis fuerit א vel ר prima eſt cum ־ vt מְפָרֵק 1. Reg. 19. 11. ſcindens. מְתָאֵב Amos. 6. 9. abhominans. ſi vero fuerit ה vel ח aut ע eſt cum ־ nec ſuppletur daghèſc, vt מְנַהֵג Nah. 2. 8. ducens. מְתַעֵב Eſa. 49. 17. abhominans. מְפַחֵד Prou. 28. 14. terrens. מְבַקְשֵׁי Pſal. 71. 13. Prou. 28. 5. nec ſuppletur daghèſc, qp & Infinitiuo, & Imper. etiā accidit, vt infra.

Dicere etiam potes, quod ſit vocalis ־ pro ־ vt quidam Doctores, & bene.

De Pābūl Participio paſſiuo.

¶ מְלֻמָּד Si prima radicalis fuerit א eſt cum ־: vt מְאָדָּם rubefactus. Et ſecunda ſi fuerit gutturalis aut ר eſt cum chòlem, vt מְבֹהָלֶת Prou. 20. 21. feſtinata. מְבֹרָךְ Pſal. 112. 3. benedictus. מְבֹעֶרֶת Ier. 36. 21. ſuccenſa. מְבֹרָכִים pſa. 37. 22. benedicti.

Si vltima fuerit gutturalis faciet, vt infra.

De Infinitiuo.

¶ לַמֵּד Communiter cum zère. Interdum vero cum chòlem, vt

יַסֵּר Pſal. 118. 18. caſtigando, & לְיַסֵּד 2. Par. 31. 7. fundando.
hæc autē ſunt Quieſcentia. Si ſecūda fuerit א vel ר prima eſt cū ־ָ
vt מָאֵן rennuere. פָּאֵר Eſa. 60. 13. מַהֵר feſtinare. Exod. 12. 33.
בָּרֵךְ benedicere. Num. 23. 11. נַחֵם conſolari. Eſa. 61. 2.
Si fuerit ה vel ח aut ע eſt cū — בַּעֵר comburere. 2. Par. 4. 20. &
& ſine ſupplemento, vt בַּעֵר Eſa. 40. 16. cū ſupplemēto.

Tertia exiſtente gutturali cum — aut ·· ſub ſecunda, & ſub tertia patach, לְשַׁלַּח vel contractum לְשַׁלֵּחַ admittendū. 1. Sam. 20. 20.

¶ Cum ה paragogica זַמְּרָה Pſal. 147. 1. canere, aut, pſallere.

De Imperatiuo.

¶ לַמֵּד cum zère; item cum — שַׁלַּח Eccl. 11. 1. contractū, mitte.
שַׂמַּח Pſal. 86. 4. lætifica. מַהֵר pſal. 69. 18. cum ־ָ
פַּלַּג pſal. 55. 10. diuide. מַהֵר Gen. 19. 22. feſtina.
בָּרֵךְ Iob. 2. 9. benedic. קַדְּמָה Pſal. 17. 3. præueni. cum (ה parag.

De Futuro.

¶ אֲלַמֵּד & אֲדַבֵּר ſub ſecunda communiter zère. Et cum litteris gutturalibus, aut ר vt dictum eſt de Participio,
Prima cū ־ַ vt ſuppleatur dagh. אֲפַחֵד Eſai. 12. 2. terrebo.
אֲפָאֵר pſal. 149. 4. glorificabor. אֲבַעֵר 2. Reg. 14. 10. ſuccendam.
אֲבָרֵךְ Eſa. 60. 7. benedicam. אֲרַחֵם Ier. 13. 14. miſerebor.
& ſine ſupplemento. & cum ה paragogica.
אֲשַׁבַּח pſ. 145. 4. laudabo. cōtra-(ctū. אֲדַבְּרָה Iob. 7. 11. loquar.
אֲפַתַּח Eſa. 45. 1. ſoluam. אֲתַעֲבָה pſ. 119. 163. abominabor.
אֲנַחֵם pſal. 78. 26. ducam. cum — & monoſyllabo cum ··.
יְדַבֶּר־נָא Geneſ. 44. 18. loquetur.

פֻּעַל *Puhal Paßiua præcedentis, Quarta in ordine.*

Preteritum.		
edoctus fuit	ſeruitū eſt illi	
לֻמַּד	עֻבַּד	לֻמַּדְתִּי
לֻמְּדָה		לֻמַּדְנוּ
		לֻמַּדְתֶּם
		לֻמְּדוּ
		לִמּוּד

לֻמַּדְתְּ		אֲלֻמַּד	אֲעֻבַּר
לֻמַּדְתֶּם		יְלֻמַּד	יְעֻבַּר
לֻמַּדְתֶּן		תְּלֻמַּד	תְּעֻבַּר
Benoni.		נְלֻמַּד	נְעֻבַּר
לֻמָּד	עֻבָּר	יְלֻמְּדוּ	יְעֻבְּרוּ
לֻמָּדִים	non variat	תְּלֻמְּדוּ	
לֻמָּדָה		תְּלֻמַּד	
לֻמָּדוֹת		תְּלֻמְּדִי	
Infinitiuus.		תְּלֻמַּדְנָה vel	
לֻמּוֹד	עֻבּוֹר	תְּלֻמַּדְנָה	edocebuntur, vel edocebimini f.
edocebor **Futurum.**			

Regulæ & Exceptiones

¶ לֻמַּד Hoc Præteritum reperitur cum chòlem, vt.

מֹרַק	Leu. 2. 21. terſus fuit.	טֹרַף	Gen, 37. 22. raptus fuit.
זֹרַק	Num. 19. 12. ſparſus fuit.	חֹרַב	Iud. 16. 7. ſiccatus.
גֹּרַשׁ	Num. 15. 34. expoſitus.	מֹעַךְ	Ezech. 23. 3. attritus.
רֹעַךְ	pſal. 118. 12. extinctus.	יְבֹרַךְ	in fut. pſ. 128. 4. benedicet.

Et cum chatèph camèz כֳּרַת præciſus fuit Ezec. 16. 4. in his mutatur ·· in chòlem ad ſupplendum daghèſc, quod reſpuit ſecunda gutturalis. Vel dicas, vocalem ſtare pro vocali, & ſine ſupplemento daghèſc. Nec propterea formanda eſt noua alia coniugatio, Pohàl nomine, vt quidam male, multiplicantes entia in infinitum. לֻמַּד Et cum Biclàm, vt in Pihèl, quæ tamen in hac cóiugatione, neq. in Imperfectis, neq. in Perfectis ſunt in vſu.

הִפְעִיל *Hiphil Tertia actiua, Quincta.*

¶ Communiter eſt tranſitiua in tertiũ (ſignificat. n. quépiam alterũ aliquid facere, quod illi iubeatur, vt dictum ſupra) interdum, & in-

intranſitiua, & reperitur in omnibus ſpeciebus verborū, vt infra.

Differt a præcedentibus, quia habet in omnibus temporibus, (præterquam in futuro) litteram ה punctatam regulariter chirec ante primam radicalem; deinde iód cum accentu poſt ſecundam radicalem, vel actu, vel virtute latentem, vt הִלְמִיר· Quæ iód eſt in præter. in tertijs perſonis tantum: In reliquis temporibus actu aliquando, ſiue expreſſa; aliquando non expreſſa, & virtute contentá in longa vocali ſub ſecunda radicali, vt ex exemplo clarius.

Quando vero prima eſt gutturalis, illa ה punctatur ·.· & ſequens radicalis gutturalis ·:·. chatèph ſegól, vt in exemplo.

De ſignificatione huius Coniugationis.

Significat agere alio authore, vel iubente, ſeu motore, ſicq. explicantur verba iſta, per, *fecit facere* (vt Italico ſermone vtamur) ſeu *iuſſit diſcere v.g.* Quæ autē ſunt neutra in kàl עָמַד ſtetit, in Hiphil fiunt actiua, vt הֶעֱמִיד fecit ſtare. Porrò

Actiua in kàl fiunt tranſitiua in tertium in Hiphil, v. g. אָכַל comedit, in hac הֶאֱכִיל comedere fecit, Deut. 8. 3. Vulg. *cibauit eos.* pſ. 147. הַצְמִיחַ Germinare fecit mōtes herbā, quæ propria phraſis, & idiotiſmus hebraicæ linguæ eſt. Reperiuntur quædam (licet rarò) verba, quæ tam in kàl, quàm in Hiphil ſunt intranſitiua in ſecundum, (vt quidam loquuntur) ſeu vnicam ſignificationem habent, nec tranſeunt ad ſubiectum tertium, ſeu non iubent aliquid fieri ab altero: ſic הִשְׁכִּים manicauit, vel mane ſurrexit. 1. Reg. 15. הוֹבִישׁ מוֹאָב confuſus eſt Moab. Hier. 48. 20. non *confundere fecit*, vel *ſurgere fecit* de mane: ſic הֶחֱרִישׁ Num. 30. 15. *tacuit*, vnum actum tantum ſignificat. Sed hæc ad Theſauros, ſiue Dictionaria ſpectant.

Preteritum.

diſcere fecit, iuſſit m.	ſeruire fecit.		
הִלְמִיר	הֶעֱבִיר	הִלְמַרְתֶּם	הֶעֱבַרְתֶּם
הִלְמַרְתָּ	הֶעֱבַרְתָּ	הִלְמַרְנוּ	הֶעֱבַרְנוּ
הִלְמַרְתִּי	הֶעֱבַרְתִּי	הִלְמִירָה	הֶעֱבִירָה
הִלְמִירוּ	הֶעֱבִירוּ	הִלְמַרְתְּ	הֶעֱבַרְתְּ
		הִלְמַרְתֶּן	הֶעֱבַרְתֶּן

Benoni

Benonì.

diſcere iubens.m.	
מַלְמִיר	מַעֲבִיר
מַלְמִירִים	מַעֲבִירִים
מַלְמִירָה	מַעֲבִירָה
vel מַלְמֶרֶת	מַעֲבִירוֹת
מַלְמִירוֹת	

Pahùl.

edoceri iuſſus.	
מָלְמָר	מָעֳבָר
מָלְמָרִים	מָעֳבָרִים
מָלְמָרָה	מָעֳבָרָה
מָלְמָרוֹת	מָעֳבָרוֹת

Infinitiuus.

facere diſcere	facere ſeruire
הַלְמֵר	הַעֲבֵר
vel הַלְמִיר	vel הַעֲבִיר
בְּהַלְמִיר	בְּהַעֲבִיר
כְּהַלְמִיר	כְּהַעֲבִיר
לְהַלְמִיר	לְהַעֲבִיר
מֵהַלְמִיר	מֵהַעֲבִיר

Imperatiuus.

diſcere fac.	
הַלְמֵר	הַעֲבֵר
vel הַלְמִיר	vel הַעֲבִיר
הַלְמִירוּ	הַעֲבִירוּ
הַלְמִירִי	הַעֲבִירִי
הַלְמֵרְנָה	הַעֲבֵרְנָה

Futurum.

diſcere faciã	ſeruire faciã
אַלְמֵר	אַעֲבֵר
vel אַלְמִיר	vel אַעֲבִיר
יַלְמִיר	יַעֲבִיר
תַּלְמִיר	תַּעֲבִיר
נַלְמִיר	נַעֲבִיר
יַלְמִירוּ	יַעֲבִירוּ
תַּלְמִירוּ	תַּעֲבִירוּ
תַּלְמִיר	תַּעֲבִיר
תַּלְמִירִי	תַּעֲבִירִי
תַּלְמֵרְנָה	תַּעֲבֵרְנָה

Regulæ, & Exceptiones.

¶ הִלְמִיר *iuſſit diſcere* : ſic הִשְׁמִיעַ *audire fecit* , vel *iuſſit* . quanquam D Hier. vertit quandoque, *annunciauit* . Eſai. 41. 22.

Cum littera gutturali facit vt ſupra per ſegòl, & catèph ſegôl, vt הֶאֱבִיד perdere fecit. Num. 24. 20. & הֶעֱמִיד ſtare fecit, ſiue ſtatuit. Dan. 11. 11.

הֶעְלִים ſine chatèph, abſcondere fecit. 2.Reg.4.27.

הִכְלִים pudore ſuffundere fecit, p הֶכְלִים: ſic הִכְלַמְנוּם per ſegòl, 1.Sam.25.7. & ver. 14. per — הִכְלַמְנוּ non fecimus facere eis decus.

Secūda perſona facit per - & -: vt הֶעֱבַרְתָּ tranſire feciſti, Leuit.25.9.

& וְהַעֲמַדְתָּ & ſtare facies, cum Vau conuerſiua. Ezech.29.7.

De Benonì.

¶ מַלְמִיר Vt adeſſet ſignum Coniugationis, deberet facere מְהַלְמִיר ſed abijcitur ה in his participijs, & futuris, ne ſit grauis eorum pronunciatio, ſi duæ pariter ponerentur litteræ ſeruientes in initio. ſic מְהֻלְמָר in Pahùl facere deberet, & in futuris

אֲהַלְמִיר ſed abijcitur hè, vt

יְהַלְמִיר vitetur Cacophonia duarum ſeruilium.

Reperitur tamen מְהֻקְצָעוֹת in Pahùl apud Ezech. 46. 22. Vide R. D. Kimchi in rad. קצע.

De Pahùl.

¶ Quando eſt prima gutturalis, diuerſificat, & facit, vt ſupra: ſic

מָעֳמָד ſtabilitus. 1.Reg.22.35.

מָאֳחָז detentus. 1.Paral.9. 18.

מָחֳרָב deſolatus. Ezech. 29.12.

מָשְׁחַת Eſa.52.14. diſſipatus, extinctus pro מָשְׁחַת cum chatèph camèz.

De Infinitiuo.

¶ הַלְמִיר & הַלְמֵר Tam in hoc, quàm Imp. & Futuris huius Coniugationis chirec mutatur in zère, vel ſtat pro illo; ſunt enim inter ſe affinia, vt ſupra, & patet ex exemplis. Excipe

הַמְצַר 1. Sam. 15. 22. rebellem eſſe, vel tranſgredi.

הַרְחֵק Iob. 13. 21. elongare fac.

& ſine ה formatiua, vel charatheriſtica.

לַשְׁמִיעַ pro לְהַשְׁמִיעַ pſal. 26. 7. ad audire faciendum.

לַשְׁמִיר pro לְהַשְׁמִיר Eſa. 23. 11. ad diſperdere faciendum.

וְהִמְלִיט Eſa. 31. 5. habet chirec ſub ה & volunt quidam eſſe Infinitiuum, & cum Præterito confundi, vt ſit extra regulam. Non placet; tempus.n. pro tempore frequentiſſimū eſt in SS. Scripturis.

De

De Futuro.

אַסְתִּר Ezec. 39. 23. יַצְמַח Gen. 2. pro יַצְמִיחַ cõtractũ; germinare fecit.

הָפְעַל *Hophal Paſsiua præcedentis, ſexta in ordine.*

Hæc eſt Paſſiua præcedentis, & pro ſigno formatiuo, ſeu characteriſtico aſſumit ה ante primam radicalem punctatam ־ָ: idq. in perfectis, & quieſcẽtibus lâmed hè, vt הָלְמַר: הָמְצָא. In Defectiuis vero punctatur ·. ſequente daghêſc, vt הֻגַּשׁ & הֻצַּב. In quieſcentibus vero Vâu ſciùrech, vt ſuppleatur prima quieſcens, vt הוּשַׁב ſedere iuſſus eſt: הוּבַן intelligi factus eſt, &c.

Quoad ſignificationem, non eſt illa tranſitiua ſimpliciter, ſed ſignificat pati (paſſiue) altero ſuadente, & iubente, ſiue impellente, & cogente, ex R. Iſaac, vt
הָפְקַד Impulſus fuit viſitari. הָלְמַר impulſus, vel iuſſus fuit doceri.

Præteritum.

doceri iuſſus fuit m.

הָעֳבַר הָלְמַר
הָעֳבַרְתָּ הָלְמַרְתָּ
הָעֳבַרְתִּי הָלְמַרְתִּי
הָעֳבְרוּ הָלְמְרוּ
הָעֳבַרְתֶּם הָלְמַרְתֶּם
הָעֳבַרְנוּ הָלְמַרְנוּ
הָעֳבְרָה הָלְמְרָה
הָעֳבַרְתְּ הָלְמַרְתְּ
הָעֳבַרְתֶּן הָלְמַרְתֶּן

Benonì

doceri iuſſus. m.

הָעֳבָר הָלְמָר
הָעֳבָרִים הָלְמָרִים
הָעֳבָרָה הָלְמָרָה
הָעֳבָרוֹת הָלְמָרוֹת

Infinitiuus.

edoceri iuberi.

הָעֳבַר הָלְמַר

reliquis caret.

Futurum.

אָעֳבַר אָפְקַד vel אָלְמַר
יָעֳבַר יָפְקַד יָלְמַר
תָּעֳבַר תָּפְקַד תָּלְמַר
נָעֳבַר נָפְקַד נָלְמַר
יָעֳבְרוּ יָפְקְדוּ יָלְמְרוּ
תָּעֳבְרוּ תָּפְקְדוּ תָּלְמְרוּ
תָּעֳבַר תָּפְקַד תָּלְמַר
תָּעֳבְרִי תָּפְקְדִי תָּלְמְרִי
תָּעֳבַרְנָה תָּפְקַדְנָה תָּלְמַרְנָה

Regulæ, & Exceptiones.

¶ הֻלְמַר Inuenitur & ה formatiua Coniug. cum chibbûz, vt

חֻשְׁכַּב proſtratus, vel dormire factus fuit. Ezech. 32. 31.

הָשְׁלַךְ proiectus fuit, aut proijci impulſus fuit. Dan. 8. 11.

Quando prima radicalis eſt gutturalis, tunc punctatur ה vt ſuprà ָ & prima rad. ֳ: vt הָחֳרַב : הָחֳרָבְתָּ deſolari iuſſus fuit. Excipe. הָחְתַּל Ezech. 16. 4. inuolutus fuit, aut inuolui, iuſſus fuit.

הִתְפַּעֵל *Hithpahèl IV. Reciproca VII. in ordine.*

Hæc ſeptima Coniugatio eſt actiua ſimul & paſsiua, vt הִתְקַדֵּשׁ ſanctificauit ſeipſum, תִּתְהַדַּר glorifices teipſum. Significat autem vehementiam, multiplicitatem, & frequentiam actionis, vt loco ſupra citato. Prouer. 25. Ne laudes te ſæpiſſime, & multis inanibus verbis. Reijce, quod quidam dicunt, eam ſignificare oſtentationem, qua quis ſimulat re, aut verbis ſe eſſe quod non eſt, vt cum quis ſe diuitem oſtentat, cum non ſit, ex Prou. 13. nam aperte ſenſus contrarius eſt. Et facile refelluntur ex Gen. 2. יִתְבּוֹשָׁשׁוּ non erubeſcebant, ideſt, alter alteri (primi parentes) cum eſſent nudi, non ſuffundebat pudorem, vel erubeſcentiam ex nuditatis aſpectu.

¶ Complectitur etiam (per translationem, & ſimilitudinem quãdam) actionem, qua inanimata in ſeipſa agunt, vt

וַיִּתְפֹּצְצוּ Habac. 3. 6. contriuerunt ſe montes.

הִתְרֹעֲעָה Eſa. 24. 19. conterendo contriuit ſe terra, & ſæpius ibid. quæ tamen ſunt Coniugationis Hithpohèl, quoad ſignificandi modum affinis huic.

¶ Reperiuntur etiam quædam verba, quæ in hac Coniugatione idem ſignificant, quod in kàl ſignificarent, vt הִתְפַּלֵּל orauit, non orauit ſeipſum: quod de Mosè pluriès.

Pro qua re tradit Elias regulã, ꝙ omne verbũ, ꝙ in vna dumtaxat Coniug. inuenitur extra kàl, exponendũ eſt, ac ſi exticerit eiuſdẽ Cõiug. kàl, vt נִשְׁבַּע iurauit נִלְחַם pugnauit, ſic הִשְׁכִּים manè ſurrexit.

Formatur vero hæc Coniugatio per ſignum הִתְ ante primam radicalem, & deinde poſito daghèſc in ſecunda rad. Prima autem radicalis punctatur patàch, & ſecunda zère, vel patàch cum daghèſc,

vt הִתְלַמֵּר docuit ſeipſum. Si vero ſecunda radicalis non fuerit capax daghèſc, tunc prima punctatur ־ָ vocali longa, vt הִתְפָּאֵר glorificauit ſe, Eſa. 10. 14. הִתְבָּרֵךְ benedixit ſibi ipſi. Eſa. 65. 17

Nota

Quod ſi verbum inceperit ab aliqua quatuor litterarum ז ס ש צ Tâu formatiua ponitur poſt primam radicalem, vt הִשְׁתַּמֵּר cuſtodiuit ſeipſum. הִסְתַּבֵּב circundedit ſeipſum. Præterea ſi prima radicalis fuerit צ pro ת formatiua ponitur ט vt הִצְטַדֵּק iuſtificauit ſeipſum; ſi fuerit ז collocatur ד vt in זַמֵּן הִזְדַּמֵּן parauit ſe. Secunda, & tertia exiſtente ט & ש prima, tunc ת ſuum retinet locum, vt הִתְשׁוֹטֵט explorauit. Ierem. 49. 3.

Præteritum.

docuit ſe m.	ſeruiuit.
הִתְלַמֵּר	הִתְעַבֵּר
הִתְלַמַּרְתָּ	הִתְעַבַּרְתָּ
הִתְלַמַּרְתִּי	הִתְעַבַּרְתִּי &c.
הִתְלַמְּרוּ	ſed הִתְגַּדֵּל
הִתְלַמַּרְתֶּם	הִתְגַּדַּלְתָּ
הִתְלַמַּרְנוּ	הִתְגַּדַּלְתִּי
הִתְלַמְּרָה	הִתְגַּדְּלוּ
הִתְלַמַּרְתְּ	הִתְגַּדַּלְתֶּם
הִתְלַמַּרְתֶּן	& reliqua.

Benonì.

מִתְלַמֵּר	מִתְעַבֵּר
מִתְלַמְּרִים	non variat.
מִתְלַמְּרָה	
vel מִתְלַמֶּרֶת	
מִתְלַמְּרוֹת	

Infinitiuus.

הִתְלַמֵּר	הִתְעַבֵּר
בְּהִתְלַמֵּר	
כְּהִתְלַמֵּר	nihil variat.
לְהִתְלַמֵּר	
מֵהִתְלַמֵּר	

Imperatiuus.

הִתְלַמֵּר	הִתְעַבֵּר
הִתְלַמְּרוּ	non variat.
הִתְלַמְּרִי	
הִתְלַמֵּרְנָה	

Futurum.

אֶתְלַמֵּר	אֶתְעַבֵּר
יִתְלַמֵּר	non variat.
תִּתְלַמֵּר	
נִתְלַמֵּר	

יִתְלַמְּדוּ תִּתְלַמְּדוּ תִּתְלַמֵּד

תִּתְלַמְּדִי תִּתְלַמֵּדְנָה

Regulæ, & Exceptiones.

¶ Quando prima radicalis eſt ת, abijcitur prior Tâu, quę eſt formatiua, & ſuppletur per daghèſc, ad vitandum cacophoniam vt תִּתַּמָּם pro תִּתְתַּמָּם Pſal. 18. 26. perfectus eris.

Idem ſeruatur, quando prima eſt ט vt יִטַּמָּא pro יִתְטַמָּא pol-luet ſe. Leu. 21. Ita etiam ſi fuerit ד, vt מִדַּבֵּר pro מִתְדַּבֵּר Num. 7. 29. colloquens & Eſa. 14. 15. אֶדַּמֶּה pro אֶתְדַּמֶּה aſſimilabo me.

De Futuro.

¶ אֶתְלַמֵּד formatur etiam per duplex patâch, vt תִּתְהַדַּר Prou. 25. 6. אֶתְחַבַּר Dan. 11. 6. conſociabunt ſe. וַיִּתְאַפַּק Eſter. 5. 10. continuit ſe.

Reperitur etiam tranſmutatio litterarum תִּתַּפָּל pro תִּתְפַּתָּל facies te peruerſum, pſal. 18. 26. vel teipſum peruertes.

¶ פֹּעֵל POHEL Octaua in ordine, quæ *Quadrata*, ſeu *Geminata*, הַנּוֹסָף ſeu הַמְּרֻבָּע vocatur, ideſt, *quatuor conſtans litteris*, tribus videlicet radicalibus, & vna coniugationis formatiuâ, ideſt ו Vâu, ponitur a quibuſdam in Verbis Perfectis, ſed non placet. nam *quadrata* eſt, & dicitur, quia tertia radicalis reduplicatur, vt patet ex exemplis ſupra allatis, & ex verbo quod ipſi afferunt שׁוֹפֵט in quo tertia non reduplicatur.

Huius ergo Coniugationis pauciſſima inueniuntur Perfecta: communiter verò formatur in Quieſcentibus ו vel י aut Duplicantibus: ideò reijcimus ad eum locum, in quo & de Hithpohèl agetur.

De Verbis Perfectis Gutturalibus.

Quoniã præſentibus gutturalibus, multis in vocibus fit ſatis diuerſa mutatio, quæ Tyronis ingenium confundere ſolet, libuit idcirco Regulas mutationis (quas alij vocalium, confusè explicant) reipſa, & exemplis propoſitis explicare. Duobus enim verbis inflexis, ac memoriæ mandatis, facilis erit ſpeculatio, vt iam dixi.

Po-

Poſuimus ſupra Exemplum Verbi Perfecti, in quo prima radicalis eſt gutturalis; ſubijciemus nunc verba, quorum ſecunda, & tertia gutturales ſunt.

Verbi Perfecti.

ex ſecũda, & tertia gutt.	In quo tertia rad. eſt guttu.

Kàl Prȩteritum.

Exprobrauit	Audiuit.
חָרַף	שָׁמַע
חָרַפְתָּ	שָׁמַעְתָּ
חָרַפְתִּי	שָׁמַעְתִּי
חָרְפוּ	שָׁמְעוּ
a חֲרַפְתֶּם	שְׁמַעְתֶּם
חָרַפְנוּ	שָׁמַעְנוּ
חָרְפָה	שָׁמְעָה
חָרַפְתְּ	שָׁמַעְתְּ
a חֲרַפְתֶּן	שְׁמַעְתֶּן

Benonì.

חוֹרֵף	שׁוֹמֵעַ
חוֹרְפִים	שׁוֹמְעִים
חוֹרְפָה	שׁוֹמְעָה
vel חוֹרֶפֶת	vel שׁוֹמַעַת g
חוֹרְפוֹת	שׁוֹמְעוֹת

Pahùl.

חָרוּף	שָׁמוּעַ
חֲרוּפִים	שְׁמוּעִים
חֲרוּפָה	שְׁמוּעָה
חֲרוּפוֹת	שְׁמוּעוֹת

Infinitiuus.

חָרוֹף	שְׁמוֹעַ
vel חֲרוֹף	vel שְׁמוֹעַ
b כַּחֲרוֹף	כִּשְׁמוֹעַ
vel כַּחֲרוֹף	
כַּחֲרוֹף	כִּשְׁמוֹעַ
לַחֲרוֹף	לִשְׁמוֹעַ
מֵחֲרוֹף	מִשְּׁמוֹעַ

Imperatiuus.

חֲרוֹף	שְׁמַע
חִרְפוּ	שִׁמְעוּ
חִרְפִי	שִׁמְעִי
חֲרוֹפְנָה	שְׁמַעְנָה

Futurum.

אֶשְׁמַע f

& contractũ

b אֶחֱרוֹף vel	אַחֲרוֹף	אֶשְׁמַע
יֶחֱרוֹף	יַחֲרוֹף	יִשְׁמַע
תֶּחֱרוֹף	תַּחֲרוֹף	תִּשְׁמַע
נֶחֱרוֹף	נַחֲרוֹף	נִשְׁמַע
יֶחֶרְפוּ	יַחַרְפוּ	יִשְׁמְעוּ

תחרפו

תִּשְׁמְעוּ תַּחֲרוּפוּ vel תֶּחֶרְפוּ

תִּשְׁמַע תַּחֲרוּף תֶּחֱרוּף

תִּשְׁמְעִי תַּחַרְפִי תֶּחֶרְפִי

תִּשְׁמַעְנָה תַּחֲרוֹפְנָה תֶּחֱרוֹפְנָה

Nifhàl Pręt.

נִשְׁמַע נֶחֱרַף

נֶחֱרַפְתָּ

נֶחֱרַפְתִּי

sos variat. à גִלְמָר נֶחֶרְפוּ

נֶחֱרַפְתֶּם

נֶחֱרַפְנוּ

נֶחֶרְפָה

נֶחֱרַפְתְּ

נִשְׁמַעְתֶּן נֶחֱרַפְתֶּן

Benonì.

נִשְׁמָע נֶחֱרָף

נִשְׁמָעִים נֶחֱרָפִים

נִשְׁמָעָה נֶחֱרָפָה

vel נִשְׁמַעַת vel נֶחֱרֶפֶת

נִשְׁמָעוֹת נֶחֱרָפוֹת

Infinitiuus.

הִשָּׁמַע הֵחָרֵף

בְּהִשָּׁמַע בְּהֵחָרֵף

כְּהִשָּׁמַע כְּהֵחָרֵף

לְהִשָּׁמַע לְהֵחָרֵף

מֵהִשָּׁמַע מֵהֵחָרֵף

Imperatiuus.

הִשָּׁמַע הֵחָרֵף

הִשָּׁמְעוּ הֵחָרְפוּ

הִשָּׁמְעִי הֵחָרְפִי

הִשָּׁמַעְנָה הֵחָרַפְנָה

Futurum.

אֶשָּׁמַע אֵחָרֵף

vel אִשָּׁמַע

& contractũ. אֶשָּׁמַע

יִשָּׁמַע vel יֵחָרֵף

יִשָּׁמַע

תִּשָּׁמַע תֵּחָרֵף

נִשָּׁמַע נֵחָרֵף

יִשָּׁמְעוּ יֵחָרְפוּ

תִּשָּׁמְעוּ תֵּחָרְפוּ

תִּשָּׁמַע תֵּחָרֵף

vel תִּשָּׁמַע

תִּשָּׁמְעִי תֵּחָרְפִי

תִּשָּׁמַעְנָה תֵּחָרַפְנָה

Pihèl actiua. Pręt.

שִׁמַּע חֵרֵף

שִׁמַּעְתָּ חֵרַפְתָּ

שִׁמַּעְתִּי חֵרַפְתִּי

שִׁמְּעוּ	חֵרְפוּ
שִׁמַּעְתֶּם	חֵרַפְתֶּם
שִׁמַּעְנוּ	חֵרַפְנוּ
שִׁמַּעְתְּ	חֵרַפְתְּ
שִׁמַּעְתָּ	חֵרַפְתָּ
שִׁמַּעְתֶּן	חֵרַפְתֶּן

Benonì.

מְשַׁמֵּעַ	מְחָרֵף
מְשַׁמְּעִים	מְחָרְפִים
מְשַׁמְּעָה	מְחָרְפָה
vel מְשַׁמַּעַת	vel מְחָרֶפֶת
מְשַׁמְּעוֹת	מְחָרְפוֹת

Pahùl.

מְשֻׁמָּע	מְחוֹרָף
מְשֻׁמָּעִים	מְחוֹרָפִים
מְשֻׁמָּעָה	מְחוֹרָפָה
מְשֻׁמָּעוֹת	מְחוֹרָפוֹת

Infinitiuus.

שַׁמֵּעַ	חָרֵף
בְּשַׁמֵּעַ	בְּחָרֵף
כְּשַׁמֵּעַ	כְּחָרֵף
לְשַׁמֵּעַ	לְחָרֵף
מִשַּׁמֵּעַ	מֵחָרֵף

Imperatiuus.

שַׁמַּע	חָרֵף
שַׁמְּעוּ	חָרְפוּ
שַׁמְּעִי	חָרְפִי
שַׁמַּעְנָה	חָרֵפְנָה

Futurum.

אֲשַׁמַּע	אֲחָרֵף
יְשַׁמַּע	יְחָרֵף
תְּשַׁמַּע	תְּחָרֵף
נְשַׁמַּע	נְחָרֵף
יְשַׁמְּעוּ	יְחָרְפוּ
תְּשַׁמְּעוּ	תְּחָרְפוּ
תְּשַׁמַּע	תְּחָרֵף
תְּשַׁמְּעִי	תְּחָרְפִי
תְּשַׁמַּעְנָה	תְּחָרֵפְנָה

Puhàl Prȩter.

שֻׁמַּע	חוֹרַף
non variat.	חוֹרְפָה
	חוֹרַפְתִּי
	חוֹרְפוּ
	חוֹרַפְתֶּם
	חוֹרַפְנוּ
	חוֹרַפְתְּ
	חוֹרַפְתָּ
	חוֹרַפְתֶּן

Benonì

Benonì.

חוֹרֵף	שֹׁמֵעַ
חוֹרְפִים	non variat.
חוֹרֶפֶת	
חוֹרְפוֹת	

Infinitiuus.

חוֹרֵף	שְׁמֹעַ

Futurum.

אֲחוֹרֵף	אֶשְׁמַע
יְחוֹרֵף	non variat.
תְּחוֹרֵף	
נְחוֹרֵף	
יְחוֹרְפוּ	
תְּחוֹרְפוּ	
תְּחוֹרֵף	
תְּחוֹרְפִי	
תְּחוֹרֵפְנָה	

Hiphìl. Præter.

הֶחֱרִיף	הִשְׁמִיעַ
הֶחֱרַפְתָּ	non variat.
הֶחֱרַפְתִּי	
הֶחֱרִיפוּ	הִשְׁמִיעוּ
הֶחֱרַפְתֶּם	
הֶחֱרַפְנוּ	
הֶחֱרִיפָה	הִשְׁמִיעָה
הֶחֱרַפְתְּ	
הֶחֱרַפְתֶּן	

Benonì.

מַחֲרִיף	מַשְׁמִיעַ
מַחֲרִיפִים	non variat.
מַחֲרִיפָה	
vel מַחֲרֶפֶת	
מַחֲרִיפוֹת	

Pahùl.

מָחֳרָף	
מָחֳרָפִים	
מָחֳרָפָה	
מָחֳרָפוֹת	

Infinitiuus.

הַחֲרֵף	הַשְׁמֵעַ
vel הַחֲרִיף	vel הַשְׁמִיעַ
בְּהַחֲרִיף	בְּהַשְׁמִיעַ
כְּהַחֲרִיף	כְּהַשְׁמִיעַ
לְהַחֲרִיף	לְהַשְׁמִיעַ
מֵהַחֲרִיף	מֵהַשְׁמִיעַ

Imperatiuus.

הַחֲרֵף	הַשְׁמֵעַ
vel הַחֲרִיף	vel הַשְׁמִיעַ
הַחֲרִיפוּ	הַשְׁמִיעוּ
	החריפי

הַשְׁמִיעִי הַחֲרִיפִי
הַשְׁמַעְנָה הַחֲרֵפְנָה

Futurum.

אַשְׁמִעַ אַחֲרִף
vel אַשְׁמִיעַ vel אַחֲרִיף
יַשְׁמִיעַ יַחֲרִיף
תַּשְׁמִיעַ תַּחֲרִיף
נַשְׁמִיעַ נַחֲרִיף
יַשְׁמִיעוּ יַחֲרִיפוּ
תַּשְׁמִיעוּ תַּחֲרִיפוּ
תַּשְׁמִיעַ תַּחֲרִיף
תַּשְׁמִיעִי תַּחֲרִיפִי
תַּשְׁמַעְנָה תַּחֲרֵפְנָה

Hophàl Prȩt.

ʰהָשְׁמַע ʰהָחֳרַף
הָשְׁמַעְתָּ הָחֳרַפְתָּ
הָשְׁמַעְתִּי הָחֳרַפְתִּי
הָשְׁמְעוּ הָחָרְפוּ
הָשְׁמַעְתֶּם הָחֳרַפְתֶּם
הָשְׁמַעְנוּ הָחֳרַפְנוּ
הָשְׁמְעָה הָחָרְפָה
הָשְׁמַעַתְּ הָחֳרַפְתְּ
הָשְׁמַעְתֶּן הָחֳרַפְתֶּן

Benoni.

הָשְׁמָע הָחֳרָף ſecũdũ quoſdã ſed inuſitatum

הָשְׁמָעִים הָחֳרָפִים
הָשְׁמָעָה הָחֳרָפָה
הָשְׁמָעוֹת הָחֳרָפוֹת

In finitiuus.

הָשְׁמַע הָחֳרַף

Futurum.

אָשְׁמַע אָחֳרַף
יָשְׁמַע יָחֳרַף
תָּשְׁמַע תָּחֳרַף
נָשְׁמַע נָחֳרַף
יָשְׁמְעוּ יָחָרְפוּ
תָּשְׁמְעוּ תָּחָרְפוּ
תָּשְׁמַע תָּחֳרַף
תָּשְׁמְעִי תָּחָרְפִי
תָּשְׁמַעְנָה תָּחֳרַפְנָה

Hithpahèl. Prȩt.

הִשְׁתַּמַּע הִתְחָרֵף
הִשְׁתַּמַּעְתָּ הִתְחָרַפְתָּ
הִשְׁתַּמַּעְתִּי הִתְחָרַפְתִּי
הִשְׁתַּמְּעוּ הִתְחָרְפוּ
הִשְׁתַּמַּעְתֶּם הִתְחָרַפְתֶּם
הִשְׁתַּמַּעְנוּ הִתְחָרַפְנוּ
הִשְׁתַּמְּעָה הִתְחָרְפָה
הִשְׁתַּמַּעַתְּ הִתְחָרַפְתְּ
הִשְׁתַּמַּעְתֶּן הִתְחָרַפְתֶּן

Benonì.

מִתְחָרֵף	מִשְׁתַּמֵּעַ
מִתְחָרְפִים	מִשְׁתַּמְּעִים
מִתְחָרְפָה	מִשְׁתַּמְּעָה
vel מִתְחָרֶפֶת	vel מִשְׁתַּמַּעַת
מִתְחָרְפוֹת	מִשְׁתַּמְּעוֹת

Infinitiuus.

הִתְחָרֵף	הִשְׁתַּמֵּעַ
בְּהִתְחָרֵף	בְּהִשְׁתַּמֵּעַ
כְּהִתְחָרֵף	כְּהִשְׁתַּמֵּעַ
לְהִתְחָרֵף	לְהִשְׁתַּמֵּעַ
מֵהִתְחָרֵף	מֵהִשְׁתַּמֵּעַ

Imperatiuus.

הִתְחָרֵף	הִשְׁתַּמֵּעַ
הִתְחָרְפוּ	הִשְׁתַּמְּעוּ
הִתְחָרְפִי	הִשְׁתַּמְּעִי
הִתְחָרֵפְנָה	הִשְׁתַּמֵּעְנָה

Futurum.

אֶתְחָרֵף	אֶשְׁתַּמֵּעַ
יִתְחָרֵף	יִשְׁתַּמֵּעַ
תִּתְחָרֵף	תִּשְׁתַּמֵּעַ
נִתְחָרֵף	נִשְׁתַּמֵּעַ
יִתְחָרְפוּ	יִשְׁתַּמְּעוּ
תִּתְחָרְפוּ	תִּשְׁתַּמְּעוּ
תִּתְחָרֵף	תִּשְׁתַּמֵּעַ
תִּתְחָרְפִי	תִּשְׁתַּמְּעִי
תִּתְחָרֵפְנָה	תִּשְׁתַּמֵּעְנָה

His duobus exemplis memoriæ traditis a Tyronibus, facilis erit & applicatio Regularum, & Exceptionum, itemque Varietas mutationis punctorum, quæ fit propter gutturales in quacunque ſede occurrentes, tùm propter ſeruiles præcedentes; tùm etiam propter contractionem, quæ fit in verbis, quorum tertia eſt ח vel ע de qua infra.

a חֲרַפְתֶּם Omnis mutatio, quæ debet fieri in ſceuà ſub prima, aut ſecunda radicali, ſi illa fuerit gutturalis, erit in —: chatèph pátach, vt אֲרַרְתֶּם pro אֲרַרְתֶּם: רַחֲבוּ pro רַחְבוּ Sic in Pàhul kàl. idque etiam in Nominibus (quando fieri debeat mutatio) obſeruandum, vt ſuo loco.

b כְּחַרוֹף vel כֶּחְרוֹף Si prima verbi fuerit gutturalis, vel rèſc, (excepto א, de quo inferius) litteræ ſeruiles Futuri kàl, & Infinitiui ב כ ל מ ſubſcribuntur ſegòl, vel patàch, & ſequens radicalis —: vel —: vt vides.

c נֶחֱרַף Præt. & Benonì huius, itemque Præter. Hiphil punctatur ∵ & ∵: In alijs tēporibus ſi præcedens ſeruilis chirec habere debuerat, ferè erit ∵ & ∵: (quandoque, & ſæpe, — & —: vt בַּאֲכוֹל pro בְּאֱכוֹל) ſi — erit — & —: ſi ·. vel ꞉erit & : Sed quod præcedit eſt propriè (ſecundū nonnullos) chatúph ſuapte natura, & ita à pleriſque Iudæorum profertur. Apud nos tamen inualuit vſus, vt quia retinaculum habet quo producatur, vti habet omne punctum, quod præcedit puncta rapta, per a proferatur perinde ac ſi magnum eſſet, vnde & Kimchi latum appellat. hæc eſt quæſtio de nomine. Profertur ergo a, non o.

d Hæc Coniugatio, & Puhàl paſſiua ſub prima ח punctatur vocali longa, vt suppleatur daghèſc ſignum Coniugationis, vt חֵרֵף : מֵאֵן : גוֹאֵל. Quandoque non ponitur, vel mutatur, vt בִּעֵר pauit, 1.Reg.21.21. מִהֵר feſtinauit. Gen.27.20. רִחֵק Eſa. 29. 13. רִחַם miſertus eſt. Eſa.60.10. idq. ex authoritate ſcriptoris. Ideo

Nota, quod quando aliqua gutturalis littera debet habere daghèſc pro ſigno, vel ſupplemento alterius litteræ deficientis, tam in Verbis, quam in Nominibus, neque eſt capax illius, non.n.in illa poteſt ſcribi daghèſc, tunc temporis mutat vocalem breuem in longam cognatam, nempe — in ; chibbùz in chòlem; chirec in zère, vt ſupra in חֵרֵף.

Quædam non habent gutturalem mediam, vel primam, & tamen amittunt daghèſc, vt לֹא בִקְשָׁה Eſth.2.15. non quæſiuit. הַלְלוּ pſal. 159. מְבַקְשֵׁי pſal. 71.13. & ſic in Defectiuis daghèſc aliquando non ponitur, vt וַיִּסְעוּ מִיָּם Num. 33. 11. & mouerunt de Iam. pro וַיִּסְּעוּ & perfectè וַיִּנְסְעוּ.

e Hoc verbum poſuimus extenſum, vt ex eo diſcas contractionem, quando tertia eſt ח vel ע (ſi enim fuerit א vel ה pertinet ad verba Imperfecta) nec opus eſt pluribus verbis. Breuiter; Si verbum deſinat in puncta ·· vel chirec, vel chòlem, vel ſciùrech, tunc Nota
ponitur — in fine ח vel ע. Si vero deſinat in — tunc non ponitur, vt in Preter. שָׁמַע : contra in Benoni, & Pahùl שׁוֹמֵעַ & שָׁמוּעַ : in Hiphil הִשְׁמִיעַ & Fut. kal אֶשְׁמוֹעַ & quia abijci poteſt punctum præcedens, vt אֶשְׁמַע ideo dicimus fieri quandam contractionem, quæ (& item illius — affixio) fit ob rectam pronunciationem, ſeu

ſonoritatem vocis.

f Obſerua: Si Verbi ſecunda, & tertia fuerit gutturalis, vel ר, vt plurimum Futurum deſinit per — vt

אֶנְהַק : אֶבְרַח : אֶגְאַל : אֶשְׁמַע

g Hæc item verba in participio fœminino loco duplicis ſegòl recipiunt duplex patàch, vt בֹּרַחַת Gen. 16. 8. Ego fugiens, vt ſupra in Regulis, & Exceptionibus Benoni kàl.

h In Hophàl, quandoque prima eſt gutturalis, transfmutantur puncta, & hè ſeruilis formatiua Coniugationis habet ָ & gutturalis radicalis prima habet ֳ: vt הָעֳבַר & הָחֳרַב : הָחֳרַף & ſimilia.

¶ *De mutatione punctorum in verbis propter accentus, vel affixũ, & litteram ſuperadditam, infra dicemus ſuo loco, pro diſcentium vtilitate opportuniori, ac vtiliori.*

¶ CONTRACTIO alterius generis, & maxime propria ſolet fieri

Nota in Verbis Perfectis, quorum vltima eſt ת vel ם vel ן: aduenientibus enim litteris formatiuis perſonarum ad vitandum Cacophoniam, & aſperitatem prolationis, fit infraſcripta abiectio litteræ, quam *Contractionem* appello; Exempli gratia:

In Perfectis.

כָּרַת excidit

כָּרַתְתְּ contractum facit כָּרַתְּ

כָּרַתְתִּי contr. כָּרַתִּי

כָּרַתְנוּ

כְּרַתְתֶּם כְּרַתֶּם

כָּרַתְתְּ כָּרַתְּ

כְּרַתְתֶּן כְּרַתֶּן

ſic in תַּם perfectus fuit, תַּמְנוּ facit pro תַּמְמוּ

Sic in Quieſcētibus Haijn Vàu, vt in מוּת

מַתְתָּ contractum facit מַתָּ

מַתְתִּי מַתִּי

מַתְתֶּם מַתֶּם

מַתְתְּ מַתְּ

מַתְתֶּן מַתֶּן

ſic in בון

בָּן. præt.

בַּנְנוּ contractum בַּנּוּ

בַּנְנָה perfectè, contractè autem בַּנָּה

Idem accidit in reliquis temporibus, & verbis, vbi occurrerent duæ ſimiles: vide Theſaurum.

DE VERBIS IMPERFECTIS.

De Defectiuis in communi.

Verba *Defectiua* ſunt illa, quorum aliqua thematis inter coniugandum excidit, ſeu abijcitur ſonoritatis gratia. Horum tres ordines (vt clarius res intelligatur) conſtituerim; Defectiua Pè nùn, Defectiua Pè iòd, & Defectiua Pè làmed.

Differunt *Defectiua* a *Quieſcentibus*, quia horum defectus ſupplerur per vocalem longam, illorum vero per daghèſc; nam daghèſc ſupplet defectum litteræ deficientis, quæ immediate debebat præcedere: Vocalis vero longa ſupplet defectum litteræ quieſcentis, quæ immediate debet ſubſequi, vt exemplis ipſis patebit. Nota

De Defectiuis Pè Nùn.

Huius ordinis ſunt infraſcripta Verba.

נאף	mœchari.	נהם	fremere.	נטש	derelinquere.	נפץ	diſperdere.
נאץ	clamare.	נחק	fugire.	נכל	in Pihel circum-	נפש	quieſcere.
נאר	in pihel deuaſtare	נהר	currere vt aqua.		uenire inſidijs.	נצב	Vide יצב in
נבח	latrare.	נזל	defluere.	נכר	cognoſcere, &		ſequenti ordine.
נבט	aſpicere.	נזר	conſecrare ſe Deo		alienare.	נצח	præualere.
נבל	cadere, abijcere.	נחל	hereditare.	נמר	immutari.	נצל	liberare.
נבל	ſtulte agere.	נחם	conſolari.	נסח	diruere.	נצר	cuſtodire, deua-
נבע	emanare.	נחם	in Niph. dolere,	נסך	libare.		ſtare.
נגן	canere.		pœnitere.	נסך	operire.	נקב	perforare.
נגע	percutere.	נחץ	feſtinare.	נסך	Principem con-	נקד	punctare.
נגף	impingere.	נחר	in Niph. prouocare		ſtituere.	נקם	vlciſci.
נגש	accedere.	נחש	augurari.	נסע	proficiſci.	נקף	ſuccidere.
נגש	angariare.	נחת	deſcendere, vel	נסק	aſcendere.	נקר	cauare.
נדב	ſponte dare.		quieſcere.	נעל	obſerare.	נקש	illaqueare.
נדח	diſpergere.	נטל	auferre.	נעם	placere.	נשב	ſpirare.
נדר	vouere.	נטע	plantare.	נער	rugire, excutere	נשג	attingere.
נהג	ducere.	נטף	ſtillare.	נפח	flare, item affligere	נשך	mordere.
נהל	deducere.	נטר	cuſtodire.	נפל	cadere.	נשל	euellere.

נָשַׁף flare.	נָתַח dimembrare.	נָתַם diruere.	נָתַר ſubſilire.
נָשַׁק accendere.	נָתַךְ attingere, ſtillare, &c.	נָתַץ Idem.	נָתַשׁ extirpare, deſtruere.
נָשַׁר ſerrare.		נָתַק diſſoluere.	

In Pihèl, Puhàl, & Hithpahèl ſunt perfecta, ideſt, coniugantur more Perfectorum, nec variant puncta: ſic etiam reliqua Defectiua.

Kàl Pręt.
approp inquauit.
נָגַשׁ & נָכַל
נָגַשְׁתָּ
נָגַשְׁתִּי
נָגְשׁוּ
נְגַשְׁתֶּם
נָגַשְׁנוּ
נָגְשָׁה
נָגַשְׁתְּ
נְגַשְׁתֶּן

Beno.
נוֹגֵשׁ
נוֹגְשִׁים
נוֹגְשָׁה
vel נוֹגֶשֶׁת
נוֹגְשׁוֹת

Pahùl.
נָגוּשׁ
נְגוּשִׁים
נְגוּשָׁה
נְגוּשׁוֹת

Infin.
a גֶּשֶׁת
vel perfectè נְגוֹשׁ
vel נְגוֹשׁ
בְּגֶשֶׁת
כְּגֶשֶׁת
לָגֶשֶׁת
מִגֶּשֶׁת

Imper.
גַּשׁ
vel b נְגַשׁ
גְּשׁוּ
גְּשִׁי
גַּשְׁנָה

Futu.
אֶגַּשׁ
vel אֶנְגֹּשׁ
יִגַּשׁ
תִּגַּשׁ
נִגַּשׁ
יִגְּשׁוּ
תִּגְּשׁוּ
תִּגַּשׁ
תִּגְּשִׁי
תִּגַּשְׁנָה

Niph. Pręt.
d נִגַּשׁ
נִגַּשְׁתָּ
נִגַּשְׁתִּי
נִגְּשׁוּ
נִגַּשְׁתֶּם
נִגַּשְׁנוּ
נִגְּשָׁה
נִגַּשְׁתְּ
נִגַּשְׁתֶּן

Beno.
נִגָּשׁ
נִגָּשִׁים
נִגָּשָׁה
vel נִגֶּשֶׁת
נִגָּשׁוֹת

Infin.
e הִנָּגֵשׁ
בְּהִנָּגֵשׁ
כְּהִנָּגֵשׁ
לְהִנָּגֵשׁ
מֵהִנָּגֵשׁ

Imp.
הִנָּגֵשׁ
הִנָּגְשׁוּ
הִנָּגְשִׁי
הִנָּגַשְׁנָה

Futur.
אֶנָּגֵשׁ
יִנָּגֵשׁ
תִּנָּגֵשׁ
נִנָּגֵשׁ
יִנָּגְשׁוּ
תִּנָּגְשׁוּ
תִּנָּגֵשׁ
תִּנָּגְשִׁי
תנגשנה

תְּנַגֵּשְׁנָה

Pihèl Pręt.

Cōiugatur נִגֵּשׁ e perfecto ſú more.

נִגַּשְׁתָּ
נִגַּשְׁתִּי
נִגְּשׁוּ
נִגַּשְׁתֶּם
נִגַּשְׁנוּ
נִגְּשָׁה
נִגַּשְׁתְּ
נִגַּשְׁתֶּן

Beno.

מְנַגֵּשׁ
מְנַגְּשִׁים
מְנַגְּשָׁה
vel מְנַגֶּשֶׁת
מְנַגְּשׁוֹת

Pahul.

מְנֻגָּשׁ
מְנֻגָּשִׁים
מְנֻגֶּשֶׁת
מְנֻגָּשׁוֹת

Infin.

נַגֵּשׁ
בְּנַגֵּשׁ
כְּנַגֵּשׁ
לְנַגֵּשׁ
מְנַגֵּשׁ

Imp.

נַגֵּשׁ
נַגְּשׁוּ
נַגְּשִׁי
נַגֵּשְׁנָה

Futu.

אֲנַגֵּשׁ
יְנַגֵּשׁ
תְּנַגֵּשׁ
נְנַגֵּשׁ
יְנַגְּשׁוּ
תְּנַגְּשׁוּ
תְּנַגֵּשׁ
תְּנַגְּשִׁי
תְּנַגֵּשְׁנָה

Puhàl Pręt.

נֻגַּשׁ
נֻגַּשְׁתָּ
נֻגַּשְׁתִּי
נֻגְּשׁוּ
נֻגַּשְׁתֶּם
נֻגַּשְׁנוּ
נֻגְּשָׁה
נֻגַּשְׁתְּ
נֻגַּשְׁתֶּן

Beno.

נֻגָּשׁ
נֻגָּשִׁים
נֻגָּשָׁה
נֻגָּשׁוֹת

Infin.

נֻגּוֹשׁ

Futur.

אֲנֻגַּשׁ
יְנֻגַּשׁ
תְּנֻגַּשׁ
נְנֻגַּשׁ
יְנֻגְּשׁוּ
תְּנֻגְּשׁוּ
תְּנֻגַּשׁ
תְּנֻגְּשִׁי
תְּנֻגַּשְׁנָה

Hiph. Pręt.

הִגִּישׁ
הִגַּשְׁתָּ
הִגַּשְׁתִּי
הִגִּישׁוּ
הִגַּשְׁתֶּם
הִגַּשְׁנוּ
הִגִּישָׁה
הִגַּשְׁתְּ
הִגַּשְׁתֶּן

Beno.

מַגִּישׁ
מַגִּישִׁים
מַגִּישָׁה
מַגִּישׁוֹת

Pahùl.

מֻגָּשׁ
מֻגָּשִׁים
מֻגָּשָׁה
מֻגָּשׁוֹת

Infin.

הַגֵּשׁ
vel הַגִּישׁ
בְּהַגִּישׁ
כְּהַגִּישׁ
לְהַגִּישׁ
מֵהַגִּישׁ

Impe.

הַגֵּשׁ
vel הַגִּישׁ
הַגִּישׁוּ

הַגִּישׁוּ
הַגִּישִׁי
הַגֵּשְׁנָה

Futur.

אַגֵּשׁ
vel i אַגִּישׁ
יַגִּישׁ
תַּגִּישׁ
נַגִּישׁ
יַגִּישׁוּ
תַּגִּישׁוּ
תַּגִּישׁ
תַּגִּישִׁי
תַּגֵּשְׁנָה

Hoph.Pręt.

א הֻגַּשׁ
הֻגַּשְׁתָּ
הֻגַּשְׁתִּי
הֻגְּשׁוּ
הֻגַּשְׁתֶּם
הֻגַּשְׁנוּ
הֻגְּשָׁה
הֻגַּשְׁתְּ
הֻגַּשְׁתֶּן

Beno.

i הֻגַּשׁ

Infin.

הֻגַּשׁ

Futu.

אֻגַּשׁ
יֻגַּשׁ
תֻּגַּשׁ
נֻגַּשׁ
יֻגְּשׁוּ
תֻּגְּשׁוּ
תֻּגַּשׁ
תֻּגְּשִׁי
תֻּגַּשְׁנָה

Hithp.Præt.

m הִתְנַגֵּשׁ
הִתְנַגַּשְׁתָּ
הִתְנַגַּשְׁתִּי
הִתְנַגְּשׁוּ
הִתְנַגַּשְׁתֶּם
הִתְנַגַּשְׁנוּ
הִתְנַגְּשָׁה
הִתְנַגַּשְׁתְּ
הִתְנַגַּשְׁתֶּן

Benonì

מִתְנַגֵּשׁ
מתנגְּשִׁים
מתנגְּשָׁה
vel מתנגֶּשֶׁת
מִתְנַגְּשׁוֹת

Infinit.

הִתְנַגֵּשׁ
בְּהִתְנַגֵּשׁ
כְּהִתְנַגֵּשׁ
לְהִתְנַגֵּשׁ
מֵהִתְנַגֵּשׁ

Imper.

הִתְנַגֵּשׁ
הִתְנַגְּשׁוּ
הִתְנַגְּשִׁי
הִתְנַגֵּשְׁנָה

Futur.

אֶתְנַגֵּשׁ
יִתְנַגֵּשׁ
תִּתְנַגֵּשׁ
נִתְנַגֵּשׁ
יִתְנַגְּשׁוּ
תִּתְנַגְּשׁוּ
תִּתְנַגֵּשׁ
תִּתְנַגְּשִׁי
תִּתְנַגֵּשְׁנָה

Regulæ, & Exceptiones.

Præteritum cum ה paragogica. וְנָפַלְתָּה 2.Reg.14.10. & cades.

2 Infinitiuus perfectorum more ſic נִגּוֹשׁ vel נְגוֹשׁ ſic נָמוֹל Eſther.6. 16.appropinquare נְגֹעַ Gen. 20. 6. tangere. נְגֹף Exod. 12.13.percutere.

Imperfectum vero, ſiue Defectiuum, vt ſupra. Item nota, quod daghèſc in נ non eſt forte, neque in Imperatiuo, ſicuti neque in י in יָצַב nam forte daghèſc nunquam ponitur in capite vocis, ſeu dictionis, non enim indicaret quidquam præcedens.

Item

Item quando tertia eſt gutturalis, loco dupl icis ſegòl recipiunt duplex patàch Euphoniæ cauſa, vt לְטַעַת עת Eccl.3.4 ad plantādū.

לָגַעַת 2.Sam.14.12.ad tangendum. לָפַחַת Ezec.22.20.ad inſufflādū

Huiuſmodi ה aſſumptio in fine Infinitiui, quatuor verbis contingit,

נָגַע. נָפַח / נָטַע נָגַשׁ

ל in Infinitiuo variat, idque præfixa dictioni Millehèl, hoc eſt, dictioni habenti accentum in penultima, aut dictioni monoſyllabæ, ferè habet camèz. vt לָכּוֹן:

b Imperat. cum ה in fine,& daghèſc ob decorem נִצְּרָה pſ. 141.3.

c אֶנְגֹשׁ Tria in hoc Futuro obſerua. Primo, quandoque etiamſi ſecunda radicalis verbi non ſit gutturalis, perfecta manent, neque amittunt nùn,& daghèſc non ponitur,quia non eſt quod ſuppleat,vt

תִּנְגֹּשׂוּ Eſa. 58. 3. exigetis.

יִנְצְרוּ Pſal.78.7. cuſtodient.

תִנְאָף Exod.20.14. mœchaberis.

יִנְעָם Prou.9.17.dulceſcet.

הֲיִנְהַק Iob. 5. num rugiet.

אֶנְטוֹר Ier. 3. 5. cuſtodiam

יִנְטוֹר cuſtodiet, mutato צ in ט vt ſupra in permutatione litterarum.

cum ה paragogica.

אֶצְּרָה pſal.119. 145. vel

אֶצְּרָה cuſtodiam, Ibid. 32.

Secundo, quod ſunt quędam verba, in quibus licet nùn amittatur, & adſit gutturalis in radice, ſuppletur tamen defectus nùn per Vocalem longam, vt מִי יֵחַת quis deſcendet. Ier. 21.13.

וַתֵּהֹם pro וַתִּנְהֹם Ruth. 1. 19.& obſtrepuit.Kimchi tamen deducit a radice הוּם vel הָיַם, & ſic erit Futurum Niphàl.

Tertio, quod hoc Futurum inflectitur quandoque per chòlem more perfectorum cum nùn expreſſa vt ſupra,& ſine nùn, vt

וַיִּפֹּל Ionæ 1. 7. & cecidit.

תִּטֹּף Iob 29. 22. ſtillabit.

יִטּוֹל Eſa.40.15. leuabit.

יִבּוֹל pſal.1.3. non cadet.

d נִגַּשׁ Hoc præteritum formatur cum chòlem, vt

נִמּוֹל Gen.17.26. circuncisus eſt. נִמּוֹלְתֶּם &c. vbi daghèſc ſtat pro prima deficiente. vt etiam in Benoni.

e הֻנַּגַּשׁ Hic daghèſc ſtat pro nùn characteriſtica,ſeu formatiua Coniugationis. & inflectitur more perfectorū, perinde ac Imperat.

& Futurũ. Sed כְּהִנְדֹּף pro כְּהִנָּדֵף pſ. 68.3. *quaſi impelli*, more perfectorum, & punctatur chòlem extra regulam.

f נִגַּשׁ Præt. Pihèl a Niphàl differt ſolo contextu orationis, vt נִכַּר אֹתוֹ 1.Sam.23.8. *tradidit eum.* eſt Pihèl, & hebraiſmus elegans.

נִכַּר־שׁוֹעַ Iob 34.19. *non eſt cognitus munificus.* eſt Niphàl: ſic נִדָּף Eſa. 19. 7. propulſabitur, & נִחַשְׁתִּי Geneſ. 30. 26. *expertus ſum*, eſt Pihèl ſine ſupplemento daghèſc.

g הֻגַּשׁ Quando ſecunda eſt gutturalis, nùn adeſt expreſſa, & more perfectorum, nec ſuppletur a daghèſc, vt הָנְחַל: ſic Hophàl הָנְחַל hæreditare iuſſus eſt.

h Infinitiuus reperitur לִנְפִּיל Num.25.22. *ad cadere faciendum* he deficiente, & cum nùn radicali expreſſa.

הַגֵּשׁ Imperatiuus facit etiam per ſegòl ſequente maccàph, vt הַבֶּט־נָא Gen.15.5. reſpice nunc. הַגֶּד־נָא Ier. 36. 17. annuncia.

Item cum hè paragogica, cum iòd, vt הַגִּידָה Gen.29. 15. annũcia. הַגִּישָׁה 2.Reg.4.6. accedere fac. הַבִּיטָה pſal. 13. 4. reſpice.

i יַגִּישׁ cum — quandoque cum ־ ſine daghèſc, quod ſuppleat nùn; Camèz enim idem valet quod patàch cum daghèſc, vt וַיָּזֶד Gen. 25. 29. & coxit. וַיָּשַׂר 1.Par. 20.3. & *ſecuit*, ideſt, damnauit ad terram trahendam.

Item dupliciter formatur futurum cum ·· & cum iòd præcedente chirec, vt

וַיַּפֵּל pſal.78.28. & cadere fecit. יַבִּיט Num.12.8. & reſpexit.

וַיַּשֵּׂג Gen. 31. 25. & apprehendit. וַיַּצֵּל Ioſ.9.26. & liberauit.

Fitque talis mutatio, cum additur Vàu conuerſiuum, aut cum ſequitur dictio monoſyllaba, vel quæ habeat accentum in prima.

k הֻגַּשׁ Ponitur chibbùz, & daghèſc, quia ſunt puncta permutabilia, vt ſupra; & quia ſecus poſt chatèph nõ ſequitur daghèſc, ſed וְהֻנִּיחָה Zach. 5. 11. *collocabitur*, aut *reſidebit*. hic dicunt quidã eſſe compoſitionem ex hiphil, & hophàl, pro וְהֻנְּחָה a יָנַח reponere.

l Hoc Benonì in Hophàl, quidam formant, quidam non. Ego in

in Biblijs non reperio in vſu,nec apud Doctiores.

m הִתְנַגֵּשׁ Ponitur hęc Hithpahèl ab Authoribus in hoc verbo, vt cæterorum regula, & exemplar. Quos ego ſecutus, verba ſupra poſita,& inferius tradenda, in Tyronum gratiam, extenſa poſui in omnibus ſeptem Coniugationibus, vt ſint aliorum inflectendorum regula,& Paradigma. nota

---

De Defectiuis Pè Iòd.

Hæc verba in omnibus ſequuntur נָגַשׁ; quoniam verò cæteri proponunt illius exemplar, & nos proponemus; nec tanta breuitate vtemur,quæ in obſcuritatem vertatur.

Huius ordinis ſunt omnia verba, quæ habent ſecundam צ. præter יָצָא quod reponitur inter Compoſita; & יָקַף circundedit, יָנַח ſtatuit,quæ ad quieſcentia. Sunt autem hæc

יָצַב ſtetit,	יָצַג poſuit	יָצַק fudit
יָצַר formauit	יָצַע ſtrauit,	יָצַת combuſſit.

Reliqua, quæ a Iòd incipient,erunt Quieſcentia,non Defectiua.

Kàl Pręt.	יוֹצְבִים	כְּצֶבֶת	נִצַּב
stetit יָצַב	יוֹצֶבֶת	לַצֶּבֶת	יִצְּבוּ
יָצַבְתָּ	vel יוֹצֶבֶת	מִצֶּבֶת	תִּצְּבוּ
יָצַבְתִּי	יוֹצְבוֹת	Imp.	תִּצַּב
יָצְבוּ	Pahùl.	צַב	תִּצְּבִי
יְצַבְתֶּם	יָצוּב	צְבוּ	תִּצַּבְנָה
יָצַבְנוּ	יְצוּבִים	צְבִי	Niph.Præt.
יָצְבָה	יְצוּבָה	צַבְנָה	נִצַּב
יָצַבְתְּ	יְצוּבוֹת	Futur.	נִצַּבְתָּ
יְצַבְתֶּן	Infin.	אֶצַּב	נִצַּבְתִּי
Beno.	צֶבֶת	יִצַּב	נִצְּבוּ
יוֹצֵב	כְּצֶבֶת	תִּצַּב	נִצַּבְתֶּם

נִצַּבְנוּ
נִצַּבְתֶּם
נִצַּבְתְּ
נִצַּבְתֶּן

Beno.

נִצָּב
נִצָּבִים
נִצָּבָה
vel נִצֶּבֶת
נִצָּבוֹת

Infin.

הִיָּצֵב
כְּהִיָּצֵב
בְּהִיָּצֵב
לְהִיָּצֵב
מֵהִיָּצֵב

Imp.

הִיָּצֵב
הִיָּצְבוּ
הִיָּצְבִי
הִיָּצַבְנָה

Futur.

אִיָּצֵב
יִיָּצֵב
תִּיָּצֵב
נִיָּצֵב
יִיָּצְבוּ
תִּיָּצְבוּ
תִּיָּצֵב
תִּיָּצְבִי
תִּיָּצַבְנָה

Pihèl pręt.

יִצֵּב יַצֵּב perfectè.

Beno.

מְיַצֵּב

Pahùl.

מְיֻצָּב

Infin.

יַצֵּב

Imp.

יַצֵּב

Futur.

אֲיַצֵּב &c. vt ſup. in Nagaſc

Puhàl pręt.

יֻצַּב

Beno.

יֻצָּב

Infin.

אֻיַּב

addunt aliqui בכלם ſed non ſunt in vſu tam in verbis perfectis quam imperfectis, vt ſupra.

Futur.

אֻיַּצַּב &c.

Hiphil pręt.

הֵצִיב
הֵצַבְתָּ
הֵצַבְתִּי
הֵצִיבוּ
הֵצַבְתֶּם
הֵצַבְנוּ
הֵצִיבָה
הֵצַבְתְּ
הֵצַבְתֶּן

Beno.

מַצִּיב
מַצִּיבִים
מַצִּיבָה
vel מַצֶּבֶת
מַצִּיבוֹת

Pahùl

מֻצָּב
מֻצָּבִים
מֻצָּבָה
מֻצָּבוֹת

Infin.

הַצֵּב vel הַצִּיב
בְּהַצִּיב
כְּהַצִּיב
לְהַצִּיב
מֵהַצִּיב

Imp.

הַצֵּב ad
vel הַצִּיב
הַצִּיבוּ
הַצִּיבִי
הַצֵּבְנָה

Futur.

אַצֵּב
vel אַצִּיב
יַצִּיב
תַּצִּיב
נַצִּיב
יַצִּיבוּ
תַּצִּיבוּ
תַּצִּיב
תַּצִּיבִי
תַּצֵּבְנָה

Hophàl

Hophàl pręt.	הֻצָּבִים	יֻצְּבוּ	Infin.
הֻצַּב	הֻצָּבָה	תֻּצְּבוּ	הִתְיַצֵּב
הֻצַּבְתָּ	הֻצָּבוֹת	תֻּצַּב	Imp.
הֻצַּבְתִּי	Infin.	תֻּצְּבִי	הִתְיַצֵּב
הֻצְּבוּ	הֻצַּב	תֻּצַּבְנָה	Futur.
הֻצַּבְתֶּם	Futur.	Hithp. Pręt.	אֶתְיַצֵּב
הֻצַּבְנוּ	אֻצַּב	הִתְיַצֵּב	omnia vt in נִגַּשׁ & perfectè coniugatur.
הֻצְּבָה	יֻצַּב	Beno.	
הֻצַּבְתְּ	תֻּצַּב	מִתְיַצֵּב	
הֻצַּבְתֶּן	נֻצַּב		
Beno.			
הֻצָּב			

De Deficientibus Pè Làmed.

Hic ordo duo tantummodo verba continet לָקַח & לָתַץ. Connumerantur autem à nobis in iſta Claſſe ſpecialiter & peculiariter, quia ל primam radic. ita ammittunt, ac ſi eſſent Defectiua Pè nùn, vt patet ex infraſcripto exemplo. Idcirco, ex incipientibus a Làmed, hæc duo tantum numerabis inter Deficientia, cætera Perfecta erunt, ſic vero coniugabis.

Kàl Pręt.	לְקַחְתֶּן	לְקוּחִים	Imp.
accepit. לָקַח	Beno.	לְקוּחָה	Perfectè. לְקַח
לָקַחְתָּ	לוֹקֵחַ	לְקוּחוֹת	לִקְחוּ
לָקַחְתִּי	לוֹקְחִים	Infin.	לִקְחִי
לָקְחוּ	לוֹקְחָה	קַחַת קְחַת.	לְקַחְנָה
לְקַחְתֶּם	vel לוֹקַחַת	vel לְקֹחַ	vel imperf. קַח
לָקַחְנוּ	לוֹקְחוֹת	בְּקַחַת	קְחָה cum ה parag.
לָקְחָה	Pahùl.	כְּקַחַת	קְחוּ
לָקַחַתְּ	לָקוּחַ	לָקַחַת	קְחִי
			קחנה

קַחְנָה

Futurum.

אֶקַּח &sine daghesc

אֶקְחָה cū ה parag.

יִקַּח

תִּקַּח

נִקַּח

sine dagh.
יִקְחוּ יִקְחוּ

תִּקְחוּ

תִּקַּח

תִּקְחִי

תִּקַּחְנָה

Niphàl prȩt.

נִלְקַח

נִלְקְחָה

נִלְקַחְתִּי

נִלְקְחוּ

נִלְקַחְתֶּם

&c. perfectè.

Beno.

נִלְקָח

נִלְקַחַת

Infin.

הִלָּקַח

בְּהִלָּקַח

מְהִלָּקַח

Imp.

הִלָּקַח

הִלָּקְחוּ

הִלָּקְחִי

הִלָּקַחְנָה

Futur.

אֶלָּקַח

& contractū.

אֶלָּקַח

יִלָּקַח

תִּלָּקַח

נִלָּקַח

יִלָּקְחוּ

תִּלָּקַח

תִּלָּקְחִי &c.

In Pihèl non repetitur visitatum.

Puhàl prȩt.

לֻקַּח

לֻקְּחָה

לֻקַּחְתִּי

לֻקְּחוּ

לֻקַּחְתֶּם

לֻקַּחְנוּ

לֻקְּחָה

לֻקַּחַתְּ

לֻקַּחְתֶּן

Beno.

לֻקָּח

לֻקָּחִים

לֻקָּחָה

לֻקָּחוֹת

Infin.

לֻקּוֹחַ

Futur.

אֲלֻקַּח

יְלֻקַּח

תְּלֻקַּח

נְלֻקַּח

יְלֻקְּחוּ

תְּלֻקְּחוּ

תְּלֻקַּח

תְּלֻקְּחִי

תְּלֻקַּחְנָה

In Hiphìl non reperitur visitatum.

Hoph. Prȩt.

הֻקַּח

הֻקְּחָה

הֻקַּחְתִּי

הֻקְּחוּ

הֻקַּחְתֶּם

הֻקַּחְנוּ

הֻקְּחָה

הֻקַּחַתְּ

הֻקַּחְתֶּן

Beno.

inusitatum.
הֻקָּח

הֻקָּחִים

הֻקָּחָה

הֻקָּחוֹת

Infin.

הֻקַּח

Futur.

אֻקַּח

יֻקַּח

תֻּקַּח

נֻקַּח

יֻקְּחוּ

תֻּקְּחוּ

תֻּקַּח

תֻּקְּחִי

תֻּקַּחְנָה

Hith. prȩ.

הִתְלַקַּח

התלקחת

הִתְלַקַּחְתָּ	Benonì	מִתְלַקֵּחַ	יִתְלַקַּח
הִתְלַקַּחְתִּי	מִתְלַקָּח	Imper.	תִּתְלַקַּח
הִתְלַקְּחוּ	מִתְלַקְּחִים	הִתְלַקַּח	נִתְלַקַּח
הִתְלַקַּחְתֶּם	מִתְלַקְּחָה	הִתְלַקְּחוּ	יִתְלַקְּחוּ
הִתְלַקַּחְנוּ	vel מִתְלַקַּחַת †	הִתְלַקְּחִי	תִּתְלַקְּחוּ † Exod. 9. 24.
הִתְלַקְּחָה	מִתְלַקְּחוֹת	הִתְלַקַּחְנָה	תִּתְלַקַּח
הִתְלַקַּחְתְּ	Infinit.	Futur.	תִּתְלַקְּחִי
הִתְלַקַּחְתֶּן	&c. הִתְלַקֵּחַ	אֶתְלַקַּח	תִּתְלַקַּחְנָה

DE VERBIS QVIESCENTIBVS.

Quædam quieſcunt in prima, — Quieſcentium Pè áleph.
Quædam in ſecunda Vàu, vel iòd, — & erit ordo — Quieſcentium Háijn vàu, vel Pè iòd.
Quorũdam quieſcit tertia radicalis, — Quieſcentium làmed áleph, vel làmed hè.

Differunt a Defectiuis Pè nũn, iòd, vel làmed, quia illorum defectus ſuppletur per daghèſc; iſtorum verò per vocalem longam antecedentem, vt infra.

Quieſcentia Pè Aleph אָכַל.

Hic ordo in Pihèl, Puhál, & Hithpahèl eſt perfectus, ſeu more perfectorum inflectitur, præter quàm Futurum Kál, quod eſt defectiuum. Inflectitur, & punctatur in omnibus, prout Verbum Perfectum, quod habeat primam gutturalem; Si ſecunda etiam fuerit gutturalis, inflectetur vt Verbum Perfectum, quod habeat duas gutturales.

Huius ordinis ſunt infraſcripta Verba.

אָבַד perire.	אָגַר colligere.	אָהַל tetendere.	אָחַז apprehendere.
אָבַל flere.	אָרַב tabeſcere.	אָהַל ſplendere.	אָחַר differre.
אָבַם impinguare.	אָדַם rubeſcere.	אָזַל abire.	אָיַב odiſſe.
אָבַר præualere.	אָדַר magnificare.	אָזַן auribus percipere.	אָכַל comedere.
אָגַר coacervare.	אָהַב diligere.	אָזַר cingere.	אָכַף compellere.
			אלם

אֱלַם obmuteſcere, colligere faſciculos.
אֱלַף docere.
אֱלַץ opprimere.
אֱמַן credere.
אֱמַץ præualere.
אֱמַר dicere, magnificare.
אֱנַח gemere.
אֱנַף iraſci.
אֱנַק clamare.
אֱנַשׁ dolere, deſperare.
אֱסַף colligere.
אֱסַר ligare.
אֱפַף circumplecti.
אֱפַר conſtringere.
אֱפַל caligare.
אֱפַק vim ſibi facere.
אֱץ ad quieſcentia Haijn.
אֱצַל diuidere.
אֱצַר reponere in theſauris.
אָרַר maledicere.
אָרַב inſidiari.
אָרַג texere.
אָרַח ire.
אָרַח annonam conſtituere.
אָרַךְ prolongare.
אָרַשׂ deſponſare.
אָשַׁד effundere.
אָשַׁם delinquere.
אָשַׁר beatificare.
אָשַׁר incedere.

Coniugatio kàl. Pręt.
comedit
אָכַל
אָכַלְתָּ
אָכַלְתִּי
אָכְלוּ
† אֲכַלְתֶּם
אָכַלְנוּ
אָכְלָה
אָכַלְתְּ
† אֲכַלְתֶּן

† Nota, quòd ſceuà tranſit in punctum raptū propter gutturalem: vt ſupra in Verbo Perfecto, in quo prima erat gutturalis.

Beno.
אוֹכֵל
& ſine vào
אֹכֵל
אוֹכְלִים

אוֹכְלָה vel
אוֹכֶלֶת
אוֹכְלוֹת

Pahùl.
אָכוּל
אֲכוּלִים
אֲכוּלָה
אֲכוּלוֹת

Infin.
אָכוֹל
אֲכֹל: vel אָכוֹל
בֶּאֱכוֹל
כֶּאֱכוֹל
לֶאֱכוֹל
מֵאֱכוֹל

Imp.
אֱכוֹל
אִכְלוּ
אִכְלִי
אֱכוֹלְנָה

Futur.
אֹאכוֹל vel
אֹכַל
יֹאכַל : אוֹמַר
תֹּאכַל : אוֹמַר
נֹאכַל : יֹאמַר
יֹאכְלוּ : תֹּאמַר
תֹּאכְלוּ : נֹאמַר
תֹּאכַל
תֹּאכְלִי
תֹּאכַלְנָה

Niph. Præt.
נֶאֱכַל
נֶאֱכַלְתָּ
נֶאֱכַלְתִּי
נֶאֶכְלוּ
נֶאֱכַלְתֶּם
נֶאֱכַלְנוּ
נֶאֶכְלָה
נֶאֱכַלְתְּ
נֶאֱכַלְתֶּן

Beno.
נֶאֱכָל
נֶאֱכָלִים
נֶאֱכָלָה vel
נֶאֱכֶלֶת
נֶאֱכָלוֹת

Infin.
הֵאָכֵל
בְּהֵאָכֵל
כְּהֵאָכֵל
לְהֵאָכֵל
מֵהֵאָכֵל

Imp.
הֵאָכֵל
האכלו

תֵּאָכְלוּ
תֵּאָכְלִי
תֵּאָכַלְנָה
Futur.
אֵאָכֵל
יֵאָכֵל
תֵּאָכֵל
נֵאָכֵל
יֵאָכְלוּ
תֵּאָכְלוּ
תֵּאָכֵל
תֵּאָכְלִי
תֵּאָכַלְנָה
Pihel præt.
אִכֵּל
Beno.
מְאַכֵּל
Pahùl.
מְאֻכָּל
Infin.
אַכֵּל
Imp.
אַכֵּל
Futur.
אֲאַכֵּל

Puhàl. pręt.
אֻכַּל
Beno.
אֻכַּל
Infin.
אֻכּוֹל
Futur.
אֲאֻכַּל
&c. יְאֻכַּל
Hiphil pręt.
comedere fecit.
הֶאֱכִיל
הֶאֱכַלְתָּ
הֶאֱכַלְתִּי
הֶאֱכִילוּ
הֶאֱכַלְתֶּם
הֶאֱכַלְנוּ
הֶאֱכִילָה
הֶאֱכַלְתְּ
הֶאֱכַלְתֶּן
Beno.
com. faciens
מַאֲכִיל
מַאֲכִילִים
מַאֲכִילָה

vel מַאֲכֶלֶת
מַאֲכִילוֹת
Pahùl.
com. factus.
מָאֳכָל
מָאֳכָלִים
מָאֳכָלָה
מָאֳכָלוֹת
Infin.
הַאֲכֵל
vel הַאֲכִיל
בְּהַאֲכִיל
כְּהַאֲכִיל
לְהַאֲכִיל
מֵהַאֲכִיל
Imp.
הַאֲכֵל
vel הַאֲכִיל
הַאֲכִילוּ
הַאֲכִילִי
הַאֲכֵלְנָה
Futur.
אַאֲכֵל
vel אַאֲכִיל

יַאֲכִיל
תַּאֲכִיל
נַאֲכִיל
יַאֲכִילוּ
תַּאֲכִילוּ
תַּאֲכִיל
תַּאֲכִילִי
תַּאֲכֵלְנָה
Hoph.pr.
הָאֳכַל
הָאֳכַלְתָּ
הָאֳכַלְתִּי
הָאָכְלוּ
הָאֳכַלְתֶּם
הָאֳכַלְנוּ
הָאָכְלָה
הָאֳכַלְתְּ
הָאֳכַלְתֶּן
Benoni.
ſecũdũ quoſdã ſed inuſitatum
מָאֳכָל
מָאֳכָלִים
מָאֳכָלָה
מָאֳכָלוֹת
Infin.
הָאֳכַל

Futur.

אֹכַל

יֹאכַל

תֹּאכַל

נֹאכַל

יֹאכְלוּ

תֹּאכְלוּ

תֹּאכַל

תֹּאכְלִי

תֹּאכַלְנָה

Punctatur vt Verbũ Perfectum in quo prima eſt gutturalis; quæ punctatio obſeruatur in tota paſſiua hac Cõiugatione, & a quauis alia gutturali littera verbũ incæperit, tranſmutantur puncta; in prima camez, in ſecuda chateph camez.

Hithp. pret.

הִתְאַכֵּל deuorauit ſeipſum.

הִתְאַכֵּל

Beno.

מִתְאַכֵּל

Infin.

הִתְאַכֵּל

Imp.

הִתְאַכֵּל

Futur.

אֶתְאַכֵּל

יִתְאַכֵּל

תִּתְאַכֵּל

&c.

Vt perfecta ſimplicia.

Regulæ, & Exceptiones.

Huius ordinis Præteritum, Participia, & Imperatiuus kal non quieſcunt; Infinitiuus quandoque quieſcit, quandoque verò pronuntiatur aleph.

a In Futuro cõmuniter quieſcit א, plerunq. vero mouetur, vt, אֶאֱסֹף Mich. 2. 12. congregabo. וַיֶּאֱסֹר Gen. 42. 24. et ligauit. וַיֶּאֱהַב Eſth. 2. 17. & dilexit. תֶּאֱבַל Iob. 14. 18. lugebit, ſed תֹּמְרוּ 2. Reg. 19. 19. dicunt quidam mutari aleph in vau, ſed in alijs exemplaribus א eſt expreſſa, & יֹוּכְלוּן Deut. 41. 28. ego dicerem quieſcere: ſicut & תֹּבֵא Prou. 1. 10. & frequentiſſime, pro תֹּאבֶה velis, quieſcit in vocali longa.

וָאֵחַר pro וָאֶאֱחַר Geneſ. 32. 5. & tardaui.

תֵּזְלִי pro תֶּאֶזְלִי Ier. 2. 36. abibis. אֵהַב pro אֶאֱהַב Prou. 8. 16. diligam.

וָאֵנוֹשָׁה pro וָאֶאֱנוֹשׁ Pſal. 66. 19. cum he parag. & dolui.

Reperitur אֹמְרָה dicam, cum he paragogica.

b נֶאֱכַל cum duplici ſegòl ob primam gutturalem, ne concurrant ſimul punctum raptum, & ſceuà, neutrum enim legeretur, quia eſſent duo ſceuaim quod in chatèph camèz fallit. ſic נֶאֶכְלָה & וְנֶאֶמְרָה quod obſerua in futuris Perfectorum, vt vitetur ſcopulus duorum ſceuaim contra Canones Grammaticorum. וְנֹאחֲזוּ verò Num. 32. 30. ponitur pro נֶאֶחֱזוּ & hæredes erunt. Alij volunt eſſe Futurum eiuſdem Coniug. Sed non placet.

c הָאֳכַל ſub ה eſt vocalis longa vt ſuppleat nùn characteriſticũ, הָאֳכֹל Leuit. 7. 8. etiam reperitur cum chòlem.

הֶאֱנַח Ezech. 21. 11. ingemiſce.& תֵּאָנַח .

d In hoc Futuro occultatur ſæpe א rad ſic, ex Kimchi, eſt illud, מֵאַלְּפֵנוּ pro מַלְּפֵנוּ docens nos. Iob. 35. 11. ſic

אַאֲזִין pro אָזִן Iob 32. 11. auribus percipiam, diligenter auſcultabo.

וָאֲאַבֶּדְךָ pro וָאַבֶּדְךָ Ezech. 28. 16. perdam te. ſic

וַתְּאַזְּרֵנִי (in nonnullis exemplaribus א exprimitur) pro

וַתְּאַזְּרֵנִי Pſal. 18. 40. & 2. Reg. 22. & accinxiſti. Sunt & plura alia.

e אֶאֱכִיל communiter, ſed אֹכִיל pro אֶאֱכִיר & אוֹבִירָה pro אֹבִיר Ier. 46. 8. perdam.

אֶאֱסִיפְךָ pro אֹסִפְךָ 1. Sam. 15. 6.

אֶאֱכִיל pro אוֹכִיל Hoſ. 11. 4. quod alijs eſt nomen, & rectius.

וַיֶּאֱרֹב pro וַיָּרֶב 1. Sam. 15. 5. & inſidiari fecit.

אָאֲזִין pro אָזִין Iob 32. 32. auſcultabo.

יַאֲהֵל pro יַהֵל Eſa. 13. 20. tentoria figet, vt differat a יָהֵל Iob 31. 26. ſplendebit.

וָאֲאַצִּיר pro וָאוֹצְרָה & præfeci theſauris. Nehem. 13. 13.

וַיֶּאֱצַל pro וַיָּאצֶל Num. 11. 25. & adſeruauit.

In his omnibus א radicalis occultatur in chòlem, in ẓère, camèz, & patàch, ex Kimchi in ſuo Michlòl.

Quieſcentia Pè Iòd.

Huius ordinis ſunt infraſcripta Verba.

יאב	concupiſcere.	יהב	dare, afferre.	ילד	parturire.	יעז	barbarum eſſe.
יאל	incipere velle, &c.	יחד	vnire.	ילך	ire.	יעט	Inuoluere.
יאש	deſperare.	יחל	ſperare.	ימן	ire ad dexteram.	יעל	iuuare.
יאת	acquieſcere.	יחש	inueſtigare proſapiam.	ימר	delicijs affluere.	יעף	fatigari.
יבל	afferre.			ימש	tangere.	יעף	volare.
יבם	connubium facere	יחר	moram facere.	ינח	ponere, deponere	יעץ	conſulere.
יבש	areſcere.	יטב	benè eſſe.	ינק	ſugere.	יפח	meditari.
יגע	laborare.	יכח	obiurgare.	יסד	fundare.	יפע	illuſtrare.
יגור	timere.	יכול	potuit.	יסר	erudire.	יקד	accendere.
ירע	cognoſcere.	ילל	vlulare.	יעד יעד	teſtificari.	יקע	ſplendere.

יָקַץ euigilare.	יָרַט delineare.	יָשַׁב ſedere.	יָשֵׁן ſeneſcere
יָקַר præcioſum eſſe.	יָרַע diſplicere.	יָשַׁט porrigere manũ.	יָשַׁע ſaluare.
יָקַשׁ illaqueare.	יָרַשׁ hæreditare.	יָשַׁם incultum eſſe.	יָשַׁר rectũ eſſe, placere
יָרַד deſcendere.	יָרַשׁ depauperare.	יָשַׁן dormire.	יָתַר ſup ereſſe.

Sunt autem perfecta in Præter. & Benoni kàl; in Infin. Imper. & Futur. Niphàl (licet vàu ſtet pro iòd) in Pihèl, Puhàl, & Hithpahèl. in reliquis vero imperfecta.

Kàl Prӕt.
יָשַׁב
יָשַׁבְתָּ
יָשַׁבְתִּי
יָשְׁבוּ
יְשַׁבְתֶּם
יָשַׁבְנוּ
יָשְׁבָה
יָשַׁבְתְּ
יְשַׁבְתֶּן

Beno.
יוֹשֵׁב
יוֹשְׁבִים
יוֹשְׁבָה
vel
יוֹשֶׁבֶת
יוֹשְׁבוֹת

Pahùl.
יָשׁוּב
יְשׁוּבִים
יְשׁוּבָה
יְשׁוּבוֹת

Infin.
שֶׁבֶת
בְּשֶׁבֶת
כְּשֶׁבֶת
לָשֶׁבֶת
מִשֶּׁבֶת

Imp.
שֵׁב
שְׁבוּ
שְׁבִי
שֵׁבְנָה

Futur.
אֵשֵׁב & אוּכַל
poteris
יֵשֵׁב יוּכַל
poteris.
תֵּשֵׁב תּוּכַל
נֵשֵׁב נוּכַל
יֵשְׁבוּ
תֵּשְׁבוּ
תֵּשֵׁב
תֵּשְׁבִי
תֵּשַׁבְנָה

Niph. Præt.
נוֹשַׁב
נוֹשַׁבְתָּ
נוֹשַׁבְתִּי
נוֹשְׁבוּ
נוֹשַׁבְתֶּם
נוֹשַׁבְנוּ
נוֹשְׁבָה
נוֹשַׁבְתְּ
נוֹשַׁבְתֶּן

Beno.
נוֹשָׁב
נוֹשָׁבִים
נוֹשָׁבָה
נוֹשָׁבוֹת

Infin.
הִוָּשֵׁב
בְּהִוָּשֵׁב
כְּהִוָּשֵׁב
לְהִוָּשֵׁב
מֵהִוָּשֵׁב

Imp.
הִוָּשֵׁב
הִוָּשְׁבוּ
הִוָּשְׁבִי
הִוָּשַׁבְנָה

Futur.
אִוָּשֵׁב
יִוָּשֵׁב
תִּוָּשֵׁב
נִוָּשֵׁב
יִוָּשְׁבוּ
תִּוָּשְׁבוּ
תּוּשַׁב

תושב
תושבי
תושבנה

Pihèl prȩt.

ut Perfecta.

א ישב
ישבת
ישבתי
ישבו
ישבתם
ישבה
ישבת &c.

Beno.

מישב
מישבים
מישבה
vel מישבת
מישבות

Pahùl.

מישב
מישבים
מישבה
מישבות

Infin.

ישב

תשב
תשבי
לישב
מישב

Imp.

ישב
ישבו
ישבי
ישבנה

Futur.

אישב
ו יישב
תישב
נישב
יישבו
תישבו
תישב
תישבי
תישבנה

Puhàl prȩt.

ut perfecta.

ישב
ישבת
ישבתי
ישבו

ישבתם
ישבנו
ישבה
ישבת
ישבתן

Beno.

ישב
ישבים
ישבה
ישבות

Infin.

ישוב

Futur.

אישב
יישב
תישב
נישב
יישבו
תישבו
תישב
תישבי
תישבנה

Hiphìl prȩt.

k הושיב
הושבת

הושבתי
הושיבו
הושבתם
הושבנו
הושיבה
הושבת
הושבתן

Beno.

ג מושיב
מושיבים
מושיבה
מושיבות

Pahùl.

מושב
מושבים
מושבה
מושבות

Infin.

הושיב
vel הושב

& arguere.

הוכח
בהושיב
כהושיב
להושיב
מהושיב

מַ הוֹשֵׁיב

Imp.

הוֹשֵׁיב קִירֵע
vel vel
הוֹשִׁיב הוֹרֵע

הוֹשִׁיבוּ

הוֹשִׁיבִי

הוֹשֵׁבְנָה

Futur.

אוֹשִׁיב

יוֹשִׁיב אוֹרֵע

תוֹשִׁיב אוֹרֵע

נוֹשִׁיב אוֹדִיעַ

יוֹשִׁיבוּ

תוֹשִׁיבוּ

תוֹשִׁיב

תוֹשִׁיבִי

תוֹשֵׁבְנָה

Hophàl prę.

Imperfectè.

הוּשַׁב

הוּשַׁבְתָּ

הוּשַׁבְתְּי

הוּשְׁבוּ

הוּשַׁבְתֶּם

הוּשַׁבְנוּ

הוּשְׁבָה

הוּשַׁבְתְּ

הוּשַׁבְתֶּן

Beno.

הוּשָׁב

הוּשָׁבִים

הוּשָׁבָה

הוּשָׁבוֹת

Infin.

הוּשַׁב

Futur.

אוּשַׁב

יוּשַׁב

תוּשַׁב

נוּשַׁב

יוּשְׁבוּ

תוּשְׁבוּ

תוּשַׁב

תוּשְׁבִי

תוּשַׁבְנָה

Hithp. Pręt.

Perfectè.

הִתְיַשֵּׁב

Beno.

מִתְיַשֵּׁב

Infin.

הִתְיַשֵּׁב

Imp.

הִתְיַשֵּׁב

Futur.

אֶתְיַשֵּׁב

יִתְיַשֵּׁב

Reliqua in exceptionibus fient clariora.

Regulæ, & Exceptiones.

a Quædam preterita inflectuntur per camèz, & zère, vt יָבֵשׁ aruit, & ſimilia. Vide ſupra; quædam per camèz, & cholem, vt יָכֹל יָכֹלְתָּ

b Infinitiuus שֶׁבֶת aliquando habet formam perfectam, vt יָרֹד יָרַדְנוּ Gen. 43. 19. deſcēdēdo. יָרֹעַ תֵּדַע Gen. 15. 13. cognoſcēdo דַּעַת per duplex patàch ob gutturalem, vt ſit facilior pronunciatio, לֵלֵת vero ad Vlulandum. 1. Reg. 4. 19.

a יְלֵל pro לֵלֵת aut לָלֶדֶת contractum.

Impe-

c Imperatiua tripliciter per zère. שֵׁב ſede, Pſal. 110. 1.
Per ſegòl לֵךְ abi, Gen. 12. 1.
Per patàch חַב da, Prou. 30.15. & cum ה paràg. הָבָה Gen. 30.11.
Et cum chibbùz עֻצוּ pro יְעֹצוּ Eſa. 8. 11. conſultate.
d Quædam Futura cum iòd expreſſa, & — in ſecunda radicali coniugantur, vt יִירַשׁ Pſal. 25. Quædã deperdunt iòd, vt אִינַק &c.
יִבַשׁ pro יִיבַשׁ Eſa. 19.7. ſiccabit. יִרַשׁ pro יִירַשׁ Gen. 22.17. hereditabit
Item ſecunda vel tertia radicali exiſtẽte gutturali per patàch, vt
יָחַם 1. Reg. 1.1. calefaciebat. יָדַע Gen. 2. & 3. cognouit.
תֵּשַׁם Gen. 47. 19. ne deſoletur. אֵדַע Eſa. 47.8. cognoſcam.
יֵקַד Eſa. 10. 16. ardebit. & וַתִּיקַד Deut. 32. 22. combuſſit.
Ergo ſine iòd radicali habet zère; cum illa chirech, & zère.
Quædam cum chòlem in ſecunda, & iòd expreſſa, vt
אֵיסוֹר יִיסוֹר Iob 39. 32. erudiam. alij putant Futurum Pihèl.
Variat אֻכַל יוּכַל Gen. 13. 16. poterim, poterit, & alibi ſæpe.
At אֵבוֹשׁ יֵבוֹשׁ erubeſcam, a rad. בּוֹשׁ deducendum.
Cum daghèſc אֶסֹּר & cum affixo Hoſ. 10. 10. caſtigabo eos, ſuppletque iòd radicalem.
Cum ⸫ וַיֵּחַמוּ Gen. 30 39 & calefiebant. in quibuldã nõ ſuppletur.
יֵאוֹתוּ Gen. 34. 20. aſſentientur.
Et cum ſegòl, & he parag. אֵבוֹשָׁה Pſal. 31.1. non confundar.
e יֵשֵׁב in ſecunda littera aliquandò eſt ſegòl, vt
וַיֵּשֶׁב Gen. 14. 15. & habitauit. יֵלֶד יוֹם Prou. 27. 1. parturiet dies.
יֵלֶךְ־נָא Exo. 33.9. ambulet queſo. וַיִּיקֶץ Gen. 9. 24. & expergefactus eſt.
וַתֵּצֶר Iud. 10.8. & coarctatus fuit.
וַיֵּלַךְ Cum accentu pauſat. & loco zère patàch. Iob 27. 21. & abijt.

Verba quædam duarum Radicum.

הָלַךְ יָלַךְ Sunt quædam verba, quæ poſſunt reduci ad duas radices, quia ſecundum diuerſos ordines reperiũtur inflexa in ſacris Biblijs, Nota v.g. יָלַךְ: hoc quandoque reperitur inflexum ſecundum verba perfe-

ƈta, & ad illa reducti conſtitue radicem חָלַךְ; quando verò inflectitur ſecundum Quieſcentia, conſtitue radicem יָלַךְ. Idem in

רוב vel ריב multiplicari, & רָבַב

נָצַח & נִיץ florere.

רוּם & רָמַם exaltare.

גוּל & גָּלַל voluere.

בּוּז & בָּזַז ſpernere.

& בָּזַח

פּוּץ & פָּצַח vel נָפַץ diſpergere.

סוּךְ & סָכַךְ tegere.

צוּר & צָרַר & צָרַח vexare.

חוּל & הָלַל inſanire.

Duplicantibus, quæ cum Quieſc: ſæpius hoc modo confunduntur,

פָּרַר & פּוּר frangere.

מָשַׁשׁ & מוּשׁ palpare.

שָׁמַם & שׁוּם deſolare.

חוּם & הָמַה tumultuoſe agere.

זוּךְ & זָכַךְ mundum eſſe.

זוּל & זָלַל deuorare.

זוּם & זָמַם cogitare.

חוּל & חָלַל חִיל

& alia ſimilia, prout in cap. de inuenienda radice, & hoc diligenter obſeruabis.

f נוֹשַׁב Inuenitur cum zère, in quo quieſcit Iòd, vt חַנֵּחָמִים Eſa. 57. 5. excandeſcentes.

נוּלַד vero cum ſciùrech, in quo quieſcit Iòd radicalis, & נוּלְדוּ־לוֹ cum Daghèſc 1. Paral. 3. 5. nati ſunt.

g In ſcripturis nunquam reperitur prima perſona Futuri punctata א ſegòl, ſed cum chirec, vt וְאִוָּדַע Ezech. 20. 5. cognitus fui. אִוָּלֵד Iob 3. 3. natus ſum. אִוָּשֵׁעַ Pſal. 184. ſaluabor. Vſus tamen Grammaticorum obtinuit vt cum ſegòl א ſcriberetur.

¶ Vàu, quæ ſtat pro Iòd, & habet daghèſc, ad ſupplendum Nùn characteriſticum coniug reperitur etiam cum י radicali, vt וַיִּיַחֶל Gen. 8. 12. Quidam tamen dicunt eſſe Hithpahèl, vt ſit pro וַיִּתְיַחֵל vti alia, quæ retinent Iòd, ſed primis aſſentior.

h Pihèl, & Puhàl ſunt perfectæ, quia daghèſc non patitur ante ſe quieſcentem, neque expreſſam, neque deliteſcentem in longa vocali ſine accentu.

i יֵשַׁב Reperitur Iòd radicalis deficiens, ne; duo Iodim ſimul veniant, & ad vitandum cacophoniam, vt

וַיִּבָּשְׁהוּ pro וַיְיַבְּשֵׁהוּ Nahûm.1.4. וַיִּשְׁרֵם alij וַיְּשְּׁרֵם 2.Par.32.30.pro
וַיְיַשְּׁרֵם direxit eos.

וַיָּחֶל pro וַיְיַחֶל Geneſ. 8. 10. & expectauit. Sed
וַיָּחֶל 2. Paralip. 3.2.a rad. חָלַל Duplicant.Itē alibi pluries incæpit.

k הוֹשִׁיב non eſt perfecta (vt quidam) ſola mutatione facta ipſius Iòd in Vâu chòlem, tunc enim totus ordo eſſet Perfectus, ſed eſt Imperfecta, & variant quædam chòlem in zère, vt יֵטַב in Hiphil, quam tamen ad טוֹב alij reducunt.

הֵטִיב Præter. Gen. 12.	מֵטִיב ſine Iòd.
הֵיטַבְתָּ Ierem. 1. 12.	מֵיטִיבִים Iud. 19. 22. &
הֵיטַבְתִּי Deuter. 5. 28.	אֵיטִיב Futurum.
הֵיטִיב Infinitiuus.	יֵיטִיב Soph. 1.12.
בְּהֵיטִיב & Imperatiuus.	תֵּיטִיב Geneſ. 4. 7.
מֵיטִיב Benoni. Ion. 4.4.	

ſic הֵינִיקוּ הֵינִיק Gen. 21. 7. In Futuro. וַתֵּינִק & lactauit. Exo. 2.7.
הֵילִיל Soph. 1.11. in tota Hiphil. הֵילִילוּ Eſa.13.6. vlulauerunt.

l מֵימִינִים 1.Par. 12.2. Beno. dextra iacientes arcu.

m הוֹשִׁיב variat quandoque, vt יְהוֹשִׁיעַ pro יוֹשִׁיעַ Pſal.117.6. ſic יְהֵילִילוּ pro יְיֵלִילוּ Eſa. 52. 5. vlulare facient.

¶ Futura, quorum vltima radicalis eſt gutturalis vel ר, vltima punctata erit patàch, vt וַתּוֹתַר Rut.2.14. adhuc ſuperfuit.

אַל־תּוֹסְףְ Iob 40. 27. non addas: & ſemel
אַל־תּוֹסְףְ Prou.30.6. non addas, ex auctoritate ſcribentis.

n הוֹשַׁב Quieſcit Iòd radicalis in Vâu ſciùrech, aliquando in chòlem, vt הוֹדַע Leu.4.23. aut cognitum fecit. alia exemplaria הוּדַע.

o הוּלֶּדֶת Ezech. 16. 4. cum ת paragogica, &
הֻלֶּדֶת Gen. 40.20. pro הוּלַד in die naſci Pharaonis.

p Quandoque Iòd in Vâu conuertitur, vt in יָדָה confiteri.

M וחתודו

וְהִתְוַדּוּ Num. 5. 7. & confitebuntur.

בְּהִתְוַדַּע Geneſ. 45. 1. dum manifeſtaret ſe.

אֶתְוַדָּע Num. 12. 6. manifeſtabor.

DE QVIESCENTIBVS
Hàÿn Vàu, ſeu Iòd.

Hic ordo ſatis difficilis eſt, & plura in eo obſeruanda, ſed cum prouentu; nam ex eo pendet alter ordo Duplicantium, qui & inflexione, & cognatione, ſeu agnatione ſunt ſimiles.

Pertinent huc verba omnia, quorum ſecunda eſt Vàu, vel Iòd quieſcens, quæcunque ſit tertia; longe, latèque patet, & infinita continet verba, quicquid alij ſenſerint. Sunt autē infraſcripta verba.

אוֹן affici.	דּוּן diſceptare. &	חוּד ænigmatizare.	לוּץ illudere.
אוּץ coercere.	דִּין	חוּט conſuere.	לוּשׁ commiſcere fa-
אוֹר lucere.	דּוּץ lætari.	חוֹל tremere, dolere,	rinam.
בּוֹא venire.	דּוּר incolere.	expectare, & alia.	מוּג diſſolui, tabeſcere
בּוּז deſpicere.	דּוּשׁ excutere.	חָלַל idem.	מוּט &, nutare.
בּוּךְ irretire.	הוּם & [illegible]	חוֹל prophanare;	מוֹט
בּוּן intelligere.	הָמָה agere.	creare,	מוּךְ deprimi, atte-
בּוּס conculcare.	הִין velle, paratū eſſe	חוּם & חָמַם calere.	nuari.
בּוּק euacuare.	הוּל &, in [illegible], &c.	חוּס miſereri.	מוּל circuncidere
בּוֹשׁ erubeſcere.	הָלַל	חוּר dealbari.	מוּשׁ declinare. &
גּוּד turmatim venire	הוֹל tabernaculum fi-	חוּשׁ feſtinare.	מָשַׁשׁ
גּוּז volare, recedere.	gere.	טוֹב bonum eſſe.	מוּת mori.
גּוּחַ educere.	זוּב fluere.	טוּחַ oblucere, deau-	מוּץ emulgere. &
גּוּל &	זוּד ſuperbire.	rare.	מִיץ exprimere.
גִּיל exultare.	זוּל vilipendere	טוּשׁ volare.	נוּא prohibere.
גּוּר peregrinari.	זוּן nutrire.	כּוּל poſſe, ſuſtinere.	נוּב loqui in pohèl.
גּוּר expaueſcere, au-	זוּעַ commouere.	כּוּן intendere, diſpo-	נוּד moueri, lamentari.
gere.	זוּר quaſſare, & alie-	nere.	נוּחַ quieſcere.
דּוּג piſcari.	nare.	לוּז recedere.	נוּט moueri.
דּוּחַ eijcere.	זָכַךְ mundum eſſe. &	לוּט abſcondere rem.	נוּם dormire.
דּוּךְ contundere.	זָכַךְ	לוּן pernoctare.	נוּס fugere.
דּוּם ſilere.	חוּג circuire.	לוּעַ deglutire.	נוּעַ vagari.

נוף lectare, &c.	עוז : עז &	קור fodere.	שור lenire, obducere.
ניץ נוץ florere &	עוז preualere.	קוש colligere.	
סוג recessit.	פוג deficere dissolui.	קוץ &	שוח orare.
סור patefacere.	פוח flare.	קצץ abscindere.	שוח incuruare.
סוך inungere. &	פון forte facere, dubitare.	רוב &	שוט circuire.
סיך		רבב multiplicare.	שוף ſcrire.
סוף consumi.	פוץ dispergere	ריב litigare.	שום ponere.
סור recedere, & accedere.	פוק educere.	רוד vagari.	שוע oblinere.
	פור frangere.	רוח odorari, &	שוף contundere.
סות prouocare. &	פוש crescere.	ריח	שוק appetere.
סית incitare.	צוד venari.	רוח est perfecti ordinis.	שור canere, aspicere.
עוב obscurare.	צום ieiunare.		
עוג coquere.	צוף superfluere.	רום altum esse.	שור dominari.
עוד testificari.	צוץ & ציץ floruit.	רוע malum esse.	שוש lætari.
עוט obiurgare.	צוק tribulare.	רוע frangere.	שות ponere.
עול lactare. & עלל	צור obsidere, figurare, &c.	רוף conterere.	שון ſiue
		רוץ currere.	שנן acuere.
עון augurari, vel ענן	צות &	רוש indigere.	תוף &
	צית succendere.	רוק &	תפף tympanum percutere.
עוף volare	קוט succidere. &	ריק euacuare.	
עור euigilare.	קטט exterminare.	רור &	תור lustrare, explorare.
עור denudare.	קום surgere.	ריר fluere.	
עוש congregare. & cumulare.	קון plangere.	שוב redire.	תום ſiue.
	קוץ tedere, euigilare.	שיב senuit.	תמם perfectum esse.

Primo igitur ponetur exemplum, deinde verò regulæ; praxi enim ſuppoſita, facilis erit ſpeculatio. Duo autem erunt exempla, quia continet gutturales in prima, vel tertia ſede.

בון Radix, Paradigma Coniugationis kàl.

Præteritum *tripliciter facit*.

Per camèz		Per zère	per chòlem
intellexit בָּן	venit בָּא	mortuus eſt. מֵת	illuxit אוֹר
בַּנְתָּ	בָּאתָ	מַתָּה	אוֹרְתָּ
בַּנְתִּי	בָּאתִי	מַתִּי	אוֹרְתִּי

	בָּנוּ	בָּאוּ	מֵתוּ	אוֹרוּ
	בַּנְתֶּם &	בָּאתֶם	מַתֶּם	אוֹרְתֶּם
Mal. 4. 2.	וּפִשְׁתֶּם			
	בַּנְנוּ vel		מַתְנוּ	אוֹרְנוּ
	בַּנּוּ per contract.	בָּאנוּ		
	בָּנָה &	בָּאָה	מֵתָה	אוֹרָה
Zach. 5. 4.	וְלָנָה			
	בַּנְתָּ	בָּאתָ	מַתָּה	אוֹרְתָּ
	בַּנְתֶּן	בָּאתֶן	מַתֶּן	אוֹרְתֶּן

Benonì.

ט בָּן	בָּא	מֵת	אוֹר
בָּנִים	בָּאִים	מֵתִים	אוֹרִים
בָּנָה	בָּאָה	מֵתָה	אוֹרָה
בָּנוֹת	בָּאוֹת	מֵתוֹת	אוֹרוֹת

Pahùl.

בּוּן	בּוֹא	
בּוֹנִים	inuſitatum.	Verba ſunt intranſitiua communiter in hac ſpecie, & ideo caret Pahùl.
בּוֹנָה		
בּוֹנוֹת		

Infinitiuus.

c בּוֹן vel	בֹּא	מוּת	אוֹר
בִּין vel			
בּוֹן			
			בכון

בְּבִוּן	בְּבֹא	בְּמוּת	בְּאוֹר
כְּבִוּן	כְּבֹא	כְּמוּת	כְּאוֹר
לָבִין	לָבֹא	לָמוּת	לָאוֹר
מִבִּין	מִבֹּא	מִמּוּת	מֵאוֹר

Imperatiuus.

בִּין	בֹּא	מֻת	אוֹר
בִּינוּ	בֹּאוּ		אוֹרוּ
בִּינִי	בֹּאִי		אוֹרִי
בִּינֶּנָה	בֹּאנָה		אוֹרְנָה

Futurum.

אָבִין	אָבֹא	אָמוּת	אָאוֹר
יָבִין	יָבֹא	יָמוּת	יָאוֹר
תָּבִין	תָּבֹא	תָּמוּת	תָּאוֹר
נָבִין	נָבֹא	נָמוּת	נָאוֹר
יָבִינוּ	יָבֹאוּ	יָמוּתוּ	יָאוֹרוּ
תָּבִינוּ	תָּבֹאוּ	תָּמוּתוּ	תָּאוֹרוּ
תָּבִין	תָּבֹא	תָּמוּת	תָּאוֹר
תָּבִינִי	תָּבֹאִי	תָּמוּתִי	תָּאוֹרִי
תְּבִינֶנָה	תְּבֹאֶינָה vel תָּבֹאנָה	תְּמוּתֶנָה	תְּאוֹרֶנָה

Niphàl pręt.

intellectus eſt.	illuxit		
נָבוֹן	נָאוֹר		
		נְבוּנוֹתָ	נְאוֹרֹת
		נְבוּנוֹתִי	נְאוֹרוֹתִי
		נָבוֹנוּ	נָאוֹרוּ
			נבונותם

נְכוּנוֹתֶם	נְאוֹרוֹתֶם
נְכוּנוֹנוּ	נְאוֹרְנוּ
נָכוֹנָה	נָאֹרָה
נְכוּנוֹתָ	נְאוֹרְתָּ
נְכוּנוֹתֶן	נְאוֹרְוֹתֶן

Benonì.

נָכוֹן	נָאוֹר
נְכוֹנִים vel נְכוֹנִים firmati.	נְאוֹרִים
נְכוֹנָה	נְאוֹרָה
נְכוֹנוֹת	נְאוֹרוֹת

Infinitiuus.

הִכּוֹן vel הִדּוּשׁ teri.	הֵאוֹר
בְּהִכּוֹן	בְּהֵאוֹר
כְּהִכּוֹן	כְּהֵאוֹר
לְהִכּוֹן	לְהֵאוֹר
מֵהִכּוֹן	מֵהֵאוֹר

Imperatiuus.

הִכּוֹן	הֵאוֹר
הִכּוֹנוּ	הֵאוֹרוּ
הִכּוֹנִי	הֵאוֹרִי
הִכּוֹנֶנָּה	הֵאוֹרְנָה

Futurum.

intelligar.	illuminabor.
אֶכּוֹן	אֵאוֹר
יִכּוֹן	יֵאוֹר
תִּכּוֹן	תֵּאוֹר
נִכּוֹן	נֵאוֹר
יִכּוֹנוּ	יֵאוֹרוּ
תִּכּוֹנוּ	תֵּאוֹרוּ
תִּכּוֹן	תֵּאוֹר
תִּכּוֹנִי	תֵּאוֹרִי
תִּכּוֹנֶנָּה	תֵּאוֹרְנָה

PIHEL, ſed inuſitata vt plurimum, quia Pohèl eſt illius loco.

Preteritum.

Inuſitata.		Vſitatum
כּוֹנֵן	אוֹרֵר	קִיֵּם

Benonì.

מְכוֹנֵן	מְקַיֵּם

Pahùl.

מְכֻנָּן	מְקֻיָּם

Infinitiuus.

כּוֹנֵן	קַיֵּם

Imperatiuus.

כּוֹנֵן	קַיֵּם

Futurum.

אֲכוֹנֵן	אֲקַיֵּם
	Sic

PVHAL quæ etiam vt plurimum eſt inuſitata.

Præteritum.

קֻיַּם כֻּוַּן

Benonì.

קֻיָּם כֻּוָּן

Infinitiuus.

קֻיּוֹם כֻּוּוֹן

Futurum.

אֲקֻיַּם אֲכֻוַּן

POHEL, quæ eſt actiuæ, & paſſiuæ ſignificationis, loco vtriuſque, ſic inflectitur, & vſitatur.

Præteritum.

קוֹמֵם כּוֹנֵן

קוֹמַמְתָּ כּוֹנַנְתָּ

קוֹמַמְתִּי כּוֹנַנְתִּי

קוֹמְמוּ כּוֹנְנוּ

קוֹמַמְתֶּם כּוֹנַנְתֶּם

קוֹמַמְנוּ כּוֹנַנְנוּ

vel כּוֹנַנּוּ

קוֹמְמָה כּוֹנְנָה

קוֹמַמְתְּ כּוֹנַנְתְּ

קוֹמַמְתֶּן כּוֹנַנְתֶּן

Benonì.

מְקוֹמֵם מְכוֹנֵן

מְקוֹמְמִים מְכוֹנְנִים

מְקוֹמְמָה מְכוֹנְנָה

מְקוֹמְמוֹת מְכוֹנְנוֹת

Pahùl.

מְקוֹמָם מְכוֹנָן

מְקוֹמָמִים מְכוֹנָנִים

מְקוֹמָמָה מְכוֹנָנָה

מְקוֹמָמוֹת מְכוֹנָנוֹת

Infinitiuus.

קוֹמֵם כּוֹנֵן

בְּקוֹמֵם בְּכוֹנֵן

כְּקוֹמֵם כְּכוֹנֵן

לְקוֹמֵם לְכוֹנֵן

מִקּוֹמֵם מִכּוֹנֵן

Imperatiuus.

קוֹמֵם כּוֹנֵן

קוֹמְמוּ כּוֹנְנוּ

קוֹמְמִי כּוֹנְנִי

קוֹמֵמְנָה כּוֹנֵנְנָה

Futurum.

אֲקוֹמֵם אֲכוֹנֵן

יְקוֹמֵם יְכוֹנֵן

תכונן

תְּקוֹמֵם	תְּכוֹנֵן	תְּקוֹמֵם	תְּכוֹנֵן
תְּקוֹמְמִי	תְּכוֹנְנִי	נְקוֹמֵם	נְכוֹנֵן
תְּקוֹמֵמְנָה	תְּכוֹנֵנָּה	יְקוֹמְמוּ	יְכוֹנְנוּ
		תְּקוֹמְמוּ	תְּכוֹנְנוּ

Hiphil Prȩteritum.

הֵבִיא	cum Iòd vice Vàu	הֵאִיר		i הֵבִין
i הֵבֵאתָ vel הֲבִיאוֹתָ		הֲאִירוֹתָ	הֵבַנְתָּ	הֲבִינוֹתָ vel more perfectorum.
הֵבֵאתִי	&c. cum הֲ	הֲאִירוֹתִי	הֵבַנְתִּי	הֲבִינוֹתִי
הֵבִיאוּ		הֵאִירוּ		הֵבִינוּ
הֲבֵאתֶם		הֲאִירוֹתֶם	הֲבַנְתֶּם	הֲבִינוֹתֶם
הֵבִיאנוּ		הֲאִירוֹנוּ	הֵבַנּוּ	הֲבִינוֹנוּ
הֵבִיאָה		הֵאִירָה		הֵבִינָה
הֵבֵאת		הֲאִירוֹת	הֵבַנְתְּ	הֲבִינוֹת
הֲבֵאתֶן		הֲאִירוֹתֶן	הֲבַנְתֶּן	הֲבִינוֹתֶן

Benonì.

מֵבִיא	מֵאִיר	ו מֵבִין
מְבִיאִים	מְאִירִים	מְבִינִים
מְבִיאָה	מְאִירָה	מְבִינָה
מְבִיאוֹת	מְאִירוֹת	מְבִינוֹת

Pahùl.

מוּבָא	מוּאָר	מוּבָן
מוּבָאִים	מוּאָרִים	מוּבָנִים
מוּבָאָה	מוּאָרָה	מוּבָנָה
מוּבָאוֹת	מוּאָרוֹת	מוּבָנוֹת

Infini-

Infinitiuus.

הָבֵן vel הָבִין	הָאִיר :	הָבֵא vel הָבִיא
בְּהָבִין	בְּהָאִיר	בְּהָבִיא
כְּהָבִין	כְּהָאִיר	כְּהָבִיא
לְהָבִין	לְהָאִיר	לְהָבִיא
מֵהָבִין	מֵהָאִיר	מֵהָבִיא

Imperatiuus.

הָבֵן	הָבֵא
vel הָבִין	vel הָבִיא
הָבִינוּ	הָבִיאוּ
הָבִינִי	הָבִיאִי
הֲבֵנְנָה	הֲבִיאֶנָה

Futurum.

אָבֵן	אָבֵא
vel אָבִין	vel אָבִיא

יָבִין	יָבִיא
תָּבִין	תָּבִיא
נָבִין	נָבִיא
יָבִינוּ	יָבִיאוּ
תָּבִינוּ	תָּבִיאוּ
תָּבִין	תָּבִיא
תָּבִינִי	תָּבִיאִי
תְּבֵנֶנָה	תְּבִיאֶנָה

Hophàl Prȩteritum.

intelligi iuſſus fuit	Inuſitat.	Vſitatum. adduci iuſſus.
הוּבַן	הוּאַר	הוּבָא
הוּבַנְתָּ	הוּאַרְתָּ	הוּבָאתָ
הוּבַנְתִּי	הוּאַרְתִּי	הוּבָאתִי
הוּבְנוּ	הוּאְרוּ	הוּבְאוּ
הוּבַנְתֶּם	הוּאַרְתֶּם	הוּבָאתֶם
הוּבַנְנוּ	הוּאַרְנוּ	הוּבָאנוּ
	N	הוכנה

הוּכְאֵת	הוּאֲרָה	הוּכְנָה
הוּבֵאתְ	הוּאֵרְתְּ	הוּכַנְתְּ
הוּבֵאתֶן	הוּאֲרְתֶּן	הוּכַנְתֶּן

Benonì.

הוּבָא	הוּאָר	הוּכָן
הוּבָאִים	הוּאָרִים	הוּכָנִים
הוּבָאת	הוּאָרָה	הוּכָנָה
הוּבָאוֹת	הוּאָרוֹת	הוּכָנוֹת

Infinitiuus.

הוּבָא	הוּאַר	הוּכָן :

Futurum.

אוּבָא	אוּאַר	אוּכָן
יוּבָא	יוּאַר	יוּכָן
תּוּבָא	תּוּאַר	תּוּכָן
נוּבָא	נוּאַר	נוּכָן
יוּבְאוּ	יוּאָרוּ	יוּכְנוּ
תּוּבְאוּ	תּוּאָרוּ	תּוּכְנוּ
תּוּבָא	תּוּאַר	תּוּכָן
תּוּבְאִי	תּוּאָרִי	תּוּכְנִי
תּוּבֶאנָה	תּוּאַרְנָה	תּוּכַנְנָה

Hithpahèl etiam Inuſitata, prout Pihèl;& ſic formaretur.

Præteritum.		Benonì.	
הִתְכּוֹנֵן	הִתְקַיֵּם	מִתְכּוֹנֵן	מִתְקַיֵּם

Infini-

הִתְקַיֵּם הִתְכַּוֵּן

Futurum.

אֶתְקַיֵּם אֶתְכַּוֵּן

Infinitiuus.

הִתְקַיֵּם הִתְכַּוֵּן

Imperatiuus.

Verum eius vices gerit Hithpohèl, quæ à ſua Pohèl formatur præpoſita ſyllaba הִתְ nullo addito daghèſc; & per hoc differt omninò ab Hithpahèl, atque ita diſcrepantis Paradigma proprium a nobis ponitur.

Preteritum.

התכונן	התקומם	התרומם
התכוננת	התקוממת	התרוממת
התכוננתי	התקוממתי	התרוממתי
התכוננו	התקוממו	התרוממו
התכוננתם	התקוממתם	התרוממתם
התכוננו	התקוממנו	התרוממנו
התכוננה	התקוממה	התרוממה
התכוננת	התקוממת	התרוממת
התכוננתן	התקוממתן	התרוממתן

Benonì

מתכונן	מתקומם	מתרומם
מתכוננים	&c.	
מתכוננה		
מתכוננות		

Infinitiuus.

הִתְכּוֹנֵן	הִתְקוֹמֵם	הִתְרוֹמֵם
בְּהִתְכּוֹנֵן	&c.	
כְּהִתְכּוֹנֵן		
לְהִתְכּוֹנֵן		
מֵהִתְכּוֹנֵן		

Imperatiuus.

הִתְכּוֹנֵן	הִתְכּוֹנֵן &c.	הִתְרוֹמֵם
הִתְכּוֹנְנוּ		הִתְרוֹמְמוּ &c.
הִתְכּוֹנְנִי		
הִתְכּוֹנֵנָּה		

Futurum.

אֶתְכּוֹנֵן &c.	אֶתְקוֹמֵם	אֶתְרוֹמֵם
תִּתְכּוֹנֵנָּה	& reliqua.	תִּתְמוֹגַגְנָה Amos 9.13.

De Quieſcentibus Hàijn Iòd.

Quieſcentia Hàijn Iòd eadẽ ſunt cum ſuperioribus. Rariora ſunt, ſed eundem coniugandi modum ſequuntur. Reperiuntur tantũ in kàl, & Hiphil, vt טִיל proijcere, גִּיל exultare, & alia quæ ſunt huius ordinis.

¶ Porrò nota, quod quæ dicuntur eſſe ordinis Hàijn Iòd, eadem potes reducere ad Hàijn Vàu: Vàu.n. & Iòd ſunt permutabiles, & in inflexionibus vna alterius vicem ſubit. ergo גִּיל & גּוּל: קִיא vel קוֹא euomere, ad eandem radicẽ reducito, & eiuſdem ordinis dicito.

¶ Secundo, reijce illorum ſententiam, qui ad hunc ordinem reducunt (cum Iòd ſit mobilis ſemper) quæ habent Iòd mobilem, vt אֵיַב Iſta enim pertinent (pace illorum) ad Quieſcentia Pè àleph.

Itaque

Itaque ſit regula, quoties Iòd, vel Vàu media, vel ſecunda rad. eſt mobilis, non erit verbum huius claſſis, vt קָוָה vt אָוָה vt אָיַב & ſimilia. Quãdo vero Vàu, & Iòd quieſcit, quæcunq. ſit tertia, vel prima radicalis, vt בּוֹא venire, vt קוֹא euomere אוֹר lucere, vt קוּם ſurgere, vt מוּת mori, vt לִין pernoctare, vt שׂוּשׂ vel שִׂישׂ exultare, lætari, moueri נוּעַ vagari, & ſimilia, erũt huius ordinis vt גּוּר & יָגַר. Nota

Vnde ſit quod propter iſtam commixtionem Iòd pro Vàu, & è contra, quædam verba inflectantur in Futuris Kàl per Iòd, & Vàu, vt infra.

Regulæ, & Exceptiones.

¶ Omnia verba quæ habent ſecundam rad. Vàu vel Iòd (quieſcentem tamen in radice) ſunt huius ordinis, vt ſupra dictum eſt.

¶ Habet, vel formare ſolet, & poteſt nouẽ Coniugationes (vt etiã Duplicantia) Kàl קָם ſurrexit Hophàl הוּקַם

Niphàl	נָקוֹם	Hithpahèl	הִתְקַיֵּם	
Pihèl	קִיֵּם	Pohèl	קוֹמֵם	Quadrata
Puhàl	קֻיַּם	Hithpohèl	הִתְקוֹמֵם	
Hiphil	הֵקִים			

Quia tamen quæ habent Pohèl & Hithpohèl, non formant, vel raró formant Pihèl, & Puhàl, ideo dici poteſt habere ſeptem; ſed rectius dices Nouem.

¶ Confunduntur tertio hæc, & Duplicantia, ideſt, Quædam verba inflecti ſolent per hunc, & Duplicantium ordinem: Vel ſi mauis dicere: Quædam Verba duas radices habere poſſunt, ſeu duplicis ordinis eſſe ſolent, & declinata ſecundũ Quieſcentia Hàijn, erunt illius ordinis; inflexa vero per Duplicantia, erunt illius. Ea ſunt exempli gratia: Nota

בּוֹשׁ & בֹּשֵׁשׁ	erubeſcere	זוֹל & זָלַל	vilipendere.
רוּעַ & רָעַע	confringere	פּוּץ & פָּצַץ	diſpergere.

Reliqua exempla habes in Tabula Verborum Quieſcentium; alia infra in Tabula Duplicantium.

Præ-

a Præteritum Kàl Triplicis formæ reperitur,
Prioris per ָ vt קָם Secundæ per ֵ vt מֵת Tertiæ p chòlē vt אוֹר

טוֹב	קַמְתְּ	מַתְתָּ	מֵתָה	אוֹרְתִּי
טוֹבְךָ	קַמְתִּי	מַתְתִּי	&contract. מַתִּי	אוֹרְתִּי
		מֵתוּ &c.		אוֹרוּ

Reperitur cum pleonaſmo וְקָאם Hoſ. 10. 14. & ſurget. ſic וְרָאֲמָה Zach. 14. 10. poteſt etiam radix conſtitui רָאַם.

b Benoni Kàl eandem formam cum Præter. retinet, ſed per totum ſeruat camèz, quæ ſolo iudicio ex cōtextu adhibito cognoſcitur vt הַשָּׂם Pſal. 104.3. qui eſt ponens. כִּי מֵת Eſa. 38. 1. quia moriens.

Item cum ſciùrech· סוּר סוּרִים חוּשׁ חוּשִׁים·

c Imperatiuus, & Infinitiuus habent communiter ſciûrech, aut chòlem, vt aliquando chirech, vt
עוּרוּ שׁוּשׁ שׂוּם Deut. 17. 15. בִּינוּ
Item recipit א in principio אָרוּשׁ Eſa. 28. 29. דִּין
& ה in fine רוֹעָה Eſa. 24. 19. שִׂים Pone. Gen. 24. 2.

d Habet Futurum litteras איתן punctatas ָ idque obſerua.

Formatur vero multipliciter,
Primo per ָ & chirech תָּשִׂים אָשִׂים Deut. 17. 15. pones יָשִׂישׂ אָשִׂישׂ·
Secundo per camèz & ſciùrech, vt אָבוּן יָבוּן: (gaudebo.
Tertio per ָ & ָ loco chòlē, אָרֻץ & יָרֻץ ſic cum Vàu conuerſiua.
Gen. 24. 19. יָקָם אָקָם Num. 22. 3. אָקֻץ יָקֻץ & ſurrexit.

Si prima, aut tertia fuerit gutturalis aut ר tunc communiter eſt cum patàch, & vàu remouetur, vt

וַיָּעַף 2. Sam. 22. 11.
וַיָּסַר Iud. 4. 38.
וַתָּנַח Gen. 8. 4.
וַתָּחַם cum ָ 1. Sam. 24. Ezech. 4.
Item cum atnàch, & ſoph. paſſuch, & interdum zacheph eſt

cum chòlem, vt
וַיָּעוֹף Pſal. 19.
וַיָּמֹת Gen. 5. 5.
וַתָּמוֹג Hamos 9. 19.
& cum duplici patàch
וַתַּחַשׁ Iob 31. 5.

Hæc verba ſunt intranſitiua communiter, & carent Pahùl.

e נָבוֹן facit etiam נָבוֹן & נָרוֹץ & נַבוֹן quando prima eſt gutturalis נֵעוֹר נֵעוֹרֹת נְעוֹרוֹתִי נְעוֹרוֹתִי Zach.3.13. נְנוֹכִים Exod. 14.3.

f אָבוֹן etiam Futurum, ſi prima eſt gutturalis, punctatur zère, יֵעוֹר Hier.6. 22. ſic אֲאוֹר 2. Sam.2.32.

תֵּרוֹץ Ezech.29.7. יֵאוֹר vt ſuppleatur nun coniug.

g בּוֹנֵן Hæc coniugatio rara eſt, poſuimus tamen illam, vt eſſet cæterorum paradigma; & quia in aliquibus verbis mutatur Vàu in Iòd, vt קִיֵּם Pſal. 119. 28. ad quam reducunt quidam חִיֵּב ſine daghèſc, Dan. 1. 10. condemnabitis.

Quædam habent vàu mobile, vt עִוֵּר 2.Reg.25.7. excæcauit. ſic שִׁוַּע Pſal. 30.3. vociferatus eſt.

h POHEL differens eſt a Pihèl, nec tertia reduplicatur pro Vàu, vt ſupra dictum eſt. Vocatur enim Pihèl a forma, vt Elias Leuita Germanus, quem cæteri ſequuntur. & quod ſit diuerſa a reliquis coniugationibus, nota quod reperitur in alijs ordinibus, & eandem variandi rationem habet.

Iuxta ſenſum tamen actiuè & paſſiuè vertenda erit, vt patet ex Scripturis. vt כּוֹנָנוּ Pſal. 37. 23. firmati ſunt.

כּוֹנַנְתָּ Pſal. 119. 90. ſtabiliſti, firmaſti. Reperitur

רוֹעַע a rad. רוּעַ per metatheſim, יְעֹעֵרוּ clamabunt Eſa. 15. 5.

alij a עָעַר alij a עוּר & alterũ ע ſtare loco ר pro יְעֹרֵרוּ Vide Theſaurũ.

i הֵבִין Hiphil communiter tertia perſona cum zère. Reperitur tamen prima cum cathèph ſegòl הֱקִיצוֹתִי Pſal. 140. 18.

& cum cathèph patàch הַעִידוֹתִי Deut. 4. 26.

Quædã amittunt ה formatiuum vt רִיבוֹתָ pro הֲרִיבוֹתָ Iob 33.

בִּינוֹתִי pro הֲבִינוֹתִי Dan.9. 2. וְדִיגוּם pro וְהֲדִיגוּם Hier. 16. 16.

Quædam habent chirech, vt הִזִּילוּהָ Thr. 1. 8.
& daghèſc pro zère, הִסִּיתוּךְ Hier. 38.22.

Quædam habent ה cum zère & patàch in prima radicali, vt וְהֵטַלְתִּי Hier.16.13. & tollam.
וְהֵפַרְתָּ 2.Sam.15.34.& labefactabis

Hoe

Hoc ideo, quia inflectitur dupliciter, vt ſupra diximus.

d מַקִּין reperitur etiam cum patàch in prima radicali, vt מְפֵר Eſa. 44. 25. & מֵעִיק Eſa. 51. 13. moleſtiam afferentis.

diſtingue מֵרַע pro מֵרֵעַ & plur.
מְרֵעִים pſal. 37. 9. malignantium.
a מְרִיעִים a rad. רִיעַ Eſd. 3. 13. iubilantium.

Item מַסִּית Hier. 43. 3. incitans.
Reperitur מְלִינִים Exod. 16. 8.
alia exemplaria מַלִּינִם ſine iòd pluralis num.

m Infinitiuus item facit cum ה paragogica בִּינָה

Et Imperatiuus הֲבִינָה vel בִּינָה deficiente hè formatiua temporis הָשִׁיבָה Pſal. 51. 14. reddere.

Sic לָרִיב pro לְהָרִיב Eſai. 3. 13. ad iudicandum. ſed שִׂים pro הָשִׂים Gen. 24. 2. pone. בִּינוּ pro הָבִינוּ pſal. 94. 7.
& cum — vt הָשֵׁעַ Eſa. 6. 6. impingua. הָשֵׁב Hier. 21. 33. reſtitue.
& cum he paragogica & cum camèz loco chirech
לַהֲנָפָה ad exagitand. Eſa. 30. 28. pro לַהֲנִיפָה, vel, ad inuoluendum.

n Futurum dupliciter, vt vides, vt in Perfectis, per zère, & chirech.
Reperitur tamen תָּלֵן pro תָּלִין 2. Sam. 17. 16. pernoctabis.
& וַיָּנַח & requieſcere fecit. Ioſ. 21. 45.
Item אָבִינָה pſal. 73. 17. cum hè paragogica.

וַתָּסַר & Hoſ. 2. 2.
וַתָּסַר pro וַתָּסִיר Gen. 38. 13.
וַיָּסַר Gen. 41. 42. & amouit.
וַיָּשֶׁב Iud. 17. 3. & reduxit.
וַיָּמֶץ & expreſſit. Iud. 6. 38.
וַנָּשֶׁב Gen. 43. 21. & reduximus.
וַתָּרֶץ & confregit. Iud. 9. 53.

& cum daghèſc יַסִּית Eſa. 36. 18.
וַתָּחֶל Hier. 51. 29. & doluit.
& cum Aleph loco Iòd mediæ, vt
יָנֵאץ pro יָנִיץ Eccl. 12. 5. florebit.
¶ Et תָּקִימְנָה Ier. 44. 25. pro
תָּקֵמְנָה ſurgere facient.
תְּהִימֶנָה Mich. 2. 13. tumultuabũt

o הִתְכּוֹנֵן Reperitur cum — in vltima & ה formatiua abiecta, vt
תִּכּוֹנָנִי pro תִּתְכּוֹנָנִי Eſa. 54. 14. firmaberis.
אֲרוֹמָם pro אֶתְרוֹמָם Eſa. 33. 10. exaltabo meipſum.

Quæ-

Quieſcentia Làmed Aleph.

Huius ordinis ſunt infraſcripta Verba.

בָּטָא lubrice loqui.	חָבָא abſcondit.	מָלֵא repleuit	מָרָא creuit.
בָּלָא contriuit.	חָטָא deliquit.	מָצָא inuenit.	צָמָא ſitiuit.
בָּדָא mentitus eſt.	חָלָא ægrotauit.	מָרָא exaltauit in hiphil.	קָנָא zelatus eſt.
בָּרָא creauit.	חָמָא abſcondit.		קָעָא coagulatum eſt.
גָּמָא celeriter ingurgitauit.	טָמֵא immundus fuit.	סָבָא inebriauit.	קָרָא vocauit.
	כָּלָא prohibuit.	סָלָא laudauit. in Pihel	קָרָא occurrit.
דָּכָא contriuit.	כָּפָא extinxit.	פָּלָא mirabilis f.	רָפָא mederi.

Hic ordo differt à Quieſcentibus Làmed Hè, quia in iſtis Aleph ferè ſemper eſt mobilis, & quieſcit raró. He veró perit, & quieſcit, vt plurimum, vel conuertitur in alias litteras.

Nota

In Infinitis ergo a Perfectis differt, quibus in fine additur Tàu more Quieſcentium He. Quieſcit tamen א in ָ ֵ ֶ & chòlé, ſed ante ת & ו chòlem & ו nunquã, vt in Paradigmate.

Kàl Præt.

מָצָא a
מָצָאתָ
מָצָאתִי
מָצְאוּ
מְצָאתֶם
מָצָאנוּ
מָצְאָה
vel קָרָאת
מָצָאתְ
מְצָאתֶן

Beno.

מֹצֵא b
מֹצְאִים
מֹצְאָה
vel מֹצֵאת
מֹצְאוֹת

Pahùl.

מָצוּא
מְצוּאִים
מְצוּאָה
מְצוּאוֹת

Infinit.

perfectè.
מְצֹא c
vel מְצֹא
vel מְצֹא
vel מְצֹאת
כִּמְצֹאת
vel כִּקְרֹא
כִּמְצֹאת
vel כִּקְרֹא
לִמְצֹאת
vel לִקְרֹא
מִמְצֹאת

Imper.

מְצָא d
מִצְאוּ
מִצְאִי
מְצֶאנָה
vel קְרָאן
vel קְרָאן

Futur.

אֶמְצָא e
יִמְצָא
תִּמְצָא
נִמְצָא
יִמְצְאוּ
תִּמְצְאוּ
תִּמְצָא
תִּמְצְאִי
תִּמְצֶאנָה
vel תִּקְרָאן

Niph. prę.

נִמְצָא
נִמְצֵאתָ

נִמְצֵאתִי
נִמְצְאוּ
נִמְצֵאתֶם
נִמְצֵאנוּ
נִמְצְאָה
נִמְצֵאת
נִמְצֵאתֶן

Beno.

נִמְצָא
נִמְצָאִים
נִמְצָאָה
vel נִמְצֵאת
נִמְצָאוֹת

Infinit.

הִמָּצֵא
vel הִמָּצְאוֹת
בְּהִמָּצֵא
כְּהִמָּצֵא
לְהִמָּצֵא
מֵהִמָּצֵא

Imper.

הִמָּצֵא
הִמָּצְאוּ
(& cõtra-) הִמָּצְאוּ
הִמָּצְאִי
הִמָּצֶאנָה

Futur.

אִמָּצֵא
אִמָּצֵא
יִמָּצֵא
תִּמָּצֵא
נִמָּצֵא
יִמָּצְאוּ
תִּמָּצְאוּ
תִּמָּצֵא
תִּמָּצְאִי
תִּמָּצֶאנָה

Pihèl præt.

מִצֵּא
מִצֵּאתָ
מִצֵּאתִי
מִצְּאוּ
מִצֵּאתֶם
מִצֵּאנוּ
מִצְּאָה
מִצֵּאת
מִצֵּאתֶן

Beno.

מְמַצֵּא
מְמַצְּאִים
מְמַצְּאָה
vel מְמַצֵּאת
מְמַצְּאוֹת

Pabùl.

מְמֻצָּא
מְמֻצָּאִים
מְמֻצָּאָה
מְמֻצָּאוֹת

Infinit.

מַצְּאוֹת
vel מַצֵּא
בְּמַצְּאוֹת
כְּמַצְּאוֹת
לְמַצְּאוֹת
מִמַּצְּאוֹת

Imper.

מַצֵּא
מַצְּאוּ
מַצְּאִי
מַצֶּאנָה

Futur.

אֲמַצֵּא
יְמַצֵּא
תְּמַצֵּא
נְמַצֵּא
יְמַצְּאוּ
תְּמַצְּאוּ
תְּמַצֵּא
תְּמַצְּאִי
תְּמַצֶּאנָה

Puhàl pre.

מֻצָּא
מֻצֵּאתָ
מֻצֵּאתִי
מֻצְּאוּ
מֻצֵּאתֶם
מֻצֵּאנוּ

מצאה

מֻצְּאָה
מֻצֵּאתָ
מֻצֵּאתֶן

Beno.
מֻצָּא
מֻצָּאִים
מֻצָּאָה
מֻצָּאוֹת

Infinit.
מֻצֹּאת

Futur.
אֲמֻצָּא
יְמֻצָּא
תְּמֻצָּא
נְמֻצָּא
יְמֻצְּאוּ
תְּמֻצְּאוּ
תְּמֻצָּא
תְּמֻצְּאִי
תְּמֻצֶּאנָה

Hiph.pręt.
f הִמְצִיא
הִמְצֵאתָ
הִמְצֵאתִי
הִמְצִיאוּ
הִמְצֵאתֶם
הִמְצֵאנוּ
הִמְצִיאָה
הִמְצֵאתְ
הִמְצֵאתֶן

Beno.
מַמְצִיא
מַמְצִיאִים
מַמְצִיאָה
vel מַמְצֵאת
מַמְצִיאוֹת

Pahùl.
מֻמְצָא
מֻמְצָאִים
מֻמְצָאָה
מֻמְצָאוֹת

Infinit.
הַמְצֵא
vel הַמְצִיא
vel הַמְצִאת
בְּהַמְצִאת
כְּהַמְצִאת
לְהַמְצִאת
מֵהַמְצִאת

Imper.
הַמְצֵא
vel הַמְצִיא
הַמְצִיאוּ
הַמְצִיאִי
הַמְצֶאנָה

Futur.
אַמְצִא
vel אַמְצִיא
יַמְצִיא
תַּמְצִיא
נַמְצִיא
יַמְצִיאוּ
תַּמְצִיאוּ
תַּמְצִיא
תַּמְצִיאִי
תַּמְצֶאנָה

Hoph.pręt.
הָמְצָא
הָמְצֵאתָ
הָמְצֵאתִי
הָמְצְאוּ
הָמְצֵאתֶם
הָמְצֵאנוּ
הָמְצְאָה
הָמְצֵאתְ
הָמְצֵאתֶן

Beno.
Inuſitatum.
הָמְצָא
הָמְצָאִים
הָמְצָאָה
הָמְצָאוֹת

Infinit.
הָמְצֵא
vel הָמְצֵאת

Futur.
אָמְצָא
יָמְצָא
תָּמְצָא
נָמְצָא

יִמָּצְאוּ
תִּמָּצְאוּ
תִּמָּצֵא
תִּמָּצְאִי
תִּמָּצֶאנָה

Hith. præt.

הִתְמַצֵּא
הִתְמַצְּאָה
הִתְמַצֵּאתָ
הִתְמַצֵּאתִי
הִתְמַצְּאוּ
הִתְמַצֵּאתֶם
הִתְמַצֵּאנוּ
הִתְמַצֵּאתְ
הִתְמַצֵּאתֶן

Beno.

מִתְמַצֵּא
מִתְמַצְּאִים
מִתְמַצְּאָה
vel מִתְמַצֵּאת
מִתְמַצְּאוֹת

Infin.

הִתְמַצֵּא
vel הִתְמַצְּאֹת
בְּהִתְמַצְּאֹת
כְּהִתְמַצְּאֹת
לְהִתְמַצְּאֹת
מֵהִתְמַצְּאֹת

Imper.

הִתְמַצֵּא
הִתְמַצְּאוּ
הִתְמַצְּאִי
הִתְמַצֶּאנָה

Futur.

אֶתְמַצֵּא
יִתְמַצֵּא
יִתְמַצֵּא
תִּתְמַצֵּא
נִתְמַצֵּא
יִתְמַצְּאוּ
תִּתְמַצְּאוּ
תִּתְמַצֵּא
תִּתְמַצְּאִי
תִּתְמַצֶּאנָה

Regulæ, & Exceptiones.

a Hoc Præteritum habet duplicem formam, per camèz, & camèz, vt קָרָא per camèz, & zère, vt מָלֵא

Eccl. 8. 11. præteritum ammittit àleph, vt

מָלוּ pro מָלְאוּ Ezech. 28. 16. מִלֵּתִי pro מִלֵּאתִי Iob 32. 18.

מָצָתִי pro מָצָאתִי Num. 11. 11. עָמִית pro צָמָאת Ruth. 2. 9.

נָשׂוּא pro נָשְׂאוּ Pſal. 139. 20.

In tertia fœminina ponitur Tàu pro Hè, vt

וְקָרָאת pro וְקָרְאָה Deut. 31. 29.

וְחָטָאת pro וְחָטְאָה Exod. 5. 16. ſic

b Benoni cum zère, & cum ſegòl רֹפֵא 2. Reg. 20. 5.

וּמוֹצֶא Eccleſ. 7. 26. וְחוֹטֵא Ibidem.

In fœminino etiam קֹרְאָה contractum. Item בֹּכִיָּה flens. Thr. 1. 16.

c Infinitiuus quando prima eſt gutturalis cum Bichlàm per patach; & cathèph patàch, vt חֲטֹא לַחֲטֹא Exod. 9. 34.

מֵחֲטֹא Pſal. 39. 2.

Impe-

d Imperatiuus facit קְרֶאנָה & קְרֶאן, & Ruth. 2. 20. קְרֶאןָ Exod. 2. 20. vocate.

e Futurum item, cum prima eſt gutturalis, habet ſegòl, & cathèph ſegòl, vt אֶחֱטָא & יֶחֱטָא &c. Leuit. 4. 3.

Item Aleph mutatur in Hè אֶרְפֶּה pro אֶרְפָּא Ier. 3. 22. ſanabo.

יִבְכָּיוּן Flebunt, Iob 31. 38. Iòd pro he rad.

תִּמְצֶאנָה Reperitur, & תִּרְפֶּינָה Iòd pro Aleph, Iob. 5. 18.

f Ammittitur aliquando Aleph rad. vt הֶחֱטִי pro הֶחֱטִיא ſic הֶחֱלִי pro הֶחֱלִיא Eſa. 53. 10.

Quieſcentia Làmed Hè.

Huius ordinis ſunt infinita verba, præter quatuor ſupradicta; quæ habent הּ cum mappich, & ea quæ ſunt Compoſita, vt infra. ad quem reduces etiam illa, quæ habent Vàu mobile in medio, vt קָוָה & ſimilia.

Difficilior eſt præcedente, ideo maiori obſeruatione indiget. ſit ergo Paradigma duplex.

Preteritum Kàl.

Verbum ſimplex.		*Verbum cuius prima eſt gutturalis.*
a גָּלָה		עָשָׂה
b גָּלְתָה		עָשְׂתָה
גָּלִיתִי		עָשִׂיתִי
c גָּלוּ		עָשׂוּ
גְּלִיתֶם	variat	עֲשִׂיתֶם
גָּלִינוּ		עָשִׂינוּ
d גָּלִיתָ		עָשִׂיתָ
גָּלִית		עָשִׂית
גְּלִיתֶן	variat	עֲשִׂיתֶן

Benonì.

e גּוֹלֶה		עוֹשֶׂה
גּוֹלִים		עוֹשִׂים
גּוֹלָה		עוֹשָׂה
f גּוֹלוֹת		עוֹשׂוֹת

Pahùl.

גָּלוּי		עָשׂוּי
גְּלוּיִים	Var.	עֲשׂוּיִים
גְּלוּיָה	Var.	עֲשׂוּיָה
		גלויות

עֲשׂוּיוֹת Var. גְּלוּיוֹת

Infinitiuus.

עֲשׂוֹת g גְּלוֹת

vel גָּלֹה

vel גָּלוֹ

בַּעֲשׂוֹת כִּגְלוֹת

כַּעֲשׂוֹת כִּגְלוֹת

לַעֲשׂוֹת לִגְלוֹת

מֵעֲשׂוֹת מִגְּלוֹת

Imperatiuus.

עֲשֵׂה h גְּלֵה

עֲשׂוּ Var. גְּלוּ

עֲשִׂי Var. גְּלִי

עֲשֶׂינָה Var. גְּלֶינָה

Futurum.

אֶעֱשֶׂה אֶגְלֶה

vel אַעֲשֶׂה

יַעֲשֶׂה יִגְלֶה

תַּעֲשֶׂה תִּגְלֶה

נַעֲשֶׂה נִגְלֶה

יַעֲשׂוּ יִגְלוּ

תַּעֲשׂוּ תִּגְלוּ

תַּעֲשֶׂה תִּגְלֶה

תַּעֲשִׂי תִּגְלִי

תַּעֲשֶׂינָה תִּגְלֶינָה

& abiecta he rad. facit.

אַעַשׂ אֶגֶל

יַעַשׂ יָגֶל

תַּעַשׂ תֶּגֶל

נַעַשׂ נֶגֶל

Niphàl præt.

נֶעֱשָׂה Var. i נִגְלָה

נֶעֱשֵׂיתָ נִגְלֵיתָ & נִגְלֵיתָ

נֶעֱשֵׂיתִי נִגְלֵיתִי & נִגְלֵיתִי

נֶעֱשׂוּ נִגְלוּ

נֶעֱשֵׂיתֶם נִגְלֵיתֶם

נֶעֱשֵׂינוּ נִגְלֵינוּ

נֶעֱשֵׂיתָה נִגְלֵיתָה

נֶעֱשֵׂית נִגְלֵית

נֶעֱשֵׂיתֶן נִגְלֵיתֶן

Benonì.

נַעֲשֶׂה & נֶעֱשָׂה נִגְלֶה

נֶעֱשִׂים נִגְלִים

נֶעֱשָׂה נִגְלָה

נֶעֱשׂוֹת נִגְלוֹת

Infinitiuus.

הֵעָשׂוֹת הִגָּלֹה & הִגָּלוֹת

הגלה

⅋ perfectum

נִגְלוֹת

בְּהִגָּלוֹת	בְּהֵעָשׂוֹת
כְּהִגָּלוֹת	כְּהֵעָשׂוֹת
לְהִגָּלוֹת	לְהֵעָשׂוֹת
מֵהִגָּלוֹת	מֵהֵעָשׂוֹת

Imperatiuus.

הִגָּלֵה	הֵעָשֵׂה
הִגָּלוּ	הֵעָשׂוּ
הִגָּלִי	הֵעָשִׂי
הִגָּלֶינָה	הֵעָשֶׂינָה

Futurum.

	fiam.
אֶגָּלֶה	אֵעָשֶׂה
יִגָּלֶה	יֵעָשֶׂה
תִּגָּלֶה	תֵּעָשֶׂה
נִגָּלֶה	נֵעָשֶׂה
יִגָּלוּ	יֵעָשׂוּ
תִּגָּלוּ	תֵּעָשׂוּ
תִּגָּלֶה	תֵּעָשֶׂה
תִּגָּלִי	תֵּעָשִׂי
תִּגָּלֶינָה	תֵּעָשֶׂינָה

Pihèl prȩter.

Non fit mutatio, niſi ſecunda fuerit gutturalis ad ſupplendum daghéſc.

	Inuſitat.	operuit
גִּלָּה	עִשָּׂה	כִּסָּה
גִּלִּיתָ		כִּסִּיתָ
גִּלִּיתִי		כִּסִּיתִי
גִּלּוּ		כִּסּוּ
גִּלִּיתֶם		כִּסִּיתֶם
גִּלִּינוּ		כִּסִּינוּ
גִּלְּתָה		כִּסְּתָה
גִּלִּית		כִּסִּית
גִּלִּיתֶן		כִּסִּיתֶן

Benonì.

	Inuſit.	Inuſit.
מְגַלֶּה ᵐ	מְעַשֶּׂה	מְכַסֶּה
מְגַלִּים		מְכַסִּים
מְגַלָּה		מְכַסָּה
מְגַלּוֹת		מְכַסּוֹת

Pahùl.

	Inuſit.	Opertus.
מְגֻלֶּה ⁿ	מְעֻשֶּׂה	מְכֻסֶּה
מְגֻלִּים		מְכֻסִּים

מגלה

מְכַסֶּה מְגַלֶּה

מְכַסּוֹת מְגַלּוֹת

Infinitiuus.

Inuſit.

כַּסּוֹת עַשּׂוֹת גַּלּוֹת

בְּכַסּוֹת כַּסֹּה בְּגַלּוֹת

כְּכַסּוֹת כְּגַלּוֹת

לְכַסּוֹת לְגַלּוֹת

מִכַּסּוֹת מִגַּלּוֹת

Imperatiuus.

Inuſit. עַשֵּׂה גַּלֵּה

per ·· כַּסֵּה גַּלּוּ

per ∴ כַּסֶּה גַּלִּי

כַּסּוּ גַּלֶּינָה

כַּסִּי & defectiuum גַּל reuela

כַּסֶּינָה כַּס operi

Futurum.

אֲכַסֶּה אֲגַלֶּה

יְכַסֶּה יְגַלֶּה

תְּכַסֶּה תְּגַלֶּה

נְכַסֶּה נְגַלֶּה

יְכַסּוּ יְגַלּוּ

תְּכַסּוּ תְּגַלּוּ

תְּכַסֶּה תְּגַלֶּה

תְּכַסִּי תְּגַלִּי

תְּכַסֶּינָה תְּגַלֶּינָה

& abiecta he radic.

אֲכַס אֲגַל

יְכַס יְגַל

תְּכַס תְּגַל

נְכַס נְגַל

Puhàl pręt.

Inuſit.

כֻּסָּה עֻשָּׂה p גֻּלָּה

כֻּסֵּיתָ גֻּלֵּיתָ ·· p & גֻּלֵּיתָ

כֻּסֵּיתִי גֻּלֵּיתִי גֻּלֵּיתִי

כֻּסּוּ גֻּלּוּ

כֻּסֵּיתֶם גֻּלֵּיתֶם & גֻּלֵּיתֶם

כֻּסֵּינוּ גֻּלֵּינוּ גֻּלֵּינוּ

כֻּסְּתָה גֻּלְּתָה

כֻּסֵּית גֻּלֵּית גֻּלֵּית

כֻּסֵּיתֶן גֻּלֵּיתֶן גֻּלֵּיתֶן

Benonì.

Inuſit.

כֻּסֶּה עֻשֶּׂה גֻּלֶּה

כֻּסִּים גֻּלִּים

כֻּסָּה גֻּלָּה

כֻּסּוֹת גֻּלּוֹת

Infini-

Infinitiuus.

כַּסּוֹת עֲשׂוֹת גַּלּוֹת

Futurum.

Inuſit.

אֲכַסֶּה אֲעַשֶּׂה אֲגַלֶּה

יְכַסֶּה יְגַלֶּה

תְּכַסֶּה תְּגַלֶּה

נְכַסֶּה נְגַלֶּה

יְכַסּוּ יְגַלּוּ

תְּכַסּוּ תְּגַלּוּ

תְּכַסֶּה תְּגַלֶּה

תְּכַסִּי תְּגַלִּי

תְּכַסֶּינָה תְּגַלֶּינָה

Hiph.prçt.

הֶעֱשָׂה הִגְלָה

הֶעֱשִׂיתָ הִגְלִיתָ

הֶעֱשִׂיתִי הִגְלִיתִי

הֶעֱשׂוּ הִגְלוּ

הֶעֱשִׂיתֶם הִגְלִיתֶם

הֶעֱשִׂינוּ הִגְלִינוּ

הֶעֱשְׂתָה הִגְלְתָה

הֶעֱשִׂית הִגְלִית

הֶעֱשִׂיתֶן הִגְלִיתֶן

Benonì.

מַעֲשֶׂה מַגְלֶה

מַעֲשִׂים מַגְלִים

מַעֲשָׂה מַגְלָה

מַעֲשׂוֹת מַגְלוֹת

Pahùl.

מָעֳשֶׂה מָגְלֶה

מָעֳשִׂים מָגְלִים

מָעֳשָׂה מָגְלָה

מָעֳשׂוֹת מָגְלוֹת

Infinitiuus.

הַעֲשׂוֹת הַגְלֵה & הַגְלוֹת

בְּהַעֲשׂוֹת vel הַגְלֵה בְּהַגְלוֹת

כְּהַעֲשׂוֹת vel הַגְלוֹת כְּהַגְלוֹת

לְהַעֲשׂוֹת: לְהַ pro לַגְלוֹת & לְהַגְלוֹת

מֵהַעֲשׂוֹת מֵהַגְלוֹת

Imperatiuus.

הַעֲשֵׂה הַגְלֵה

הַעֲשׂוּ הַגְלוּ

הַעֲשִׂי הַגְלִי

הַעֲשֶׂינָה הַגְלֶינָה

Futurum.

אֶגְלֶה	אֶעֱשֶׂה
יִגְלֶה	יַעֲשֶׂה
תִּגְלֶה	תַּעֲשֶׂה
נִגְלֶה	נַעֲשֶׂה
יִגְלוּ	יַעֲשׂוּ
תִּגְלוּ	תַּעֲשׂוּ
תִּגְלֶה	תַּעֲשֶׂה
תִּגְלִי	תַּעֲשִׂי
תִּגְלֶינָה	תַּעֲשֶׂינָה

Et abiecta Hè, vt infra in Exceptionibus.

Niphal præt.

	Inuſit.
הָגְלָה	הָעֱשָׂה
הָגְלֵיתָ	aſpectus fuit. הָרְאָה
הָגְלֵיתִי	הָרְאֵיתָ
הָגְלוּ	הָרְאֵתִי &c.
הָגְלֵיתֶם	infirmitate affectus fuit.
הָגְלֵינוּ	הָחֱלָה
הָגְלְתָה	הָחֱלֵיתָ
הָגְלֵית	הָחֱלֵיתִי
הָגְלֵיתֶן	

Benoni.

Caret.

Infinitiuus.

הָגְלוֹת	הָעָשׂוֹת
& הָגְלֵה	
הָפְרֵה Leuit. 19.20.	

Futurum.

	Inuſit.
אֶגְלֶה	אֶעֱשֶׂה
יִגְלֶה	ſed אֶחֱלֶה
תִּגְלֶה	יֶחֱלֶה
נִגְלֶה	תֶּחֱלֶה
יִגְלוּ	&c.
תִּגְלוּ	
תִּגְלֶה	
תִּגְלִי	
תִּגְלֶינָה	

Hithpahèl præt.

denudauit ſe.	Inuſit.
הִתְגַּלָּה	הִתְעַשָּׂה
הִתְגַּלִּיתָ	operuit ſe הִתְכַּסָּה
הִתְגַּלִּיתִי	הִתְכַּסִּיתִי &c.
הִתְגַּלּוּ	

גליתם

הִתְגַּלִּיתֶם

non variat. גִּלֵּינוּ

גִּלְּתָה

גִּלִּיתָ

הִתְכַּסִּיתֶן הִתְגַּלִּיתֶן

Benonì.

מִתְכַּסֶּה מִתְעַשֶּׂה מִתְגַּלֶּה

מִתְכַּסִּים מִתְגַּלִּים

מִתְכַּסָּה מִתְגַּלָּה

מִתְכַּסּוֹת מִתְגַּלּוֹת

Infinitiuus.

Inusit.

הִתְכַּסּוֹת הִתְעַשּׂוֹת הִתְגַּלּוֹת

בְּהִתְכַּסּוֹת כְּהִתְגַּלּוֹת

כְּהִתְכַּסּוֹת כְּהִתְגַּלּוֹת

לְהִתְכַּסּוֹת לְהִתְגַּלּוֹת

מֵהִתְכַּסּוֹת מֵהִתְגַּלּוֹת

Imperatiuus.

Inusit.

הִתְעַשֶּׂה הִתְגַּלֵּה

הִתְכַּסֵּה הִתְגַּלּוּ

הִתְכַּסּוּ הִתְגַּלִּי

הִתְגַּלֶּינָה

Futurum.

Inusit.

אֶתְעַשֶּׂה

אֶתְכַּסֶּה אֶתְגַּלֶּה

יִתְכַּסֶּה &c. יִתְגַּלֶּה

abiecta ה rad.

אֶתְכַּס תִּתְגַּלֶּה

יִתְכַּס נִתְגַּלֶּה

תִּתְכַּס יִתְגַּלּוּ

נִתְכַּס תִּתְגַּלּוּ

אֶתְאַוֶּה תִּתְגַּלֶּה

concupiscam

יִתְאַוֶּה תִּתְגַּלִּי

תִּתְאַוֶּה תִּתְגַּלֶּינָה

נִתְאַוֶּה

Sine He radicali.

אֶתְאָו אֶתְגַּל

יִתְאָו יִתְגַּל

תִּתְאָו תִּתְגַּל

נִתְאָו נִתְגַּל

Regulæ, & Exceptiones.

a גָּלָה. Hè tertia radicalis quieſcit vel in camèz, vt in omnibus præteritis; vel in zère, vt in Imperatiuis; aut in ſegòl, vt in omnibus Futuris: Itidem in omnibus Benoni, & Pahùl, excepto Pahùl Coniugationis Kàl.

b גָּלִיתָ Hè mutatur in Iòd, & tunc in Præter. Kàl Iòd quieſcit in chirech, גָּלִיתִי ſed in Hiphil, Hophàl, & Puhàl in zère. At in Pihèl, Hiphil, & Hithpahèl, aut in chirech, aut zère indifferenter: itaque dices:

הִגְלֵיתִי & הִגְלִיתִי : הִגְלִיתָ & הִגְלֵיתָ

c גָּלוּ Tam hic, quã in tertia ſingulari fœminina Hè conuerſa in Iòd eſt mobilis, vt

חָסָיוּ Deut. 32. 37. ſperauerunt. חָסָיָה Pſal. 57. 2. cum ־ ſperauit.

יֶחֱסָיוּן ſic in Futuro Pſal. 36. 8. ſperabunt filij hominum, vt infra.

d גָּלְתָה Hè conuertitur in Tàu ad vitandum cacophoniam ex concurſu duarum Hè pro גָּלָהָה עָשָׂהָה dicimus גָּלְתָה : עָשְׂתָה vel perfecte בָּנְיָה & חָסָיָה, vt ſupra.

¶ Inuenitur contracta, ſic עָשָׂת pro עָשְׂתָה Leu. 25. 21. & רָאָתָה Iob. 13. 1. ſic וְקָרָאת pro וְקָרָאה Eſa. 60. 18. ſic Eſa. 9. *vocabis*. Rabb. D. Hieron. *vocabit*, & recte, vt ſit ת pro ה quod eſt frequentiſſimum; quod pendet etiam ex vſu antiquorum, quia matres filijs nomen (vt plurimum) imponebant: & patet ex ſcripturis; hoc nota contra Hebræos modernos negantes Matris Chriſti miſterium, & ſanctitatem.

¶ Hè aduenientibus ſciùrech, Iòd, & altera Hè deperditur, vt גָּלוּ pro גָּלְהוּ : גּוֹלִים pro גּוֹלְהִים ſic גּוֹלָה pro גּוֹלְהָה :

e גּוֹלֶה In omnibus Benoni apponitur ſegòl ad differentiam Præteriti. Reperitur cum zère רוֹאֵה Pſal. 64. 9. videns. quædam

in Iòd

in Iòd רוֹעִי Eſa. 38. 12. paſcens.

Excipe חַי pro חָיָה : חַיִּים vel חָיִם : חָיָה חָיוֹת : viuens.

f גּוֹלָה Quædam retinent Iòd pro Hè radicali, & mobilem, vt פּוֹרִיָּה Pſal. 129. 3. ferens fructum. בֹּכִיָּה Thr. 1. 16. flens. כְּעֹטְיָה Cant. 1. 8. quaſi diuertens.

g גְּלוֹת Infinitiui omnes cum Bichlàm deſinunt in Tàu, quandoque non, vt רָאֹה רָאִיתִי videndo vidi, facit etiam רְאוֹ : רָאוֹ: רְאוֹת & רָאוֹת vt

בִּרְאוֹת Iob. 10. 4. רָאוֹ Eſa. 6. 9.

רָאֹת Exod. 3. 7. רְאֹה Gen. 48. 11. itaque

Prima huius Infinitiui more Perfectorum habet aut camèz, aut ſceuà, vt vides.

Sine Tau verò, quæ ſtat loco Hè radicalis quędam formant ſic מְרִיתִי מָרוֹ Thr. 1. 20. & יִגְלֶה גָּלֹה Amos 7. 11. migrando. וְשָׁתוֹ & bibere. Eſa. 22. 51. Item

מֵחֲטוֹ à peccando. Gen. 20. ſine Tàu, & Aleph radicali.

¶ Venit etiam cum Vàu loco Hè vltimæ radic. vt

& cum alio He ſuperaddito. רַאֲוָה Ezech. 21. 10. videre,

& רָאֹה Pſal. 142. 1. מַחְאָךְ plaudere tuum, Ezech. 25. 6.

Et cum Aleph loco ה : רָצוֹא Ezech. 1. 16. currere.

Cum Nùn redundante חֲרוֹן excandeſcendo. Pſal. 85. 5.

h אֶגְלֶה Futuri omnes abijciunt Hè in fine radicalem, præter Puhàl, & Hophàl, & ideo diuerſam retinent punctandi rationem vt אֶעֱשָׂה Pſal. 119. camèz pro ſegòl, & cum Iòd loco Hè radicalis אֶהֱמָיָה Pſal. 77. 4. perſtrepam. patet hoc ex infraſcriptis exemplis, quę quia frequentiſſima ſunt, notabis idque in quatuor primis tantum vocibus.

In Kàl

In Kàl.

cum he	ſine he
אֶגְלֶה	אֶגֶל
יִגְלֶה	יִגֶל
תִּגְלֶה	תִּגֶל
נִגְלֶה	נִגֶל

Quædam reperiuntur ſine Hè cum zère וַתֵּפֶן Num. 16.15.& vertit.
cum prima eſt gutturalis habent chirech, aut zère, frequentius patàch, vt
תֵּתַע Prou.6.25. ne erres.
וַיִּחַר Gen.4.5.& iratus eſt.
תֵּחַת Prou.17.10.abripiat.
וַתַּעַל Exod.2.23. אֵחַז
וַתֶּחֱר Pſ.109.13. ſæpius יֶחֱז
וְתֶחֱז Mich.4.11.& aſpiciat
וַיִּבֶן Exod.17. 15. & ædificauit.

Excipe ex Elia.

יֵשְׁטְ Prou.7.25.ne inclines
קֹשֶׁט veritatem. pro קֹשְׁט.
In quibus eſt ſecunda ט & idem ſeruat.

Hic Nota.

Quod ſi ſecunda radicalis eſt de בגדכפת vel ר
Prima, & ſecunda rad. verbi ſunt cum ſceuà, vt
וַיֵּשְׁתְּ Gen.9.21. & bibit.
וַיֵּרְדְּ Pſ.72.8. dominabitur
וַיַּרְא Gen.1.4. & vidit.
וַיֵּאתְ Eſa. 41.25.& venit.
וַתֵּבְךְּ Iud.14.16. & fleuit.
וַיֵּרְדְּ Num.20. 20. &
וַיִּפְתְּ Iob 31. 27. ſeduxit.
וַיִּשְׁבְּ Gen.4.10. p̄datus eſt.
וַיִּחַדְּ Exod.18.9. cum patàch ob guttu. *lætatus eſt.*
וַיַּשְׁקְ Exo.1.19.& irrigauit

ſic In Niphàl.

אֶגָּלֶה	אִמַּח
יִגָּלֶה	יִמַּח
תִּגָּלֶה	תִּמַּח
נִגָּלֶה	נִמַּח &c.

In Pihèl.

ſine he.	
אֲגַלֶּה	אֲגַל
יְגַלֶּה	יְגַל
תְּגַלֶּה	תְּגַל
נְגַלֶּה	נְגַל

Abiecto etiam daghèſc coniugationis nota.

In

In Hiphil.

fine he.	
אַגְלֶה	אַגֵל
יַגְלֶה	יַגֵל
תַּגְלֶה	תַּגֵל &c.
נַגְלֶה	

In Hithpahèl.

אֶתְגַּלֶּה	תִּתְגַּלֶּה
יִתְגַּלֶּה	נִתְגַּלֶּה

fine he.
תַּתְרַע Prou.22.24 ne contrahas amicitiam.
Alia exemplaria תִּתְרָע
וַיִּתְגַּל Geneſ. 9. 21. & retexit ſe.
תַּחְנֵר 2.Reg.4.10.cōtēdas
וְיִתְאָו Pſal. 45. 12. & concupiſcet.
נִשְׁתָּעָה Eſai. 41. 23. narrabimus.
Secunda cum patach, quādoque cum camèz, & accentu diſtinguente.

Quæ abiectio tertiæ ה rad. accidit etiam

1 Imperatiuis Pihèl, vt צַו Num.5. 2. præcipe: & Hiphil, vt הֶרֶף Pſal.36.8. ſed Imperatiui kàl, & Niphàl nunquam abijciunt.

¶ Imp. item facit per cathèph patach quando prima eſt guttur. עֲלֵה & per cathèph ſegòl הֱיֵה eſto הֱיוּ eſtote. עֲלוּ aſcendite.

cum Iòd mob. pro he { אֵתָיוּ venite. Eſa. 56.9. / בְּעָיוּ quærite. Eſa.21.11.

1 נִגְלָה Præteritum Niphàl cum litteris gutturalibus variat, vt vides ex נַעֲשָׂה Eſth.6.3. ſic
נֶחְלָה ægrotauit. Dan. 8. 26.
נַעֲנָה afflictus eſt. Eſa. 53. 7.
נַעֲלָה receſſit. Num.9.21.

Item Benoni.
נַעֲשָׂה factus. Ezech. 9.4.
נַעֲשִׂים facti.
& נֶחֱרָה excandeſcens
נֶחֱרִים excandeſcentes. Ezech.45.24.

ſic in Infinitiuis, & Futuris לְהֵעָשׂוֹת vt fiant.

¶ יעשה

יֵעָשֶׂה fiet. Gen. 29.26. יֵרָאֶה vel יֵרָא per ſincopem, videbitur.

Abiecta autem Hè a Futuris facit vt ſupra; & ſi cadat Hè, cadit ſegòl vt אֶגֶל יָגֶל & יִדַּח & cum accentu Millehèl יִדַּחוּ impellentur. 2. Sam. 14.16.

¶ Quandoque Infinitiuus, & Imperatiuus habent Nùn caractheriſticam loco Hè, vt וְנִלְווּ pro וְהִלָּווּ Ier. 50.5. & adiungamini.

הֲנִגְלֹה 1. Sam. 2. 27. num apparendo.

נִקְרֹא 2. Sam. 1. 6. fortuito ferendo.

נִלְחוֹם Iud. 11. 25. pugnando.

Vbi etiam obſerua, Hè, & Tàu in hoc Infinito cum chòlem vti licere.

m Participia omnia cum zère, aut ſegòl in vltima. vt מְזָרֶה Ierem. 31. 10. diſpergens.

n Et cum rèſc facit per chòlem, diſperſus מְזֹרֶה : מְזֹרָה diſperſa: diſperſi מְזֹרִים : מְזֹרוֹת diſperſę.

o Reperitur אֲרַיֶּוְךְ pro אֲרַוֶּהְךָ Eſa. 16. 9. rigabo te, mutato Vàu in Iòd, & Hè in Tàu.

אֱזָרֶה Leuit. 26. 33. & diſpergam, huc reducito. & cum rèſc & ſecunda guttur. facit per ָ in prima אֱזָרֶה : יְזָרֶה : תְּזָרֶה : ſub ו vocalis longa ad ſupplendum daghèſc, ſignum coniugationis.

Et abiecta Hè, & daghèſc ſigno coniugationis.

אֲכַם pro אֲכַסֶּה operiam, יְכַם תְּכַם &c.

p גָּלָה cum ſecunda fuerit gutturalis vel rèſc, mutat chibbùz in chòlem, ſic

הֹרָה conceptus eſt Iob 3.2. vt ſuppleatur daghèſc, vt infra.

הוֹרֵית &c. ſicut in Pihèl — in ֵ ob eandem cauſam.

q Non ammittitur Hè radicalis, ne coincidat cum forma nominum יְבֻל prouentus.

r הִגְלָה communiter cum chìrech.

Quandoque cum zère הֵעֱלָה Abac. 1. 15. extraxit: ſic הֶעֱלָה : cum ſegòl הֶגְלָה & הֶרְאָה videre fecit. Eccl. 2.24.

cum

cum patách וְהַעֲלִתָה 1.Reg.2.19.& adferebat.

וְהַרְאֵתִי Náhum. 3. 5. & oſtendam.

ſ Infinitiuus הַרְבֵּה Gen. 3. pro הַרְבּוֹת.

t Imperatiuus variat abiecta vlt.rad. vt multipliciter, vt per ־ַ
־ַ הַשַׁע Eſa.7.10.in cruſta.cũ millęhèl הֶרֶף dimitte. 1.Sam.15.15.
הֶרֶב multiplica. Iud. 20. 38. & cum ־ַ הַעַל aſcẽdere fac. Exod.8.5

u Futurum defectiuum abiecta Hè facit
תֶּגֶל יֶגֶל אֶגֶל. (Exod. 3.17.

Et prima exiſtente guttur. תַּעַל יַעַל אַעַל. & cum ח: אעלה

Et ſecunda exiſtente gutturali אַתַע יֵתַע תֵּתַע Prou.7.25
pro אַתַּע vel תַּשְׁק אַשְׁק יַשְׁק. Pſal.78.15.

x Inuenitur alia forma per chòlem, vt
הוֹעֲלָה Iud.6.28.oblatus fuit, & הָגְלַת cum Tàu locó Hè: Ierem.
13. 19. migrare facta eſt, & camèz, loco chateph camèz.
Et in Futuro אֶגְלֶה vel אָגְלֶה יִגְלֶה vel יָגְלֶה &c.

y Reperiũtur quędam voces in his verbis compoſitæ ex duabus coniugationibus (de quibus infra, & Pagninus in Theſauro) vt הִזַּכּוּ pro הִזְדַּכּוּ in Imp.Hithpahèl Eſa.1. 36. mundi eſtote.
נִשְׁתָּוָה Prouer. 27. 15. ęquiparatur.

In Fut. Hithpahèl abijcitur etiam Hè radicalis, de qua ſupra.

Verbum eiuſdem Ordinis cum prima gutturali.

Kàl Pręt.	חֲיִיתֶם	חַיִּים	Infinit.
vixit	חָיִינוּ	vel חַיִּם	חָיוֹ
חָיָה	חָיְתָה		vel חָיוֹת
		חַיָּה	vel חֲיוֹת
חָיִיתָ	חָיִית		
חָיִיתִי	חָיִיתֶן	חַיּוֹת	Imper.
			חֲיֵה
חָיוּ	Beno.	Pahùl.	חֲיוּ
vel חֲיִיתֶם	חָיֹה pro חַי	Caret.	חֲיִי &c.
			Futur.

Q

Futur.

אחיה

יחיה

תחיה

נחיה

יחיו

תחיו

תחיה

תחיי

תחין

vel תחיינה

ſic: ero, eris.

&c. אחיה

vel per ... viuam.

vel אחיה

יחיה

תחיה

& ſine ה rad.

אחי

ויחי

תחי

נחי

Hiph. pręt.

Iuxta Pagnin.

החיה

vel החיה

החיית

duæ Iòd.

החייתי

החיו

החייתם

vel החיתם

החיינו

החייתה

החיית

החייתן

Beno.

מחיה

pro מחיה

מחיים

מחיה

מחיות

Pahùl.

Inuſitat.

מחיה

Infinit.

החיה

vel החיות

בהחיות

כהחיות

להחיות

Gen. 6.

מהחיות

Imper.

החיה

החיו

החיי

החיינה

Futur.

Pagnino.

Inuſit. tamen.

אחיה

יחיה

תחיה

נחיה

יחיו

תחיו

תחיה

תחיי

תחיינה

Exemplum ſecundum huius Ordinis.

In quo prima, ſecunda & tertia ſunt gutturales, quanquam in omnibus Coniugationibus, & temporibus non eſt vſitatum.

Kàl pręt.

Iratus eſt.

חרה

חרית

חריתי

חרו

חריתם

חרינו

חרתה

חרית

חריתן

Beno.

חורה

חורים

חורת

חורות

Pahùl

Pahùl.

חָרוּי

חֲרוּיִם

חֲרוּיַת

חֲרוּיוֹת

Infinit.

חָרוֹת

בַּחֲרוֹת

כַּחֲרוֹת

לַחֲרוֹת

מֵחֲרוֹת

Imper.

חֲרֵה

חֲרוּ

חֲרִי

חֲרֶינָה

Futur.

& ſine ·.·:

אֶחֱרֶה	אֶהֱגֶה
	Pſal.1.2.
יֶחֱרֶה	יֶהְגֶּה
תֶּחֱרֶה	תֶּהְגֶּה
נֶחֱרֶה	

יֶחֱרוּ

תֶּחֱרוּ

תֶּחֱרֶה

תֶּחֱרִי

תֶּחֱרֶינָה

Niph.prꝫt.

נֶחֱרָה

Eſa.41.11.

נֶחֱרֵית

נֶחֱרֵיתִי

נֶחֱרוּ

נֶחֱרֵיתֶם

נֶחֱרֵינוּ

נֶחֱרָתָה

נֶחֱרֵית

נֶחֱרֵיתֶן

Beno.

נֶחֱרֶה

per ſegòl ad differ. præter.

נֶחֱרִים

נֶחֱרָה

נֶחֱרוֹת

Infinit.

הֵחָרוֹת

בְּהֵחָרוֹת

כְּהֵחָרוֹת

לְהֵחָרוֹת

מֵהֵחָרוֹת

Imp.

הֵחָרֵה

הֵחָרוּ

הֵחָרִי

הֵחָרֶינָה

Futur.

אֵחָרֶה

יֵחָרֶה

תֵּחָרֶה

נֵחָרֶה

יֵחָרוּ

תֵּחָרוּ

תֵּחָרֶה

תֵּחָרִי

תֵּחָרֶינָה

In Infin. Imper.
& Futur. ſub for
matiuis ·· vel ſup
pleatur dagheſc

ſignum Nùn caracteriſticæ.

Pihèl præt.

חֵרָה

חֵרִיתָ

חֵרִיתִי

חֵרוּ

חֵרִיתֶם

חֵרִינוּ

חֵרְתָה

חֵרִית

חֵרִיתֶן

Beno.

Inuſit.

מְחָרֵה

מְחָרִים

מְחָרָה

מְחָרוֹת

Pahùl.

מְחוֹרֶה

מְחוֹרִים

מְחוֹרָה

מְחוֹרוֹת

Infinit.

חָרוֹת

בַּחֲרוֹת

כַּחֲרוֹת

לַחֲרוֹת

מֵחֲרוֹת

Imper.

חֲרֵה

חֲרוּ

חֲרִי

חֲרֶינָה

Futur.

אֶחֱרֶה

יֶחֱרֶה

תֶּחֱרֶה

נֶחֱרֶה

יֶחֶרוּ

תֶּחֶרוּ

תֶּחֱרֶה

תֶּחֶרִי

תֶּחֱרֶינָה

Sub ח prima radicali vocalis longa, pro breui, vt ſuppleatur daghèſc, ſic & in ſequenti.

Puhàl pręt.

Inuſitat.

חוֹרָה

חוֹרֵיתָ

חוֹרֵיתִי

חוֹרוּ

חוֹרֵיתֶם

חוֹרֵינוּ

חוֹרְתָה

חוֹרֵית

חוֹרֵיתֶן

Beno.

חוֹרֶה

חוֹרִים

חוֹרָה

חוֹרוֹת

Infinit.

חוֹרוֹת

Futur.

אֲחוֹרֶה

יְחוֹרֶה

תְּחוֹרֶה

נְחוֹרֶה

יְחוֹרוּ

תְּחוֹרוּ

תְּחוֹרֶה

תְּחוֹרִי

תְּחוֹרֶינָה

Vàu ſ. iùrech longa pro chibbùz breui ſub ח vt ſuppleatur daghèſc ſignum Coniugationis.

Hiph. pręt.

הֶחֱרָה

הֶחֱרֵיתָ

הֶחֱרֵיתִי

הֶחֱרוּ

הֶחֱרֵיתֶם

הֶחֱרֵינוּ

הֶחֱרְתָה

הֶחֱרֵית

הֶחֱרֵיתֶן

Beno.

מַחֲרֶה

מַחֲרִים

מַחֲרָה

מַחֲרוֹת

Pahùl.

מָחֳרֶה

מָחֳרִים

מָחֳרָה

מָחֳרוֹת

Infin.

הַחֲרוֹת

בְּהַחֲרוֹת

כְּהַחֲרוֹת

לְהַחֲרוֹת

מֵהַחֲרוֹת

Imper.

הַחֲרֵה

הַחֲרוּ

הַחֲרִי

הַחֲרֶינָה

Futur.
אַחֲרֶה
יַחֲרֶה
תַּחֲרֶה
נַחֲרֶה
יַחֲרוּ
תַּחֲרוּ
תַּחֲרֶנָה
תַּחֲרִי

Hoph.pręt.
הָחֳרָה
הָחֳרֵיתָ
הָחֳרֵיתִי
הָחֳרוּ
הָחֳרֵיתֶם
הָחֳרֵינוּ

חָרֵיתָה
הָחֳרֵיתֶן

Infinit.
הָחֳרוֹת

Futur.
אָחֳרֶה
יָחֳרֶה
תָּחֳרֶה
נָחֳרֶה
תָּחֳרֶה
יָחֳרוּ
תָּחֳרוּ
&c.

Hithp.
הִתְחָרָה
הִתְחָרֵיתָ
הִתְחָרֵיתִי
הִתְחָרוּ
הִתְחָרֵיתֶם
הִתְחָרֵינוּ

Beno.
מִתְחָרֶה
מִתְחָרִים
מִתְחָרָה

Infinit.
הִתְחָרוֹת
בְּהִתְחָרוֹת
מֵהִתְחָרוֹת

Imper.
הִתְחָרֵה
הִתְחָרוּ
הִתְחָרִי

Futur.
אֶתְחָרֶה
יִתְחָרֶה
תִּתְחָרֶה
נִתְחָרֶה

& ſine hè
אֶתְחַר
יִתְחַר
תִּתְחַר
נִתְחַר

Sub ח vt in Pihèl, & Puhâl, eſt vocalis longa, vt ſuppleatur daghèſc ſignum Coniugationis. Reliqua patent ex Exceptionibus.

De Duplicantibus, ſiue Geminatis.

Solum ea quę ſecundam geminant (quæcunque ſit prima) ad hunc Ordinem referuntur, nec נָדַד ad defectiua Pè nun reducetur, ſed ad præſentem ordinem: nec אָרַר ad Quieſcentia, vt alij ſentiunt, & patebit ex ſuccedenti Tabula, quia huius Ordinis ſunt. quę verò geminant primam, & tertiam aut primam, & ſecundam, non ſunt huius ordinis.

אמף

אָפַף circundedit
אָרַר maledixit.
אָשַׁשׁ fundauit.
בָּדַד ſolitarium eſſe.
בָּזַז ſpreuit.
בָּלַל confudit.
בָּסַס conculcauit.
בָּקַק euacuauit.
בָּרַר purificauit, &c.
בָּשַׁשׁ tardare, in Pohel
גָּדַד accinxit ſe ad prælium, & alia.
גָּזַז totondit.
גָּלַל voluere, girare.
גָּנַן protexit.
גָּרַר ſuccidit, errauit
גָּשַׁשׁ palpauit.
דָּלַל depauperatus eſt
דָּמַם ſiluit.
דָּנַן quibuſdam, iudicauit.
דָּקַק attenuatus eſt.
הָלַל ſplenduit, laudauit, inſaniuit, diſſipauit.
הָמַם fremuit.
הָתַת cogitare inſidias
זָכַךְ mundus fuit.
זָלַל deuorauit.
זָמַם cogitauit.
זָקַק fluxit.
חָבַב diligere.
חָגַג feſtinauit, celebrauit.
חָדַד acuit.
חָמַם calefactus eſt.
חָלַל vulneratus eſt, & alia.
חָלַל prohibere, & alia.
חָנַן miſereri.
חָפַף velare.
חָצַץ ſagittare.
חָקַק ſtatuit.
חָרַר æſtuare.
חָתַת contritum eſſe, formidare, &c.
טָלַל habitauit.
יָבַב vlulauit.
יָדַד iecit lapidem.
יָלַל vlulauit.
כָּלַל perfecit.
כָּפַף incuruauit.
כָּתַת contudit.
לָבַב corde ſapere.
מָדַד menſus eſt.
מָטַט nutauit.
מָכַךְ humiliauit.
מָלַל loquutus eſt.
מָסַס liquefactus eſt.
מָצַץ ſuxit.
מָקַק tabuit.
מָרַר mutauit.
מָשַׁשׁ palpauit.
נָדַד elongatus eſt.
נָסַס extollere ſignum.
סָבַב circundare.
סָכַךְ operuit.
סָלַל viam parare.
סָרַר peruertere
עָרַח erigere.
עָזַז præualere.
עָלַל illudere, &c.
עָמַם opertus eſt.
עָנַן obducere nubes.
עָרַר diruere, &c.
עָשַׁשׁ computruit.
פָּזַז fortis fuit.
פָּלַל iudicauit.
פָּסַס defecit.
פָּרַר confregit.
צָחַח claruit.
צָלַל vmbram fecit, tremuit, &c.
צָרַר tribulauit.
צָרַר ligauit.
קָבַב maledixit.
קָדַד inclinauit ſe.
קָהָה reducitur ad perfecta.
קָטַט ſuccidit, & mæſtus fuit.
קָלַל maledixit.
קָלַל vilis factus, &c.
קָנַן acquiſiuit,
קָצַץ abſcidit.
קָשַׁשׁ congregauit.
רָבַב multiplicauit.
רָדַד expandit.
רָכַךְ emolluit.
רָנַן cantauit.
רָצַץ fregit.
רָקַק ſpuit.
רָשַׁשׁ depauperatus eſt
רָתַת tremuit.
שָׁבַב reduxit
שָׁגַג deliquit.
שָׁדַד prædatus eſt.
שָׁכַךְ quieſcit.
שָׁלַל rapuit.
שָׁמַם deſolauit.
שָׁנַן acuit.
שָׁעַע leuificauit.
שָׁקַק diſcurſit aſſidue.
שָׁרַר inſidiari.
שָׂרַר dominatus eſt.
שָׁתַת poſuit.
תָּזַז abſcidit.
תָּלַל cumulauit.
תָּמַם defecit.
תָּפַף tympanizauit.

Kàl præt. תַּמּוֹתָ סַבּוֹתָ תַּמּוֹתֶם סַבּוֹתֶם סַבּוֹתְ
תַּמּוֹתִי סַבּוֹתִי & ſic totum perfectorum more. סַבּוֹנוּ סַבּוֹתֶן
Perfectè Imperfectè
תָּמַם a vel סַב תַּמּוּ סַבּוּ סַבָּה

Benoni

Beno.

ז סָבָב

סַבִּים

ז סַבָּה

סַבּוֹת

Pahùl.

ה סָבוּב

סְבוּבִים

סְבוּבָה

סְבוּבוֹת

Infin.

ג סוֹב

בְּסוֹב

כְּסוֹב

לְסוֹב

מִסּוֹב

Imp.

ה סוֹב

סוֹבִּי

סֹבִּי

סֻבֶּינָה

Futur.

ז אָסוֹב

יָסוֹב

תָּסוֹב

נָסוֹב

יָסוֹבּוּ

תָּסוֹבּוּ

תָּסוֹב

תָּסוֹבִּי

תְּסֻבֶּינָה

Niph. prę.

ה נָסַב

נְסַבּוֹתָ

נְסַבּוֹתִי

נָסַבּוּ

נְסַבּוֹתֶם

נְסַבּוֹנוּ

נָסַבָּה

נְסַבּוֹת

נְסַבּוֹתֶן

Beno.

א נָסָב

נְסַבִּים

נְסַבָּה

נְסַבּוֹת

Infin.

הִסֵּב

vel הִסּוֹב

בְּהִסּוֹב

בְּהִסּוֹב

לְהִסּוֹב

מֵהִסּוֹב

Imp.

הִסַּב & הִסֵּב

הִסַּבּוּ הִסּוֹב

הִסַּבִּי הִסּוֹבּוּ

הִסַּבְּנָה הִסּוֹבֶּנָה

Futur.

אֶסַּב

vel אֶסּוֹב

יִסּוֹב

תִּסּוֹב

נִסּוֹב

יִסּוֹבּוּ

תִּסּוֹבּוּ

תִּסּוֹב

תִּסּוֹבִּי

תִּסּוֹבֶּנָה

Pihèl pret.

ו סִבֵּב

סִבַּבְתָּ

סִבַּבְתִּי

Beno.

מְסַבֵּב &c.

מְסַבְּבוֹת

Pahûl.

מְסֻבָּב

מְסֻבָּבִים

מְסֻבָּבָה

& per ל

מְגוֹלָלָה

Infin.

סַבֵּב, qua-

מְסַבֵּב.

Imp.

סַבֵּב

סַבְּבוּ

Futur.

אֲסַבֵּב

אֲסַבֵּב.

&c. vt Perf.

ſic Puhàl

סֻבַּבְתָּ

סבבתי

Futur.
אוּסַב
יוּסַב
תּוּסַב
נוּסַב
יוּסַבוּ
תּוּסַבוּ
תּוּסַב
תּוּסַבִי
תּוּסַבְנָה

Hithp.
הִסְתַּבֵּב
הִסְתַּבַּבְתָּ
הִסְתַּבַּבְתִּי
הִסְתַּבְּבוּ
הִסְתַּבַּבְתֶּם
הִסְתַּבַּבְנוּ
הִסְתַּבְּבָה
&c.

Beno.
מִסְתַּבֵּב
מִסְתַּבְּבִים
מִסְתַּבְּבָה
מִסְתַּבְּבוֹת

Infinit.
הִסְתַּבֵּב
בְּהִסְתַּבֵּב
כְּהִסְתַּבֵּב
לְהִסְתַּבֵּב
מֵהִסְתַּבֵּב

Imper.
הִסְתַּבֵּב
הִסְתַּבְּבוּ
הִסְתַּבְּבִי
הִסְתַּבֵּבְנָה

Futur.
אֶסְתַּבֵּב
יִסְתַּבֵּב
תִּסְתַּבֵּב
נִסְתַּבֵּב
יִסְתַּבְּבוּ
תִּסְתַּבְּבוּ
תִּסְתַּבֵּב
תִּסְתַּבְּבִי
תִּסְתַּבֵּבְנָה

Hithpohèl.
præt.
הִסְתּוֹבֵב
הִסְתּוֹבַבְתָּ
הִסְתּוֹבַבְתִּי
הִסְתּוֹבְבוּ
הִסְתּוֹבַבְתֶּם
ſine dag. forti.
הִסְתּוֹבַבְנוּ
&c.

Benonì
מִסְתּוֹבֵב
מִסְתּוֹבְבִים
vel
מִסְתּוֹבְבָה
מִסְתּוֹבֶבֶת
מִסְתּוֹבְבוֹת

Infinit.
הִסְתּוֹבֵב
בְּהִסְתּוֹבֵב
כְּהִסְתּוֹבֵב
לְהִסְתּוֹבֵב
מֵהִסְתּוֹבֵב

Imper.
הִסְתּוֹבֵב
הִסְתּוֹבְבוּ
הִסְתּוֹבְבִי
הִסְתּוֹבֵבְנָה

Futur.
אֶסְתּוֹבֵב
יִסְתּוֹבֵב
תִּסְתּוֹבֵב
נִסְתּוֹבֵב
יִסְתּוֹבְבוּ
תִּסְתּוֹבְבוּ
תִּסְתּוֹבֵב
תִּסְתּוֹבְבִי
תִּסְתּוֹבֵבְנָה

Regulæ, & Exceptiones.

I. Nota primo, quod qui Geminatorum plures conſtituunt ſpecies, confundunt ordinem Grammaticæ, & grammaticam ipſam.

ſam . Prima enim ſpecies eorum,quæ ſecundam tantum geminant, rectè ab eis conſtituitur , & huius præſertim ordinis eſſe dicuntur, & illorum defectus per daghèſc ſuppletur , & hoc bene. Secunda ſpecies,quam conſtituunt a Iòd , non rectè conſtituitur , licet vnica vice defectiuum reperiatur . nec item tertia quę incipit a Nun, propter vnicum defectiuum Futurum . Nec quarta,quorum ſecunda eſt Vàu , vel Iòd ; nam illa ſpectant ad Quieſcentia Hàijn Vàu , vel Iòd ; nec quorum prima , & tertia ſunt eadem , vt שָׁרַשׁ, nec deſinentia in ח quorum prima , & ſecunda eſt eadem, vt שָׁשַׁח .

Nota

Quinta item deſinentium in Hè , & incipientium ab Hè non rectè conſtituitur , nam ה prima ſemper eſt mobilis , ergo nec defectiua eſt , nec duplicans . Neque ſexta ſpecies incipientium ab Hè , & in eam deſinentium , & Iòd mediam habentium : vt הָיָה : cum prima ſemper ſit præſens , & mobilis , Denique nec verbum דָּחָה eſt huius ordinis,nam prima Dàleth ſemper eſt mobilis , itaq. ad iſtum ordinem omnia ſupra poſita verba reduces, & hoc nota .

I I. In Pihèl, Puhàl , & Hithpahèl ſunt perfecta ; in kàl , Niphàl , & reliquis Imperfecta ; quam defectiuam (nempe ſecundam radicalem) ſemper ſupplent per daghèſc in ſubſequenti : ob quam cauſam *Deficientia Hàÿn* vocantur a quibuſdam .

I I I. Hęc verba confunduntur cum Quieſcentibus Hàijn,quorum ſequuntur normam coniugandi ; Itaque בּוֹשׁ & בָּשַׁשׁ radices

פּוֹר & פָּרַר : רִיק & רָקַק confunduntur , vel ad vtrunque ordinem reduci poſſunt, vt ſupra diximus;ſic קוֹט & קָטַט : רוֹב & רָבַב .

I V. Sicuti Quieſcentia Haijn Nouem Coniugationibus inflecti poterant ; ita & præſens Ordo, vt patet ex Paradigmate ſupra poſito .

V. Quædam huius ordinis,alteram ex Geminatis,modo priorem , modo poſteriorem in Aleph mutant , vitandæ cacophoniæ gratia , vt יִמָּאֲסוּ pro יִמָּסְסוּ Pſal.58. 8. diſſoluent ſe.

בָּזְאוּ pro בָּזְזוּ Eſa. 18. 2. diripuerunt .

תָּמְנוּ pro תָּמְמוּ Thren. 3. 22. defecerunt. &

תַּמְנוּ Pſal. 64. 7. Nùn pro Mèm .

a סַב Ponitur patàch ad differentiam Præt. Quieſcentium Hàijn , קָם : בָּן : ſecus quando tertia non eſt capax daghèſc , vel propter ר , conuertitur in camèz , vt אָרוֹתִי : אָרוֹת maledixiſti

ſi שִׁחוֹתִי שְׁחוֹתָ humiliaſti te.

Excipe מָךְ a מָכַךְ Leuit. 25. 47. attenuatus eſt.

רַב a רָבַב Pſal. 18. 25. multiplicauit.

cum cholem וָרֹבּוּ Gen. 49. 23. & iaculati ſunt.

b Cum camèz ad differentiam præteriti.

b סַבָּה & תַּמָּה cum patàch in prima, & accentu in vltima ad differentiam tertiæ fœm. Præteriti.

c תֹּום : תֻּמָּה : תֻּמִּים : תֻּמּוֹת inflecti poteſt.

d Multiplicis formæ eſt, nam תֹּם vel תָּם vel תַּם vel תַּמּוֹת, vt וְלָבוּר Eccl. 9. 1. ad elucidandū. ſic רֵד cum — Eſa. 45. 1. expādere.

חַלּוֹתִי Pſal. 77. 11. vulnerare meum, infirmare.

שַׁמּוֹת Ezech. 36. 3. deſolare: formatur addita ת.

Sic & Imperatiuus, cum hè paragogica.

e עוּזָּה Pſal. 68. 28. corrobora. vel תָּמָּה vel תַּמָּה Perfice.

vt אָרָה-לִּי maledic. Num. 22. 6.

Item in fœminina. תֹּמִּי vel תָּמִּי vt רָנִּי Zach. 2. 1. canta.

& רָנִּי cum camèz ſimplici, quod profertur o, vt ſup. Soph. 3. 14.

vel רָנּוּ canite. ſic תָּמּוּ perficite. תְּמֶנָּה vel תֻּמֶּנָה :

f אָסֹב vel cum camèz, vel ſegòl, vt אֶתֹּם Perficiam. תִּתֹּם יִתֹּם.

אֶקֹּב יִקֹּב תִּקֹּב Num. 23. אֶדֹּם יִדֹּם תִּדֹּם tacebit. Amos 3. 5.

a יִכּוֹת אֶכּוֹת:כָּתֵּת contundar. Deu. 9. 22. יִשֹּׁם אֶשֹּׁם deſolabo.

¶ In quibus duo obſerua, eſſe primo daghèſc in prima contra eius naturam, quæ eſt præcedentis defectum demonſtrare. Secundo, quod hæc futura a Futuris Niphàl ſic ſola ſententia differunt, idque in quibuſdam tantum; nam communis forma Futurorum Niphàl eſt per patàch ex Elia Tesbite.

In ſecunda ſyllaba eſt cathèph camèz, quod ſtat pro chòlem, ſi addatur Vàu, & longa fuerit dictio, vt

וַיָּחָם & calefecit ſe. 2. Reg. 4. 34.

Quandoque vtrumque chòlem & ſciùrech migrant in catèph camèz, profertur o, non a; aliquando in chibbùz accedente Vàu conuerſiuo, & retracto accentu, vt

וַנָּסָב Deut. 2. 1.& circuiuimus.
יָרֹן prędicabit. Eſa. 35. 6.
יָשׁוּד Pſal.91.6.vaſtabit.
וַיָּרֻם Exo.16.20.vermes ꝓduxit.

itaque Futurum definit per quatuor vocales cathèph camèz, chibbùz, ſciùrech, & chòlem.

g נָסַב facit multipliciter.
vel נִחַם a חָמַם vel נִחַם
נִחַל a חָלַל pollutus eſt
Ezech. 7.24. quod diſtingue
a נִחֵל in Pihèl,hæreditare fecit.
נִחַת contritus eſt. Mal. 5. 2. &
hoc diſtingue a
נִחַת deſcendit. Pſal.65.10.
נָמֵס diſſoluit ſe.Pſal.22.15.
נָקֵל contemptus eſt.Eſa. 49.6.
vel per camèz, & chòlem, vt
נָקֹט ſucciſus eſt,Ezech. 6.9.
וְנָגֹלּוּ Eſa.34. 4. cōplicabūtur.
נָמֹג defluxit. 1. Sam.14.16.

& cum zère נֵחַנְתְּ Hier. 22.23. gratioſa fuiſti propter guttur.
cum camèz נָמֵס liquefactus eſt. Ezech. 21. 12.

Quędam ſine daghèſc, vt וְנָבְקָה רוּחַ Eſa.19.3. & euacuabitur.

וְנָסְבָה Ezech. 41. 7. & circundabitur.

וְנָקְטָה Iob. 10. 1. tędio affecta eſt. idque quia poſt ſceuà mobile non ponitur daghèſc.

h Benoni cum chirech נִחַר arefactus eſt.pſal.69.4. alij a חָרָה.

i אָסֹב facit cum chirech וַיִּסֹּב Gen. 42. 24. & auerſus eſt.

אִכַּף curuabor. Mich. 6. 6.

& cum zère אֵחַת יֵחַת תֵּחָתּוּ Ier.10.2.terreamini.

אֵתָם Pſal. 19. 14. integer ero.
וָאֵקַל Gen.16.5. vilis fui,quod
alij a קָלָה (& male) deducunt,
etiam ſi daghèſc abiectum ſit.
יֵקַלּוּ Leues erunt, vel contemptibiles.Eſa. 30.16.

l Perfecta ſunt in Pihèl, & Puhàl. Interdum tamen daghèſc ponitur vice deficientis litteræ, vt
מְסִבַּי pro סֹבְבַי Pſal. 149. 10. circundantes me. ſic
וִיחֻנֶּךָּ pro יְחוֹנְנֶךָּ Num. 6. 25. miſerebitur tui,formæ Pohèl.
Infinitiuus לְחֶנְנָהּ Pſal.102. 14. ad miſerendum pro לְחוֹנְנָהּ.

m Reperitur cum camèz שָׁדְּדָה Nahùm.3.7.Vaſtata eſt.

& cum

& cum chòlem סוֹבַב Thr. 1. 12. circundatus fuit.
ad quam reducunt עוֹלַל formatus eſt. Eſa. 41. 20. quod diſtingue a עוֹלֵל vindemiauit, eſt enim Pohèl. Thr. 1. 12.

n אֲסֻבַּב. cum aduenit accentus Tiphcha, punctatur camèz, vt יְרֻנָּן Eſa. 16. 10. cantabitur, ſic הַיְחָבְרְךָ Pſal. 94. 20. *ſociabitur ne tibi*. Perfectum tamen eſt.
cũ prima fuerit gutt. ſub ה erit — vt הַחִלּוֹתָ Deut. 3. 24. cæpiſti.

o הֵסֵב vel הֵסַב & הֵחֵל Num. 17. 11. incæpit.
Secunda ſyllaba cùm patach הֵמַסּוּ Deut. 1. 28. liqueſcere fecerunt.
הֵמַר Rhut. 1. 20. amaricauit. הֵדַק 4. Reg. 23. 16. contriuit.
& cum zère הֵחֵלּוּ 1. Sam. 3. 2. cœperunt.
הֵעֵזָה Prou. 7. 13. obfirmauit, indurauit.

p מֵתֵם vel מֵתַם & differt à præterito, vt ex coniugationibus patet.

q הָדֵק & לְהָדֵק 2. Paral. 34. 7. vel
כְּהָתֵם Dan. 8. 23. perficere. לְהָבֵר Hier. 4. 11. ad tergendũ.

r אָסֵב omnes formatiuæ cum camèz, & vltima ſyllaba cum zère, & cùm patach ſequente daghèſc, יָסֹבּוּ ׃ תָּסֵב ׃ יָסֵב ׃ אָסֵב ׃
cum chirech, אֵשִׁים יֵשִׁים Hier. 49. 20. & אֵתַּיִם יִתַּיִם 2. Sam. 22. 4.
Cum Vàu côuerſiuo וַיָּסֶךְ Iob 38. 8. & tegere fecit וַיָּגֶל & reuoluit. Gen. 29. 10. & 1. Reg. 5. 8. prima rad. eſt cum ∴ & penacuta. וַיָּסֹבּוּ prius daghèſc in ס quia breuis conuerſa eſt in longam, ſecundum quia ſupplet deficientem.
ſed אֲרִיקֵם Pſal. 18. 43. euacuabo eos, eſt Atnàch loco daghèſc.

ſ Cum ſchùrech in prima, in ſecunda vero modo zère, modo patàch, ſed Infinit. cùm zère.

t Hithpohèl, & Pohèl in hoc ordine frequentes, confunduntur enim cum Quieſcentibus Hàijn Vàu, vt ſupra diximus.
הִתְעוֹלַלְתִּי Exod. 10. 2. cogitaui, & עוֹלֵל Ier. 6. 9. Infinitiuus eſt vel Præter. Pohèl; non autem, vt ſit Pihèl, & chòlem pro chirech, vt quidam, quia ita omnia peruertuntur.

DE

DE VERBIS COMPOSITIS.

Quarta ſcilicet ſpecie Imperfectorum.

הַמְּרֻכָּבִים vocamus verba *Compoſita*, quæ ab alijs *Imperfecta* dicuntur, & diuerſam ſpeciem tam ex illorum, quam mea ſententia conſtituunt.

Hæc Compoſita & Imperfecta ad ſex ſpecies reuocamus, nempe	Pè Nùn, Làmed Aleph	vt	נָשָׂא
	Pè Nùn, Làmed Hè		נָטָה
	Pè Iòd Làmed Aleph		יָצָא
	Pè Iòd Làmed Hè		יָפָה
	Pè Aleph Làmed Hè		אָפָה
	Pè Nùn Làmed Nùn.		נָתַן
			de quibus ſingillatim

¶ Excludimus autem ab his Ordinibus aliorum Compoſitorum duas ſpecies, quas alij conſtituunt, vel aſſerunt componi dupliciter primo ex diuerſis Biniamin, ſeu Coniugationibus; ſecundo ex diuerſis modis eiuſdem coniugationis Nam hæc compoſita non conſtituunt aliquam ſpeciem diſtinctam a ſupradictis, quia ſunt ſingulares dictiones, auctoritate Scriptorum concinnatæ ad quædam myſteria denotanda, qui linguæ Idiotiſmus & Schema Hebraicæ eſt. de quibus dictionibus, cum agatur in Theſauris, nos poſt Verba Quadrata, breuiter inſinuabimus, vt labores tantorum virorum nobis non arrogemus.

Compoſita Pè Nùn, Lamèd Aleph.

Huius Ordinis ſunt infraſcripta verba.

נָבָא prophetare. נָשָׂא eleuare. נָשָׁא ſeducere.

נוּא vero בּוֹא venire, & קוֹא vomere, reducuntur ad Quieſcentia Haijn Vàu, vel Iòd, vt ſupra, etſi tertia, quæ eſt א quieſcat.

Kàl

Kàl præt.

נָשָׂא
נָשָׂאתָ
נָשָׂאתִי
נָשְׂאוּ
נְשָׂאתֶם
נָשָׂאנוּ
נָשְׂאָה
נָשָׂאת
נְשָׂאתֶן

Beno.

נֹשֵׂא
נֹשְׂאִים
vel נֹשֵׂאת
vel נֹשֵׂאת
נֹשְׂאָה
נֹשְׂאוֹת

Pahùl.

acceptus.
נָשׂוּא
נְשׂוּאִים
נְשׂוּאָה
נְשׂוּאוֹת

Infin.

נְשׂוֹא
vel שְׂוֹא
vel שְׂאֵת
בִּשְׂאֵת
כִּשְׂאֵת
לָשֵׂאת
מִשְּׂאֵת

Imper.

Perfect.
נְשָׂא
נִשְׂאוּ
נִשְׂאִי
נְשֶׂאנָה
Imperfect.
שָׂא
שְׂאוּ
שְׂאִי
שֶׂאנָה

Futur.

אֶשָּׂא
יִשָּׂא
תִּשָּׂא
נִשָּׂא
יִשְׂאוּ
תִּשְׂאוּ
תִּשָּׂא
תִּשְׂאִי
תִּשֶּׂאינָה
vel תִּשֶּׂאנָה

Niphàl

נִשָּׂא
נִשֵּׂאתָ
נִשֵּׂאתִי
נִשְּׂאוּ
נִשֵּׂאתֶם
נִשֵּׂאנוּ
נִשְּׂאָה
נִשֵּׂאת
נִשֵּׂאתֶן

Beno.

נִשָּׂא
נִשָּׂאִים
נִשָּׂאָה
נִשָּׂאוֹת

Infinit.

הִנָּשֵׂא
בְּהִנָּשֵׂא
כְּהִנָּשֵׂא
לְהִנָּשֵׂא
מֵהִנָּשֵׂא

Imper.

הִנָּשֵׂא
הִנָּשְׂאוּ
הִנָּשְׂאִי
הִנָּשֶׂאנָה

Futur.

אֶנָּשֵׂא
יִנָּשֵׂא
תִּנָּשֵׂא
יִנָּשְׂאוּ
תִּנָּשְׂאוּ
תִּנָּשֵׂא
תִּנָּשְׂאִי
תִּנָּשֶׂאנָה

Pihèl pręt.

נִשֵּׂא
נִשֵּׂאתָ
נִשֵּׂאתִי
נִשְּׂאוּ
נשאתם

נִשֵּׂאתֶם
נִשֵּׂאנוּ
נִשְּׂאָה
נִשֵּׂאתָ
נִשֵּׂאתֶן

Beno.

מְנַשֵּׂא
מְנַשְּׂאִים
מְנַשְּׂאָה
vel מְנַשֵּׂאת
מְנַשְּׂאוֹת

Pahùl.

מְנֻשָּׂא
מְנֻשָּׂאִים
מְנֻשָּׂאָה
מְנֻשָּׂאוֹת

Infinit.

נַשֵּׂא
בְּנַשֵּׂא
כְּנַשֵּׂא
לְנַשֵּׂא
מִנַּשֵּׂא

Imp.

נַשֵּׂא
נַשְּׂאוּ
נַשְּׂאִי
נַשֶּׂאנָה

Futur.

אֲנַשֵּׂא
יְנַשֵּׂא
תְּנַשֵּׂא
נְנַשֵּׂא
יְנַשְּׂאוּ
תְּנַשְּׂאוּ
תְּנַשֵּׂא
תְּנַשְּׂאִי
תְּנַשֶּׂאנָה

Puhàl.

נֻשָּׂא
נֻשֵּׂאתָ
נֻשֵּׂאתִי
נֻשְּׂאוּ
נֻשֵּׂאתֶם
נֻשֵּׂאנוּ
נֻשְּׂאָה
נֻשֵּׂאת
נֻשֵּׂאתֶן

Beno.

נֻשָּׂא
נֻשָּׂאִים
נֻשָּׂאָה
נֻשָּׂאוֹת

Infin.

נֻשּׂוֹא
vel נֻשֹּׂאת

Futur.

אֲנֻשָּׂא
יְנֻשָּׂא
תְּנֻשָּׂא
נְנֻשָּׂא
יְנֻשְּׂאוּ
תְּנֻשְּׂאוּ
תְּנֻשָּׂא
תְּנֻשְּׂאִי
תְּנֻשֶּׂאנָה

Hiphil prę.

הִשִּׂיא
הִשֵּׂאתָ
הִשֵּׂאתִי
הִשִּׂיאוּ
הִשֵּׂאתֶם
הִשֵּׂאנוּ
הִשִּׂיאָה
הִשֵּׂאת
הִשֵּׂאתֶן

Beno.

מַשִּׂיא
מַשִּׂיאִים
מַשִּׂיאָה
מַשִּׂיאוֹת

Pahùl.

מֻשָּׂא
מֻשָּׂאִים
מֻשָּׂאָה
מֻשָּׂאוֹת

Infin.

הַשֵּׂא
vel הַשְּׂאוֹת
בְּהַשְּׂאוֹת
כְּהַשְּׂאוֹת
לְהַשְּׂאוֹת
מֵהַשְּׂאוֹת

Imp.

Imper.
השא
השיאו
השיאי
השאנה

Futur.
אשיא
vel
אשא
ישיא
תשיא
נשיא
ישיאו
תשיאו
תשיא

תשיאי
תשאנה

Hoph. pręt.
השא
השאת
השאתי
השאו
השאתם
השאנו
השאה
השאת
השאתן

Beno.
quibuſdam, ſed Inuſit.
השא

משאים
משאה
משאות

Infinit.
השא
vel
השאות

Futur.
אשא
ישא
תשא
נשא
ישאו
תשאו
תשא

תשאי
תשאנה

Hithp. præ.
התנשא

Beno.
מתנשא

Infin.
התנשא
vel
התנשאת

Imper.
התנשא

Futur.
אתנשא

&c. vt perfecta, & vt מצא in Hithpahèl.

Regulæ, & Exceptiones.

Hæc verba quoad primam inflectuntur, vt Defectiua Pè Nùn, & quoad tertiam, vt Làmed Aleph, & eaſdem regulas obſeruabis.

¶ Quia, vt ſupra dictum eſt, נ in naghàſc quandoque deficit, quandoque exprimitur, & quaſi perfecte inflectitur, ſic etiam in iſtis, vt patet ex Paradigmate.

שארת Aduenientibus בכלם perditur ſceuà, vt fit in contractionibus (de quibus ſupra) littera ſcilicet א antea mobilis punctum proprium remittit ad proximè vicinam, & in eo quieſcit, vt בשאת ſimiliter cum alijs litteris כלם Profertur etiam per א mobile בשארת Ezech. 20. & Exod. 27. Bèth ſignata puncto chirech, & ש ſceuà. Reliqua per ſe patent.

S Reli-

Compoſita Pè Nùn Làmed Hè.

Hic Ordo complectitur ſequentia verba.

נָדָה amouit. נָחָה duxit. נָצָה auolauit.
נָהָה lamentatus eſt. נָטָה inclinauit. נָקָה innocens fuit.
נָוָה habitauit, נָכָה percuſſit. נָשָׁה oblitus eſt.
נָזָה aſperſit. נָסָה probauit.

Kàl præt.	נְטוּיִים	יִטֶּה יֵט	נְטִיתְ
inclinauit נָטָה	נְטוּיָה	תִּטֶּה תֵּט	נִטֵּיתֶן
נָטִיתָ	נְטוּיוֹת	נִטֶּה נֵט	Beno.
נָטִיתִי	Infin.	יִטּוּ	נִטֶּה
נָטוּ	נְטוֹת	תִּטּוּ	נִטִּים
נְטִיתֶם	vel ª נְטֹה	תִּטֶּה	נִטָּה
נָטִינוּ	כִּנְטוֹת	תִּטִּי	נִטּוֹת
נָטְתָה	כִּנְטוֹת	תִּטֶּינָה	Infinit.
נָטִית	לִנְטוֹת	Niph.pręt.	הִנָּטֵה
נְטִיתֶן	מִנְּטוֹת	נִטָּה	vel הִנָּטוֹת
Beno.	Imper.	נִטֵּית	כְּהִנָּטוֹת
נֹטֶה	נְטֵה	נִטֵּיתִי	בְּהִנָּטוֹת
נֹטִים	נְטוּ	ª נִטּוּ	לְהִנָּטוֹת
נֹטָה	נְטִי	vel נָטְיוּ	מֵהִנָּטוֹת
נֹטוֹת	נְטֶינָה	נִטֵּיתֶם	Imper.
Pahùl.	Futur.	נִטֵּינוּ	הִנָּטֵה
נָטוּי	abiecta ה אֶטֶּה אֵט	נִטְּתָה	הִנָּטוּ
			הִנָּטִי

תְּנַטִּי
תְּנַטֶּינָה

Futur.

abiecta ה
אֲנַטֶּה אֲנַט
יְנַטֶּה יְנַט
תְּנַטֶּה תְּנַט
נְנַטֶּה נְנַט
יְנַטּוּ
תְּנַטּוּ
תְּנַטֶּה
תְּנַטִּי
תְּנַטֶּינָה

Pih.prę.

נִטָּה
נִטִּיתָ
נִטִּיתִי
נִטּוּ
נִטִּיתֶם
נִטִּינוּ
נִטְּתָה
נִטִּית
נִטִּיתֶן

Beno.
מְנַטֶּה
מְנַטִּים
מְנַטָּה
מְנַטּוֹת

Pahùl
מְנֻטֶּה
מְנֻטִּים
מְנֻטָּה
מְנֻטּוֹת

Infin.
נַטּוֹת
כְּנַטּוֹת
כְּנַטּוֹת
לְנַטּוֹת
מִנַּטּוֹת

Imp.
נַטֵּה
נַטּוּ
נַטִּי
נַטֶּינָה

Futu.
אֲנַטֶּה

יִנָּטֶה
תִּנָּטֶה
נִנָּטֶה
יִנָּטוּ
תִּנָּטוּ
תִּנָּטֶה
תִּנָּטִי
תִּנָּטֶינָה

Puhàl
נֻטָּה
נֻטֵּיתָ
נֻטֵּיתִי
נֻטּוּ
נֻטֵּיתֶם
נֻטֵּינוּ
נֻטֵּיתָה
נֻטֵּית
נֻטֵּיתֶן

Beno.
נֹטֶה
נֹטִים
נֹטָה
נֹטוֹת

Infin.
נְטוֹת

Futu.
אֶנְטֶה
יִנְטֶה
תִּנְטֶה
נִנְטֶה
יִנְטוּ
תִּנְטוּ
תִּנְטֶה
תִּנְטִי
תִּנְטֶינָה

Hiph.
הִטָּה
pro הִנְטָה
הִטִּיתָ
vel הִטֵּית
הִטִּיתִי
vel הִטֵּיתִי
הִטּוּ
הִטִּיתֶם
vel הִטֵּיתֶם
הִטִּינוּ

הִטְּתָה
הִטִּית
הִטִּיתֶן

Beno.
מַטֶּה
מַטִּים
מַטָּה
מַטּוֹת

Pahûl
מֻטֶּה
pro מֻנְטָה
מֻטִּים
מֻטָּה
מֻטּוֹת

Infin.
הַטּוֹת
vel הַטֵּה
כְּהַטּוֹת
כְּהַטּוֹת
לְהַטּוֹת
מֵהַטּוֹת

Imp.
fine ה
הַטֵּה הַט
הַטּוּ

הַטֵּה	הֻטֵּיתֶם	הִתְנַטֵּית	לְהִתְנַטּוֹת
הַטּוּ	הֻטֵּינוּ	הִתְנַטֵּיתִי	מֵהִתְנַטּוֹת
הַטִּי	הֻטְּתָה	vel הִתְנַטֵּיתִי	Imper.
הַטֶּינָה	הֻטֵּית	הִתְנַטּוּ	הִתְנַטֵּה
Futur.	הֻטֵּיתֶן	הִתְנַטֵּיתֶם	הִתְנַטּוּ
sine ה אֵט אַטֶּה	Infinit.	הִתְנַטֵּינוּ	הִתְנַטִּי
יֵט יַטֶּה	הֻטּוֹת	הִתְנַטְּתָה	הִתְנַטֶּינָה
תֵּט תַּטֶּה	Futur.	הִתְנַטֵּית	Futur.
נֵט נַטֶּה	אֻטֶּה	הִתְנַטֵּיתֶן	אֶתְנַטֶּה
יַטּוּ	יֻטֶּה	Beno.	יִתְנַטֶּה
תַּטּוּ	תֻּטֶּה	מִתְנַטֶּה	תִּתְנַטֶּה
תַּטֶּה	נֻטֶּה	מִתְנַטִּים	נִתְנַטֶּה
תַּטִּי	יֻטּוּ	מִתְנַטָּה	יִתְנַטּוּ
תַּטֶּינָה	תֻּטּוּ	מִתְנַטּוֹת	תִּתְנַטּוּ
Hoph. pręt.	תֻּטֶּה	Infinit.	תִּתְנַטֶּה
הֻטָּה	תֻּטִּי	הִתְנַטּוֹת	תִּתְנַטִּי
הֻטֵּית	תֻּטֶּינָה	בְּהִתְנַטּוֹת	תִּתְנַטֶּינָה
הֻטֵּיתִי	Hithp. pręt.	כְּהִתְנַטּוֹת	
הֻטּוּ	הִתְנַטֶּה		

Regulæ, & Exceptiones.

Hęc Verba quoad primam radicalem inflectuntur, vt נָגַשׁ, quoad tertiam vero, vt גָּלָה & eaſdem regulas obſeruant.

a נִפּוֹ Reperitur extra regulam נָצָא a radice נָצָה auolauit Hier.

Hier.48.9. vnde in his Compoſitis rarò, aut nunquam ammittitur נ radicalis. In Imperat. & Infinitiuo, quam deberet perdere, ſi ſequeretur נְגַשׁ.

b Futura ammittunt Hè radicalem, idque obſerua, vt poſſis agnoſcere tres radicales, vt in exéplis, & in verbo נָכָה facit יַכֶּךָּ: etiam additis affixis. יַךְ : תַּךְ : נַךְ

c Eſt & conuerſio litteræ Hè rad. in Aleph, cum pleonaſmo, Iob 30.8. נִכְּאוּ percuſſi ſunt, pro נִכּוּ.

Compoſita Pè Iòd, Làmed Aleph.

Hic Ordo complectitur duo tantum verba, quorum duobus paradigmatibus propoſitis facilior erit cognitio.
יָצָא egreſſus eſt. יָרֵא timuit.

Kàl preteritum.

egreſſus	timuit.
יָצָא	יָרֵא
יָצָאתָ	יָרֵאתָ
יָצָאתִי	יָרֵאתִי
יָצְאוּ	יָרְאוּ
יְצָאתֶם	יְרֵאתֶם
יָצָאנוּ	יָרֵאנוּ
יָצְאָה	יָרְאָה
יָצָאת	יָרֵאת
יְצָאתֶן	יְרֵאתֶן

Benonì.

יוֹצֵא	יָרֵא
יוֹצְאִים	יְרֵאִים
יוֹצֵאת vel	
יוֹצְאָה	יְרֵאָה
יוֹצְאוֹת	יְרֵאוֹת

Pahùl.

יָצוּא	יָרוּא
יְצוּאִים	caret.
יְצוּאָה	
יְצוּאוֹת	

Infinitiuus.

יְצֹא	יְרֹא vel יִרְאָה
vel צֵאת	vel יְרֹא
בְּצֵאת	בִּירֹא
כְּצֵאת	כִּירֹא
לָצֵאת	לִירֹא
	לְיִרְאָה
	מִצֵּאת

מִירְא מֵצֵאת

Imperatiuus.

c יְרָא צֵא

vel צְאָה

יִרְאוּ צְאוּ

יִרְאִי צְאִי

יְרֶאנָה צֶאינָה

vel יְרָאנָה

Futurum.

d אִירָא אֵצֵא

יִירָא יֵצֵא

תִּירָא תֵּצֵא

נִירָא נֵצֵא

יִירְאוּ יֵצְאוּ

vel יִירָאוּ

תִּירְאוּ תֵּצְאוּ

vel תִּירָאוּ

תִּירָא תֵּצֵא

תִּרְאִי תֵּצְאִי

vel תִּירָאִי

תִּירֶאנָה תֵּצֶאנָה

Niphàl pręt.

נוֹרָא נוֹצָא

נוֹרֵאתָ נוֹצֵאתָ

נוֹרֵאתִי נוֹצֵאתִי

נוֹרְאוּ נוֹצְאוּ

נוֹרֵאתֶם נוֹצֵאתֶם

נוֹרֵאנוּ נוֹצֵאנוּ

נוֹרְאָה נוֹצְאָה

נוֹרֵאתְ נוֹצֵאתְ

נוֹרֵאתֶן נוֹצֵאתֶן

Benonì.

נוֹרָא נוֹצָא

נוֹרָאִים נוֹצָאִים

נוֹרָאָה נוֹצָאָה

נוֹרָאוֹת נוֹצָאוֹת

Infinitiuus.

הִוָּרֵא הִוָּצֵא

בְּהִוָּרֵא בְּהִוָּצֵא

כְּהִוָּרֵא כְּהִוָּצֵא

לְהִוָּרֵא לְהִוָּצֵא

מֵהִוָּרֵא מֵהִוָּצֵא

Imperatiuus.

הִוָּרֵא הִוָּצֵא

הִוָּרְאוּ הִוָּצְאוּ

הִוָּרְאִי הִוָּצְאִי

הִוָּרֶאנָה הִוָּצֶאנָה

Futu-

Futurum.

אוּצָא	אוּרָא
יוּצָא	יוּרָא
תּוּצָא	f תּוּרָא
נוּצָא	נוּרָא
יוּצְאוּ	יוּרְאוּ
תּוּצְאוּ	תּוּרְאוּ
תּוּצֶא	תּוּרֶא
תּוּצְאִי	תּוּרְאִי
תּוּצֶאנָה	תּוּרֶאנָה

Pihèl præt.

יִצֵּא	יֵרֵא
יִצֵּאתָ	יֵרֵאתָ
יִצֵּאתִי	יֵרֵאתִי
יִצְּאוּ	יֵרְאוּ
&c. non variat à Perfectis.	יֵרֵאתֶם
	יֵרֵאנוּ
	יֵרְאָה
	יֵרֵאתְ
	יֵרֵאתֶן

Benonì.

מְיַצֵּא	מְיָרֵא
מְיַצְּאִים	מְיָרְאִים
	מְיָרְאָה
&c.	מְיָרְאוֹת

Pahùl.

מְיֻצָּא	מְיוּרָא Inuſitatum.
מְיֻצָּאִים	
מְיֻצָּאָה	
מְיֻצָּאוֹת	

Infinitiuus.

יַצֵּא	יָרֵא
כְּיַצֵּא	כְּיָרֵא
בְּיַצֵּא	בְּיָרֵא
לְיַצֵּא	לְיָרֵא
מִיַּצֵּא	מִיָּרֵא

Imperatiuus.

יַצֵּא	יָרֵא
יַצְּאוּ	יָרְאוּ
יַצְּאִי	יָרְאִי
יַצֶּאנָה	יָרֶאנָה

Futurum.

אֲיַצֵּא	אֲיָרֵא
יְיַצֵּא	יְיָרֵא
תְּיַצֵּא	תְּיָרֵא

נִיצֵא
יִיצְאוּ
תִּיצֶאוּ

נִירָא
יִירְאוּ
תִּירְאוּ

תִּיצֵא
&c.

תִּירָא
תִּירְאִי
תִּירֶאנָה

Puhàl pręt.
יֻצָּא
יֻצֵּאתָ
יֻצֵּאתִי
יֻצְּאוּ
יֻצֵּאתֶם
יֻצֵּאנוּ
יֻצְּאָה
יֻצֵּאת
יֻצֵּאתֶן

Beno.
יֻצָּא
יֻצָּאִים
יֻצָּאָה
יֻצָּאוֹת

Infin.
יֻצָּא

Futur.
אֲיֻצָּא
יְיֻצָּא

תְּיַצֵּא
נְיַצֵּא
יְיַצְּאוּ
תְּיַצְּאוּ
תְּיַצֵּא
תְּיַצְּאִי
תְּיַצֶּאנָה

Hiphìl pręt.
הוֹצִיא
הוֹצֵאתָ
הוֹצֵאתִי
הוֹצִיאוּ
הוֹצֵאתֶם
הוֹצֵאנוּ
הוֹצִיאָה
הוֹצֵאת
הוֹצֵאתֶן

Beno.
מוֹצִיא
מוֹצִיאִים
מוֹצִיאָה
מוֹצִיאוֹת

Pahùl.
מוּצָא
מוּצָאִים
מוּצָאָה
מוּצָאוֹת

Infin.
הוֹצִיא
vel
הוֹצֵא
בְּהוֹצִיא
כְּהוֹצִיא
לְהוֹצִיא
מֵהוֹצִיא

Imper.
הוֹצִיא
vel
הוֹצֵא
הוֹצִיאוּ
הוֹצִיאִי
הוֹצֶאנָה

Futur.
אוֹצֵא
vel
אוֹצִיא
יוֹצִיא

תּוֹצִיא
נוֹצִיא
יוֹצִיאוּ
תּוֹצִיאוּ
תּוֹצִיא
תּוֹצִיאִי
תּוֹצֶאנָה

Hoph.
הוּצָא
הוּצֵאתָ
הוּצֵאתִי
הוּצְאוּ
הוּצֵאתֶם
הוּצֵאנוּ
הוּצְאָה
הוּצֵאת
הוּצֵאתֶן

Infinit.
הוּצָא

Futur.
אוּצָא
יוּצָא
תּוּצָא
נוּצָא

נוצא	התיצאתם	Infinit.	Futur.
יוצאו	התיצאנו	התיצא	אתיצא
תוצאו	התיצאה	בהתיצא	יתיצא
תוצא	התיצאת	כהתיצא	תתיצא
תוצאי	התיצאתן	להתיצא	נתיצא
תוצאנה		מהתיצא	יתיצאו
Hithp.prę.	Beno. מתיצא	Imper.	תתיצאו
התיצא	מתיצאים	התיצא	תתיצא
התיצאת	מתיצאה	התיצאו	תתיצאי
התיצאתי	מתיצאות	התיצאי	תתיצאנה
התיצאו		התיצאנה	

a יִרְאָתֶם Ioſ.4.24.cum ꞉ loco ¨ ex R, Dauid in Michlòl, quaſi eſſet יָרֵא radix.

b Quidam dicunt hoc Benoni eſſe ſecundum formam nominis Toàr; vt יָרֵא Gen. 32. 11. timens ego. Illud obſerua שֶׁיּוֹצָא pro שֶׁיּוֹצְאָה Eccl.10.7.& הַיּוֹצֵת pro הַיּוֹצְאָת Deut.28.57.quæ egreditur.

d יִירָא hęc tantum reperitur cum Iòd expreſſa.1.Reg.18.12.& 28.5.& 1.Paral.13.12. Iuxta ea quę diximus in Fut. Quieſcentium Pè Iòd, יִינַק ad quorum normam hęc inflectuntur.

c יִרְאוּ inflectit Pagninus ad differentiam יִרְאוּ a רָאָה Futuro Kal videbunt.

e Reperitur לְרוֹא 1.Reg.18.29.pro לִירוֹא Iòd occultatur in zère. לְיִרְאָה cum Hè paragògico, Deuteronom. 4. 10. ad timendum, vel vt timeant.

¶ f תִּוָּרֵא Pſal.130. 4. vox variè agitata, nam alij antiquiores aliter legerunt,& tranſtulerunt תּוֹרָה lex; Symmachus, & Theodot. יִרְאָה D Hieron. timorem. Kald. vero ait; Quia apud te eſt *indulgentia, vt videaris* Hebraicè vero, vt nunc, eſt, legitur תִּוָּרֵא vt *timearis*, & ſenſus clarus eſt.

g הוֹצֵא Gen.19.17.cum Vàu pro Iòd mobili & eſt poſt — pro-

nunciato Vàu *egredi fac*:id quod non caret myſterio: ſicut enim illi contra ordinem naturæ petebant, ſic contra regulas Grammaticę venit dictio. ſimile eſt הַוְשַׁר pro הוֹשִׁיר dirige Pſal.5.9. alia exemplaria habent הוֹצֵא.

Compoſita Pè Iòd, Làmed Hè.

Hic ordo complectitur ſequentia verba, quæ ex paradigmate propoſito planiora erunt.

יָגָה affligere. יָעָה purgare. יָקָה auſcultare.
יָדָה laudare. יָפָה pulchrum eſſe. יָדָה proijcere.
יָגָה contriſtare.

Kàl præt.
pulcher fuit.
יָפָה
יָפִיתָ
יָפִיתִי
יָפוּ
יְפִיתֶם
יָפִינוּ
יָפְתָה
יָפִית
יְפִיתֶן

Beno.
יוֹפֶה
יוֹפִים
יוֹפָה
יוֹפוֹת

Pahùl.
יָפוּי
יְפוּיִם
יְפוּיָה
יְפוּיוֹת

Infinit.
יְפוֹת
בִּיפוֹת
כִּיפוֹת
לִיפוֹת
מִיפוֹת

Imper.
יְפֵה
יְפוּ
יְפִי
יְפֶינָה

Futur.
אֶפֶה
abiecta ה
אִיפֶה אִיף
תִּיפֶה יִיף
נִיפֶה תִּיף
יִיפוּ נִיף
תִּיפוּ
תִּיפֶה
תִּיפִי
תִּיפֶינָה

Niphàl pr.
נוֹפָה
נוֹפֵיתָ
נוֹפֵיתִי
נוֹפוּ
נוֹפֵיתֶם
נוֹפֵינוּ
נוֹפֵיתָה
נוֹפֵית
נוֹפֵיתֶן

Beno.
נוֹפֶה
נוֹפִים
נוֹפָה
נוֹפוֹת

Infinit.
הִוָּפוֹת
כְּהִוָּפוֹת
כְּהִוָּפוֹת
לְהִוָּפוֹת
מֵהִוָּפוֹת

Imper.
הִוָּפֵה
הִוָּפוּ
הִוָּפִי
הִוָּפֶינָה

Futur.
אִוָּפֶה
יִוָּפֶה
תִּוָּפֶה
נִוָּפֶה
יִוָּפוּ
תִּוָּפוּ
תִּוָּפֶה
תִּוָּפִי
תִּוָּפֶינָה

Pihèl
יִפָּה
יִפִּיתָ
יִפִּיתִי
יִפּוּ
יִפִּיתֶם
יִפִּינוּ
יִפְּתָה
יִפִּית
יִפִּיתֶן

Ben.
מְיַפֶּה
מְיַפִּים
מְיַפָּה
מִיפּוֹת.

מיפית
Pahùl
מיפה
מיפים
מיפה
מיפות
Infin.
יפות
כיפות
כיפות
ליפות
מיפות
Imp.
יפה
יפו
יפי
יפינה
Futu.
איפה
ייפה
תיפה
ניפה
ייפו
תיפו
תיפה
תיפי
תיפינה
Puhàl

יפה
יפית
יפיתי
יפו
יפיתם
יפינו
יפיתה
יפית
יפיתן
Beno.
יפה
יפים
יפה
יפות
Infin.
יפות
Futu.
איפה
ייפה
תיפה
ניפה
ייפו
תיפו
תיפה
תיפי
תיפינה
Hiph.
הופה

הופית
הופיתי
הופו
הופיתם
הופינו
vel הופינו
הופיתה
הופית
הופיתן
Beno.
מופה
מופים
מופה
מופות
Pahùl
מופה
מופים
מופה
מופות
Infin.
הופות
בהופות
כהופות
להופות
מהופות
Imp.
הופה
הופו

הופיתה
הופינה
Futu.
אופה
יופה
פופה
נופה
יופו
תופו
תופה
תופי
תופינה
Hoph.
הופה
הופית
הופיתי
הופו
הופיתם
הופינו
הופיתה
הופית
הופיתן
Infin.
הופות
Futu.
אופה

יופה
תופה
נופה
יופו
תופו
תופה
תופי
תופינה
Hithpah.
התיפה
התיפית
התיפיתי
התיפו
התיפיתם
התיפינו
התיפתה
התיפית
התיפיתן
Beno.
מתיפה
מתיפים
מתיפה
מתיפות
Infin.
התיפות

בהתיפות	תתיפי	יתיפה	תתיפו
לתתיפות מהתיפות	תתיפינה	תתיפה	תתיפה
Imper.	Futur.	נתיפה	תתיפי
התיפה התיפו	אתיפה	יתיפו	תתיפינה

Regulæ, & Exceptiones.

a. Facit etiam ירה & ירה.

b. Ab hoc Futuro poteſt abijci littera Hè radicalis vt in גלה adnotauimus, itaque faciet
איף יוף תיף גיף *ſic* ניר תיר ייר איר.

c. נוגי Sopho. 3. 18. cum ſciùrechi, dolore affecti.

d. יורה Iòd proſato naturali, Exod. 19. 13. Iaculis transfigetur.

e. ויגו pro וידו Thren. 3. 54. & proiecerunt.

ויגה pro וייגה Ibid. 33. & dolore affecit, mœrore confecit.

f. הודות Nehèm. 12. 8. cum chibbùz, confiteri.

g. Quando non ammittit Hè, coniugatur ſic אהודה יהודה &c. vt Pſal. 28. 7. confitebor, confitebitur.

Amiſſo Hè, ſic איף יוף תוף *vt* אור ויור 4. Reg. 13. 17. & proiecit.

Compoſita Pè Aleph Làmed Hè.

Hic ordo complectitur pauca verba, nec vſu veniunt niſi in Kàl, & Niphàl, vt infra.

אבה velle.	אנה luxit.	ארה meſſuit.
אוה concupiſcere.	אפה coxit.	אתה venit.
אלה iurauit.		

Kàl prӕt.	אביתי	אבתה	אובה
concupiuit. אבה	אבנו	אבית *vel* אבית	אובים
	אביתם	אבית	אובה
אבית	אבינו	Benoni.	אובות
			Pahul.

Pahul	מֵאֲבוֹת	נֹאבֶה	נֶאֱבֵיתָ	
אָבוּי	Imper.	יֹאבוּ	נֶאֱבֵיתִי	Imp.
אֲבוּיִם	אֱבֵה vel אֲבֵה	תֹּאבוּ		הֵאָבֵה
אֲבוּיָה	אֱבוּ אֲבוּ	תֹּאבֶה	Beno.	הֵאָבוּ
אֲבוּיוֹת	אֱבִי אֲבִי	תֹּאבִי	נֶאֱבֶה	
Infin.			נֶאֱבִים	Futu.
אָבוֹת	אֱבֶינָה :אֲבֶינָה	תֹּאבֶאנָה		אֵאָבֶה
vel אָבֹה b	Futur.	ſine Aleph prima rad. ſæpius.	Infin.	יֵאָבֶה
	אֹבֶה d			
בֶּאֱבוֹת		תֹּבֶא	הֵאָבוֹת	&c.
כֶּאֱבוֹת	יֹאבֶה	Niph.	בְּהֵאָבוֹת	
לֶאֱבוֹת	תֹּאבֶה	נֶאֱבָה		

Regulæ, & Exceptiones.

a אָבוּא Eſa. 28. 12. cum א parag. Voluerunt, acquieuerunt.

b אָלֹה Hoſ. 4. 2 Iurare.

c אֵפוּ cum zère. Exod. 16. 23. coquite, &

אֵתָיוּ cum Iòd mobili, ſtat pro Hè Eſa. 56. 9. venite, &

הֵתָיוּ Hè pro Aleph. Eſa. 21. 14. & Hiere. 12. 9.

d Inuenitur hoc Fut. ſine א & in fine cum Aleph vice Hè תֹּבֵא voles. Prou. 1. 10.

& cum ſegòl. אֶאֱתֶה יֶאֱתֶה &c. Prou. 1. 27. Veniet.

& Aleph quieſcente אֵאתֶה יֵאתֶה תֵּאתֶה Mich. 4. 8.

Aleph pro Hè וַיֵּתֵא Deuter. 33. 21.

& ammiſſa Hè, אֶאֱת vel אֵת : יֵאת : תֵּאת Eſa. 41. 25. veniet.

Nota hic.

Quòd non bene quidam reducunt ad Compoſita ex Hàijn Vàu, & Làmed Aleph quædam verba קוֹא : גוֹא : בוֹא. Nam iſta pertinent ad Quieſcentia Hàin Vàu, vt habes ſup. in paradigmate. Ad quæ etiam reduces קוּם : מוּת Item quæ habent Iòd pro ſecunda

cunda radicali, vt קִיא vomit, רוּשׁ vel רִישׁ depauperatus eſt, בּוּן vel בִּין intellexit, ſicut אוֹר lucere טוֹב pulchrum fuit סוּר receſſit, חוּשׁ feſtinauit. Et ratio eſt, quia in his omnibus tàm prima Aleph, quam Sàmech, vel Mèm, vel Chòph; ac tertia Aleph, vel Rèſc, vel Nùn, vel Scìn ſemper (licet in paucis coniugationibus reperiantur. non idcirco nouam ſpeciem conſtituere debent, & ſine lege loqui erubeſcimus, inquam, ſine ratione) eſt mobilis. Quod ſi Aleph in בָּא v.g. quieſcit, non eſt hoc nouam conſtituere ſpeciem, ſed eſt ex natura ſua; nam poſtea בָּאוּ pronunciatur, & בָּאתֶם quieſcit, idem tamen eſt modus inflectendi בַּנְתֶּם & קַמְתֶּם & ſimilia. Reijcienda ergo hæc noua ſpecies.

Compoſita Pè Nùn Làmed Nùn.

Frequentiſſimum eſt in ſcripturis נָתַן nec ſocium habet, ideo Defectiuorum regulas quoad vltimam, & primam ſequitur, ſed adeo incerto ordine, vt facilius exemplo cognoſcatur, quã regulis.

Kàl præt.	נוֹתְנָה	כְּתֵת	e אֶתֵּן
נָתַן	vel נוֹתֶנֶת	vel כְּתֵת	יִתֵּן
a נָתַתָּ	נוֹתְנוֹת	c לָתֵת	תִּתֵּן
נָתַתִּי	Pahùl	מִתֵּת	נִתֵּן
נָתַנוּ	נָתוּן	Imp.	יִתְּנוּ
נְתַתֶּם	נְתוּנִים	d תֵּן	יִתְּנוּ
נָתַנּוּ	נְתוּנָה	תְּנוּ	תִּתֵּן
נָתְנָה	נְתוּנוֹת	תְּנִי	תִּתְּנִי
נָתַתְּ	Infin.	vel תְּנִי	תִּתֵּנָּה
נְתַתֶּן	b תֵּת	תֵּנָּה	Niph.præ.
Beno.	vel נָתוֹן	vel תְּנָה	נִתַּן
נוֹתֵן	נְתֹן	per contractio.	נִתַּתָּ
נוֹתְנִים	vel נָתוֹן	Futu.	נִתַּתִּי
			נִתַּנוּ

נִתְּנוּ	נִתָּן	כְּהִנָּתֵן	הִנָּתֵנָּה
נִתַּתֶּם	נִתָּנִים	לְהִנָּתֵן	Futu.
נִתַּנּוּ	נִתָּנָה	מֵהִנָּתֵן	אֶנָּתֵן &c.
נִתְּנָה	נִתָּנוֹת	Imp.	יִנָּתְנוּ &c:
נִתַּתְּ	Infin.	הִנָּתֵן	תִּנָּתֵן
נִתַּתֶּן	f הִנָּתֵן	הִנָּתְנוּ	תִּנָּתְנִי
Beno.	כְּהִנָּתֵן	הִנָּתְנִי	תִּנָּתֵנָּה

Regulæ, & Exceptiones.

Defectum primę Nùn daghèſc ſupplet, tertiæ vero nihil in hac claſſe, idcirco nouam ſpeciem conſtituit.

a Reperitur תַּתָּה ſine Nùn rad. 2. Reg. 22. 41. pro נָתַתָּ dediſti, vbi daghèſc primum eſt decoris, alterum præter legem indicat defectum Nùn, vt quidam dicunt.

b Infinitiuus multiplex eſt, vt ſupra. Et in eo deperditur prima, & vltima radicalis ſine ſupplemento.

c לָתֵתֶן 3. Reg. 6. 19. cum Nùn paragogico:

d Iunctum monoſyllabo cum ſegòl vt תֶּן־לִי Gen. 14. 20. & 47.

e אֶתֶּן cum duplici ſegòl eſt cum maccàph iunctum monoſyllabo, aut dictioni longæ, vt אֶתֶּן־לָךְ dabo tibi. Gen. 30. 30. Hier. 19. 3.

f Reperitur & הִנָּתוֹן Hier. 32. 4. & 38. 3. tradendo tradetur. Reliquis Coniugationibus caret, quæ tamen poſſent formari ex Communi Grammaticorum ſententia, R. Dauid, & Quinquarb. & aliorum.

De Verbis Quatuor, aut Quinque litterarum.

Verba, quę alij *Quadrata*, nonnulli *Abundantia*, reliqui ſuis nominibus, & confusè quidem; nos *Quatuor*, aut *quinque litterarum* vocamus. A quacumque enim radice illa deriuentur, modo conſtent quatuor aut quinque litteris, ad hunc ordinem reducimus. Ea ſunt infraſcripta.

Prima eorum, quæ quatuor diuerſas habent, vt כִּרְבֵּל inuoluit.

Secunda eorum, quæ geminant primam radicalem, vt חִרְחֵר a חָרַר ſuccendit סִלְסֵל a סָלַל exaltauit.

Tertia eorum quę geminant duas primas radicales, vt שִׁגְשֵׁג a שָׁגָה errauit שִׁעֲשַׁע a שָׁעָה lætatus eſt, aut luſit.

Quarta quæ geminant duas vltimas, vt חֳמַרְמַר a חָמַר conturbatus eſt.

Quinta quæ primam, & vltimam, vt a טִיל : טִלְטֵל aſportauit, a קִיל vel קוּל: קִלְקֵל ſuſtinuit, a קִיר קַרְקַר vaſtauit.

Secundo nota quod hęc verba rarò & nonniſi in Pihèl, Puhàl, & Hithpahèl reperiuntur vſitata: ex duabus enim litteris fit vnica ſyllaba, vt ad morem Perfectorum ea poſſis coniugare, vnde כִּלְכֵּל eſt diſſyllabum; סְחַרְחַר triſyllabum. Pauca quædam in Kàl, vt סְחַרְחַר ex R. Elia. quod tamen ad Pihèl reducerem.

Pihèl pret.	מְכַלְכְּלָה	Imper.	תְּכַלְכְּלִי
כִּלְכֵּל	מְכַלְכְּלוֹת	כַּלְכֵּל	תְּכַלְכֵּלְנָה
כִּלְכַּלְתָּ	Pahùl.	כַּלְכְּלוּ	Puhàl.
כִּלְכַּלְתִּי	מְכֻלְכָּל	כַּלְכְּלִי	כֻּלְכַּל
כִּלְכְּלוּ	מְכֻלְכָּלִים	כַּלְכֵּלְנָה	כֻּלְכַּלְתָּ
כִּלְכַּלְתֶּם	מְכֻלְכֶּלֶת	Futur.	כֻּלְכַּלְתִּי
כִּלְכַּלְנוּ	מְכֻלְכָּלוֹת	אֲכַלְכֵּל	כֻּלְכְּלוּ
כִּלְכְּלָה	Infinit.	יְכַלְכֵּל	כֻּלְכַּלְתֶּם
כִּלְכַּלְתְּ	כַּלְכֵּל	תְּכַלְכֵּל	כֻּלְכַּלְנוּ
כִּלְכַּלְתֶּן	בְּכַלְכֵּל	נְכַלְכֵּל	כֻּלְכְּלָה
Beno.	כְּכַלְכֵּל	יְכַלְכְּלוּ	כֻּלְכַּלְתְּ
מְכַלְכֵּל	לְכַלְכֵּל	תְּכַלְכְּלוּ	כֻּלְכַּלְתֶּן
מְכַלְכְּלִים	מִכַּלְכֵּל	תְּכַלְכֵּל	

Beno.	Futur.		
כלכל	אכלכל	תכלכל	טלטל
כלכלים	יכלכל	תכלכלי	קלקל
כלכלה	תכלכל	תכלכלנה	קרקר
כלכלות	נכלכל	Ita cóingabis	שנשנ
Infin.	יכלכלו	כרבל	שעשע
כלכול	תכלכלו	סלסל	חמרמר
		חרחר	

Verba Quinque Litterarum.

Solum Puhál agnoſcunt cum ָ: vel ſecundum alios cum ַ: ſed frequentior cum ֵ:

Præter.	Infinit.	יחמרמרו	מתכלכל	יפיפיתי
Turbatus, inquinatus fuit	חמרמר	תחמרמרו	Imp.	יפיפו
חמרמר	alijs,	תחמרמרי	התכלכל	יפיפתם &c.
חמרמרת	חמרמור	תחמרמרנה	Futur.	Beno.
חמרמרתי	cum his literis Inuſitatus.	Hithp.	אתכלכל	יפיפה
חמרמרו		התכלכל	יתכלכל	יפיפים
חמרמרתם		התכלכלת	תתכלכל	יפיפה
חמרמרנו	כ	&c.	נתכלכל	יפיפות
חמרמרה	ב	Beno.	&c. vt Perfecta.	Infinit.
חמרמרת	ל	מתכלכל	PVHAL ſequitur terminationem ֶ Quieſcentium Lamed Hé, ſic יפיפית יפיפית.	יפיפות
חמרמרתן	מ	מתכלכלים		Futur.
Benoni	Futur.	&c.		איפיפה
Inuſitat.	אחמרמר	Infinit.		ייפיפה
חמרמר	יחמרמר	התכלכל		תיפיפה
חמרמרים	תחמרמר	בהתכלכל		ניפיפה
חמרמרה	נחמרמר	&c.		ſic reliquæ voces
חמרמרות				

priorum ſyllabarum firma remanente formatione inflectuntur.

VOCVM COMPOSITARVM ex diuerſis Coniugationibus: breuis Tabella Alphabeti ordine.

CVM iuxta Authores doctiſſimos quædam dictiones Compoſitæ ex diuerſis Coniugationibus, tum ex diuerſis modis, ſeu Temporibus eiuſdem Coniugationis in ſacris Biblijs reperiantur, & de illis Theſauri vberius tractent, nobis ſatis erit ſerie Alphabetica eas indicaſſe. Earum tamen notitiam, qui Tyrones doces, in calce Grammatices trades, nec ſpeciem aliquam particularem conſtitues, parit enim confuſionem.

מַבְלִיגִיתִי a בָּלַג Hier 8. 18. confortans me.) Ex Participio ſingulari Hiphil, & maſculino, & fœminino מַבְלִיגִי & מַבְלִיגָתִי.

נְגֹאֲלוּ בַדָּם a גָּאַל Eſa.59. 3 pollutæ ſunt ſanguine. Ex Niphal, & Puhal. Item Thr. 4. 14.

הֻדַּשְׁנָה a דָּשֵׁן Eſa.34. 6. impinguatus eſt, ſeu incraſſatus, ex Hophal pro הִתְדַּשְּׁנָה (& Hiphil, licet Scin careat daghèſc.

וְהֶאֶזְנִיחוּ a זָנַח Eſa.19.6. elongare facient.) Ex Niphal, & Hiphil, cuius duplex nota Aleph Caldea, Hè Hebraica in eo coniungitur.) rectius Aleph redundare dices.

תַּחְשְׁבֻנִי a חָשַׁב Iob 19. 15. reputabunt me.) Kimchi in Michlol ait vltimam Futur. vocem eſſe iunctam pronomini inſtar ſecundæ perſonæ maſculinæ plural. Ego dicerem tantum eſſe genus pro genere: ſed concordat cum antecedentibus.

הֻטַּמָּאָה a טָמֵא polluta eſt. Deut. 24.4. ex Hophal, & Hithpahel, pro הִטַּמְּאָה caret Tau formatiuo coniug. Hithpahel.

נוּלְּדוּ a יָלַד 1. Paral. 20. 8. nati ſunt (illi) plurale eſt ex Niphal, & Puhal.

חלות

וְיֹלַדְתְּ Iud.13.5. & paries) ex Præt. & Benonj Kal: explicatur certitudo pariendi, & Samſon futurus magnus Nazaræus.

וְנִוַּסְּרוּ Ezech.23 48. a יָסַר & erudientur) Ex Niphal,& Hithpahèl & Vau daghessatur ob amiſſum Tau Coniugationis.

וְהֻנִּיחָה a נוּחַ Zach. 5.11.& dimittatur) ex Hiphil,& Hophal, ex Chimchi in Comment.

וְנִכַּפֵּר Deut.21.8.a כָּפַר & propitiabitur.) ex Niphal, & Hithpahèl pro וְנִתְכַּפֵּר Cald.& dimittetur eis reatus.

מִנֹּאָץ a נָאַץ Eſa. 52. 5. ſpernitur,vel blaſphematur) ex Puhal, & Hithpahèl pro מִתְנוֹאָץ Cald. & prouocant eos. loquitur contra Principes.

נִתָּעוּ a נָתַע Iob 4. 10.conuulſi ſunt) ex Præt. & Futuro ſecundum aliquos, vel ex Niphal, & Hithpahèl. Ego dicerem eſſe Niphal cum daghèſc,pro נ deficiente.

הָתְפָּקְדוּ a פָּקַד Num. 1. 47. numerati ſunt) ex Hithpahèl, & Hophal, innuit libertatem ſeu immunitatem Leuitici generis diuina authoritate, & lege ſancitam.

פַּרְשֵׁז Ex diuerſis radicibus, ſeu dictionibus Iob.26.9. פַּרְשֵׁז שָׁדַי זִיו ita nonnulli. Cald. vero vertit a פָּרַשׂ expandit.

וְהִפְתִּיתָ a פָּתָה Prou. 29. 28. & ſeducas) ex Pihèl, & Hiphil daghessata contra regulas. quaſi dicat, Amici infidelis duplex malitia.

צִמְּתוּתֻנִי a צָמַת Pſal.88.17. ſucciderunt me.) ex tertia plurali maſcul. & ſecunda eiuſdem Coniugat. aliqui tantum eſſe ת reduplicatam & bene.

מְקַלְלַוְנִי a קָלַל & קָלָה Hier. 15. 10. blaſphemauit me.) ex Benoni Pihèl a קָלַל & Vau ſuperflua.

מְקֻנַּנְתְּ a קָנַן nidificas. Hier. 22.23, ex Præt.Puhal קֻנַּנְתְּ & Benoni Pihèl מְקַנֶּנֶת. alij: In nido collocata.

יִרְדֹּף a רָדַף Pſal. 7.6. perſequatur) ex Kál,& Pihèl: aliqui ex Hithpahèl, dicunt eſſe. Ego primam ſententiã ſequor: vel puto eſſe Kal, & ר punctatam patach præter regulam ad exprimendam perſecutionis vim.

וָנִאשָּׁאַר a שָׁאַר Ezech. 9.8.& remanſi ego) ex Niphál, & Futuro Kál, quod D.Hier. de Chriſti derelictione intelligit.

וְהוֹשְׁבוֹתִים Zach. 10.6.& conuertam eos) ex יָשַׁב & שׁוּב in Hiphil, cum Vàu conuerſiuo.

מִשְׁתַּחֲוִיתֶם a שָׁחָה Ezech. 8. 16. Incuruant ſe) Ex Participio, מִשְׁתַּחֲוִים & Præterit. הִשְׁתַּחֲוִיתֶם, idololatrantium abhominatio exprimitur.

נִשְׁתָּוָה a שָׁוָה Prou. 27. 15. æquata eſt: *comparatur, aſſimilata eſt*: dagheſſandum ob notam Coniug. Hithpahèl: Componitur ex Niphál, & Hithpahèl, & Vàu.

Quarum Dictionum compoſitiones, ſi minus arrideant, Lector benignè, notato dictum Rabbi Abrahám Aben Ezrà ſubtiliſſimi Commentatoris in caput vndecimum Exod. ſuper illa verba: *Et fuit in dimidia noctε*: Prophetas, & Sacros Scriptores regulas Grammaticæ non admodum obſeruare vt ſupra fol. 15. adnotauimus Vel dicito: quaſdam litteras abundare; & punctum pro puncto poſitum eſſe.

DE

DE NOMINE.

שֵׁם hoc eſt *Nomen* ſecunda pars orationis Hebraicæ a nobis conſtituitur, ſecuti enim ſumus Doctores illos, qui a verbo nomen deriuari autumant; tùm etiam quia facilior eſt Nominis cognitio, præſuppoſita & præintellecta natura Verbi.

De diuiſione Nominis.

Primo diuiditur in { שֵׁם דָּבָר / שֵׁם הַתֹּאַר / שֵׁם הַפֹּעַל } hoc eſt { nomen rei. / nomen formæ, vel qualitatis. / nomen verbale, ſeu actuale (vt alij) ſignificans actum aliquem abſolutè, hoc eſt, ſine differentia temporis, quod Latini Infinitiuum appellant; & quia ab eo manant temporis differentiæ (hoc eſt, agere hoc, vel illo tempore) appellatur ab Hebræis מָקוֹר id eſt, *vena, fons*; & locatur inter verba, eo quod eſt eorum vena & fons. hæc Pagninus, & alij. }

Ego *Verbale* appello nomen, quod à verbo deducitur: nam ea nomina, quæ non habent verbum, ſeu radicem (vt infra patebit) a qua deriuentur, contra diſtinguuntur huic membro, & vocantur a me *Nomina Simplicia*, quæ alij, *Nomina rei*: vt אֶרֶץ terra, אֶבֶן lapis, עֵשֶׂב herba, שָׁמַיִם cæli, & ſimilia, quæ a nullo verbo deriuantur, ſeu non habent radicem ſignificatiuam in Scripturis.

Declara ſic. { Omne Nomen apud Hebræos, vel eſt rei, quod continet propria & appellatiua, & abſtracta tàm hominum, quàm rerum. / Vel eſt Toar, ideſt formæ & qualitatis, ſignificans aliquod accidens inhærens de nouo alicui ſubiecto. Vel tertio eſt Verbale, ideſt, a verbo deductum, & ſignificans rem, hominem, & ſecundæ intentionis nomina. }

Vel diuide ſic

1 שֵׁם הַדָּבָר Rei, quod complectitur ſub ſe nomina propria rerum & virorum: & appellatiua, & abſtracta, & ſignificantia ſubſtantiam, accidens, relationem, priuationem, & entia rationis, genus, ſpecies, &c.

2 שֵׁם הַתֹּאַר Formale, quod eſt nomen concretum ſignificans ali-

quam formam accidentalem inhærentē alicui ſubiecto actu, aut potentia.

3 שֵׁם הַפֹּעַל verbale, vel actuale, quod eſt Infinitiuus ſecundum aliquos, ſignificans actum, vt ſupra dictum eſt, vel omnem operationem interiorem, & exteriorem.

4 שֵׁם הַיַּחַס Gentile, quod gentem, familiamve ſignificat, de cuius terminatione infra.

5 נִרְדָּפִים Synonima, ſeu ſe conſequentia, quæ habent diſtinctam vocem & vnam & eandem definitionem, vt mox.

6 נִבְדָּלִים diuerſorum entium quæ ſunt prolatione, & ſenſu diuerſa & quæ ſunt nomina diuerſorum entium.

7 מִשְׁתַּתְּפִים Communicata, vel Vniuoca, quæ ſunt pluribus indiuiduis communia, quæ & ſubdiuiduntur.

8 שִׁתּוּף גָּמוּר Æquiuoca abſolutè, ea nempe, in quibus communicant multa nomine non ſignificatione.

9 מְסֻפָּק Æquiuocum, commune pluribus, cuius tamen ſignificatum eſt accidens commune aut omnibus, aut vni ex his de quibus dicitur.

10 נֶאֱמַר בִּכְלָל וְיָחִיד, idest Dictum de vniuerſali & particulari, quod Collectiuum appellatur, vt עַם populus, יִשְׂרָאֵל Iſrael.

11 מוּשְׁאָל Accomodatum, vel Metaphoricum, per tranſlationem dictum, vt אֲרִי leo, de viuo, & homine forti. 2. Reg. 1. 23.

12 שֵׁם הַמִּסְפָּר Numerale, quod duplex eſt Latinis & Hebræis, Cardinale ſcilicet & Ordinale.

13 Nomen Diminutiuum.

De quibus hæc breuiter notanda ſunt.

De Nomine rei.

1 Nomen rei eſt duplex, rei in vniuerſali, vt cælum, terra, & ſimilia; & rei, ideſt ciuitatum, vrbium, virorum, &c.

Falluntur (pace eorum dixerim) quidam aſſerentes, quod hoc nomen rei nō deriuetur a verbo, vel quod verbū deriuetur ab ipſo; niſi diſtinguāt, de quo nomine rei agant: patet ex חֹשֶׁךְ tenebra, vnde חָשַׁךְ obtenebrare; neceſſario vnum ab altero debet deriuari, & tamen tenebra eſt nomen rei. vt etiam Elias fallitur, a quo hæc illi deſumpſerunt. Et ſubdunt (ex eod. Elia) quod non licet vlli fingere vlla verba ex nominibus, niſi in Scripturis ſacris eorum abſtracta inueniantur, licet alij contra ſentiant: & liceat deriuare a verbis

bis

bis quodcunque nomen, etiam ſi in Scripturis non inueniatur; ſecundum eundem, vterque fallitur. Exemplo ſint ijdem Rabini. Deinde Iudæi puniti ſunt diuina maledictione, in hoc quod amiſerint multa, & infinita vocabula rerum, ergo hæc lingua ſancta, antiquitate, nobilitate, & copia nominum cæteris præcellens, hoc vno debet priuari ob eorum culpam? Si Adam, ex Gen. 2. impoſuit nomina rebus omnibus, præterquam ſex, vt Rabi Salom. in Gen. cap. 1. verſ. 6. *& vocauit Deus*, &c. quibus a Deo impoſitum eſt propriũ nomen; & lingua ſancta locutus eſt, idcirco ne non poſſunt formari? Aſſerunt omnes ex R. Dauid in Michòl, vnica voce verbi reperta omnes coniugationes poſſe formari, quid ni nominum numerus ſingularis? quid ni vnica vox? Pondera vtramque rationem recte, quid ſentire debeas, patebit.

2 Nota, quod nomen proprium Dei (quod eſt Iehoua יְהוָה, quod ſcribitur, non profertur) virorum, vrbium, regionum, terrarum, montium, fluuiorum, & ſolitudinum, non habet plurale, nec variatur in regimine genitiui: nec præponitur ei ה demonſtratiua, ſiue emphatica; caret affixo, & numero plurali; non poſſunt ex illis verba formari; nec regunt poſt ſe genitiuum, vt מִרְיָם יַעֲקֹב Maria Iacobi filia vel vxor: Nec דָּוִד יִשַׁי Dauid filius Ieſſe, ſed interponitur בֶּן filius, vel בַּת filia, vel אֵשֶׁת vxor: priora clara ſunt.

Quæ omnia conueniunt nomini appellatiuo. Tametſi nonnulla ſunt quæ carent ſingulari, vt נְעוּרִים pueritiæ, & בְּתוּלִים virginitates, quædam carent plurali זָהָב aurum. Quædam in plurali ſunt dualia tantum, vt אֹזֶן אָזְנַיִם auris, aures duæ, vt infra in Tabula variæ declinationis nominum. Nominis appellatiui defectus.

De Nomine תֹּאַר Toar Adiectiuo.

1 Hoc nomen comprehendit ea nomina, quæ ſignificant aliquid accidentale inhærens ſubiecto habitu, vel potentia, Latinis Adiectiua dicta, vt

צַדִּיק iuſtus. בָּרִיא ſanus. יָשָׁר rectus.
חָכָם ſapiens. רַחֲמָן miſericors. פַּחְדָן timidus, & ſimilia.

2 Differt a Participio, ſiue Benoni, quia hoc ſignificat talem formam actu inhærentem, vel pro nunc exercitam; *Toar* verò ſignificat formam habitu, vel potentia exiſtentem, vt
גּוֹנֵב furans, actu, eo tempore dum furatur. גַּנָּב qui poteſt, vel habet actum furandi.

3 Inuenies tamen in ſacris Scripturis participia pro nominibus *Toar* vſurpari, vt סוֹחֵר mercator, רוֹפֵא medicus.

מוֹאָבִיָּה Moabitis. יְהוּדִית Iudæa. מִצְרִית Ægyptia. Fœm. ſing. plur.
מוֹאֲבִיּוֹת יְהוּדִיּוֹת מִצְרִיּוֹת & ſimilia.

De Nominibus Diminutiuo, Comparatiuo, Superlatiuo, Relatiuo:

Diminutiuum formatur per Nûn, aut Iòd, aut litteræ geminationem, ſic:

æmulus נְחֻשְׁתָּן proprium viri אַמְנוֹן vel
Aminonulus אֲמִינוֹן ſubuiridis יְרַקְרַק

Verum hæ diuiſiones Latinæ ſunt, non Hebraicæ, prout a quinto numero ad XII. has enim diuiſiones propriè non agnoſcunt illi.

Comparatiua vero,
Superlatiua, aut

Relatiua non ſunt apud illos propriè, neque illius ſunt vllæ propriæ terminationes, ſed fiunt cum dictionibus מִן præpoſita alteri dictioni, & abiecta Nûn, quæ ſuppletur per Daghèſc, vt

טוֹב שֵׁם מִשֶּׁמֶן טוֹב Prou. 2. 7. יְקָרָה הִיא מִפְּנִינִים Prou. 3. 14 & 15.
Melius nomen bonum oleo bono. צַדִּיק אַתָּה מִמֶּנִּי 1. Sam. 24. Iuſtior es me.

Item per dictionem יוֹתֵר adiectam ante Mèm, ſed rarò; vt
אַתָּה צַדִּיק יוֹתֵר מִמֶּנִּי Tu iuſtior me es; pluſquam ego.

Superlatiua vero fiunt addita dictione מְאֹד Gen. 1. טוֹב מְאֹד bonum valde, ideſt optimum; quę dictio apponitur dictioni, ſeu nomini, ad quod fit comparatio, vt Num. 12. 3. & Pſal. 119. 96.

Reliquæ diuiſiones ſunt magis Logicæ, quàm Grãmaticales, ideo illas ſub ſilentio tranſcurrimus.

Altera diuiſio Nominis.

Vt ſit facilior cognitio Terminationis Nominum, & ea pars in qua de affixis agitur, reſtat altera diuiſio Nominis. Nomen enim quodcunque vel eſt

1 *Perfectum*, quod diuiditur in

Perfectum ſimpliciter, & eſt illud quod conſtat tribus litteris radicalibus præter Vâu, & Iòd, quæ in medio ſunt accidentales, ſeu formatiuæ, vel conſequentes chòlem, zère, & chirech.

& in Perfectum & Compoſitum, quod vltra radicales habet aliquam additam ad ſui formationem.

Imper-

Imperfectum, quod ſubdiuiditur in Imperfecta ſine litteris additis, quorum aliqua rad. deficit, vel quieſcit, & tot erunt ſpecies, quot iam claſſes imperfectorum conſtituimus.

Nomina Defectiua. Duplicantia.
Quieſcentia. Compoſita.
Quatuor vel quinque litterarum.

Vel in Heemantica, tam Perfectorum, quam Imperfectorum, de quibus magna eſt in omni ordine verborum copia, vt infra in Tabula propria.

De Accidentibus Nomini.

Nomini (tam ſecundum Latinos, quam Hebræos Doctores) accidunt octo; Genus. Articulus.
Numerus. Declinatio. Impropriè.
Regimen. Formatio.
Mutatio punctorum. & Affixum, quod Hebb: *Pronomen Inſeparatum*. alij *Pronomen Deriuatiuum*.

Genus nominum duplex eſt tantum, Maſculinum, & fœmininũ.

MASCVLINVM (quod זָכָר dicitur) continet

Propria virorum, etiam ſi deſinant in ה vt יְהוּדָה

Specierum & generum, ſub quocumque genere, & terminatione veniant.

Numeralia Cardinalia, quæ deſinunt more fœminino, vt in tabula.

Ea, quæ non terminant more fœminino, de quibus mox, ſunt maſculina, vt עֵץ אוֹר טוֹב

Nota. Quod genus dubium nominum in ſcripturis agnoſces ex coniunctione ipſorum cum nominibus adiectiuis שִׁיר חָדָשׁ : הֶעָנָן | כָּזוּת
Cum participijs, vt חֶסֶד מָלְאָה Pſal. 33. 5. בְּזְרוֹעַ נְטוּיָה
& verbis, quibus (vt nomini ſubſtantiuo) accidit duplex genus, vt עֵץ שָׁתוּל Pſal. 1. 3. arbor plantatus. דֶּרֶךְ via peribit. Ibid. Pſal. 1. quæ eſt generis fœminini.

Fœminina vero ſunt ſignificantia dualitatem, ideſt res quæ natura ſua binæ ſunt.

Vrbium. Regionum.

Generum, & ſpecierum ſub quacunque terminatione veniant.

Numeralia card. quæ a tribus vſque ad decem deſinunt more maſculino, vt in tabula.

Et ea

Et ea quæ deſinunt in

ה præcedente Camèz, & accentu in vltima, vt תּוֹרָה lex.

ה præcedente Segòl, vt קֶשֶׁת arcus, & accentu in penultima.

ה præcedente Chirèch, & accentu in vltima, vt גָּפְרִית ſulphur.

בַּיִת domus tamen eſt maſculini generis.

ה præcedente duplici Segòl, vt מַמְלֶכֶת Imperium, & accentu in penultima, vt תִּפְאֶרֶת pulchritudo.

Maſculina ſunt quando aliter terminantur. vt

אָב גָּדוֹל בָּרִיא דָּם עוֹלָם אוֹר

Excipe quædam, quæ licet more maſculino, & differenti a ſupradictis terminentur, tamen fœminina ſunt, vt אֵם mater, נֶפֶשׁ anima, רוּחַ ſpiritus, אֶרֶץ terra, בַּיִת domus, יָרֵחַ luna & alia quæ ex ſeq. capite obſeruabis, &ex lectione ſacræ Scripturæ, nam certa regula tradi non poteſt.

De numeris Nominum.

Numerus nominum triplex eſt, Singularis, Dualis, Pluralis. Sing.vt דָּבָר verbum plur. דְּבָרִים verba Dualis רַגְלַיִם pedes duo.

vel קֶרֶן cornu קְרָנִים cornua קַרְנַיִם duo cornua.

Dualem habent ea omnia, quæ natura ſua habent binas res, vt quædam membra, manus, pes, aures, oculi, nares, labia, & ſimilia. Et alia, vt שָׁמַיִם cæli, מַיִם aquæ.

Singularem vero, & pluralem ſimul quædam habent, quædam non: id quod linguæ proprietati attribuendum eſt, vt ſingulare tantum eſt in nominibus locorum, ciuitatum, regionum, ſpecie metallorum.

כֶּסֶף זָהָב אֲרָם יְרִיחוֹ לוּז

Quædam tamen pluralem habent, vt כַּסְפֵּיכֶם Gen. 42. 25. argēta tua. בְּצָרֶיךָ Iob.22. 25. aurum tuum. Quicquid alij dicant poni pro pecunia.

Item nomina ſpecierum carent plurali, vt אָדָם homo, צֹאן ouis.

Quædam pluralem tantum habent: vt נְעוּרִים pueritiæ, בְּתוּלִים virginitates.

Quæ-

f Quædam tantum fœminina in vtroque, vt שְׁנוֹת שֵׁנָה ſomnus. חָכְמָה חָכְמוֹת ſapientia.

g Maſculina hæc in ſingulari, fœminina in plurali, vt

כִּסְאוֹת	כִּסֵּא	Thronus.	בּוֹרוֹת	בּוֹר	Puteus.
שֻׁלְחָנוֹת	שֻׁלְחָן	menſa.	לוּחוֹת	לוּחַ	Tabula.
קָרְבְּנוֹת	קָרְבָּן	oblatio.			

h Rurſum fœminina hæc in ſingulari, maſculina in plurali: licet exemplum poſitum a Clenardo Quinquarboreus reijciat: ergo erit שָׁנִים anni, שָׁנָה annus.

i Maſculina tantum in ſingulari ſortiuntur vtrumque plurale.
k Huic fœminino plurale tantum maſculinum.
l Et huic itidem fœminino duplex plurale.
m Cum fœmininum ſingulare plerumque deſinat in ה vel ת, quædam tamen neutrorum habent genus, ſed ex nationis contextu cognoſcitur, vel ex verbo, vel ex adiectiuis, cum quo coniunguntur, vt אֹזֶן רֶגֶל רוּחַ נֶפֶשׁ אֶרֶץ & ſimilia.

Pro qua re nota Regulam. Quod Nomina generum & ſpecierum, in quibus inuenitur vtrumque maſculinum, & fœmininum, ſub quocunque genere veniant, vel terminatione, ſunt ambigui generis, vt Bos שׁוֹר Columba יוֹנָה pecus צֹאן auis עוֹף animal בְּהֵמָה Capra עֵז aſinus חֲמוֹר Et ſimilia pariter maſculum & fœminam comprehendentia.

Quæ nomina ambigua, & maſculea fœmineis adiuncta, & terminationem fœmineam habentia, vel viceuerſa adiuncta, & terminantia (de quibus Pagn. lib. 2. c. 3.) ſi iungantur nomini, aut terminationi maſculinæ, erunt maſculina. ſi fœmineæ fœminea. Præſertim in ambiguis, vt שֶׁמֶשׁ eſt ambigui generis; ſi dicamus שֶׁמֶשׁ גָּדוֹל Sol magnus erit maſculini generis, ſi dicamus שֶׁמֶשׁ גְּדוֹלָה erit fœminei.

Sic ſi terminatio fœminea adiungeretur nominibus contentis ſub ſpeciebus, nomen fœmineum efficeret: licet ſi ipſis ſpeciebus adijceretur, non ideo remanerent fœminea, vt diximus, vt פָּרָה fœm. gen. vitulus, maſcul. פַּר erit.

n Huic plurali maſculino geminum tribuitur ſingulare.
o Hic contra duplici ſingulari vnicus pluralis numerus tribuitur.

p Alia ſingulariter communia, quorum plurale partim vox maſculina,

q partim fœminina.

Vbi nota, quod licet אָרוֹן non reperiatur in plurali in ſacris Biblijs, nihil tamen obſtat, quominus propter formam hic collocari debeat exempli gratia, cum præſertim apud doctiſſimos Rabinos in vſu eſſe videamus, inquit Rabi Io. Iſaac, vt patet apud R. Salomo. Exod. 25. bis ab eo vſurpato. Vel dices רוּחַ plur. רוּחוֹת Ventus.

Item pro אֶבֶן repone exemplum גֶּפֶן גְּפָנִים Vites.

r Sunt aliqua quæ plurali carent, & ſunt iſta.

aurum	זָהָב	argentum	כֶּסֶף	rapina	גָּזֵל
plumbum	עוֹפֶרֶת	calumnia	עֹשֶׁק	æs.	נְחֹשֶׁת
ſol	שֶׁמֶשׁ	panis	לֶחֶם	granum	גֵּרָה
pecus	צֹאן	ſiccitas	חֹרֶב	calor	חוֹם
Ver	קַיִץ	ferrum	בַּרְזֶל	luna	יָרֵחַ
acetum	חוֹמֶץ	menſura	הִין	vinum	יַיִן
faba	פּוֹל	frigus	קוֹר	mundus	תֵּבֵל

s E contra ſunt quæ carent ſingulari, & ſunt iſta.

ſtatera	מֹאזְנַיִם	facies	פָּנִים	viri & mortui	מְתִים
meridies	צָהֳרַיִם	cæli	שָׁמַיִם	molæ	רֵחַיִם
virginitates	בְּתוּלִים	ſenectutes	זְקוּנִים	beati	אַשְׁרֵי
vitæ	חַיִּים	plenitudines	מִלּוּאִים	aquæ	מַיִם
forcipes	מֶלְקָחַיִם	brachæ	מִכְנְסַיִם	mixta	כִּלְאַיִם

t Et ex ijs quædam tantum maſculina, quædam tantũ fœminina.

u Alia vtramque habent terminationem, ſeu declinationem.

x Quædam tantum dualia, ſiue more dualium terminant, & ſunt maſculina, vt שָׁמַיִם cæli. מַיִם aquæ שְׁנַיִם duo homines מָאתַיִם ducenti אַלְפַּיִם duo millia.

Quædam vero dualia fœminina ſunt. Ea ſunt quæ ſignificant res partim natura, partim arte inſtituta geminas; & prioris exemplo ſunt membrorum multa nomina

duæ nares	אַפַּיִם	duo pedes	רַגְלַיִם	duæ manus	יָדַיִם
poſterioris vt	רֵחַיִם	duæ molæ	מֶלְקָחַיִם	duæ forcipes	

Sunt etiam quæ in omni numero reperiuntur, vt קֶרֶן קְרָנַיִם & קַרְנַיִם quod ſæpe fit in Numeralibus.

Hæ

Hac varia Nominum declinatione præſuppoſita.

Nota, quod aliqua nomina habentia terminationem pluralem, vel dualem in ים vel יִם aim, tamen ſingularia ſunt, vt

innocens תַּמִּים Ægyptus מִצְרַיִם Subſolanus קָדִים

Aliquando illud ם finale aufertur, & eius loco recipit terminationem primæ perſonæ pluralis, ſiue ſingularis pronominis, & tunc (iuxta R. Dauid) habet ſignificatum plurale, vt

עַמִּי pro עַמִּים Pſal. 143. 3. populi.

הַשָּׁלִישִׁי pro הַשָּׁלִישִׁים 2. Reg. 23. 8. ducum.

Quædam mutant ם in ן vt חִטִּין pro חִטִּים Ezech. 4. 9. frumenta, & הַיָּמִין pro הַיָּמִים Dan. 12. 13. dierum: quod & Rabinis frequentiſſimum eſt.

Quædam denique quæ ſingularia non reperiuntur, ſed tantum pluralia, ſignificant etiam ſingulariter, vt in Tabula ſupradicta, virginitates, iuuentutes, ſenectutes, & ſimilia, pro vtroque numero ſignificant, atque ex adiuncto determinantur, vt מַיִם רַבִּים Cant. 8. 7. àquæ multæ: quaſi dicat, maxima inundatio aquarum proiecta neque charitatem obruet. ſic חַיֵּי שָׂרָה hi ſunt anni vitarum Saræ; quaſi dicat, anni totius vitæ curſus, quem degit Sara.

Denique Nomina ſpecierum pluralem numerum non habent, & alia, tamen collectiue pluraliter ſignificant, vt כָּל־אָדָם

De Affixis Nominum.

Affixum dicimus, quod alij *Pronomen Deriuatiuum Poſſeſsiuum* (de vocabulis n. non diſputamus) & Hebræi נִסְמָךְ *Coniunctum*, ſeu *Compoſitum*: & eſt illud, quod adiungitur, ſeu affigitur alicui nomini, & eandem cum eo dictionem conſtituit. Poſſeſſiuum vocant illi, quia per illud ſignificatur (in Nominibus, ſecus in Verbis, vt ſuo loco) rem antecedentem eſſe noſtram, vel poſſideri a nobis, vt cum dico סִפְרִי liber meus דְּבָרְךָ verbum tuum

Duplex eſt, vt Hebræorũ more loquamur, & definiamus. { Separatum, de quo infra. Inſeparatum, ſeu Coniunctum, de quo mox.

Ea vero ſunt infraſcripta.

Tertiæ ſingul. fœmin.	נָה	ה	הָ	מוֹ	נוּ	יו	ו	הוּ	Tertiæ perſonæ ſingul. maſc.
Primæ communis plur.	־ִי	נוּ		נִי			־ִי	Prima perſona ſingul. communis gen.
Secundæ fœmin.		ךְ					ךָ	Secunda perſona ſingul. maſcul.
Secundæ plur. maſc.		כֶם		מוֹ	ם		הֶם	Tertiæ plur. maſc.
Secundæ plur. fœmin.		כֶן			ן		הֶן	Tertiæ plur. fœmin.

Quæ omnia Affixa melius infra in Tabulis Nominum & Verborum cum affixis cognoſces.

De Regimine.

Regimen eſt ſecunda coniunctio, nempe nominis ad nomen, vt cum nomen abſolutum ponitur in regimine genitiui, quod regimen mutat puncta in dicto nomine, nam

Hebræi in nomine duos ſtatus eſſe dicunt, *Abſolutum*, מַכְרֶת *Regimen, ſeu Excuſum*, & סָמוּךְ vel שֵׁם הַנִּסְמָךְ qui eſt Genitiuus, qui regitur a priore nomine, quod regit, & tunc mutatur ſua puncta. Verbi gratia דָּבָר Verbum, in ſtatu abſoluto דְּבַר־אָבִי Verbum patris mei, in Regimine, ſeu regendo alterum, *patris mei*, & tunc mutat puncta.

In fœminino aliter a maſculino mutat: nam verbi gratia תּוֹרָה lex in ſtatu abſoluto ſingul. & in regendo, dicimus תּוֹרַת יְהוָה lex Dei: in regimine ה mutatur in ת & camèz præcedens in - vt infra in exemplis, tam in ſingulari, quam in plurali.

Quædam variantur (quoad puncta) propter accentus athnàc, & sòph paſsùch & zachèph chatòn.

Quædam vero ſunt, quæ nec in regimine genitiui, nec cum prędictis accentibus mutantur, vt אֶרֶץ & alia, prout infra.

Regimen non admittit he demonſtratiuum, vt
דִּבְרֵי שְׁלֹמֹה Verba Salomonis.

Quoad intelligentiam Scripturarum circa Regimen plura videre poteris apud Pagninum lib. 2. Inſtit. cap. 14. & in Theſauro eiuſdem in verbis בָּנָה *&* נָחַל

De

De articulis Nominum.

Articuli proprie apud illos non ſunt, & vnica terminatio Hebræis ſeruit toti ſingulari, altera toti plurali: ſed pro illis vtuntur quibuſdam dictionibus, vel litteris adiunctis illi Nomini. ſunt autem hi אֶל, עִם אֶת ב ל ה שֶׁל מִן & מ ſic:

סֵפֶר	liber	אֶת סֵפֶר	librum
הַסֵּפֶר	libri vel בֵּפֶר שֶׁלּוֹ	מִסֵּפֶר	a libro עִם cum libro
אֶל סֵפֶר	ad librum, vel libro	סֵפֶר	liber, Vocatiuus.

Quibus omnibus articulis poteſt interponi ה vt

שֶׁל הָאִישׁ viro, vel viri אֶל־הָאִישׁ ad virum, & ſic de alijs.

אֶת pro אֶל Pſal. 2. 7. Narrabo & præceptum. alij aliter.

Inter hos articulos, & nomen ſequẽs ſemper ponitur maccaph cum ſegòl, vt אֶת־הָאָרֶם. Aliquando אֵת ſcribitur cũ zère. Vide Theſaurum.

De Punctis autem, quibus hæ litteræ, vel Articuli notantur, infra in tract. de litteris, & dictionibus Seruilibus agetur.

De Formatione Nominum.

Non tradimus regulas, quo ritu, & ratione poſſint formari nomina: hoc enim ſpectat ad linguæ inuentorem; ſed quibus fuerint formata, & ad quem ordinem reduci poſſint, vt deinde mutatio punctorum (quæ ab illius præcognitione pendet) clarior ſit. Niſi enim cognoueris qua regula, & ratione nomen fuerit formatum (quod pendet ex litteris additis, & punctis quibus affectum eſt) nec etiam in alia puncta mutare poteris. De ea igitur

1 Nota, quod hæc formatio pendet vel ex quantitate ſyllabarũ; vel ex diuerſa combinatione vocalium tàm longarum, quam breuium, quam ſceua, & punctorum raptorum; vel tertio ex diuerſis litteris additis in fine, aut in principio.

Ex quantitate ſyllabarum Nomina formata vel ſunt Diſyllaba, vel Monoſyllaba, vel Triſyllaba, vel plurium ſyllabarum: quod voluimus idcirco notare, namque in mutationibus punctorum incipiendum eſſe ab vltima ſyllaba, in quam deſinit dictio, vt ſcias quæ nam puncta mutentur: verbi gratia

Monoſyllab. דָּבָר דְ verbum
Duarum ſyllab. יָד manus
שֶׁמֶשׁ חָוָה
Triſyllab. מַמְלָכָה

In quas enim vocales deſinunt, ibi erit prima ſedes numeranda primi vel ſecundi camèz, vt infra.

Id quod etiam obſeruabis in Verbis, & earum vocibus plurium ſyllabarum, vt facilius puncta mutare valeas in alia.

2 Formationes vero Nominũ ex diuerſa vocalium combinatione longum eſſet & referre, & ſimul ad certam regulam reducere. Verum breuitati, & dilucidationi ſtudentes, infraſcriptas Tabulas digeremus, ex quibus omnibus omninò diſcrepantibus agnoſces diuerſam combinationem vocalium in illis formandis.

Diuerſa Vocalium Combinatio in Nominibus Perfectis & Diſſyllabis.

	talentum	כִּכָּר	longæ cum longis	verbum	דָּבָר
	balbus	עִלֵּג		ſenex	זָקֵן
	fortis	גִּבּוֹר		meſſis	קָצִיר
	retributio	שִׁלּוּם		vicinus	קָרוֹב
	artifex	אָמָּן		benedictus	בָּרוּךְ
	ſcala	סֻלָּם		ſicera	שֵׁכָר
	ſpelta	כֻּסֶּם		mundus	תֵּבֵל
	ſalus	יֵשַׁע		pallium ſacerd.	אֵפוֹד
	liber	סֵפֶר		præſepe	אֵבוּס
	forma	תֹּאַר		ſuffitus	קִיטוֹר
	ſanctitas	קֹדֶשׁ		ſtella	כּוֹכָב
breues cum breuibus	puer	נַעַר		vinitor	כֹּרֵם
	ſemen	זֶרַע		cibus	אוֹכִיל
	veſtis	בֶּגֶד		vrbis pp.	חוֹרוֹן
Secuñ cum longis & breuibus.	ſcriptura	כְּתָב		vulpes	שׁוּעָל
	lupus	זְאֵב	breues cũ longis	latro	גַּנָּב
	adytum	דְּבִיר		baculus	מַקֵּל
	abyſſus	תְּהוֹם		iuſtus	צַדִּיק
	terminus	גְּבוּל		catena	רַתּוֹק
	parum	מְעַט		furnus	תַּנּוּר
	humerus	שְׁכֶם		carbo	פֶּחָם

Hæc Tabula cum ſequenti deſeruiet, vt poſſis in nominibus maſculinis, vel fœmininis; vnius, duarum, trium, vel plurium ſyllabarum; Perfectis, vel Imperfectis; Heemanticis, vel non Heemanticis, has vocales & puncta in alia mutare ſtato ordine, & regula certa inferius tradenda.

Atque intra hunc ambitum continentur nomina Perfecta, quibus

bus vltra tres litteras radicales nulla additur extranea (niſi ſorte littera protractionis , ideſt , comes puncti , vel ץ) ſuntq. in eis multa verbalia : multis rurſum nullum Verbum reſpondet : ſed alia in alijs eſt punctorum ratio , de qua agemus in affixis, vbi præcipue mutantur puncta hæc in alia .

Tabula Nominum Fœmininorum plurium ſyllabarum deſinentium in He, cum Regimine, et mutatione punctorum.

	Regimen.	Pluralis.	Regimen.	Singularis.
Abhominatio	תּוֹעֲבוֹת	תּוֹעֵבוֹת	תּוֹעֲבַת	תּוֹעֵבָה
Præſepe.		אוּרָיוֹת		אוּרָיָה
Felis.	חֲתַלּוֹתָיו	חֲתֻלּוֹת	reg.caret.	חֲתֻלָּה
Silentium.				רוּמִיָּה
Petitio.	בַּקְּשׁוֹת	בַּקָּשׁוֹת	בַּקָּשַׁת	בַּקָּשָׁה
Liuor.		חַבּוּרוֹת	חַבֻּרַת	חַבּוּרָה
Conſolatio.		נֶחָמוֹת	נֶחָמַת	נֶחָמָה
Pars.		חֶלְקוֹת	חֶלְקַת	חֶלְקָה
Petitio.		שְׁאֵלוֹת	שְׁאֵלַת	שְׁאֵלָה
Cænaculum.		עֲלִיּוֹת		עֲלִיָּה
Ancilla.	שִׁפְחוֹת	שְׁפָחוֹת	שִׁפְחַת	שִׁפְחָה
Veſtis.		שְׂלָמוֹת	שַׂלְמַת	שַׂלְמָה
Sapientia		חָכְמוֹת	חָכְמַת	חָכְמָה
Cras.			מָחֳרַת	מָחֳרָה
Populus.		לְבֵנִים		לְבֵנָה
Iuſtitia.	צִדְקוֹת	צְדָקוֹת	צִדְקַת	צְדָקָה
Rapina.		גְּזֵלוֹת	גְּזֵלַת	גְּזֵלָה
Prouincia.		מְדִינוֹת	מְדִינַת	מְדִינָה
Seruitus.		עֲבוֹדוֹת	עֲבוֹדַת	עֲבוֹדָה

Faſci-

Faſciculus.	אֲגֻדּוֹת	אֲגֻדַּת	אֲגֻדָּה
Fortitudo.	גְּבוּרוֹת	גְּבוּרַת	גְּבוּרָה

Habent tres radicales, & deſinunt in Hè Heemanticam, vel ſignum generis fœminini.

Tabula deſinentium in Tàu, ſignum vt plurimum Fœmineum.

Regimen.	Plural.	Regimen.	Singul.
Spica	שִׁבֳּלִים		שִׁבֹּלֶת
Vapulata	בִּקֹּרוֹת	Eadem ſunt, ſed diuerſa & cognata puncta.	בִּקֹּרֶת
Tunicæ	כֻּתֳּנוֹת	in affix. כֻּתָּנְתּוֹ	כֻּתֹּנֶת
Capitellum	חוֹתָרוֹת		חֹתֶרֶת
Vermis		per duplex — —	תּוֹלַעַת
Altitudo, erectio			קוֹמְמִיּוּת
Zea, ſpelta	כֻּסְּמִים		כֻּסֶּמֶת
Fæx plur. duplex	קֻבְּעוֹת קֻבָּעִים		קֻבַּעַת
Propitiatorium	כַּפֹּרוֹת	ſine dagès propter Réſ	כַּפֹּרֶת
Velum	פָּרֹכוֹת		פָּרֹכֶת
Nouiſſimum			אַחֲרִית
Ramus	צְמָרוֹת צַמָּרוֹת	צַמַּרְתּוֹ	צַמֶּרֶת
Epiſtola	אִגְּרוֹת		אִגֶּרֶת
Scabies.			סַפַּחַת
Lagana	צַפִּיחִיּוֹת		צַפִּיחִית
rubedo	ſic חַכְלִילוֹת	Fortitudo	אֱיָלוּת
Altitudo	חַכְלִילִיּוֹת גַּבְהוּיוֹת		גַּבְהוּת
Vilitas	זְלָלוֹת & pro eo זְלוּת	cũ ו אַשְׁפַּתּוֹת ſtercus	אַשְׁפּוֹת
Quinta pars			חֲמִישִׁית
Reſiduum	שְׁאֵרִית שְׁאֵרִיּוֹת	ſulphur גָּפְרִיּוֹת	גָּפְרִית

ani-

animal	בְּהֶמְתּוֹ facit בְּהֵמָה ſed	grauitas	כְּבֵדוּת
ſtultitia	כְּסִילוּת	æs	נְחֻשְׁתּוֹ נְחֹשֶׁת
		affinis	יְבִמְתּוֹ יְבֶמֶת
		hyacinthus	תְּכֵלֶת

Habent tres radicales, & aſſumunt Tau in fine.

Tabula eorum quæ deſinunt in ם *, quod rarum admodum eſt,*

Atthacus. סָלְעָם nudius tertius שִׁלְשׁוֹם fructus פִּרְיוֹם

Heemantica Perfecta deſinentia in Nûn.

memoria	זִכְּרוֹן	ſecuris	גַּרְזֶן
oblatio legitur o, non a,	קָרְבָּן	tintinnabulum	פַּעֲמוֹן
	רַעֲנָן	acinus	חַרְצַנִּים חַרְצָן
contritio	שִׁבָּרוֹן	ſtimulus	דָּרְבֹנוֹת דָּרְבָן
tortuoſus	עֲקַלְקַלּוֹן	defectus	חֶסְרוֹן
contritio	שִׁבְרוֹן	pomum	מִגְדָּנוֹת מֶגֶד

Quæ aſſumunt ם *in principio.*

vulna	מִשְׁבָּר	angelus	מַלְאָךְ ſtimulus מַלְמָד
dolor	מַכְאוֹב	intelligentia	מַשְׂכִּיל
Pſalmus, cantus	מִזְמוֹר	habitaculum	מִשְׁכָּן
		coquus	מְבַשֵּׁל

ה		ם	
euerſio	מַהְפֵּכָה	regnum	מַמְלָכָה
dominium	מֶמְשָׁלָה	caliginoſa	מַאְפֵּלְיָה
		familia	מִשְׁפָּחָה

ת		ם	
cingulum	מַחֲגֹרֶת	pondus	מִשְׁקֶלֶת
paupertas	מִסְכֵּנוּת	cogitatio	מַחֲשָׁבָה

opus	מְלָאכָה	cuſtodia	מִשְׁמֶרֶת

Quæ aſſumunt א in principio.

indigena אֶזְרָח	balthcus אַבְנֵט	pepo	אֲבַטִּיחַ
digitus	אֶצְבַּע	mendacium	אַכְזָב
quatuor	אַרְבַּע	pugnus	אֶגְרוֹף
	ה		א
cuſtodia	אַשְׁמוּרָה	memoria	אַזְכָּרָה
		armilla	אֶצְעָדָה

ה in fine.

Superior Tabula Fœmininorum nominum ſatis ad hoc erit.

	ן		א
Drachma	אַדַרְכּוֹן	palatium	אַפֶּדֶן
		lectica	אַפִּרְיוֹן
	ת		א
cuſtodia	אַשְׁמוֹרֶת	crudelitas	אַכְזְרִיּוּת
	ה		ה
ſpatium	הַרְוָחָה	cognitio הַכָּרָה a rad. נָכַר	הַכָּרָה
	ת		ה
		auditio	הַשְׁמָעוּת

י Initialis.

Iacob	יַעֲקֹב	Iſaac	יִצְחָק
Iahazer, vrbs	יַעְזֵר	pera	יַלְקוּט

נ In principio.

Nemrod	נִמְרוֹד	luctatio	נַפְתּוּל
		nomen proprium	נַפְתָּלִי

ת In principio.

diſcipulus	תַּלְמִיד	veſtis ſtricta	תַּשְׁבֵּץ
cedri ſpecies	תִּדְהָר	conſolatio	תַּנְחוּם
	ם		ת
alij aliter.		inimicus	תְּקוֹמֵם

conſo-

	ה		ת
conſolatio	תַּנְחוּמָה	ſopor	תַּרְדֵּמָה
luctus	תַּעֲנִיָּה	gloria	תִּפְאָרָה
	ני		ת
		ſapiens	תַּחְכְּמֹנִי
	ת		ת
gloria	תִּפְאֶרֶת	veſtis	תִּלְבֹּשֶׁת

ת in fine.

laganum	צַפִּיחִית	ſigillum	חוֹתֶמֶת
pallium	אַדֶּרֶת	propitiatorium	כַּפֹּרֶת.

Et alia poſita ſupra in Tabula fœmininorum deſinentium in Tàu.

י in fine.

Aegyptius	מִצְרִי	Auſtralis	תֵּימָנִי
Syrus	אֲרַמִּי	alienigena	נָכְרִי
quartus	רְבִיעִי	tertius	שְׁלִישִׁי

Regulæ & Exceptiones.

Superiores Tabulæ continent nomina verbalia, quæ fiunt in Verbis Perfectis adminiculo litterarum הָאֲמַנְתִּי. Ex quibus ad radicem adſciſcitur interdum vna, interdum geminæ; & nunc præfiguntur; nunc ad finem appendent.

ה quidem ad frontem perfectorum nominum non accedit, niſi in vno tantum, vt vides Ezech.24. in quo etiam ה additum eſt. Et in הַרְוָחָה ſpatium, dilatatio. Exod.8. ſed apud Rabbinos ſæpe.

ה in fine.] plurima ſunt quæ deſinunt in ה & omnia fœminea, & מִלְּרַע id eſt accentu in vltima, poſito ָ ante ה vt ſupra; nam מִלְּעֵיל ſignificat accentum in penultima.

Quando autem ה in fine nominis ſit ſuperaddita & formatiua nominis, vel Heemantica tantum, Grammatici communiter ſic diſtinguunt, quod formatiua eſt, & ſuperaddita, quando accentus ponitur in penultima, vt לַיְלָה nox חַרְסָה Sol. Iud.14.18.

Illa vero quæ eſt ſignum fœminini tantum, habet accentum in vltima præcedente ָ & in regimine mutatur in ת & ָ in patach.

Mihi videtur quæſtio de lana capr ina ; nulla enim ה in fine eſt ſignum fœmininum , quæ non ſit etiam heemantica , & ſuperaddita, vt patet in צְדָקָה eadem enim ה eſt ſignum fœminini , & formatiua nominis fœminini . ſed

Quod præcipue eſt adnotandum, quod ea nomina quæ habent in fine ה , & dicunt eſſe radicalem , & deriuari a Verbis Quieſcentibus Làmed Hè, illa ה vltima eſt pro ſigno vtriuſque rei, & meo iudicio perit radicalis , & ה eſt formatiua, & ſignum fœminei , vt in מִצְוָה à צָוָה præceptum,& מִנְחָה munus à נָחַח quieſcere. Radicalis tamen eſt quando in fine præcedit ſegòl, vt
מִקְנֶה & מַחֲנֶה vbi Hè non mutatur in ה & ſegòl tranſit in zère,vt מַחֲנֵה דָן : מִקְנֵהוּ Sic לְבֵנָה populus, & ſimilia , in quibus ה eſt pro vtroque,pro ſigno fœm. & pro formatione, vel heemantica , vt diximus . & nota hoc.

Regulæ de Heemanticis in genere .

א aut habet — aut ∴ nec niſi dictionem incipit ,
מ in capite frequens cũ chirec, vel ſegòl. vel ſcèua, vel patàch : in calce rarum admodum, vt שִׁלְשׁוֹם :

נ Initio poſita proprijs (ferè) nominibus conuenit, vt ſupra: raró nominibus appellatiuis .

ה dictionem claudens præeunte ∴ vel chirèch, vel ſciurèch, eſt ſignum generis fœminini, vti ה . Sic ſi deſinat in cholèm. Et eſt pariter formatiua Verbalium , ac de numero Heemanticarum , & ſtat pro vtroque . Quicquid alij .

י Initio poſita Propria nomina (ſed non ſemper) conficit , vt יִצְחָק יַעֲקֹב ſed in יִצְהָר *oleum* eſt appellatiuum .

In fine addita Gentilitiorum , ſeu Patronimicorum index eſt, vt מִצְרִי עִבְרִי Ægyptius , Hebræus .

Item & Numeralium , vt עִבְרִי quæ Ordinalia Latinis dicuntur , vt שְׁלִישִׁי tertius.

In Adiectiuis locum etiam habet , vt נָכְרִי externus, a, um.

Reliquæ functiones litterarum Heemanticarum patent ex Tabulis .

Heemantica in Imperfectis.

In Defectiuis Pè Nùn, vel Iòd, & ſine heemàticis.

ina	מַפָּלָה	ſtatua	מַצֵּבָה	profectio	מַסָּע	liberatio	הַצָּלָה
plaga	מַגֵּפָה	diluuium	מַבּוּל	ſerra	מַשּׂוֹר	ſtatua	Pè י מַצֶּבֶת
				apprehenſio	שִׂיג	terebra	מַקֶּבֶת

In Quieſcentibus Pè Aleph.

ramus	אָמִיר	reus	אָשֵׁם	puluis	אָבָק

cætera, vt in Perfectis.

In Quieſcentibus Pè Iòd.

natiuitas.	מוֹלֶדֶת	muſtum	תִּירוֹשׁ	habitatio	שֶׁבֶת	ſcientia	דֵּעַ
incola	תּוֹשָׁב	increpatio	תּוֹכָחָה	germen	בּוּל	rectitudo	מֵישָׁר
vtilitas	תּוֹעֶלֶת	ſomnus	שֵׁנָה	habitatio	מוֹשָׁב	diſciplina	מוּסָר
		conuentus.	מוֹעֵד	hæreditas	מוֹרָשָׁה	auſter	תֵּימָן

In Quieſcentibus Hàÿn Vàu.

viaticum	צֵדָה	timor	מָגוֹר	confuſio	בּוֹשֶׁת	externus	זָר
remiſſio	הֲפוּגָה	exultatio	שָׂשׂוֹן	laſſus	† עָיֵף	lux	אוֹר
lecythus	אָסוּךְ	pupilla	אִישׁוֹן	peregrinus	גֵּר	mors	מָוֶת
quies	מְנוּחָה	querela	תְּלוּנָה	cras	שׁוּק	bonum	טוֹבָה
elatio	זָדוֹן	laſſa	† עֲיֵפָה	domus	בַּיִת	torcular	פּוּרָה
teſtimonium	עֵדוּת	Vrbs	עִיר	intelligentia	בִּינָה	trituratio	אָדוּשׁ
ænigma	חִידָה	fortis	אֵיתָן	requies	הֲנָחָה	diuerſorium	מָלוֹן
peruerſitas	† עֲוָלָה	ſeges	קָמָה	candelabrũ	מְנוֹרָה	vacuitas	רֵיקָם

Hæc tria † ſunt formæ perfectę: nam Vàu radicalis fit mobilis, & formatur nomen perfectum diſſyllabum.

In Quieſcentibus Làmed Aleph.

peccatum	חֵטְא pro	immundus	טָמֵא	exercitus	צָבָא
cõpendij cauſa	חֲטָא	zelotes	קַנָּא	iuncus	גֹּמֶא
peccatum	חַטָּאת	. folium	כִּסֵּא	miraculum	פֶּלֶא

pro חַטָּאָה formæ perfectæ ה conuertitur in ת.

In Quieſcentibus Làmed Hè.

Fœminina (in hac ſpecie) in quibus ante ה eſt camèz, tale ה non radicale eſt, ſed ה fœmin. heemanticum. at ſi ה finale aliud ante ſe punctum habuerit, radicale erit. Alij aliter: nec diſtinguunt talem ה cum id non ſit neceſſarium.

mæſtus	דָּוָי	propinquus	עָמִית	fructus	פְּרִי	annus	שָׁנָה
potus	שִׁקּוּי	ſoror	אָחוֹת	atramentum	דְּיוֹ	pauper	עָנִי
fructifera	פּוֹרִיָּה	exilium	גָּלוּת	ahimans	חַיָּה	pratum	אָחוּ
fletus	בְּכָה	faſtus	גַּאֲוַת	ariditas	צִיָּה	ager	שָׂדֶה
ſilentium	דּוּמִיָּה	canalis	שׁוֹקֶת	multum	הַרְבֵּה	pater	אָב
nauis	אֳנִיָּה	capitellum	עֲפַת	merces	אֶתְנַן	angulus	פֵּאָה
proſperitas	שַׁלְוָה	captiuitas	שְׁבִית	ſurſum	מַעַל	ſocius	רֵעֶה
pudenda	עֶרְוָה	redemptio	פְּדוּת	viſum	מַרְאֶה	nomen	שֵׁם
cauda	אַלְיָה	occaſio	תֹּאֲנָה	merces meret.	אֶתְנָה	combuſtio	כְּוִי a כְּוָה
leo	אַרְיֵה	ſpes	תִּקְוָה	poculum	מַשְׁקֶה	error	תּוֹעָה
ciuitas	קִרְיָה	aquæductus	תְּעָלָה	mandatum	מִצְוָה	videns	חוֹזֶה
putrida	טְרִיָּה	exemplar	תַּבְנִית	pecus	מִקְנֶה	morbus	חֳלִי
ſuperior	עֶלְיוֹן	augmentũ	תַּרְבּוּת	incrementũ	מַרְבִּית	inanitas	תֹּהוּ
factum	עִנְיָן	manſio	תַּחֲנוּת	voluntas	רָצוֹן	manus	יָד
volumen	גִּלָּיוֹן	pacatus	שָׁלֵו	conceptus	הֵרָיוֹן	ira	חֳרִי

In Duplicantibus Hàyn.

auleum	מָסָךְ	purus	זַךְ	integer	תָּם
tremor	חָגָא	pura	זַכָּה	vmbilicus	שֹׁר
vmbraculum	סֻכָּה	proclamatio	רִנָּה	clypeus	מָגֵן
murmur	הֲמֻלָּה	aulæum	מָסַךְ	robur	מָעוֹז
diſcurſus	מַשָּׁק	mollicies	מוֹרֶךְ	opus extenuatũ	מוּרָד
ſupputatio	מֶכֶס	gratis	חִנָּם	volumen	מְגִלָּה
oratio	תְּפִלָּה	tenuis	דַּל	robur	עוֹז
				nidus	קֵן

In Compoſitis Pè Nùn Làmed Aleph.

idem	מַשָּׂאָה	pondus	מַשָּׂא	nubes	נָשִׂיא
excellentia	שְׂאֵת	ſolitudo	מַשָּׁאוֹן	vaſtatio	מְשׁוֹאָה
prophetia	נְבוּאָה	propheta	נָבִיא	flamma	מַשְׂאֵת

In

In Comp. Pe Nùn Làmed Hè.

rixa	מַצּוּת	virga	מַטֶּה	plaga	מַכָּה
tentatio	נִסָּיוֹן	innocens	נָקִי	lectus	מִטָּה

Pè Iòd Làmed Alèph.

ſordes	צֹאָה	ſordidus	צֹא	excrementum	צֵא
Idem	תּוֹצָאָה	& מוֹצָאָה		exitus	מוֹצָא
Idem	צֵאָה	Germen, filius	צֶאֱצָא	timor	יִרְאָה

Pè Iòd, Làmed Hè.

moleſtia	תּוּגָה	lex	תּוֹרָה	pulcher	יָפֶה
Eſſentia	תּוּשִׁיָּה	pulchritudo	יוֹפִי	doctor	מוֹרֶה Nota

Ex Pè Nùn *Làmed* Nùn.

donum	מַתָּן

¶ In cæteris ordinibus idem fit, quod in dictionibus Perfectis, nempe vt nomina interdum ex radicalibus tantummodo conſtent litteris, interdum aduocentur Heemanticæ. Sed quemadmodum in Verbis nunc littera planè deperditur, nunc in illius vicem adſciſcitur dàgheſc, vel vocalis longa; nunc ipſa aut inuariata exiſtit, aut in aliam mutata quieſcit; rurſum mouetur. Hæc (inquam) vtcunque variãt, in ipſis quoque cernuntur nominibus, & ſic diuerſas Formationes recipiũt. Iam cũ (præter Quieſcentia Hàijn Vàu) prorſus nulla ſint verba, quin Perfectorum coniugationem multis locis admittant, fit, vt in huiuſmodi ordinum nomina formæ etiã quadrent Perfectorum. Atque adeo in Quieſcentibus Pè, vel Làmed Alèph nullam aliam reperias, præter חֶמְאָה quæ tamen ad formam quinque punctorum reducitur, vt חֶמְאָה quod a l אַדֶּרֶת reuocari poteſt, niſi quod Alèph remanſit quieſcens in Alèph.

Tabula Nominũ quatuor, ſeu quinque litteris cõſtantium (quæ alii Geminata) cum Heemanticis, vel ſine formatorum.

pluuia	סַגְרִיר	granum	גַּרְגֵּר
adulterium	נַאֲפוּף	crocus	כַּרְכֹּם
paruulus	פִּרְחַח	cochlea	שַׁבְּלוּל

fiſcella	צַרְצַל	quietus	שַׁאֲנָן
rubigo, reg. צַלְצַל	צִלְצֵל	vertex	קָדְקֹד
leuis	קְלוֹקֵל	Abacuch, propheta	חֲבַקּוּק
durus, peruerſus	פְּתַלְתֹּל	ſubuiridis	יְרַקְרַק
tuba claſſica	חֲצֹצְרָה	pulcher	יְפֵהפֶה
turpitudo	שַׁעֲרוּרִית	ſquama	קַשְׂקֶשֶׂת
Gallia	צָרְפַת	turpitudo	שַׁעֲרוּרִיָּה
ſarthàn	צָרְתָן	baltheus	אַבְנֵט
ſphæra	כַּפְתּוֹר	virga	שַׁרְבִיט
arca	אַרְגָּז	theſaurus	גִּנְזַךְ
drachma	דַּרְכְּמוֹן	ferrum	בַּרְזֶל
Nouember	כִּסְלֵו	crus	קַרְסֹל
Amalech	עֲמָלֵק	concubina, ſecunda vxor	פִּלֶגֶשׁ
Araphel, caligo	עֲרָפֶל	petra dura	חַלָּמִישׁ
Bdellium	בְּדֹלַח	Hiſpania	סְפָרַד
Niger, turpis	שְׁקַעֲרוּר	faſcia pectoralis	פְּתִיגִיל

Quinque litterarum.

veſtis è lino lanaq. contexta	שַׁעַטְנֵז	purpura	אַרְגָּמָן
rana	צְפַרְדֵּעַ	phiala	אֲגַרְטָל
vulgus promiſcuum	אֲסַפְסֻף	drachma	אֲדַרְכּוֹן

Huiuſmodi ſunt plura nomina apud Rabbinos,& Paraphraſim Kaldeam,quã illi ſequuntur.ſic nomen,Petra dura,& ſubuiridis,& alia.

Appendix.

Multa huius generis, quæ aliquam litterarum thematis, ſeu radicis congeminant, non ſolum Epitaſeos cauſa, verum etiam ſonoritatis, & Euphoniæ, vt Kimki in Michòl. Alij hanc litterarum repetitionem, *Nomina Diminutiua* (vt loquuntur)reddere maluerunt, vt, ſubuiridis, ſubnigra, deiculi, &c. Quanquam ſit alius diminutionis modus per וז vt שִׁפְּתוֹן : per ן vt נְחֻשְׁתָּן paruum æs; per Epentheſin Iod, vt אֲמִינוֹן filius Dauid. Et hæc quæ proprium Hebræis & familiarem numerum ſuperant, ac diuerſas habent quatuor,aut quinque litteras, non ſunt illa quidem admodum pauca; non tamen ad peregrinam linguam referenda,vt nonnulli ſenſerunt. Patet prius ex exemplis: poſtremũ vero ex rationibus in Theſauris opportunius adducendis.

Tabula Monoſyllaborum à diuerſis Verbis.

lux	אוֹר	faba	פּוֹל	generatio	דּוֹר
pater	אָב	tempus	עֵת	canticum	שִׁיר
frater	אָח	nomen	שֵׁם	dies	יוֹם
peregrinus	גֵּר	fructus	בּוּל	ſtercus	צֵא
externus	זָר	ſecretum	סוֹד	olla	סִיר
munus	שַׁי	menſura,hin	הִין	ſors	פּוּר
perfectio	תֹּם	lignum	עֵץ	os, oris	פֶּה
filius	בֵּן	manus	יָד	perfectus	תָּם
hortus	גַּן	pauper	דַּל	purus	זַךְ

Et alia ſexcenta.

Tabulam Nominum ſingularem tantum habentium, habes ſupra fol. 166.

Nominum pluralem tantum habentium, vel dualem, habes ſupra eod. fol.

Nominum in vtroque numero vtrumque genus habentium, ſupra.

Nominum dumtaxat Maſculinorum in vtroque numero, ſupra in Tabula Variæ Declinationis.

Nomina in ſingulari maſculina, in plurali vero fœminina.

Menſa	שֻׁלְחָנוֹת	שֻׁלְחָן	Puteus	בּוֹרוֹת	בּוֹר
Sacrificium	קָרְבָּנוֹת	קָרְבָּן	Throni	כִּסְאוֹת	כִּסֵּא
			Tabulæ	לוּחוֹת	לוּחַ

De mutatione Punctorum.

Præſuppoſita tam diuerſa formatione Nominum, ad hanc difficiliorē accedimus, quæ agit de mutatione punctorum (quæ ſimpliciter formant nomina in ſtatu abſoluto ſingulari) in alia puncta in plur. in vtroque regimine, & in affixis. Cum enim omnium ordinum formæ certis quibuſdam legibus teneantur; vt ſcias, vbi puncta ſtata perſiſtant, vbi contra in alia vertantur, & à ſedibus proprijs expellantur, ſuccedentibus Tabulis, & Regulis planum fiet. Certis autem de cauſis puncta hæc mutari conſueuerunt, ſicuti hæc tantum, non illa puncta mutantur, vt infra.

De cauſis mutationis Punctorum.

Punctorum mutationis cauſæ in Nominibus, aut Verbis, ſunt ſex. Regimen, Affixum, Numerus pluralis, Genus fœmininum, Littera Paragogica, ſeu Addititia; & Accentus, præcipuè Pauſatiuus.

De Regimine.

Regimen mutat puncta aliter in Maſculinis, aliter in fœmininis. In Maſculinis mutat item diuerſo modo, prout ſunt diuerſæ vocales, quibus formantur, quæ ſunt mutabiles, vt infra in Tabulis, ſic:

קָצִיר	חָכָם	שֵׁכָר	גָּדוֹל	זָקֵן	דָּבָר	Status abſol.
קְצִיר	חֲכַם	שְׁכַר	גְּדוֹל	זְקַן	דְּבַר	Regim.

In fœmininis vero primo in nominibus deſinentibus in ה præcedente camèz ָ vt תּוֹרָה mutat ה in ת & ָ in patàch ſic תּוֹרַת Pſalm. 18. aliquando perdurat, vt infra; In fœmineis deſinentibus in ת præcedente duplici ſegòl, aut patàch, vel præcedente chirèch, vel ſciurèch non mutat puncta, vt patet in ſuperiori Tabula. Eandemquè mutationem obſerua in nominibus Heemanticis deſinentibus in ָ vel ֶ duplex, vel in chirèch, vt in ſuperiori Tabula.

In Monoſyllabis verò mutat diuerſimodè, vt

Stat.abſol.	nomen	שֵׁם	filia	בַּת	torcular	גַּת	Princeps	שַׂר
Regim.		שֵׁם		בִּתּוֹ		גִּתּוֹ		שַׂר

Sed nidus קֵן frustum פַּת

facit קַן פִּתּוֹ

adiectiuum כֹּל vero mutat in ֻ כֻּלּוֹ

Stat.abſol.	Quædam addunt Iod, vt Frater	אָח	Pater	אָב
		אָחִי	in reg.	אָבִי
	Quædam contrahuntur; ſic: Domus	בַּיִת	exercitus,	חַיִל
		בֵּית	in regim.	חֵיל
Stat.abſol.	Medietas	תָּוֶךְ	Mors	מָוֶת
Regim.		תּוֹךְ		מוֹת

Hæc vero chòlem non mutant in regimine, ſed in affixis.
fortitudo עֹז perfectio תֹּם

¶ In plurali Maſculino regimen formatur à ſuo plurali, excluſo Mèm formatiuo, & chirech verſo in zère, ſic
Singulari שִׁיר Plur. שִׁירִים reg. plur. שִׁירֵי

In duali mutatur pàtach in zère, vt שָׁמַיִם cæli, שְׁמֵי reg. יָדַיִם manus, יְדֵי reg.

¶ In fœmininis vero pluralibus eadem eſt terminatio, & forma litterarum cum ea, quam habent in ſtatu abſoluto plurali, vt חָכְמוֹת ſapientiæ, תּוֹרוֹת leges.

Sed vbi adeſt affixum, ſemper poſt ת ſubditur Iòd more pluralis maſculini, & ſic in omnibus formis fœmininorum; niſi quod pro הם licet collocare ם ſolum, & litteram Iòd abijcere, vt deſinat videlicet in ־ָ haud aliter quam ſingulare. Item plur. fœmininum quibuſcumque finiatur affixis, eaſdem habet vocales in primoribus ſyllabis; maſculinum non item.

¶ Nota tamen, quod Regimen non admittit articulum ה ante ſe, vt dicas exempli gratia הַדְּבַר־אָבִי verbi patris mei, & ſimilia.

Numerus Pluralis.

Cum duplex ſit, dupliciter mutat. Nam maſculinus format (vt ſupra dictum eſt) addita ſyllaba ים & chirech ſub vltima littera poſito, vt

חָכָם	שִׁיר	דָּבָר	ſing. verbum.
חֲכָמִים	שִׁירִים	דְּבָרִים	plur. verba.

Fœmininus vero format ſic, conuertendo ה vltimam formatiuam cum ־ָ præcedenti in ות idque in vtroque ſtatu, ſic
חָכְמוֹת tiæ, חָכְמָה Sapientia, מַלְכוֹת næ, מַלְכָּה regina,

In alijs vero formationibus diuerſo modo, vt infra in Tabulis affixorum in nominibus fœmineis magis patebit.

Nomina Propria fœminea voce deſinentia non ſunt his regulis obnoxia, vt ſupra dictum eſt cap. de nomine rei, notab. ſecundo.

De Genere Foeminino.

Genus Fœmininum etiam mutat, vt patet ex Tabula nominum quæ habent vtrumque numerum in vtroque genere, vt

	Plur.		Fœmin.		Plur.		Maſc.
magnæ	גְּדוֹלוֹת	magna	גְּדוֹלָה	magni	גְּדוֹלִים	magnus	גָּדוֹל
	חֲכָמוֹת		חֲכָמָה		חֲכָמִים		חָכָם
viſitatæ	פְּקוּדוֹת		פְּקוּדָה		פְּקוּדִים		פָּקוּד

Litteræ Paragogicæ,ſeu Additiciæ ſunt quatuor(in nominibus)quæ mutāt pūcta ſic: In Verbis. In Nominibus.

In Verbis.		In Nominibus.	
שְׁכְנִי	Habitatores. Abd. 1.	אַרְצָה	in terram. Gen. 29.
חָגָא	commotio. Eſai. 19.	בְּנוֹ	filius Behor. Num. 24.

Et in fœmineis רַבָּתִי multa. Thren. 1. Plura infra in tract. de litteris Paragogicis.

Accentus Pauſatiuus dicitur ille, qui vicem Periodi habet; huiuſmodi eſt Zachèph Katòn, Reuiàh, Segullà, Pàſuch, & Scilſcelet. & hoc paſſim.

Finis periodi eſt, quando eſt media clauſula verſus, ſeu comma, quod Hebræis eſt ^ & vocatur athnàc; aut quando clauditur integro puncto tota periodus, quam ipſi notant hoc ſigno ı & additur altera figura : & nominatur sòph paſsùch, ſic : בּ vt : הָאָרֶץ Gen. 1. 1.

Non tamen hi omnes mutant puncta, ſed Athnàc, & Sòph paſsùch ſemper valent mutare, etiamſi non ſemper & re ipſa mutent. Eadem mutatio quæ ſub his duobus fit, in alijs etiam facienda erit, vbi puncta permutari contigerit. Vnde finis periodi hac in re exiſtimabitur, quando aliquis horum accentuum dictionem afficit.

Nota etiam, quod quando in fine periodi fit mutatio(quia tunc fit pauſa)vocalis breuis tranſit in longam,& hoc in primori ſyllaba ex duabus vltimis, vt שָׁמֶשׁ pro שֶׁמֶשׁ vbi ex ſegòl fit càmez.

Vt contra in Regimine mutatio punctorum fit in vltima ſyllaba primi nominis, vt מִקְדַּשׁ־יְהוָה pro מִקְדָּשׁ in ſtatu Abſoluto.

De Affixo, ſeu Pronomine Inſeparato.

Sexta cauſa mutationis punctorum eſt Affixum, quod requirit altiorem indaginem. Vocamus *Affixum,* quod alij *Pronomen Inſeparatum*, & *Deriuatiua*, ſeu *Compoſita:* hæc nihil aliud ſunt, quam quædam harum & harum litterarum cum nominibus coniunctio, ſeu compoſitio. Quæ autem ſint iſtæ litteræ addendæ, diximus ſupra.

De *Separatis* vero *Affixis*, ſeu *Pronominibus Diſiunctis*, vel *Primitiuis*, infra agemus.

Hæc

Hæc autem mutatio adeo varia eſt, & nullis legibus obſtricta, vt magis vſu & exercitatione, vel praxi addiſcatur, quam regulis. Regulæ enim certæ & generales tradi nõ poſſunt, cum pluribus ex ſyllabis & vocalibus formentur, & conſtent. Idcirco Nota.

Ponuntur prius exempla in Perfectis nominibus & maſculinis & diſſyllabis, deinde in fœmineis, quia facilior erit ſpeculatio. Hæ autem ſequentes mutationes ab omnibus Tyronibus, ſuo peculiari ordine (Hebraico inquam, non Latino) memoriæ mandari debent, vt in illis progreſſus aliquos facere valeant. Illis enim memoria retentis facilis erit lectio Cõment. Hebraiæcorum, qui ſine vocalibus ſcripticant, pro illis enim regulæ fruſtra multiplicantur.

Mutatio Perfectorum, & Diſſyllaborum Nominum cauſa Affixi.

Verbum
1 Status Abſol. דָּבָר
verbum, patris mei.
in Reg. דְּבַר־אָבִי
verbum eius. m. g.
cum affixo דְּבָרוֹ
vel דְּבָרֵהוּ
verb. tuum. m. g.
vel דְּבָרְךָ
vel דְּבָרֶךָ
vel דְּבָרָךְ
vel דְּבָרֶךְ
דְּבָרְכָה
verb. meum, com.
דְּבָרִי
verb. illorum, m. g.
vel דְּבָרָם
vel דְּבַרְהֶם
דְּבָרָמוֹ

verb. veſtrum, m. g.
דְּבַרְכֶם
ver. noſtrum, co. g.
דְּבָרֵנוּ
verb. eius, fœm. g.
דְּבָרָהּ
verb. tuum, fœm. g.
דְּבָרֵךְ
ver. illarũ, fœm. g.
דְּבָרָן
ver. veſtrũ, fœm. g.
דְּבַרְכֶן

Pluralis.

Verba.
דְּבָרִים
verb. alicuius.
Regim. דִּבְרֵי
verba illius, m. g.
דְּבָרָיו
verb. tui, m. g.
דְּבָרֶיךָ

verb. mea, com.
vel דְּבָרַי
vel דְּבָרָי
דְּבָרֵי
verb. illorum, m. g.
vel דִּבְרֵיהֶם
דְּבָרֵימוֹ
verb. veſtra, m. g.
דִּבְרֵיכֶם
verb. noſtra, com.
דְּבָרֵינוּ
verb. illius, fœm.
דְּבָרֶיהָ
Verb. tua, fœm.
vel דְּבָרַיִךְ
vel דְּבָרֵיךְ
דִּבְרֵיכִי
ver. illarum, fœm.
דִּבְרֵיהֶן
verb. veſtra, fœm.
דִּבְרֵיכֶן

cum daghéſe.
2 גָּמָל
3 plur. גְּמַלִּים
regim. גְּמַלֵּי
minor קָטָן
Et propter daghéſe præcedens littera eſt cum ־ ſed cum gutturali.
Sapiens חָכָם
Regim. חֲכַם
eius חֲכָמוֹ
Plur. חֲכָמִים
regim. חַכְמֵי
חֲכָמַי
חֲכָמֶיךָ
4 Vicinus שָׁכֵן
in Regim. שְׁכַן
cum affixis שְׁכֵנוֹ
שכנך

שְׁכֵנְךָ
שְׁכֵנִי
שְׁכֵנָם
שְׁכֵנְכֶם
שְׁכֵנֵנוּ
שְׁכֵנָהּ
שְׁכֵנֵךְ
שְׁכֵנָן
שְׁכֵנְכֶן
Plur. שְׁכֵנִים
Regim. שְׁכֵנֵי
cum affix. שְׁכֵנָיו
שְׁכֵנֶיךָ
שְׁכֵנַי
שְׁכֵנֵיהֶם
שְׁכֵנֵיכֶם
שְׁכֵנֵינוּ
שְׁכֵנֶיהָ
שְׁכֵנַיִךְ
שְׁכֵנֵיהֶן
שְׁכֵנֵיכֶן
ּ ־
3 Meſſis קָצִיר
in regim. קְצִיר
&c. קְצִירוֹ

Plur. קְצִירִים
in regim. קְצִירֵי
קְצִירֶיךָ
קְצִירַיִךְ
&c.
Quædam cum dagheſc loco Iod literæ quieſcentis, vt
lancea חֲנִית
In plur. חֲנִתִּים
pro חֲנִיתִים
ſic: defenſor נָחִית
נְחִתִּים
pro נְחִיתִים
ּ ־
4 Propinquus קָרוֹב
in regim. קְרוֹב
קְרוֹבוֹ
קְרוֹבְךָ
in plur. קְרוֹבִים
קְרוֹבֵי
קְרוֹבָיו
Quædam cum dagheſc loco ו quieſcentis.
vafer עָרוּם
in plur. עֲרֻמִּים
Rubeus אָדוֹם

plur. אֲדֻמִּים
Punctis reſperſus נָקוֹד
נְקֻדִּים
Quædam non variant, vt
catena רַתּוּק
cyminum כַּמּוֹן
ּ ־
5 benedictus בָּרוּךְ
regim. בְּרוּךְ
&c. בְּרוּכוֹ
plur. בְּרוּכִים
regim. בְּרוּכֵי
&c. בְּרוּכָיו
Quædam cum dagheſc in plur.
vrtica חָרוּל
plur. חֲרֻלִּים
ּ ־
6 ſicera שֵׁכָר
regim. שְׁכַר
שִׁכְרוֹ
שִׁכְרְךָ
שִׁכְרִי
שִׁכְרְכֶם
plur. שְׁכָרִים

regim. שִׁכְרֵי
שִׁכְרָיו
שִׁכְרֵיהֶם
שִׁכְרֵיכֶם
שִׁכְרֵינוּ
שִׁכְרֶיהָ
שִׁכְרַיִךְ
&c.
ּ ־
7 Vinitor כֹּרֵם
regim. כֹּרֵם
כֹּרְמוֹ
כֹּרֶמְךָ
כֹּרְמִי
כֹּרְמָם
כֹּרֶמְכֶם
כֹּרְמֵנוּ
כֹּרְמָהּ
כֹּרְמֵךְ
כֹּרְמָן
כֹּרֶמְכֶן
plur. כֹּרְמִים
regim. כֹּרְמֵי
כֹּרְמָיו
כֹּרְמֶיךָ

כַּרְמִי
כַּרְמֵיהֶם
כַּרְמֵיכֶם
כַּרְמֵינוּ
כַּרְמֶיהָ
כַּרְמֶיךָ
כַּרְמֵיהֶן
כַּרְמֵיכֶן

Stella 8 כּוֹכָב
regim. כּוֹכַב
כּוֹכָבוֹ
כּוֹכָבְךָ
Plural. כּוֹכָבִים
regim. כּוֹכְבֵי
כּוֹכָבָיו
כּוֹכְבֵיהֶם
&c. כּוֹכְבֵיכֶם
ſed ſors גּוֹרָל
In Plur. גּוֹרָלוֹת
Quædam cum daghèſc
in Plur. rota vt אוֹפָן
Rotæ אוֹפַנִּים
Lucifer 9 הֵילֵל
&

Orbis תֵּבֵל
ſine affixis reperiũtur
ſed faceret תֵּבְלוֹ
תֵּבֶלְךָ
&c. תֵּבְלִי
hyſſopus 10 אֵזוֹב
& nudus עָרוֹם
Plurale cum daghèſc
nudi עֲרֻמִּים
עֲרֻמֵּי
&c. עֲרֻמָּיו
præſepe 11 אֵבוּס
in rég. Eſa. 1. אֵבוּס
אֲבוּסוֹ
Plur. אֲבוּסִים
אֲבוּסֵי
אֲבוּסָיו
אֲבוּסֶיךָ
mutantur præter normam aut alterius ſunt ſpeciei.
faſcia 12 קִשּׁוּר
& cum daghèſc
fortis, potens גִּבּוֹר
nihil mutat.
cibus 13 אוֹכִיל

non variat. 1
vulpis 14 שׁוּעָל
Plur. שׁוּעָלִים
& cum patach סוּגַר
caret cum daghèſc ſcala סֻלָּם
mutatur camèz in —
zeu ſpelta 15 כֻּסֶּמֶת
cũ daghèſc. כֻּסְּמִים
longa cum breuibus
latro 16 גַּנָּב
in regim. גַּנַּב
גַּנָּבוֹ
גַּנָּבְךָ
Plur. גַּנָּבִים
גַּנָּבֵי
גַּנָּבָיו
baculus 17 מַקֵּל
מַקְּלוֹ
Plural. מַקְּלוֹת
&c. מַקְּלוֹתָיו
Secunda quandoque eſt gutturalis aut ר
vt, miniſter 18 שָׁרָת
feſtinans מָהֵר
miſericors רַחֵם

renuens מָאֵן
Quæ tamen non habent affixa, quia ſunt Adiectiua.
fortis 19 אַבִּיר
Plur. &c. אַבִּירִים
Dux 20 אַלּוּף
Duces אַלּוּפִים
&c. אַלּוּפֵי
cógregatio 21 קִבּוּץ
קִבְּצֵי
menſis 22 חֹדֶשׁ
& ſanctitas קֹדֶשׁ
חָדְשׁוֹ
חָדְשְׁךָ
Plural. חֳדָשִׁים
חֳדָשָׁיו
ſed ſecunda exiſtente gutturali opus פֹּעַל
פָּעֳלוֹ
opera פְּעָלִים
tabernaculum אֹהֶל
ſed papyrio reg. אֹהֶל
אָהֳלוֹ
אָהָלְךָ
אֹהָלֵי
אהלם

&c. אָהֳלָם

אָהֳלְכֶם

אָהֳלֵנוּ

אָהֳלָהּ

אָהֳלֵךְ

אָהֳלָן

אָהֳלְכֶן

ſed pollex בֹּהֶן

fætor בְּאֹשׁ

non variant chòlem.

ſalutare 23 יֶשַׁע

יִשְׁעוֹ

&c. יִשְׁעֲךָ

ſic etiam flos פֶּרַח

in regimin. פֶּרַח

פִּרְחוֹ

פִּרְחָהּ

plur. פְּרָחִים

פִּרְחֵי

פִּרְחַת

פְּרָחֶיךָ

פִּרְחֵיהֶם

Puer, & in reg. 24 נַעַר

נַעֲרוֹ

נַעַרְךָ

נַעַרְכֶם

plur. pueri. נְעָרִים

regim. נַעֲרֵי

נְעָרָיו

נַעֲרֵיהֶם

Sex punctorum.

veſtis 22 בֶּגֶד

in reg. eod. modo בֶּגֶד

בִּגְדוֹ

בִּגְדְךָ

בִּגְדִי

&c. בִּגְדָם

plur. veſtes בְּגָדִים

regim. בִּגְדֵי

veſtes illi⁹ בְּגָדָיו

&c. בְּגָדֶיךָ

Geminum ſegòl habet plurale, vt geminum ֶ ֶ non tamen ſemper, vt infra.

Segòl in patach.

Rex מֶלֶךְ

מַלְכּוֹ

plur. מְלָכִים

מַלְכֵי

מְלָכָיו

מַלְכֵיהֶם

Segòl in ֲ in plur.

ſeruus עֶבֶד

עַבְדּוֹ

plur. עֲבָדִים

עַבְדֵי

עֲבָדָיו

עַבְדֵיהֶם

עֲבָדֶיהָ

vt אֶרֶץ

אַרְצוֹ

plur. אֲרָצוֹת

regim. אַרְצוֹת

אַרְצוֹתָיו

ſemen זֶרַע

זַרְעוֹ

זַרְעֲךָ

plur. זְרָעִים

זַרְעֵי

זְרָעָיו

&c. זַרְעֵיהֶם

Quinque punctorum.

liber 26 סֵפֶר

in reg. eodem modo.

in affix. סִפְרוֹ

סִפְרְךָ

plur. סְפָרִים

regim. סִפְרֵי

סְפָרָיו

סִפְרֵיהֶם

ſed cum gutturali,

auxilium 27 עֵזֶר

עֶזְרוֹ

&c. עֶזְרְךָ

pars חֵלֶק

חֶלְקוֹ

vitulus עֵגֶל

עֶגְלוֹ

Sceuà cum longis, & breuibus.

mel 28 דְּבַשׁ

regim. דְּבַשׁ

דִּבְשׁוֹ

דִּבְשִׁי

item cum dàgheſc.

tempus זְמַן

זְמַנּוֹ

זְמַנִּי

plur. זְמַנִּים

regim. זְמַנֵּי

זְמַנָּיו

magnitudo 29 גְּדוֹל

brachium זְרוֹעַ

זְרוֹעוֹ

	זְרוֹעוֹ	plus.	זְאֵבִים	plur.	אֱוִילִים	terminus	31 גְּבוּל
	זְרוֹעֲךָ	filum	33 פְּתִיל	humerus	32 שְׁכֶם		גְּבוּלוֹ
&c.	זְרֹעֲכֶם	plur.	פְּתִילִים	in affix.	שִׁכְמוֹ	ſic peculiũ	34 רְכוּשׁ
lupus	30 זְאֵב	ſic ſtultus	אֱוִיל		שִׁכְמִי		רְכוּשׁוֹ

Quæ Vocales mutabiles, & in quas.

Omnium punctorum ſiue vocalium permutabiles ſunt ſex, non plures, Kamèz, Zerè, Segòl, Chòlem, Sceuà quandoque, & Vàu ſciùrech raró. Cæteræ non variantur. Vt enim Græci (ex Genebrar.) vocalium ſuarum quaſdam dicunt in verborum incrementis mutabiles: ita Hebræi in decrementorum ſex cauſis (de quibus ſupra) vocales quaſdam in alias permutari docent; reliquas vero eſſe ſtatas, & immutabiles.

Non quod puncta aliqua ſint, quæ non poſſint, aut ſoleant aliorum vicem obire, hoc enim falſum eſt, & diſtinguendum; cum præſertim puncta cognata (de quibus initio Grammatices) mutuas ſæpè præſtent operas. Sic enim confunduntur — ·.· & chirèch: ſic chòlem, ſciùrech, chibbùz, & ⸬ ſic ·· — & ⸬ Sed quia hoc in his ſex perpetuum, & regulare ſit, cum aliqua cauſarum adeſt.

¶ Dixi ſex, contra quorundam ſententiam; quia non illa tantum quatuor mutantur, vt patet ex Tabulis ſupra poſitis nu. 5. in חָרוּל & num. 10. in עֲרָמִים quod an per ſe, an per accidens occurrat, non eſt attendendum, eo magis quia ſexcenties occurrit.

In quas mutentur, & quomodo.

Quidam contexunt plures regulas: ſed mea ſententia ſatis exempla ipſa eſſent: nam certa regula tradi non poteſt, maximè in pluriſyllabis. Breuitatis ergo notabilia hæc ſubijcio.

⸬ *Primæ ſyllabæ, vel ſedis.*

¶ 1 Sedes, & ſyllabas in vnoquoque nomine diſtinguendas, & obſeruandas eſſe ſuprà diximus, hoc enim præcipuum eſt in punctorum mutatione. Kàmèz ergo, quod reſidet in prima ſyllaba nominis perfecti (vocamus autem compoſitum ex duabus ſyllabis, & nulla addititia littera conſtans) tranſit in Sceuà, quæcunque acciderit conuertendæ vocalis ratio, vt

דָּבָר ob regimen mutat דְּבַר verbum alicuius.

דְּבָרִים ob plur. verba. ob affixum דְּבָרוֹ verbum eius.

חָכָם vero adiectiuũ, in fœminino חֲכָמָה ſapiens, & ſic de alijs.

־ ſecundæ ſyllabæ, vel ſedis.

־ Secundo loco poſitum in ſingulari regimine, & duobus affixis כֶם כֶן conuertitur in patach. At in plurali regimine, & quatuor affixis הֶם הֶן כֶם כֶן mutatur in ſceuà. Excipe in dagheſſatis, vt in גְּבַב vbi ־ ferè vbique permanet in affixis pluralibus. Vide tabulam ſupra num. 1. In reliquis inuariatum manet. & hæc eſt natura ־ quæcunque alioqui præcedat vocalis, vel conſequatur, vt cernere eſt in גָּדוֹל & כּוֹכָב

De ·· primæ ſyllabæ, vel ſedis.

2 In prima ſede poſitũ variat eodem modo, vt loci eius kamèz, ſi modo ſecundum punctum fuerit ־ alioqui non mutatur. hoc autem fit, ne mutetur formatio ipſa nominis.

Quandoque mutatur in ſceuà, maximè ſi ſecundum fuerit ∵ vt יֵצֶר יִצְרוֹ ſic שֵׁבֶט שִׁבְטוֹ שִׁבְטְךָ Vel dicito, quod zèrè prioris ſyllabæ, poſt quod venit ־ vel ∵ tranſit in ſceuà; niſi forte interuenerit Iòd, vt הֵיכָל : הֵיכָלוֹ :

De ·· ſecundæ ſyllabæ, vel ſedis.

4 In ſecunda ſede mutatur, vel permanet ad eum modum, vt dum afficitur camèz, maximè ſi primum punctum ſit ־

In regimine tamen plurali interdum retinetur, vt חָפֵץ חֲפֵצִים חֲפֵצֵי alioqui vel manet; idque in regimine tantum ſingulari, vt in כֶּרֶם in regimine כֶּרֶם vel mutatur in ſceuà, vt ſupra, in plurali: ſed interdum permanet, vt שׁוֹמְמִים & תּוֹעֵבוֹת & alijs paucis.

Nota, quod nulla prorſus puncta in regimine ſingulari mutantur, præter kamèz, & zère, habens ante vel poſt ſe ־

De ſcèua in alia puncta.

Ex ſceuà, & alijs punctis formantur nomina, vt ſupra numeris 28.

28. 29. & ſeqq. ex quo colligis, quod ſolet etiam per ſe mutari i alia puncta: quandoque remanet vt in num. 28. in regim. quandoque in chirèch, vt ibidem in affixis פִּרְיְךָ פִּרְיוֹ פְּרִי modo trãſit in cõpoſitum maximè ſub gutturali, vt nu. 31. אֱוִיל quandoque permanet, ne ſcilicet mutetur formatio ipſa nominis.

De ſceuà in chirèc per accidens.

Sceuà verò in chirèch permutatur, per accidens (mea ſententia) & ex alia cauſa. Nam quia ex legibus præſcriptis in regimine plurali, ac pronominibus quatuor חֶם הֶן כֶם כֶן geminum ſceuà contingeret in principio dictionis, recepto more fit, vt prius vertatur in chirèch, interdum etiam in patàch, rarius in ſegòl. Id quod vbique obſeruandum, dum duæ litteræ principales, *ideſt, in primis ſyllabis exiſtẽtes*, hoc pũcto ſignari cõtingeret.[b] Exẽpla ſunt.

כַּרְמְךָ	pro	כְּרְמְךָ	דִּבְרֵיהֶם	pro	דְּבְרֵיהֶם
כַּרְמְכֶם	,	כְּרְמְכֶם	דִּבְרֵיכֶם		דְּבְרֵיכֶם

[b] Huius vero exemplum ſit וִיהִי Gen. 2. pro מִירְוּשָׁלַםִ מִיהוּדָה: וְיְהִי וִימִינָם pro וְיְמִינָם &c. Alioqui enim quod fieri nequit, vtrumque moueretur; alterum quidem quòd eſſet ſecundum; prius verò quod poſt magnum veniret, aut ſub littera notata daghèſc, vt in עֶלְגְךָ dicitur עִלְגְךָ & in plur. עִלְגְכֶם pro עֶלְגְכֶם

Excipe duo מִיְשֵׁנֵי Dan. 2. & מִיְרֻשָּׁתְךָ 2. Paralip. 20.

Regula.

Ex his illud colligitur, quod Affixorum natura ea eſt, ꝙ quodcunque nomen clauſerint, eandem rationem obtinent; prout in Verbis litteræ formatiuæ perſonarum in fine eædem erant ſemper. Verum vt affixa hæc nominibus addere noſcas rectè, & cum facilitate, nota, quod affixa כֶן : כֶם : ךָ in ſingulari ſequuntur regimen ſingulare: affixa vero reliqua ſtatum abſolutum, ſiue primam vocem affixi. In plurali item regimen plurale ſequuntur illa quatuor affixa כם ׳ כן ׃ חם : חן at reliqua ſequuntur ſtatum abſolutum pluralem quoad puncta. Omiſſo autem quod ait Quinquarb. dum vult gloſſare Clenardum, ipſe confundit amplius, ego morem Nota.

hunc diſcipulis tradebam, vt tanquam in duobus paxillis ea ſubdiſtinguerent, in pollice affixa ſtatus abſoluti, & quæ illum ſequuntur; in Indice regimen ſingulare cum illis tribus, & plurale cum illis quatuor.

De Nominibus quinque & ſex punctorum, quæ etiam ſunt Millehèl, ideſt accentu in penultima.

1 Nomina ſex punctorum in regimine ſingulari non variant à ſtatu abſoluto; ſic nomina quinque punctorum, & quæ habent chòlem ante ſegòl. Patet ſupra. Præſentibus autem affixis, conuertitur ſegòl ſecundo loco in ſceuà, vt סִפְרוֹ קָדְשׁוֹ

In numero plurali, & in ſtatu abſoluto mutant in ָ vt
סְפָרִים בְּגָדִים קֳדָשִׁים

In regimine vero in ſceuà, vt סִפְרֵי בִּגְדֵי קָדְשֵׁי

2 Quæ gemino conſtant ſegòl, prius in ſingularibus affixis mutant in chirèc (ob regulam ſupradictam) vt in num. 25. partim in — vt in מֶלֶךְ: Quæ vero primam habent gutturalem ſemper in patàch, vt num. eodem עֶבֶר

Reijce hic ſceuà dilatatum, & affixa illa corrupta, quæ fingit Quinquarboreus, non enim apud Rabinos reperies.

Mutatur autem ſegòl prioris ſyllabæ in ſingulis mutationum cauſis in ſceuà propriè; ſed ne duo ſceuà legantur, prius migrat in chìrech, aliquando in patàch, maxime cum prima gutturalis eſt, & in plurali in chatèph patàch; rarius deinde in ſegòl, vt diximus.

3 In nominibus quinque punctorum migrat zère in chirèch. Quorum verò initium eſt Hàijn, vel Chèt, non chìrech, ſed ſegòl ſuſcipiunt, vt in num. 27.

Pluralis numerus vtriuſque formæ perinde ſe habet, vt quibus eſt geminū camèz; ſed ratio regiminis, & illorum affixorum כם כן חם חן pendet ex — aut ∵ affixorum ſingularium ob gutturalem.

Pertinent huc etiam nomina quinque punctorum, quæ ob gutturalem litteram etiam camèz mutant in patàch, vt רֶשַׁע impietas, ex 10. Iſaiæ.

De - ∵ & - -

Eundem prorſus obtinent modum, quæ vel ſecundo loco, vel vtroque ſortita ſunt patàch, cum huius ſint claſſis. Canon enim

eſt,

eſt, geminum ſegòl tranſire in geminum patách, ſi media ſit gutturalis, vt נַעַר & vltimam gutturalem mutare præcedens ſegòl in patách, vt זֶרַע

De ו & ֶ:

Cholèm ſubſequente ſegòl omnibus affixis, & vtroque numero vertitur in ֳ: Quod ſi penultima fuerit gutturalis, in hac ſede collocabitur ֳ: præeunte camèz, vt num. 22.

Idq. verum eſt etiam in nominibus Imperfectis, quæ conſtant ex chòlem, & chìrech, vt חֹלִי in affixis חָלְיוֹ חָלְיְךָ infirmitas tua.

Sic עֳנִי humilitas, in affixis עָנְיוֹ ; עָנְיִי Pſal. 9.

In ſtatu vero plurali abſoluto, & affixis ei cognatis modo chòlem retinetur, interdum mutatur in ֳ: nonnunquam in camèz catùph, de quo initio Grammatices, vt

אֹהֶל ſing.	אָהֳלֵי Regim.	אָהֳלֵי	אָהֳלֶיהָ	שֹׁרֶשׁ ſing. ſic
אָהָלִים plur.	אֹהָלָיו	אָהֳלֵיהֶם	אָהָלֶיךָ	שָׁרָשִׁים in plur.
	אֹהָלֶיךָ	אָהֳלֵיכֶם	&c.	שָׁרְשֵׁיהֶם &
	Ioſ. 7. אהָלֶךָ &	אָהֳלֵינוּ		שָׁרְשֵׁיהֶם &

De ַ & ו

Quæ ob mediam, vel vltimam gutturalem (fit enim in illis quædam contractio) vice ſegòl habent patách, eodem modo puncta mutant, vt תֹּאַר forma.

כּוֹבַע & כּוֹבַע galea.

כּוֹכָב ſtellà, vt nu. 22. in פֹּעַל & num. 8.

ſed variant, dicimus enim תָּאֳרוֹ & פָּעֳלוֹ & habent catèph patách ob gutturalem, & præeuntem motionem magnam.

Reliquæ formæ etiam Nominum Compoſitorum, patent ex Tabulis & Regulis iam traditis.

Facilius autem diſces hæc omnia ex praxi nominum memoriæ mandatorum, quàm ex tot Regulis, vt etiam mutationes fœmininorum & Monoſyllaborum, de quibus mox. Nota.

DE

DE MVTATIONE PVNCTOrum in Nominibus fœmineis.

1 abhominatio תּוֹעֵבָה
regim. תּוֹעֲבַת
תּוֹעֲבָתוֹ
תּוֹעֲבָתְךָ
תּוֹעֲבָתִי
plur. תּוֹעֵבוֹת
regim. תּוֹעֲבוֹת
תּוֹעֲבוֹתָיו
2 præſepe אוּרְיָה
in regim. אוּרְיַת
אוּרְיָתוֹ
plur. אוּרְיוֹת
ſēper eodē modo.
Et cum daghèſc.
felis חֲתֻלָּה
in regim. חֲתֻלַּת
in plur. חֲתֻלּוֹת
&c. חֲתֻלּוֹתָיו
3 ſilentium דּוּמִיָּה
vt ſupra. caret plur.
4 petitio בַּקָּשָׁה
in regim. בַּקָּשַׁת
בַּקָּשָׁתוֹ
בַּקָּשָׁתִי
plur. בַּקָּשׁוֹת

in regim. בַּקָּשׁוֹת
בַּקָּשׁוֹתָיו
5 livor חַבּוּרָה
חַבֻּרַת
חַבֻּרָתוֹ
plur. חַבּוּרוֹת
&c. חַבֻּרוֹתָיו
6 conſolatio נֶחָמָה
נֶחָמַת
נֶחָמָתוֹ
plur. נֶחָמוֹת
7 pars חֶלְקָה
regim. חֶלְקַת
חֶלְקָתוֹ
plur. חֶלְקוֹת
Secunda exiſtente gutturali, ſic
8 petitio שְׁאֵלָה
regim. שְׁאֵלַת
שְׁאֵלָתוֹ
שְׁאֵלָתִי
שְׁאֵלַתְכֶם
9 cænaculum עֲלִיָּה
עֲלִיָּתוֹ

plur. עֲלִיּוֹת
10 ancilla שִׁפְחָה
regim. שִׁפְחַת
שִׁפְחָתוֹ
שִׁפְחָתְךָ
שִׁפְחָתִי
שִׁפְחָתָם
שִׁפְחַתְכֶם
שִׁפְחָתֵנוּ
שִׁפְחָתָהּ
שִׁפְחָתֵךְ
שִׁפְחָתָן
שִׁפְחַתְכֶן
plur. שְׁפָחוֹת
regim. שִׁפְחוֹת
שִׁפְחוֹתָיו
שִׁפְחוֹתֶיךָ
שִׁפְחוֹתַי
&c. שִׁפְחוֹתֵיהֶם
ſemper cum eadem mutatione punctorum.
Iuſtitia צְדָקָה
regim. צִדְקַת
&c. צִדְקָתוֹ
plur.

plur. צדקות
regim. צדקות
&c. צדקותיו

In ſingulari in ſtatu abſoluto variat quoad terminationem, in reliquis verò ſe habet ſuperius.

linum פשתה ſed
plur. facit פשתים
more maſculinorum.

frumentum חטה ſic
pro חנטה
in plur. חטים

veſtis שלמה
regim. שלמת
שלמתו
plur. שלמות
regim. שלמות
& ſic reliqua.

11 ſapientia חכמה
regim. חכמת
חכמתו
plur. חכמות
eius חכמותיו
חכמותיך

ſic cum ſchurech.

immunditia טמאה
regim. טמאת
טמאתו
cras מחרת ſic
ה eſt pro ה מחרה
& eſt pro מחרה
ſpina כאשה
cū ſceua ק כאשה
12 Populus, arbor לבנה
לבנהו
plur. לבנים
feſſus עלפה ſic
plur. עלפים
אשה
pro אששה
plur. אנשים hoc reducunt
infernus. תפתה
13 fœmina נקבה
regim. נקבת
נקבתו
plur. נקבות
&c. non mutant.

rapina גזלה ſic
גזלת

גזלתו
plur. גזלות
bellua בהמה ſed
regim. בהמת
in affixis בהמתו
בהמתך
14 Prouincia מדינה
regim. מדינת
מדינתו
plur. מדינות
ſemper eodē modo.

15 ſeruitus עבודה
regim. עבודת
עבודתו
עבודתכם
plur. עבודות
עבודותיו
16 faſciculus אגדה
אגדת
אגדתו
plur. אגדות
& ſine daghès.

fortitudo גבורה
regim. גבורת
גבורתו
&c.

&c. גְּבוּרָתְךָ

plur. גְּבוּרוֹת

גְּבוּרוֹתָיו

regnum 17 at מַמְלָכָה

regim. מַמְלֶכֶת

מַמְלַכְתּוֹ

מַמְלַכְתְּךָ

מַמְלַכְתִּי

plur. מַמְלָכוֹת

regim. מַמְלְכוֹת

מַמְלְכוּתָיו

&c. ijſdem punctis. Variat hoc nomen à cęteris, & eſſet reponendũ potius inter ſequentia.

Affixa Fœmininorum, quæ deſinunt in Tàu.

tunica 18 כֻּתֹּנֶת

regim. כְּתֹנֶת

&c. כֻּתָּנְתּוֹ

plur. כֻּתֳּנוֹת

קְטֹרֶת קְטֹרוֹת

cum eiſdem pũctis.

ſpica 19 שִׁבֹּלֶת

plur. maſc. שִׁבֳּלִים

vapulatio בִּקֹּרֶת

plur. בִּקֹּרוֹת

capitellum 20 חֹתֶרֶת

חֹתַרְתּוֹ

plur. חוֹתָרוֹת

Tertia exiſtente gutturali variat

vermis 21 תּוֹלַעַת

תּוֹלַעְתּוֹ

erectio קוֹמְמִיּוּת ſed

non variat.

zea 22 כֻּסֶּמֶת

כֻּסַּמְתּוֹ

plur. כֻּסְּמִים

fæx קֻבַּעַת ſed

plur. קֻבָּעוֹת

&

fœces קֻבָּעִים

duplex plurale format.

propitiatorium 23 כַּפֹּרֶת

כַּפֹּרוֹת

E contra ſine daghès propter Rèſc

velum פָּרֹכֶת

plur. פָּרֹכוֹת

ramus 24 צַמֶּרֶת

צַמַּרְתּוֹ

plur. צַמָּרוֹת

צַמְּרוֹת

צַמְּרוֹתָיו

& cum chirèch in principio.

epiſtola אִגֶּרֶת

אִגַּרְתּוֹ

plur. אִגְּרוֹת

ſcabies סַפַּחַת ſic

affixis 25 יְבֶמֶת

יְבִמְתּוֹ

vel יְבִמְתּוֹ

bellum בְּהֶמֶת ſic

בְּהֶמְתּוֹ

hyacinthus תְּכֵלֶת ſic

laganum 26 צַפִּיחִית

plur. צַפִּיחִיּוֹת

quincta pars חֲמִישִׁית

ſulphur גָּפְרִית

גָּפְרִיּוֹת

cũ camèz catùph.

reſiduum שְׁאֵרִית

plur.

plur. שְׁאֵרִיּוֹת	altitudo 29 גַּבְהוּת	vilitas זִלּוּת
grauitas. 27 כְּבֵדוּת	plur. גַּבְהוּיוֹת	pro זְלָלוּת
regnum מַלְכוּת	& cum cholem.	caret singulari.
regna מַלְכֻיּוֹת	stercus אַשְׁפֹּת	viduitas 50 אַלְמָנוּת
fortitudo 28 אֱיָלוּת	plur. אַשְׁפַּתּוֹת	regim. אַלְמְנוּת
אֱיָלוּתוֹ	& cum kibbuz abbreuiato, seu contracto.	אַלְמְנוּתוֹ
אֱיָלוּתִי		stultitia. 31 כְּסִילוּת

Quoniam diuerſa eſt formatio Nominum Fœmininorum, vt vides; mutationes punctorum in ſyllabis, prima, ſecunda, tertia, vel quarta, certæ tradi non poſſunt. Quicquid alij. Eiuſdem enim formæ nomina diuerſo ordine mutant puncta. Exemplum ſit.

fœmina	נְקֵבָה	&	נְבֵלָה cadauer.	בְּהֵמָה animal
	נְקֵבַת in reg.		נִבְלַת	בְּהֵמַת Deut. 3.
	נְקֵבָתִי		נִבְלָתִי	בְּהֶמְתִּי

ſic etiam מִשְׁפָּחָה ſtatus abſol. מִלְחָמָה

מִשְׁפַּחַת regim. מִלְחֶמֶת & alijs pluribus.

Vnde praxis eſt neceſſaria, & pro Regulis (aduerte quicunque doces) initio percurret Tyro paradigmata omnia ſupra poſita, ex quibus reliqua erunt illi faciliora, ac vitabitur prolixitas, quæ vti hic ſuperflua, ita in Theſauris proceſſu temporis & artis cognitione neceſſario ediſcitur.

Oritur autem hæc varietas è multitudine ſyllabarum, ex quibus componuntur nomina.

Nam quædam ſunt:
- monoſyllaba, vt בַּר
- duarum ſyllabarum דָּבָר
- trium מַמְלָכָה
- quatuor, & אַחֹרַנִּית
- etiam quinque שַׁעֲרוּרִיָּה

Nota.

tam in Maſculinis, quam in fœmineis; tam in ſimplicibus & perfectis, quam in defectiuis,

ctiuis, Compoſitis, Heemanticis, & Geminatis, ſiue Quatuor vel quinque litterarum.

Vt autem difficultates omnes ſuperes, & nos multitudinem regularum & exceptionum fugientes, breuitati, & vtilitati conſulamus, NOTA

Nota. Quod dato quocumque nomine, cui affigenda ſint pro nomina inſeparata, debes numerare ſyllabas inuerſo ordine (a calce nempe) & obſeruare quod punctum in ſtatu abſoluto ſit in prima, ſecunda, & tertia ſede; tunc ſecundum Regulas ſupradictas in monoſyllabo ◌ָ in — in diſſyllabo primum ◌ָ in : ſecundum in — In triſyllabo per duplex ·.· ·.· primum in — ſecundum in ſceuà. In triſyllabo per duplex ◌ָ ◌ָ in duplex — — vel ·.· ·.· vt ſupra.

Et præcipue in triſyllabis non attendas priores ſyllabas, ſed vltimas duas tantum; in his enim facienda eſt mutatio; in præcedentibus vero minime, ne mutetur formatio ipſa nominis, vt

מַמְלָכָה duæ מֵם non attenduntur, nec mutant.

אַחֲרִית nihil mutatur.

in שַׁאֲנָן vltimum ◌ָ mutatur in — & ſic de reliquis. Nam hæc obſeruatio plurimum facit ad puncta mutanda, vt patet ex בַּר frumentum, filius, & vltimá ſyllaba דָּבָר Daùàr.

Quanquam non ſemper quæ habent ◌ָ mutant hoc modo, vt infra in Monoſyllabis, ſed quia id vt plurimum contingit.

Pro intellectù autem mutationis Punctorum in nominibus Fœmineis ſuperius extenſis, neve regulas conſulto præterijſſe videamur, obſerua.

1 Prima ſyllaba hic non attenditur ◌ָ & ·· vero, vt vides propter gutturalem ſceuà in —: & ◌ָ in — mutatur.

2 Hic vltimum ◌ָ mutatur in — reliqua non variant ob formationem nominis.

3 Caret affixis in ſacris Biblijs: ſed ſi mutatio occurrat, facienda eſt vltimi ◌ָ in — reliqua non variant.

4 Duplex camèz in duplex patàch non mutatur, ſed vltimum tantum, vt remaneat formatio nominis integra.

5 Chibbùz in Vàu ſciùrech, quod & in alijs accidit, ſed non eſt regula generalis.

6 Vt ſupra in num. 4.

7 & 8 Vnius ſunt ſpeciei, ſed Canonem obſeruant diuerſum.

9 Tantum ◌ָ mutatur, vt conſeruetur formatio nominis.

10 Hæc forma plurali numero conuenit cum עֲרֻקוֹת.

Sed.

Sed in צְדָקָה camèz ſub Dàleth legibus tenetur puncti camèz primo loco poſiti: ideoq. in regimine vertitur in ſceuà, & primũ ſceuà in chirech, ne geminum occurrat legendum. Sed quæ habent ‥ in penultima ſub gutturali mutant in —: vt תּוֹעֵבָה in regim. תּוֹעֲבַת Prou. 8. ſed נְבֵלָה obſeruat formam צְדָקָה

Cæteræ formæ variant & formationem nominis, & carent affixis, vt פִּשְׁתָּה

17 Fœminea omnia deſinentia in ה praeunte ּ ſi modo recipiant ad frontem מ hæemanticum quacunque tandem motione affectum, regimen formant per ſex puncta, vel per geminum patach, vbi gutturalis id poſtulat, vt

מֶמְשָׁלָה dominium.	מִלְחָמָה bellum	מִשְׁפָּחָה familia
מֶמְשֶׁלֶת regim.	מִלְחֶמֶת	מִשְׁפַּחַת.

Sic quæ habent ת in principio, & ה in fine, & ſunt fœminina, vt תִּפְאָרָה pulchritudo: in regim. תִּפְאֶרֶת

18 Chòlem primæ ſedis tranſit in cathèph camèz, vt קָדְשׁ & hæc forma locum habet in duabus poſtremis ſyllabis, etiam ſi nomen fuerit pluriſyllabum.

20. 22. 24. 30. Neglectis primoribus, inſpicienda erit vltima & penultima, quæ ſi cum nominibus quinque, aut ſex punctorum conſentiant, conſimilis erit declinandi ratio.

26. 27. 28. Quæ calce gerunt ת præcedente ſciùrech, ijs pluraliter tribui ſolet Iòd mobile, præcedente ־ֻ in quod quandoque conuertitur ſciùrech. Idem fit, ſi vltima deſinat in chirech; תַּחְתִּית in plur. תַּחְתִּיּוֹת, ſed vt diſtinguatur a ſuperiori forma, ante Iòd eſt chirech in plur.

Reliquæ mutationes & differentiæ patent ex Tabula, quæ ampliſſima eſt.

De mutatione Punctorum in Nominibus Imperfectis.

Quædam afferemus exempla, quæ dilucidant has mutationes: omnia enim afferre eſt alieni inſtituti, ſcilicet Theſauri.

IN DEFECT. Pè Nún, vel Iòd.

Profectio מַסַּע
מַסַּע
מַסָּעוֹ
cadauer. מַפָּלָה
לַת
לָתוֹ
&c. לָתְךָ
liberatio הַצָּלָה
צָלַת
&c. צָלָתוֹ
צָלַתְכֶם

EX DEF. Pè Iòd.

ſtatua מַצֵּבָה
מַצֶּבֶת
מַצַּבְתּוֹ

EX QVIESC. Pè Alèph.

puluis אָבָק
reus אָשָׁם
ramus אָמִיר
regim. אֲמִיר
vt in perfectis.

Ex QVIESC. Pè Iòd.

ſomnus שֵׁנָה
regim. שְׁנַת

שְׁנָתוֹ
vt רַקַּת in צָרַקַּת
ſed צֵאתְךָ
Deut. 23, non mutatur.
plur. ſomni שֵׁנוֹת
& in regim. שְׁנוֹת
&c. שְׁנוֹתָיו
Natiuitas מוֹלֶדֶת
&c. לִדְתּוֹ
&c. לִדְתְּךָ
habitatio שֶׁבֶת
שִׁבְתּוֹ
שִׁבְתְּךָ
increpatio תּוֹכֵחָה
vt ſupra num. 10.
conuentus מוֹעֵד
מוֹעֲדוֹ
מוֹעַדְךָ
מוֹעֲדֵי
plur. מוֹעֲדִים
מוֹעֲדֵי
&c. מוֹעֲדָיו

QVIESC. Hàin Vàu.

ſeges קָמָה
קָמַת

קָמָתוֹ
ſtercus צֵאָה
regim. צֵאַת
hæ duæ tãtum formæ non mutant pũcta primæ ſedis; idque vt indicẽt Vàu radical. quieſcentẽ. Sed
lætitia שָׂשׂוֹן
Pſal. 119. שְׂשׂוֹן
mutat, vt
hoſpitium מָלוֹן
At elatio זָדוֹן
non mutat, quia in ſecunda non eſt ־ vel ־:
mors מָוֶת
regim. מוֹת
מוֹתָךְ
Regimen & affixa habent quieſcens ad eundem ſiquidem Iòd & Vàu mobiles in ſtatu abſoluto redduntur quietæ in ſtatibus regiminis, affixionis, pluralibus, & fœmineis, vt מוֹתִים Eze. h. 28. ſic: iniquitas עַוְלָה à עָוֶל Iob. 5.

Vel

Vel eſt ibi quædam contractío. ſicut in

domus בַּיִת

regim. בֵּית

בֵּיתוֹ

בֵּיתְךָ

plur. בָּתִּים

regim. בָּתֵּי

בָּתָּיו

vbique ָ ante daghès, vt differat a בַּתִּים quod menſuræ genus eſt.

ſed oliua זַיִת

plur. זֵיתִים

זֵיתֵי

זֵיתָיו

quieſcit Iòd in zère, vt numero ſingulari.

confuſio בֹּשֶׁת

בָּשְׁתּוֹ

בָּשְׁתְּךָ

קֹדֶשׁ vt

IN QVIESCENT.

Lámed Alèph.

Princeps נָשִׂיא

נְשִׂיאוֹ

&c. נְשִׂיאֲךָ

exercitus צָבָא

regim. צְבָא

צְבָאוֹ

צְבָאֲךָ

צְבָאִי

plur. צְבָאוֹת

regim. צִבְאוֹת

צִבְאוֹתָיו

צִבְאוֹתֶיךָ

regimen ſingulare non mutat ſecundū ָ vt áleph quieſcere póſſit in longa: plurale autem variat a regula צְבָאוֹת & nòta quod dicitur de ָ præter normam inuariatum manet.

peccatum חֵטְא

חֶטְאוֹ

חֶטְאֲךָ

plur. חֲטָאִים

חַטָּאֵי

חֲטָאָיו

Variat hoc a חֵלֶק quia ponitur ſceuà pro ſegòl in ſecunda ſede. dicendū n. erat חֵטֶא (ſecundum aliquos) vt in Quieſc. Hàijn שְׂאֵת & שְׂרָא nempe ſegòl tranſit in ſceuà breuitatis gratia, vt יוֹלֶדֶת pro יוֹלַדְתְּ Iudic. 13. pariens. ſic יֶשֶׁת pro יֶשֶׁת Sed non placet ſuppoſitio vocalis pro vocali.

Thronus כִּסֵּא

regim. כִּסֵּא

כִּסְאוֹ

כִּסְאֲךָ

plur. כִּסְאוֹת

כִּסְאוֹתָיו

in reliquis a regimine ſingulari excidit daghès.

IN QVIESCENT.

Lamèd Hè.

annus שָׁנָה

regim. שְׁנַת

&c. שְׁנָתוֹ

Pauper עָנִי

regim. עֲנִי

עֲנִיו

עֲנִיו

plur. עֲנִיִּים

& עֲנָיִים

regim. עֲנִיֵּי

עֲנִיָּיו

In affixis & plurali Iòd, quæ erat ה radic. fit mobilis ex quieta propter affixa,& pluralem terminationem. ſimiliter & in alijs formis huius ordinis. è contra Iòd in quieſcentibus Hàijn è mobili fiebat quieta.

ager שָׂדֶה

regim. שְׂדֵה

שָׂדֵהוּ

שָׂדְךָ

שָׂדִי

campus eius fœm. שָׂדָה

plur. שָׂדוֹת

regim. שְׂדוֹת

&c. שְׂדוֹתָיו

ſic folium. עָלֶה

regim. עֲלֵה

עָלֵהוּ

plur. עָלִים

עָלַי

עָלָיו

עָלֶיהָם

at ſocius רֵעֶה

regim. רֵעֵה

non mutat puncta.

רֵעֲךָ

רֵעִי

plur. רֵעִים

רֵעַי

non mutatur zère in ſceuâ ſub ר ne forſan raperetur ע ait Kimchi.

Pecus מִקְנֶה

regim. מִקְנֵה

מִקְנֵהוּ

מִקְנְךָ

מִקְנָהּ

plur. מִקְנִים

מִקְנַי

מִקְנָיו

מִקְנֶיהָ

Hæc forma notanda eſt: quæ enim deſinunt in ה præcedente ∴ regimine ſingulari mutāt illud in ·· Plur.autem numerus, & reliqua omnia affixa perdunt ה. nam ה in מִקְנֵהוּ & מִקְנֵהָ ad affixum pertinet quod in huiuſmodi Verborum more poni ſolet; idq. ad conſeruandam formationem propriā.

angulus פֵּאָה

regim. פְּאַת

פֵּאָתוֹ

פֵּאָתְךָ

פֵּאָתִי

plur. פֵּאוֹת

פְּאוֹת

פְּאוֹתָיו

morbus חֳלִי

חָלְיוֹ

חָלְיְךָ

חֳלָיֵי

Ira חֳרִי

&c. חָרְיוֹ

fructus פְּרִי

פִּרְיוֹ

פִּרְיְךָ

vas כְּלִי

כֶּלְיוֹ

כֶּלְיְךָ

vas כְּלִי

plur. כֵּלִים

regim. כְּלֵי

Prius vt בֶּגֶר alterum vt חֵלֶק

ſoror אָחוֹת

plur. אֲחָיוֹת

regim. אַחְיוֹת

אַחְיוֹתָיו

exilium. גָּלוּת

גָּלוּתוֹ

Kamèz huius formæ manet inuariatum, ſicut in

ſuperbia גַּאוּת

גַּאוּתוֹ

Zère manet inuariatum, ne mutetur forma terminationis: quæ cauſa obſeruanda eſt potiſſimum in mutationibus punctorum, vt dixi.

aquæductus תְּעָלָה

primum ְ non mutat, ſecundum tranſit in patàch.

voluntas רָצוֹן

regim. רְצוֹן

רְצוֹנוֹ

conceptus הֵרוֹן

הֵרוֹנוֹ

Gen. 3. הֵרוֹנֵךְ

non mutatur zerè.

DVPLICANTIA Hàijn.

vmbraculum סֻכָּה

regim. סֻכַּת

pura זַכָּה

זַכַּת

זַכָּתוֹ

camèz in patàch, & daghès pro ſecunda radicali deficiente.

aulæum מָסָךְ

regim. מָסַךְ

מָסַכּוֹ

plur. מְסַכִּים

clypeus מָגֵן

מָגִנּוֹ

מָגִנֶּךָ

plur. מָגִנִּים

fortitudo. מָעוֹז

מָעֻזּוֹ

מָעֻזֶּךָ

plur. מָעֻזִּים

regim. מָעֻזֵּי

&c. מָעֻזָּיו

Hoc ָ non mutat, & eſt quartum præter regulam ſupradictam.

De mutatione in Monoſyllabis omnium ordinum.

Externus	1 זָר	plur.	זָרִים	Peregrinus	2 גֵּר	plur. גֵּרִים
	זָרוֹ	regim.	זָרֵי		גֵּרוֹ	regim. גֵּרֵי
	זָרָךְ		זָרָיו		גֵּרֶךְ	dies 3 יוֹם
						יוֹמוֹ

	יוֹמוֹ
plur.	יָמִים
regim.	יְמֵי
	יָמָיו
caput	רֹאשׁ
	רֹאשׁוֹ
plur.	רָאשִׁים
regim.	רָאשֵׁי
	רָאשָׁיו
Pater	אָב
regim.	אֲבִי
	אָבִיו
	אָבִיךָ
	אָבִי

per ־ diſtinguit a regim.

	אֲבִיהֶם
	אֲבִיכֶם
	אָבִינוּ
	אָבִיהָ
	אָבִיךְ
	אֲבִיהֶן
	אֲבִיכֶן
plur.	אָבוֹת

ſupra in אָב regimen ſingulare aſciſcit Iôd, & quatuor affixa —: alia ־ ſed אָח plurale variat, & regimen cum affixis cognatis per —: reliqua per - exce-

regim.	אֲבוֹת
	אֲבוֹתָיו
&c.	אֲבוֹתֶיךָ
ſic frater	אָח
regim.	אֲחִי
&c.	אָחִיו
plur.	אַחִים
	אַחַי
	אֶחָיו
	אַחֶיךָ
	אַחַיִךְ
	אֲחֵיהֶם
	אֲחֵיכֶם
	אַחֵינוּ
	אַחֶיהָ
	אַחַיִךְ
	אֲחֵיהֶן
	אֲחֵיכֶן

pro vno in quo .·. quod punctū ante ה gutturalem in multis pro — ponitur, ſicut in פֶּחָם carbo. forme גֶּבֶר vt Pſal. 119.

côſolabor vos	אֲנַחֶמְכֶם
pro	אֲנַחֶמְכֶם
vel	אֲנַחֲמְכֶם

& ſimiliter in ע affecta camêz.

ſocer	חָם

licet in Abſoluto non reperiatur.

regim.	חֲמִי
&c.	חָמִיו

Hæc tria ſunt peculiaris rationis.

os, oris	פֶּה
regim.	פִּי
	פִּיו
	פִּיךָ
&c.	פִּיהֶם
ouis	שֶׂה
regim.	שֵׂה

	שֵׂיו
	שֵׂיהוּ
ſanguis	דָּם
regim.	דַּם
	דָּמוֹ
	דָּמְךָ
	דָּמִי
plur.	דָּמִים
regim.	דְּמֵי
	דָּמָיו
ſic manus	יָד
	יָדוֹ
	יֶדְכֶם
	יָדֵנוּ
nomen	שֵׁם
	שְׁמוֹ
	שִׁמְךָ
	שְׁמִי
	שִׁמְכֶם
plur.	שֵׁמוֹת
regim.	שְׁמוֹת
&c.	שְׁמוֹתָיו

Plur. vt פֵּאוֹת anguli ſingulare mutat .. in ſceuâ, interdū in chirêch, nebis

bis ſceuâ ponatur in princip. quandoque in regim. ·· mutat in ∴ vt בֶּן־אָדָם etiã extra Maccàph. quandoque remanet, vt in

lignum עֵץ

filius בֵּן

regim. בֶּן & בֵּן

בְּנוֹ

בִּנְךָ

plur. בָּנִים

regim. בְּנֵי

בָּנָיו

בָּנֶיךָ

בְּנֵיהֶם

&c. בָּנֶיהָ

lignum עֵץ

עֵצוֹ

plur. עֵצִים

regim. עֲצֵי

Punctatur —: vt dignoſcatur de quieſcentibus Làmed. ſi enim de quieſcẽtibus Hàijn eſſet, diceretur עֲצֵי

integer תָּם 10

regim. תַּם

תַּמּוֹ

plur. תַּמִּים

& תַּמֵּי

Pſal. 119. תְּמִימֵי

Nidus קֵן 11

קִנּוֹ

קִנְּךָ

plur. קִנִּים

regim. קִנֵּי

Robur עֹז 12

עֻזּוֹ

עֻזְּךָ

plur. עֻזִּים

regim. עֻזֵּי

excrementũ צֵא 13

צֵאוֹ

lis דִּין 14

דִּינוֹ

apprehenſio שִׂיג

שִׂיגוֹ

naſus, ira אַף 15

אַפּוֹ

אַפְּךָ

אַפִּי

in פ daghèſc in affixis ob euphoniã pro

&c. אַנְפּוֹ

vox קוֹל

קוֹלוֹ

plur. קוֹלוֹת

filia בַּת 16.

בִּתּוֹ

בִּתְּךָ

בִּתִּי

plur. בָּנוֹת

regim. בְּנוֹת

בְּנוֹתָיו

Integrum ſingulare בֶּנֶת forma עֶמֶת ſphærula, ſiue nodus, per duplex ſegòl; ſed eliſo נ ſcribitur patàch. ſic affixa בְּנְתוֹ pro בִּתּוֹ ſed deficiẽtem Nùn monſtrat daghèſc, ad euphoniam eliditur in multis, & repræſentatur p daghèſc: ſic חִטָּה frumentum pro חִנְטָה, quod duriuſcule efferretur.

Canones de permutandis vocalibus fermè ijdem in formis Imperfectorum Ordinum, qui & in Perfectis, ait Clenardus. Verum ex mea ſententia non ſunt ijdem, vt patet ex exemplis ſupra poſitis, quæ ad certam regulam reduci non poſſunt.

Monoſyllaba (quæ nonnulli confundunt cum Diſſyllabis) ſunt quæ conſtant vnica ſyllaba. In quibus etiam ſi formentur per ־ֵ per chòlem, chirech, & cæteras vocales, variatur mutatio puncto-

 rum,

rum, vt patet ex paradigmatibus. Monoſyllaba ex Quieſcentibus Hàijn Vàu, nuſquam aut ֳ aut ֵ permutant, ſed velut quieſcentis indicium conſeruant (vocalem longam) inuariatam, vt גֵּר à גּוּר & זָר à זוּר Sed in Duplicantibus Hàijn idem fit, quod in ipſis verbis, nempe vt ſi quid ad Nomen accedat (quod fit affixis, plurali numero, & fœminino) pro longis vocalibus ſumantur breues, — pro ֳ chìrech paruum pro zère, & præterea addatur daghèſc (hoſtis magnarum vocalium) vt in זַכָּה pura קֵן nidus, תַּם perfectus.

De mutatione punctorum in Nominibus Quatuor, vel Quinque litterarum.

Pauca mutant: tùm quia paucis adduntur affixa; tum verò ne varietur ipſa formatio Nominum. exempli gratia.

legatus	חַשְׁמַן	concubina	פִּלֶגֶשׁ	crus	קַרְסֹל
	חַשְׁמַנּוֹ	regim.	פִּלֶגֶשׁ		קַרְסֻלּוֹ
	חַשְׁמַנְּךָ		פִּלַגְשׁוֹ	Duale	קַרְסֻלַּיִם
plur.	חַשְׁמַנִּים		פִּלַגְשְׁךָ		קַרְסֻלַּי
regim.	חַשְׁמַנֵּי	pauimentum	קַרְקַע	Pſal. 18.	קַרְסֻלָּי
	חַשְׁמַנָּיו	&c.	קַרְקָעוֹ		

quia — in vltima, ideo dàgheſc vbique additur.

De Affixis Verborum.

Affixa, quæ & alij *Pronomina*, quandoque ſunt Actiua, quandoque paſſiua; vel iuxta alios, Poſſeſsiua, & paſsiua. Cum nominibus iuncta poſſeſsiua ſunt, ideſt ſignificant poſſeſſionem alicuius, vel actionem ab eo fieri, & proinde per genitiuum reddebantur. Cum Verbis vero paſsiua ſunt, & ſignificant caſum rei, vel perſonæ patientis, vt propterea per accuſatiuum exprimi debeāt.

Nota Porrò quia nemo propriè a ſe patitur, ſiue in ſeipſum agit, affixa primæ vel ſecundæ perſonæ non iunguntur cū Verbis perſonæ eiuſdem, vt infra. Quò fit, vt ex decem affixis omnia quidem tertiæ perſonæ ſibi copulent; ſecundæ verò perſonæ tantum ſex, & primæ

non

non niſi octo ſuſcipiant. Quod ſi actus aliquando in ſeipſum tranſeat, ſitq. (vt Philoſophi loquuntur) reflexus, atque reciprocus, omnino vſurpanda eſt Coniugatio Hithpahèl, quæ ob eas actiones inſtituta eſt; aut vtendum pronominibus ſeparatis, pro הִתְהַלַּלְתִּי dicemus הִלַּלְתִּי אוֹתִי laudaui me. Verum in Infinitiuis omnibus, qui quandoque Actiui ſunt, quandoque Paſſiui, vt in Kàl, Niphàl, & ſimilibus, variant affixa ſignificationem, ſicuti variatur & ipſum מָקוֹר Machòr. Nam עָבְרֵנוּ Ioſ.4.54.vſq. ad tranſire noſtrũ, actiuè & poſſeſsiuè ſignificat. ſic לְמָשְׁחֲךָ 1.Samuel.15. vt vngerẽ, ad vngendum, te: actiuè: & לְחֲנַנְכֶם Eſai.30.15. vt miſereatur veſtri, paſsiuè vertendum.

Et quoniam ex dictis ſupra, Coniugationes (actiuæ nempe, quibus adduntur) varijs punctis affiguntur, & inflectuntur, atque ideo diuerſa occurrit mutatio facienda; more noſtro, mox exempla, poſtea verò adnotanda ſubijciemus, & Exceptiones.

Præt. Kàl.

Viſitauit. X
פָּקַד
illum m.
פְּקָדוֹ
פְּקָדָהוּ
te m.
פְּקָדְךָ
vel
פְּקָדְךָ
פְּקָדֵךְ
פְּקָדֵךְ
me com.
פְּקָדַנִי
vel
פְּקָדָנִי
vel
פְּקָדֵנִי

vel פְּקָדָנִי
illos m.
פְּקָדָם
vos m.
פְּקָדְכֶם
nos c.
פְּקָדָנוּ
illam.
פְּקָדָהּ
te f.
פְּקָדֵךְ
illas
פְּקָדָן
vos
פְּקָדְכֶן
taſti m. VI.
פָּקַדְתָּ

illum m.
פְּקַדְתּוֹ
vel
פְּקַדְתָּהוּ
vel
פְּקַדְתִּיהוּ
me c.
פְּקַדְתַּנִי
illos m.
פְּקַדְתָּם
nos c.
פְּקַדְתָּנוּ
illam f.
פְּקַדְתָּהּ
פְּקַדְתָּן
¶ inuenitur.
יְלִדְתָּנוּ
pro
יְלִדְתִּינוּ

VIII.
taui c.
פָּקַדְתִּי
פְּקַדְתִּיו
vel
פקדתיהו
פקדתיך
פקדתים
פקדתיכם
פקדתיה
פְּקַדְתִּיךְ
פקדתין
פקדתיכן
Ier.2.
uerunt c.g.
פָּקְדוּ X
פְּקָדוּהוּ

פְּקָדוּךָ
פְּקָדוּנִי
פְּקָדוּם
פְּקָדוּכֶם
פְּקָדוּנוּ
פְּקָדוּהָ
פְּקָדוּךְ
פְּקָדוּן
פְּקָדוּכֶן

ſtis m. VI.
פְּקַדְתֶּם a
תּוּהוּ
תּוּנִי
פְּקַדְתּוּם
תּוּנוּ
תּוּהָ
תּוּן

mus c. VIII.
פְּקַדְנוּ
פְּקַדְנוּהוּ
נוּךָ
נוּם
נוּכֶם
נוּהָ
נוּךְ
נוּן
נוּכֶן

Viſitauit illa f. g. X
פָּקְדָה
פְּקָדַתְהוּ b
vel פְּקָדַתּוּ
פְּקָדַתְךָ
פְּקָדַתְנִי
פְּקָדַתַם d
vel פְּקָדָתַּם
פְּקָדַתְכֶם
vel דַתְכֶם
פְּקָדַתְנוּ
פְּקָדַתְהָ
vel פְּקָדַתַּת c
פְּקָדַתְךְ
פְּקָדַתַן d
vel פְּקָדָתַּן
פְּקָדַתְכֶן

Viſitaſti fœm. VI.
פָּקַדְתְּ c
פְּקַדְתִּיו
vel פְּקַדְתִּיהוּ
פְּקַדְתִּינִי
דְתִּים
דְתִּינוּ
דְתִּיהָ
תִּין

Viſitaſtis f. g. VI.
פְּקַדְתֶּן
קַדְתּוּהוּ
דְתּוּנִי
תּוּם
תּוּנוּ
תּוּהָ
תּוּן

Beno.

Viſitans m. g. X
פּוֹקֵד
illum פּוֹקְדוֹ
vel פּוֹקְדֵהוּ
sc פּוֹקֶדְךָ
דֵנִי
vel me דִי
דָם
פּוֹקֶדְכֶם
vel פּוֹקַדְכֶם
פּוֹקְדֵנוּ
דָהּ
vel דָהָ
דֵךְ
פּוֹקְדָן
vel פּוֹקְדָהֶן
פּוֹקֶדְכֶן

Viſitantes.
פּוֹקְדִים
reg. פּוֹקְדֵי
פּוֹקְדָיו
פּוֹקְדֶיךָ
פּוֹקְדַי
vel פּוֹקְדַי
פּוֹקְדֵיהֶם
פּוֹקְדֵיכֶם
פּוֹקְדֵינוּ
פּוֹקְדֶיהָ
פּוֹקְדַיִךְ
& פּוֹקְדֵיִךְ
דֵיהֶן
דֵיכֶן

ſecunda gutt.
גּוֹאֵל
גּוֹאֲלוֹ
&c. גּוֹאַלְךָ
&c מוֹצֵא
מוֹצְאוֹ
&c. מוֹצַאֲךָ

Viſitans f. g.
פּוֹקֶדֶת
caret regim.
פּוֹקַדְתּוֹ
קַדְתְּךָ
vel קַדְתֶּךָ
קַדְתָּהּ
קדתם

קִדְתֶּם
דְתֶּכֶם
דְתֵּנוּ
דְתָּהּ
דְתֵּךְ
דְתָּן
דְתְכֶן
Viſitātes fem. פּוֹקְדוֹת
קְדוֹתָיו
דוֹתֶיךָ
תַּי & תָי
תֵיהֶם
תֵיכֶם
תֵינוּ
תֶיהָ
תַיִךְ & תֶיךָ
תֵיהֶן
תֵיכֶן

Pahúl.

Viſitatus m.g. פָּקוּד
Regim. פְּקוּד
פְּקוּדוֹ
דָהּ

דֵי
דָם
קוֹדְכֶם
דֵנוּ
דָהּ
דֵךְ
דָן
דְכֶן
Viſitati m.g. פֹּקְדִים
regim. דֵי
דָיו
דֶיךָ
דַי & דָי
דֵיהֶם
דֵיכֶם
דֵינוּ
דֶיהָ
דַיִךְ & דֶיךָ
דֵיהֶן
דֵיכֶן

Infinit.

Viſitare. omnis gen. & perſonæ. a פְּקוֹד

vel פְּקוֹד
פָּקְדוֹ
vel פְּקָדֵהוּ
vel קָדֵנוּ
פָּקְדְךָ
פָּקְדִי
vel פָּקְדֵנִי
פָּקְדָם
פָּקְדְכֶם
פָּקְדֵנוּ
פָּקְדָהּ
vel פְּקָדָהּ
vel פְּקָדֶנָּה
פָּקְדֵךְ
פָּקְדָן
פָּקְדְכֶן
Exemplum vbi ſecunda gutturalis.
b מְאוֹם
מָאֳסוֹ
vel אֳסָהוּ
vel סֵנוּ
מָאָסְךָ
אָסִי vel סֵנִי

סָם
מָאָסְכֶם
סֵנוּ
מָאֳסָהּ
vel סָהּ
vel סָנָּה
&c.
Perſequi רְדוֹף
רָדְפוֹ
vel רְדָפֵהוּ
vel רְדָפֵנוּ
c רָדְפְךָ
רָדְפִי
vel פֵנִי
רָדְפָם
רָדְפְכֶם
רָדְפֵנוּ
רָדְפְכֶן
vbi tertia gutturalis.
d vngere מְשׁוֹחַ
vel מְשׁוֹחַ
מָשְׁחוֹ
vel מְשָׁחֵהוּ
vel מְשָׁחֵנוּ
מָשְׁחֲךָ

מְשָׁחֲךָ
1.Sam.15.
מְשָׁחֲנִי
vel
משחֲנִי
מְשָׁחֵם
מְשָׁחֲכֶם
מְשָׁחֲכֶן
& ־ simplex
pro ־:
custodire.
שְׁמוֹר c
שָׁמְרוּ
שמרֵהוּ
vel
שמרֶנּוּ
שְׁמָרֵךְ
Exod.23.
שָׁמְרֵי
שְׁמָרְכֶם
שָׁמְרֵנוּ &c.

aperire.
פְּתַח f
Nehem 8.
וּכְפִתְחוֹ
פִּתְחֲךָ &
פְּתָחֲךָ g
פִּתְחֲכֶם
פִּתְחִי
פִּתְחֵנוּ
פִּתְחָהּ
פִּתְחֲכֶן
&
פִּתְחֲכֶן

appropinquare.
קָרוֹב h
קָרְבוֹ
vel
קָרְבָהוּ
vel
קָרְבֶנּוּ
קָרְבְךָ
קָרוֹבִי
קָרְבְכֶם
Deut.20.
eligere.
בָּחוֹר i
בָּחְרוֹ
בָּחֳרִי
Ezech.20.
בָּחֳרָם

redimere.
גָּאוֹל k sic
גָּאֳלוֹ
vel
גאלֵהוּ
גאלֶנּוּ
גָּאֳלֵךְ
Ruth.3.
גָּאֳלִי
vel
גאלֵנִי
גָּאֳלָם
&c.
לְמָשְׁחָה l

Imperat.

Visita m.g. VI.
פְּקוֹד a

פִּקְדוֹ
vel
פִּקְדֵהוּ
vel
פִּקְדֶנּוּ
vel
פִּקְדֵם
vel
פִּקְדֵמוֹ
פִּקְדֵנוּ
פִּקְדָהּ
vel
פִּקְדֶהָ
vel
פִּקְדֶנָּה
פִּקְדֵן

secunda existente gutt.

redime. b
גְּאַל
גְּאָלוֹ
vel
גְּאָלֵהוּ
גְּאָלֵנִי
גְּאָלֵם
גְּאָלֵנוּ
גְּאָלָהּ
vel
גאלֶהָ
vel
גאלֶנָּה
גְּאָלֵן
audi שְׁמַע c
שְׁמָעֵהוּ
שְׁמָעֵנִי

שְׁמָעֵם
שמעֵנוּ
שמעָהּ
שמעֵן
ama אֱהַב d
אֱהָבֵהוּ
אהבֵנִי
אהבֵם
אהבֵנוּ
אהבָהּ
vel
אֶהָבֶהָ
אהבֵן

Unge.
sic מְשַׁח
מִשְׁחֵהוּ
משחֵנִי
משחֵם &c.
proba בְּחַן
בְּחָנֵהוּ
בְּחָנֵנִי
בְּחָנֵם &c.
Visitate.
פִּקְדוּ
פקדוּהוּ
פקדוּנִי
פקדוּם
פקדוּנוּ
פקדוּה

פְּקוּדָה

פקְדוּן

visita f.g.
פִּקְדִי

פקְדִיהוּ

פקְדִינִי

פקְדִים

פקְדִינוּ

פקְדִיהָ

פקְדִין

vel cũ camez
פָּקְדִיהוּ
Ex R. Dauid Chimchi.

פְּקוֹדְנָה

Tantum recipit pronomina separata de quibus infra. vel ex R. Dauid, iungitur vt פִּקְדוּ

Futur. kàl.

Viſitabo VIII. co.g.
אֶפְקוֹד

אֶפְקְדֵהוּ

vel
אפקְדֶנּוּ

אֶפְקָדְךָ

&
אֶפְקָדְךָ

אֶפְקְדֵם

אֶפְקָדְכֶם

אֶפְקְדֵהּ

vel
אפקְדֶהָ

vel
אפקְדֶנָּה

אפקְדֵךְ

אפקְדֵן

vel
אפקְדֶן

אֶפְקָדְכֶן

Viſitabit m.g. X.
יִפְקוֹד

יפקְדֵהוּ

יפקְדֶנּוּ

יִפְקָדְךָ

vel
יפקְדֵךְ

יפקְדֵנִי

cum pauſa

יפקְדֵם

&
דֵם

&
דֻם

יִפְקָדְכֶם

יפקְדֵנוּ

יפקְדֵהּ

vel
יפקְדֶהָ

vel

יִפְקְדֶנָּה

יפקְדֵךְ

יפקְדֵן

יִפְקָדְכֶן

ſed ſecunda gutturali.

interrogabit
יִשְׁאַל

ישאָלֵהוּ

ישאָלְךָ

Deut. 6.20.

ישאָלֵנִי

ישאָלֵם

vel
לֵם

audiet
ſic יִשְׁמַע

ישמָעֵהוּ

ישמָעֲךָ

ישמָעֵנִי

ſed colliget.
יֶאֱסוֹף

יַאַסְפוֹ

vel
יאספֵהוּ

יאסְפֵנִי

Pſal.27.10.

יאסְפֵם

&
פֻם

יַאַסְפֵךְ
&c. Eſa.58.8.

effodiet.
יַחְפּוֹר

vel יַחְפְּרוֹ

Pſal.7.16.
יַחְפְּרֵהוּ

יַחְפְּרֵנִי

deſtruat
יַהֲרוֹס †

יֶהֶרְסוֹ

יֶהֶרְסֵהוּ

יֶהֶרְסֵנִי

יֶהֶרְסֶנָּה

Prou.29.4.

Alijs item modis cętera affixa, vt infra

viſitabis m.g. VII.
תִּפְקוֹד

תִּפְקְדֵהוּ

vel
תפקְדֶנּוּ

תפקְדֵנִי

תפקְדֵם

תִּפְקְדֵנוּ

תפקְדֵהּ

vel
תפקְדֶהָ

vel
תפקְדֶנָּה

תפקְדֵן

viſita-

Viſitabimus c. gen. VIII.	נִפְקְדֵךְ	יִפְקְדוּךְ	תִּפְקְדֵךְ
נִפְקוֹד	נִפְקְדֵן	יִפְקְדוּן	&c. Viſitabis f. g. VI.
נִפְקְדוֹ	נִפְקְדְכֶן	יִפְקְדוּכֶן	תִּפְקְדִי
vel נִפְקְדֵהוּ	Viſitabunt m. gen. X יִפְקְדוּ	ſic bitis m. g. VI. תִּפְקְדוּ	תִּפְקְדִיהוּ
vel נִפְקְדֵנוּ	יִפְקְדוּהוּ	variat, ſed cum ſex affixis.	תִּפְקְדִינִי
נִפְקְדֵךָ	יִפְקְדוּךָ		תִּפְקְדִים
נִפְקְדֵם	יִפְקְדוּנִי	Viſitabit illa. X	תִּפְקְדִינוּ
נִפְקְדְכֶם	יִפְקְדוּם	תִּפְקוֹד	תִּפְקְדִיהָ
נִפְקְדֵהּ	יִפְקְדוּכֶם	Variat vt ſupra.	תִּפְקְדִין
vel נִפְקְדֶהָ	יִפְקְדוּנוּ		Viſitabũt f. g.
vel נִפְקְדֶנָּה	יִפְקְדוּהָ	תִּפְקְדֵהוּ	תִּפְקוֹדְנָה

Inquit R. David, iungitur vt תִּפְקְדוּ Alij vero aiunt, recipere pronomina ſeparata, & hoc rectius.

Regulæ; & Exceptiones.

1 Sicut Nominibus iunguntur affixa, ita & Verbis; atque ideo mutationis punctorum ferè lex eadem in vtriſque: vt quod Kamèz primo loco vertatur in ſceuà, quæcunque accedant affixa. Item quod præſentibus כֶן & כֶם ſit ſecunda in ſyllaba —, alioqui ־ haud aliter, atque in nomine דָּבָר Sic perſona fœminina פָּקְדָה mutat ה in ת.

2 Quibuſdam affixis verba familiarius vtuntur quàm nomina, cuiuſmodi ſunt נִי הוּ נוּ הָ נָּה Nam hæc in Verbis crebrò, in Nominibus nunquam, niſi illa duo הוּ & הָ; & hæc cum Nominibus Quieſcentibus Lamèd Hè potiſſimum componuntur, vt שָׂדֵהוּ ager eius. In alijs quoque vſitata reperies, vt

יָקוּם אוֹרֵהוּ Iob. 25. 3. ſurget lumen eius.

אֶשְׁבּוֹר מֹטֵהוּ Nahum. 1. 13. Frangam vectem eius.

פִּלַגְשֵׁהוּ Iudic. 19. 24. concubina eius.

3 Vt autem ſcias puncta rectè in alia mutare, obſeruanda eſt regula ſupra à nobis tradita, vt numerum ſyllabarum attendas, & terminationem perſonarum & vocum. Quælibet enim Coniugatio ſicuti ſimpliciter ab alia differt in ratione formandi voces, & tempora; ita additis affixis terminatio, ſiue prima, & naturalis formatio (quantum fieri poteſt) integra retinenda, vt differat cum litteris formatiuis vltimis, & priorum ſyllabarum vocalibus. At veluti in Nominibus poſtremas ſyllabas, & puncta, quibus affigebantur, notanda diximus; è contra in Verbis priores ſyllabæ attendendæ, & ſecundum regulas mutanda in alia ſuppoſita praxi. Nota.

4 Supra in Nominibus annotatum eſt, litteras paragogicas quinctam conſtituere cauſam mutationis punctorum; ita Verbis iunguntur ן י ה ac puncta & accentum eadem ferè lege mutãt: ה quidem primis vocibus Imperatiu. & Infinitiuorum; item primis perſonis Futurorum, vt Litteræ Paragogicæ in Verbis mutant puncta.

אֶשְׁכְּבָה Pſal.4.9. dormiam.	שִׁמְעָה audi, de quibus ſupra.
נִשְׂמְחָה Cãt.1.4. exultabimus.	Iòd Participijs, & Infinit. vt
אֲשַׁמֵּרָה Pſal.59. 10.	שֹׁכְנִי habitans. Abd.1. 3.
אֶעֱלוֹזָה Habac. 3.	אֹסְרִי ligans. Gen.49. 11.
אֲזַמֵּרָה Pſal.18.50. Pſallam.	מְקִימִי ſuſcitans. Pſal.113. 7.
פָּקְדָה vel פִּקְדָה viſita.	לְהוֹשִׁיבִי ad habitare faciendũ. (Ibid.

ן Nùn vero perſonis deſinentibus in Vàu, vel chirech, vt

יִפְקְדוּן Viſitabunt. יֵחָלְצוּן Pſal. 108. 7. vt liberentur.

פִּקְדִין Viſita. יִרְבָּצוּן Pſal.104. 23. accubabunt; quæ Nùn interdum Infinitiuis accidit, vt אֲבָדָן perire. Eſther. 9.

a פְּקַדְתֶּם & פְּקַדְתֶּן Quum adſunt affixa, pereunt ם & ן formatiuæ perſonarum, quarum loco ſubſtituitur ו & hæc remanet, vt adſit aliquod ſignum vocis, & perſonæ pluralis ad differentiam alterius. Is autem numerus ſemper vnam ex his tribus litteris in præterito poſſidet. Fingitur enim pluralis numerus in verborum temporibus & modis per aliquam harum litterarum ין ſicuti in nominibus ים & ות vt infra in tract. De Litteris Seruilibus.

b פְּקַדְתּוּ In hac voce abijcitur ה perſonæ fœmineæ, & ה affixi mutatur in ת daghèſc indicante litteram deficientem. Quod etiam fieri adnotauimus ſupra (quaſi per contractionem) in vo-

cibus deſinentibus in duas תת vel נן : fit enim colliſio prioris, & ſuppletur per daghèſc vt ſup.

כָּרַתְּ pro כָּרַתְתְּ : ſic כָּנּוּ pro כָּנְנוּ &c.

Ita hac in voce primum ad vitandam cacophoniam duarum aſpiratarum ה & ת, ה vertitur in ת : alterum vero ne fiat duarum ſimilium concurſus, prior abſorbetur per daghèſc poſteriori inſcriptum.

c פְּקַדְתָּהּ Deeſt ה Verbi : ה autem, quæ cernitur affecta daghèſc, id pertinet ad pronomen ה ſignandum kamèz, quod punctum in fine dictionis interdum ſecum explicatam habet quieſcentem litteram ה vt עִמְּכָה pro עִמְּךָ Sic hoc loco ſequendo analogiam maſcul. פְּקַדְתָּהוּ fœmininum integrum foret פְּקַדְתְּהָה. deinde prius ה quod affixum eſt, vertitur in ת & perſiſtit quies, nempe alterum ה poſt ָ. Exempla ſunt

כִּעֲסַתָּה affligebat eam. 1.Reg.1. 6.

גְּמַלְתּוּ ablactauit eum. Ibid.

d Hæc perſona ſortita affixa ם vel ן ſi ſit Millehèl, deſinit in patàch, ſi Milleràngi, in ָ vt ſupra : quia nulla vox deſinere ſolet in punctum magnum, niſi fuerit Milleràh ſeu Acutitona, ideſt accentú in vltima.

e פָּקַדְתְּ Hæc ſecunda perſona fœminini generis, & prima communis פָּקַדְתִּי ad eundem modum ſe habent in affixis, ſed פָּקַדְתְּ perſonæ ſecundæ pronomina non admittit, & פָּקַדְתִּי primæ, niſi admodum rarò; & ex præcedentibus, & conſequentibus dignoſcenda.

De Benonì.

Benonì ſequitur per omnia morem nominum, inflectendum in maſculino, vt כֹּרֵם In fœminino, vt מֹלֶךְ quoad vltimas ſyllabas, vt ſupra animaduertimus in פּוֹקֶדֶת Eſt enim Benonì (ſecundum nonnullos) non tam Participium, quàm nomen adiectiuũ. Verba vero quæ habent Participium & nomen, in ſignificatione tamen differunt, nam ver.gr. פּוֹקֵד viſitans, non tantum cò temporis, ſed alio etiã ſignificat: ſic בּוֹחֵן probans (Deus corda) non hoc temporis, ſed per omne tẽpus. Nomen vero ſignificat acci-

dens

dens illud remanens in ſubiecto חָכָם ſapiens, præteriti, præſentis, & futuri temporis. Vnde מִי חָכָם וְיִשְׁמֹר אֵלֶּה Pſal. 107. 43. quis ſapiens, & cuſtodiet? dicitur.

Et ideo ſi adſint affixa cognata magis verbis, vtpote ךָ נוּ נִי & נָּה iam participij ſignificationem refert, vt מוֹקְרִי Viſitator meus, & מוֹקְרֵנִי Viſitans me, dum ſcilicet viſitat, ſignificet. Refert ſimiliter ſignificationem Participij, cum regit caſum Verbi, à quo deſcendit. Alioqui vbi Nominis ſyntaxin obtinet, nominaliter exponendum eſt, vt ver. gr.

פוֹקֵד אֶת הָאִישׁ Viſitans virum, ſed Hebraice.

פוֹקֵד הָאִישׁ Viſitator viri, verti debet.

Quando ſecunda fuerit gutturalis, ſceuâ tranſit in ֲ: vt habes in exemplo ſecundo, & eſt notandum ſpecialiter.

De Pahûl.

Itidem Pahûl ad eam Nominum formam referendum, vbi prima ָ altera וּ vt בָּרוּךְ Sic fœmininum, vt מְלוּכָה, quod intellige in Verbis Perfectis. De Pahûl enim Imperfectorum quorundam alia eſt ratio, vt infra trademus, carent enim affixis.

De Infinitiuo.

Affixa cum Verbis paſſiuè tantum accipiuntur, præterquam cum Infinitiuis, cum quibus (vt & vim nominis, & Verbi diuerſis locis obtinent) nunc habent ſignificationem actiuam, nunc paſſiuam. Actiuam quidem, ſi regantur à parte anteriore (vt Donatus loquitur) paſſiuam verò, ſi à poſteriori, vt ait Genebrardus.

Limitanda eſt: hanc differentiam dignoſci ab ipſis Verbis ſi ſint Neutra, vel Tranſitiua: quod enim reperitur Ezech. 47. 7. בְּשׁוּבֵנִי cum redijſſem, actiuè exponendum; non paſsiuè. at לְהָרְגֵנִי Exod. 2. 14. accipitur paſſiuè, ideſt *ad interficiendum me*, vel *vt me interficias*, non *vt ego interficiam te*, vertendum, quod affixi natura magis declarat.

Affixa הוּ נוּ ךָ נָּה & נִי tantum patienti congruunt; explica, in Verbis tranſitiuis; fallit enim in exemplo ſupra allegato. Ezech. 47.

a Vſitatiſſimum eſt in huius affixis ֵ: ſub littera prima, & ſceuâ ſub ſecunda, vt in priori exemplo.

b Verum propter mediam gutturalem, pro ſceuà collocatur ־ֳ praeunte puncto cognato camèz. Sed vt cernis, regula firma tradi non poteſt. Itaque regularis mutatio eſt in ־ָ quod chatùph vocamus, ſonat enim o, & non a.

¶ פָּקְדוֹ ſic

כְּשָׁמְעוֹ Gen.24.30. cum audiſſet.

לְעָבְרְךָ Deut.29.11. vt tranſeas.

בְּאָמְרִי Ezech.3.(ſæpius) dū dico ego.

וּבְשָׁכְבְּךָ Deut.6.7. cum dormieris.

קָבְצִי Sepho.3.8. congregare mei.

הַלְהָרְגֵנִי Exod.2.14. ad occidendum me.

at שָׁאטְךָ Ezech.25.6. contemnere tuo. cum ־ָ chatùph, ſiue laio propter Aleph quieſcens.

בְּקֻצְרְךָ Leu.23.22. quum meſſueris tu.

¶ Variat ſecunda exiſtente gutturali, vt

לְגָאֳלֵךְ Ruth.3.14. vt redimerem te.

בָּחֳרִי Ezech.20.6. eligere mei.

מָאֳסָם Amos 2. ſpernere eorum.

מָאָסְכֶם Iſa.30.12. ſpernere veſtrum.

eſtq. cū daghèſc præter regulā.

בְּקָרְבְכֶם Deut.20.2. cum appropinquarecitius.

¶ Variat tertia exiſtente gutturali, vel ר vt

לְשָׁמָרְךָ Exo.23.20. ad cuſtodiendū te.

pro לְשָׁמְרְךָ retinet ſceuà, & chòlem vertitur in ־ָ quod eſt ־ָ chatùph.

ſic לְרָדְפְךָ 1.Sam.25.29. ad perſequendū te.

עָמָדְךָ Abd.1.11. in ſtare tuo.

ſed לְמָשָׁחֳךָ 1.Sam.15.1. vt vngerem te.

Euphoniæ gratia cum ־ֳ gutturalis. at

רַקְעֲךָ Ezech.25.6. Extendere tuum.

cum ־ֲ & — omiſſo

מַחְאֲךָ pro מְחָאֲךָ Ezech.25.6. vox miræ rationis eſt, cum in eo præter morem, geminum —: —: ſe conſequatur.

¶ כְּחֶטְאָה Num.15.28. cum peccauerit, variat omnino.

¶ לְחֲנַנְכֶם Eſa.30.18. vt miſereatur veſtri. retinet ſceuà & – in ſecūda rad.

לְפַעֲמוֹ Iud.13.25. conterere eum.

deperditur à gutturali —:

וּכְפִתְחוֹ Nehem.8.6. cum aperuiſſet.

cum chirèch: Hoc rarum eſt, & in tertia additur patàch, quod affixa כֶם & כָן ſeruabunt; ſed ךָ mutabit in kamèz, reliqua in ſceuà, ideoque erit chirèch in prima thematis, ne ſit geminum ſceuà initio.

f Tertia forma Infinitiui, quæ cum affixis frequentiùs ſub prima habet chirèch ſequente ſceuà, vt פִּתְחִי Interdū tamen permanet

net ſceuà ſub prima, & tunc quia — ſecundæ ſyllabæ habet ־ָ: vt ſupra in פְּקֹד ante affixum ךָ erit camèz פְּקָדְךָ ante כֶם & כֶן camèz redibit in — vt in nominibus. Sed hæc rariora ſunt. Reliqua obſerua ex praxi.

Reperitur Infinitiuus ſine affixis cum littera paragogica, & diuerſo modo. Cum ־ָ: in prima, & in fine ה vt לְמָשְׁחָה ad vngendum. Exod. 29.29. & ſecunda cum ־ָ: euphoniæ gratia, vel ob ſecundam gutturalem, vt Inf. cum Hè parag.

לְרָחֳקָה Ezech. 8. 6. ad elongandum.

לְחֶמְלָה Ezech. 16.5. ad miſerendum.

prima cum chibbùz.

לְרִבְעָה Leu 20.16. ad coeundum.

prima cum chirèch.

לְאַשְׁמָה Leu. 6. 26. ad delinquendum.

prima cum patàch.

לְתַאֲבָה Pſal. 119. 20. ad deſiderandum.

שְׁאֵלָה Eſt. 7. 11. interrogare. vbi prima cum ſceuà. ſed alij putant nomen, & rectius.

De Imperatiuo.

a Prima Imperatiui ſingularis ־ָ: altera ſceuà, perinde atque in Infinitiuo. Differt, quia affixa ם & ן in Infinitiuo præit ־ָ hic vero ·· & interdum —

b Sed ſi deſinat in — iam aduentus affixorum illud mutabit in ־ָ remanente ſceuà ſub prima.

c Vltima Imperatiui vox non recipit affixa Inſeparata, ſed ſeparata. Id quod & in cæteris omnibus fieri poteſt, pro פָּקְדוֹ dicas פְּקֹד אוֹתוֹ

De Futuro.

Idem hic iudicium de — ſecundæ ſyllabæ, quod in Imperatiuo, alioqui quorum extrema chòlem, efferuntur gemino ſceuà, præterquàm in affixis tribus כֶן כֶם & ךָ vbi ponitur ־ָ: ſub ſecunda radicis, ne præter decorem tria exiſtant ſceuàim.

¶ Verum quia Futurum varias habet formationes (ſi verbum Perf. conſtet ex gutturalibus, prima, vel ſecunda, vel tertia radic.) vario etiam modo mutant affixa priores vocales, vt exemplis patebit. nam

Prima exiſtente gutturali.

יַאַסְפֵנִי Pſal. 27. 10. colliget me.

יֶהֶלְמֵנִי Pſal. 141. 5. Percutiet me.

יַחְפְּרֵהוּ Pſal. 7. 16. effodit eum.

וַיְחַלְּקֵם 1. Par. 24. 3. & diuiſit eos.

יַעְזְרֶהָ Pſal. 46. 6. adiuuabit eam.

יעזרך

יַעְזְרֶךָּ Eſai.44.2. auxiliabitur tui.

יַעַצָרְכָה 2.Reg.18.44. prohibebit tibi.

יַעְזְרֵם Pſal.37.40. adiuuabit eos.

Iòd cum ſegòl vice patach, vt

יֶהֶרְסֶנָּה Prou.29.4. diruet eam.

Secunda exiſtente gutturali.

יִשְׁאָלֵהוּ Iud.8.14. interrogabit eum.

יִסְעָדֶנּוּ Pſal.45.4. fulciet eum.

יִסְעָדֶךָּ Pſal.29.3. fulciat te. vbi eſt etiam daghèſc in Càph.

יְמַהֲרֶנָּה Exod.22.15. dotabit eam.

יִפְעָלֵהוּ Eſa.44.22. operabitur eum.

יִשְׁאָלְךָ Ier.23.32. interrogabit te.

יִלְחָצֵנִי Pſal.56.2. opprimet me.

Tertia exiſtente gutturali.

יִתְקָעֵהוּ Exod.10.19. figet eum.

יִתְקָעֶהָ Iud.4.19. figet eam.

יְבַלְּעֶנָּה Eſa.28.4. abſorbebit eam.

Cæteræ perſonæ variant cum pronomine, vt tertia perſona, & ſic cum litteris gutturalibus.

Quæ vero deſinunt in י vel chìrech magnum, tàm in Imperatiuo, quàm Futuro recipiunt affixa citra vllam commutationem, vt formatio ipſa vocis ſeruetur.

De Affixis Pihèl, & Hiphil.

Non eſt eadem ratio omnium Affixorum in cæteris Coniugationibus, maximè in Imperfectis, etſi mutationis punctorum ratio conſimilis. Itaque in iſtis notandæ ſunt vocales in quas deſinunt, & firma remanente formatione vocis (vt ſcilicet differat à voce alterius Coniugationis) conſiderandæ ſunt vocales illæ, an ſint de mutabilium numero, & iuxta prædictas regulas ֲ in ֱ & ֵ in ְ ſceuà mutanda; ſed adueniente altero ſceuà, vel mutandum in ִ vt in Pihèl, vel in chìrech, vt dictum eſt ſupra in כֶּרֶם

Pihèl.	פִּקֶּדְכֶם	vel פִּקַּדְתָּהוּ	פִּקַּדְתִּים &c.
recenſuit maſc. g.	פִּקְּדָנוּ	פִּקַּדְתַּנִי	recenſuerunt. x פִּקְּדוּ
x. פִּקֵּד	&c. פִּקֶּדְכֶן	recenſui m. gen. VIII. פִּקַּדְתִּי	פִּקְּדוּהוּ
פִּקְּדָהוּ	receenſuiſti m. g.	פִּקַּדְתִּיו	פִּקְּדוּךָ
פִּקֶּדְךָ	VL. פִּקַּדְתָּ	פִּקַּדְתִּיךָ	פִּקְּדוּנִי &c.
פִּקְּדֵנִי	פִּקַּדְתּוֹ		

Hiphil.

Hiphil.

præfecit. x. b הִפְקִיד

הִפְקִידָהוּ

הִפְקִידְךָ

הִפְקִידָנִי &c.

vi. הִפְקַדְתָּ

הִפְקַדְתּוֹ vel

הִפְקַדְתָּהוּ

הִפְקַדְתַּנִי &c.

Infin. pihèl.

præficere פַּקֵּד

mittere שַׁלַּח

Exod. 4. שַׁלְּחוֹ

Exod. 19. שַׁלְּחָם

ſcire דַּעַת

Eſai. 7. 15. דַּעְתּוֹ

דַּעְתְּךָ

Gen. 38. 26. דַּעְתָּהּ

QVIESCENT. Haijn Vau.

intelligere fecit c הֵבִין

הֱבִינָהוּ

הֱבִינְךָ &c.

Benoni.

מֵבִין

מְבִינוֹ

מְבִינְךָ

Futurum.

אָבִין

יָבִין

יְבִינֵהוּ

יְבִינְךָ

יְבִינֵנִי &c.

QVIESCENT. Lamèd Hè.

Præterit.

reuelauit. d גָּלָה

גָּלָהוּ

גָּלְךָ

גָּלַנִי

גָּלָם

גָּלְכֶם &c.

fecit עָשָׂה

עָשָׂהוּ

עָשְׂךָ

עָשָׂנִי

עָשָׂם

עָשְׂכֶם

עָשָׂנוּ &c.

c וִיחֻנֶּךָּ Num. 6. & miſereatur te, vel tui, à חָנַן Duplicante.

הִבְרָא & cum affixis הִבָּרְאָם Gen. 2. 4.

אַרְעָךְ Hier. 1. 4. docebo te.

Regulæ.

a Zère ſub Pihèl ſecunda rad. vertitur in ſceuà, & quandoque in ſegòl, ne concurrant duo ſceuàim.

b Hiphil primam non mutat ſyllabam, ne mutetur formatio: deinde quia perpetua lex eſt, ſceuà quieſcens cum vocali præcedenti ſemper durat immobile.

Eadem eſt ratio daghèſc, reddit enim ſyllabam immutabilem, ſed fallit aliquando. Nec mutat ſecundam ſyllabam, quia chirech magnum non eſt de quatuor punctis mutabilibus, ſed ne mutetur modus formationis vocum.

c In Hiphil ·· mutatur in —: vel ·.·: pro ſceuà ſimplici propter gutturalem; ſed in Benoni in ſceuà, vt pluralis numerus, & fœmininum. Sic futurum tam Kàl quam Hiphil, camèz litterarum אית mutat in ſceuà.

d Exci-

d Excidit in hoc ordine ה tertia rad. quemadmodum in quibuſdam Nominibus, quaſi per contractionem, ſuccedentibus litteris חוי, vt etiam in particulis. Quōd etiam fiebat ſupra inter coniugandum ſuccedente vna trium litterarum Iòd, Vàu, vel Hè.

e Quædam verba neutra, affixis gaudent (præter regulam, non enim actionem in quempiam ſignificant) & ſubauditur præpoſitio, vt ibi יְגֻרְךָ pro יָגוּר עִמְּךָ Pſal.5.6. habitabit te, ideſt tecū. & ſic de alijs pronuntiandum, ſi affixa, quæ ſemper patienti accommodata ſunt, non agenti (ait Clenardus) eo loco reperiantur, vbi eorum alioqui natura non quadraret. Alij verò dicunt eſſe Hebraiſmos, ſiue Tropos apud illos elegantiores, quanquam in noſtra verſione duriuſcule ſonant.

Paſſiua (more Neutrorum) hanc affixionem reſpuunt; eorum tamen Infinitiuus idem cū Nominibus ius retinet. Gen.2. *In creari illorum*, ideſt, in creatione eorum, paſſiue nimirum, hoc eſt, vbi creati fuere: ſed hæc Hebraica ſunt.

De מִלָּה *Particula.*

HÆc eſt Tertia pars linguæ, ſiue Orationis Hebraicæ, quæ vocatur מִלַּת חֲטָעַם. & complectitur partes indeclinabiles apud Græcos & Latinos, ideſt, Præpoſitiones, Aduerbia, Coniunctiones, Interiectiones, & Pronomen ſeparatum.

De Præpoſitione cum affixis.

a	מִן	a me com. gen.	מִמֶּנִּי	a vobis fœm.	מִכֶּן
ab	מִ	vel	מִנִּי		
è	מִ				
ex	מִנִּי	ab illis m.g.	מֵהֶם		
de	מִנֵּי	a vobis m.	מִכֶּם		
ab illo m.g.	מִמֶּנּוּ a	a nobis	מִמֶּנּוּ a		
vel	מִנְהוּ	ab illa	מִמֶּנָּה		
vel	מִנְהוּ	a te fœm.	מִמֵּךְ		
a te maſc.gen.	מִמְּךָ	ab illis fœm.	מֵהֶן		

a Hæ duæ voces aliquādo conueniūt quoad daghèſc, vt Eſai.59. ſed R.Ezrà monet in libris Orietalium ſcribi cū Raphè מִמֶּנוּ cum ſignificat, a nobis.

E regione coram, ante נֶגֶד
נֶגְדּוֹ
נגדך

נֶגְדְּךָ	
נֶגְדִּי	
נֶגְדָּם	
נֶגְדְּכֶם	
נֶגְדֵּנוּ	
נֶגְדָּהּ	&c.

, & cum litteris ſer-uilibus

בְּנֶגֶד	In coram
כְּנֶגֶד	iuxta coram
לְנֶגֶד	ad ante
מִנֶּגֶד	de regione

פָּנִים cum ל ante.

לִפְנֵי	faciebus
אֶל־פְּנֵי	ad facies
עַל־פְּנֵי	ſuper facies
אֶת־פְּנֵי	facies.

Vel cum affixis.

לְפָנָיו	in conſpectu tuo
לְפָנֶיךָ	
לְפָנַי	ante me
לִפְנֵיהֶם	ante illos, vel in conſpectu illorū
לִפְנֵיכֶם	veſtrum
לְפָנֵינוּ	ante nos

לְפָנֶיהָ	
לְפָנַיִךְ	
לִפְנֵיהֶן	
לִפְנֵיכֶן	

נֹכַח, לְעֻמַּת, אֶל, עַל — Hæc interdū ſignificāt Coram, Ante.

אֶל	&	אֱלֵי Ad
אֵלָיו		
אֵלֶיךָ		
אֵלַי		
אֲלֵיהֶם		
אֲלֵיכֶם		
אֵלֵינוּ		
אֵלֶיהָ		
אֵלַיִךְ		
אֲלֵיהֶן		
אֲלֵיכֶן		

אֵת	Cum	עִם
אִתּוֹ	cum eo	עִמּוֹ
אִתְּךָ	tecū	מֵּךָ & עִמְּךָ
אִתִּי	mecū	עִמִּי & עִמָּדִי
אִתָּם	cum illis	עִמָּם
אִתְּכֶם	vobis	עִמָּכֶם

אִתָּנוּ	nobis	עִמָּנוּ
אִתָּהּ	cum illa	עִמָּהּ
אִתָּךְ	&	עִמָּךְ
אַתָּךְ		
אִתָּן		עִמָּן
אִתְּכֶן		עִמְּכֶן

עַל	&	עֲלֵי ſuper
עָלָיו		ſupra
עָלֶיךָ		
עָלַי		
עֲלֵיהֶם		הֶן
עֲלֵיכֶם		כֶן
עָלֵינוּ		
עָלֶיהָ		
עָלַיִךְ		

ב In	ל ad
בּוֹ	לוֹ
בְּךָ	לְךָ & לָךְ
בִּי	לִי
בָּם	לָהֶם
בָּכֶם	לָכֶם
בָּנוּ	לָנוּ
בָּהּ	לָהּ
בָּךְ	לָךְ

בָּהֶן לָהֶן

כָּכֶן לָכֶן

Maſculina ךְ in pauſa idem cum fœminino ךָ.

Pro	בְּעַד
Pro eo	בַּעֲדוֹ
Pro te	בַּעֲדֶךָ
Propter me	בַּעֲדִי
	בַּעַדְכֶם
	בַּעַדְכֶן
pro nobis.	בַּעֲדֵנוּ
	בַּעֲדָהּ
Super } idem ſignificant.	עַל
	תַּחַת
	בַּעֲבוּר
abſque	בְּלֹא
Secundum	כְּפִי & לְפִי

Sub, ſubter	תַּחַת
ſuffixis cum	תַּחְתָּיו
	תַּחְתֶּיךָ
	תַּחְתַּי
הֵן	תַּחְתֵּיהֶם
כֵּן	תַּחְתֵּיכֶם
	תַּחְתֵּינוּ
	תַּחְתֶּיהָ
	תַּחְתַּיִךְ

Apud, Iuxta, Secus, Penes	אֵצֶל
	אֶצְלוֹ
	אֶצְלְךָ
	אֶצְלִי
	אֶצְלָם
	אֶצְלְכֶם
	אֶצְלֵנוּ
	אֶצְלָהּ
	אֶצְלֵךְ
	אֶצְלָן
	אֶצְלְכֶן

Aduerſus. E regione. Contra.	לְעֻמַּת
	לְנֹכַח

Propter	בַּעֲבוּר
	בַּעֲבוּרוֹ
	בַּעֲבוּרֶךָ
	בַּעֲבוּרִי
&c.	בַּעֲבוּרָם
ſic	בִּגְלַל
propter illum	בִּגְלָלוֹ
	בִּגְלָלֶךָ
&c.	בִּגְלָלִי
propter rem	עַל־דְּבַר

---

propter	לְמַעַן
	לְמַעֲנוֹ
	לְמַעַנְךָ
	לְמַעֲנִי
	לְמַעֲנָם
&c.	לְמַעַנְכֶם

Inter		בֵּין
		בֵּינוֹ
		בֵּינְךָ
		בֵּינִי
		בֵּינָם
	הֵן	& בֵּינֵיהֶם
	כֵּן	בֵּינֵיכֶם
		בֵּינֵינוּ
		בֵּינָהּ
		בֵּינֵךְ
ecce		הֵן
		הִנּוֹ
ecce illum		vel הִנֵּהוּ
		vel הִנְּנוֹ
		הִנְּךָ
		& הִנֵּךְ
		הִנְנִי

ecce me, ego — הִנְנִי
vel
הִנֶּנִי
vel
הִנְנִי
ecce illos — הִנָּם
ecce vos — הִנְּכֶם
ecce nos — הִנְּנוּ
vel
הִנֶנוּ
vel
הִנֶּנּוּ
ecce illam — הִנָּהּ
ecce te — הִנְּךָ
ecce illas — הִנָּן
ecce vos. — הִנְּכֶן

---

præter — זוּלַת
זוּלָתוֹ
זוּלָתְךָ
זוּלָתִי
זוּלָתָם
זוּלַתְכֶם
זוּלָתֵנוּ
זוּלָתָהּ
זוּלָתֵךְ
זוּלָתָן
זוּלָתְכֶן

ſicut — כְּמוֹ
ſicut ipſe — כָּמוֹהוּ
ſicut tu — כָּמוֹךָ
ſicut ego — כָּמוֹנִי
ſicut illi — כְּמוֹהֶם
ſicut vos — כְּמוֹכֶם
ſicut nos — כָּמוֹנוּ

---

foris, foras, extra, deforis. — חוּץ, בַּחוּץ, מִחוּץ, הַחוּצָה

circa, circum — סָבִיב
circa eum — סְבִיבוֹ
te m. — סְבִיבְךָ
סְבִיבִי & סָבִיב לִי

Poſt. — אַחַר
&
אַחֲרֵי
Poſt illum — אַחֲרָיו
poſt te m. — אַחֲרֶיךָ
me co. g. — אַחֲרַי
illos — אַחֲרֵיהֶם — vos כֶּם
nos — אַחֲרֵינוּ
אַחֲרֶיהָ
אַחֲרַיִךְ
אַחֲרֵיהֶן
אַחֲרֵיכֶן

Trans — עֵבֶר
vltra — הָלְאָה
præter — לְבַד
זוּלָתִי
Per te — בְּךָ

Particulæ modo habent affixa pluralia, quæ in nominibus, modo ſingularia, & tamen ſingulariter ſignificant, & hoc nota.

non — אַיִן
&
אֵין
non ille — אֵינֶנּוּ
אֵינְךָ
אֵינֶנִּי
אֵינָם
אֵינֵנוּ
&
אֵינֶנָּה
ex Kimchi.

DE ADVERBIIS.

Adiurandi, ſiue iurandi.

בִּי Per me.

בְּ Per.

כֶּאֱמֶת In veritate.

חַי יְהוָה Viuit Deus Iehoua.

Abiurationis, ſiue Prohibitionis.

אַל Ne.

פֶּן Ne forte?

Admirationis.

הֲלַיהוָה Num Deo?

Congregationis.

יַחַד Vnà.

יַחְדָּיו pariter.

כְּאֶחָד ſimul.

כְּאַחַת

Comparationis.

מִ magis, pluſquam.

מֵ ſequente gutturali.

Confirmationis.

אֱמֶת verè.

בֶּאֱמֶת profecto.

אָמְנָם proculdubio.

אָמְנָה

אֲבָל

אוּלָם

בְּכֵן

לָכֵן

אִם כֵּן ſi, profecto

הֲלֹא nonne?

Deprecationis.

נָא quæſo.

אָנָּא obſecro.

Demonſtrationis.

הֵן ecce.

הִנֵּה

Diſiunctionis.

אוֹ Vel, aut

אִם Siue

Diminutionis.

לְפָחוֹת ſaltem.

Dubitationis.

אוּלַי forte.

דִּלְמָא forſitan.

שֶׁמָּא fortaſſe.

פֶּן ne forte.

Exceptionis.

מִלְּבַד præter.

זוּלַת præter.

Gentilitia.

עִבְרִית Hebraicè.

יְוָנִית Græcè.

רוֹמִית Romanè.i. Latinè.

יְהוּדִית Iudaicè.

אֲרָמִית Syriacè: & ſimilia.

Inten-

Intenſionis.

מְאֹד Valde, יוֹתֵר magis,

מָה quàm.

Interrogationis.

לָמָּה vt quid.

עַל מָה propter quid.

מָה vel מֶה quid?

הֲ vel הַ אִם nunquid? aut num? vtrum.

Loci.

כָּא hic כֹּה hic פֹּא vel פֹּה

שָׁם & שָׁמָּה ibi, illic, illuc.

מִשָּׁם inde, illinc.

אֵיפֹה & אֵיכֹה ubi.

Interrogatiua loci.

אֵיפֹה אָן אָנָה quò?

מֵאַיִן vnde?

Aduer. Negationis.

אַיִן & אֵין quę habet affixa, vide ſupra.

אַל non

לֹא iungitur omnibus modis.

אֵין nominibus, participijs, aduerbijs, &c. ſed non Præterito, aut Futuro.

Optandi.

בַּל non. אֶפֶס præterquam

בְּלִי

אַחֲלַי vtinam.

לוּ

מִי יִתֵּן quis det.

Ordinis.

אַחַר poſt, poſtea.

אַחֲרֵי כֵן poſt hęc, deinde.

עוֹד adhuc, præterea.

Prohibendi.

אַל ne.

Qualitatis.

טוֹב benè.

רַע malè.

יָשָׁר rectè.

נָכוֹן æquè.

Et cum nomine ſubſtantiuo & ב deſeruiente, vt

בְּחָכְמָה ſapienter,

בִּתְבוּנָה prudenter.

בֶּאֱמֶת verè.

בְּעָרְמָה callidè.

Qualitatis interrogatiua.

אֵיךְ & אֵיכָכָה quomodo.

הֵיךְ qualis.

מַה vel מֶה

Quantitatis.

רַב multum.

זְעֵיר parum.

רַבָּה multum. מְעַט parum.

מִזְעָר parum.

כַּמָּה quot.

Remiſſionis.

מְעַט מְעַט ſenſim, pedetentim.

Similitudinis.

כַּאֲשֶׁר ſicut כְּ כַּ

כְּכָה quemadmodum.

כְּמוֹ ſicut: & habet affixa.

Temporis.

עַתָּה nunc

אֲזַי אָז tunc.

כְּבָר iam.

אֶמֶשׁ heri, nocte præterita.

הַיּוֹם hodie.

שִׁלְשׁוֹם nudius tertius.

מָחָר vel מָחֳרָת cras.

פִּתְאֹם ſubito.

פֶּתַע repente.

אֶתְמוֹל & אֶתְמוּל & תְּמוֹל heri.

תָּמִיד Iugiter, ſemper.

עַד donec.

בֹּקֶר mane.

עֶרֶב veſperi.

מָתַי quando.

עַד־מָתַי vſquequò.

הוֹ hò, heus. הָ ò.

De Coniunctionibus.

וּ וְ וַ וָ וִ Copulatiua, quæ diuerſis pũctis afficitur.

אֲבָל : בְּרַם ſed Aduerſatiua.

אַף־עַל־פִּי Quamuis, quanquam: frequens apud Rabb.

כִּי quia : יַעַן : עֵקֶב propterea quod, eo quòd

לְמַעַן vt לְפִי שֶׁ eo quòd.

De Interiectionibus.

הֶאָח Euge. Gaudentis.

אָח heu אֲהָהּ ah, ah, אוֹי הוֹי heu, væ, veh, væ.

אֲבוֹי ha: heu. Dolentis.

De Pronominibus Separatis, & Relatiuis.

Pronomen diuiditur in *Coniunctum*, & *Separatum*, & *Relatiuum*. Coniunctum eſt, quod Nomini, aut Verbo coniungitur, de quo ſuo in loco dictum eſt. *Separatum* eſt Pronomen demonſtratiuum primæ, ſecundę, & tertiæ perſonæ, quæ variantur tantum ſecundum

aceen

accentum varietatem, præcipuè Sòph paſſùch, Athnàc, & ſæpe Zachèph, vt infra.

Primæ Perſonæ.

Sin.gen.com.		*Plural.*	
אֲנִי אֲנִי אֲנִי	Ego, vel	אֲנַחְנוּ uel אֲנַחֲנוּ uel	
אָנֹכִי אָנֹכִי אָנֹכִי	Ego,	נַחְנוּ uel אָנוּ nos.	
שֶׁלִּי	mei.	שֶׁלָּנוּ	noſtrum.
לִי	mihi.	לָנוּ	nobis.
אֹתִי & אוֹתִי	me.	אוֹתָנוּ	nos.
מִנִּי & מִמֶּנִּי	a me.	מִמֶּנּוּ	a nobis.

Secundæ Perſonæ.

Singul. maſc.		*Sing. fœmin.*
אַתָּה & אַתָּה	Tu	אַתְּ
שֶׁלְּךָ	Tui	שֶׁלָּךְ
לְךָ לָךְ לָךְ לְךָ	Tibi	לָךְ
אוֹתְכָה & אוֹתְךָ & אוֹתָךְ & אוֹתְךָ	Te	אוֹתָךְ
מִמְּךָ & מִמֶּךָּ & מִמֶּךָּ	a Te	מִמֵּךְ & מִמֶּךְ

Plural. maſc.		*Plural. fœmin.*
אַתֶּם	Vos	אַתֵּנָה & אַתֶּן
שֶׁלָּכֶם	Veſtrum	שֶׁלָּכֶן
לָכֶם	Vobis	לָכֵנָה & לָכֶן
אֶתְכֶם	Vos	אֶתְכֶן
מִכֶּם	a Vobis	מִכֶּן

Tertiæ Perſonæ.

Singul. maſcul.		*Singul. fæmin.*
הוּא	hic, ille, iſte, ipſe.	hæc, ea, ipſa	הִיא & הִוא
		שלו

שְׁלוֹ huius, is, eius.	שֶׁלָּהּ
לוֹ huic, ei.	ei, illi. לָהּ
אוֹתוֹ hunc, illum.	illam, eam. אוֹתָהּ
מֶנְהוּ & מִמֶּנּוּ ab hoc, ab eo.	ab ea, ab illa. מִמֶּנָּה
Plural. maſcul.	*Plural. famin.*
הֵמָּה & הֵם illi, hi.	hæ, illæ, הֵנָּה & הֵן
שֶׁלָּהֶם horum, illorum.	שֶׁלָּהֶן
לָמוֹ & לָהֶם his illis.	לָהֶן & לָהֵנָּה לָהֵן
אֶתְהֶם & אוֹתָם hos, illos	אוֹתְהֵנָּה אֶתְהֶן אוֹתָן אוֹתְהֶן
מֵהֵמָּה & מֵהֶם ab his.	מֵהֶן : מֵהֵנָּה

זוּ הַלָּזֶה הַזֶּה זֶה hic, iſte, maſc. gen. זוֹ וְזֹאת iſta, hæc.
אֵל & אֵלֶּה communis gen. hi, & hæ.

אֶת Cum affixis caſus patientis.

אוֹתוֹ cum maſc. gen.	אֶתְכֶם vos, & אֶתְכֶן fęmin.
אוֹתְךָ & אוֹתָךְ cum pauſa te.	אוֹתָנוּ nos.
אוֹתִי me, com. gen.	אוֹתָהּ illam, eam.
אוֹתָם illos: אוֹתָן illas.	אוֹתָךְ te, fęm.

Prima perſona communis eſt generis. Secunda, & Tertia variantur cum duplici genere, & numero, vt vides. Sunt & hæc maſculeá demonſtratiua tertię perſonæ.

Primæ voces pronominum ſupra dictorum ſunt recti Caſus (ſi caſus dantur proprie apud Hebręos; ſupra enim negauimus) ſiue ſtatus abſoluti; tam quæ denotant ſingularem, quàm pluralem numerum. Reliqua veró ſunt obliquorum caſuum, ſicut quę de אוֹתוֹ & reliquis adnotantur.

Relatiuum verò communis generis, & numeri, eſt אֲשֶׁר qui, quæ, quòd: Et vice huius quaſi conciſum שֶׁ ſequente daghèſc, quod in Canticorum libro frequentiſſimum eſt: omnis generis, & omnis numeri. cuius, cui, quem, quam, &c.

DE

DE LITTERIS *Deſeruientibus, vel Seruilibus.*

TRactatus de Litteris Deſeruientibus (quas illi שִׁמּוּשִׁיּוֹת vel נוֹסָפוֹת vocant Corollarium ferè totius operis eſt;& cum illarum maximus ſit vſus, breuiter de illis agemus, & per compendium. Vnde iſte locus eſt huius tractatus & merito, atque hoc loco addiſcendus eſt. Diuiſimus initio Grammatices litteras in *Radicales*, & in *Deſeruientes*, ex quibus *Radicales* non poſſe adhiberi ad munus aliquod ſubeundum, verum *Deſeruientes* poſſe, & eſſe etiam *Radicales* diximus. *Radicales* ſunt חֵט סֵפֶר גֵּזַע צֶרֶק

Seruiles vero ſunt; אֵלֵינוּ כָּתַב מֹשֶׁה ·

א ergo eſt nota primæ perſonæ ſingularis Futuri אֶלְמוֹד diſcam, *Aleph*

אֶקְרָא inuocabo.

Eſt de Ehemanticis in principio, vt אֶצְבַּע digitus אֶזְרוֹעַ brachium

אַבְנֵט baltheus.

Additur extra regulam Infinitiuis, vt אָרוֹשׁ Eſa. 28. triturare.

etſi R.Chimchi putet א redundare.

1 Iòd, eſt ſignum tertiæ Futuri vtriuſque numeri,& generis maſculei, vt יִשְׁמוֹר : יִלְמְדוּ. a fronte. *Iòd*

2 Conſtituit nomina propria virorum, & rerum יִצְחָק יַעֲקֹב :

יַהֲלוֹם adamas item a fronte.

3 In medio poſt ſecundam rad. eſt ſignum Coniug. Hiphil, vt הִלְמִיר

diſcere fecit.

4 Conſtituit chirech longum, poſt quod immediatè ſequitur, שִׁיר : שִׁירָה ·

5 In fine per ſe conſtituit pronomen primæ perſonæ vt דְּבָרִי verbum meum.

6 Cum תִי eſt primæ perſonæ ſignum in præterito, vt לָמַדְתִּי didici.

7 Conſtituit in fine nomina *Gentilitia*, עִבְרִי hebręus, & nomina *numeralia ordinalia* שֵׁנִי ſecundus רְבִיעִי quartus.

8 In fine terminat ſecundam Futuri,& Imperatiui fęmineam, vt אִמְרִי : dic תִּשְׂמְחִי lætaberis.

9 Et in nominibus (intercedente Caph, vbi tamen Iod redundat) conſtituit affixum, ſiue pronomen ſecundæ perſonæ fœmineæ, vt עונכי peccata tua.

10 Cum ם, pluralem notat maſculeum, & ſine ם eſt ſignum regiminis pluralis דברי Verba: Etiam in fœmininis poſt ת vt צדקותיו Iuſtitiæ eius; etiam in Participijs actiuis & paſſiuis פוקדי Viſitatores אוכלי manducantes, אחזי accincti מלמדי edocti: Cant. 3.

Tau. ת Præpoſitum conſtituit ſecundam futuri vtriuſque numeri, vt תלמוד diſces, תלמדו diſcetis: Item tertiam fœmininam vtriuſque numeri, תלמוד diſcet, תלמודנה diſcent.

2 Eſt de Hemanticis, & conſtituit nomina, & vt plurimũ habet patach, vt תכלית finis: aliquando chirech, vt תפארת Pulchritudo, תדהר cedrus, abies: quandoq. cholē תושב incola, aliquando ſceuà, vt תבונה intelligentia.

3 In fine conſtituit nomina fœminea, cum ſciùrech, vt מלכות regnum, cum chirech גפרית ſulphur, cum chòlem אחות ſoror ſegòl בושת confuſio; & cum duplici ſegòl ממלכת Aliquando præponitur ſimul, & poſtponitur, vt תפארת corona תוחלת ſpes.

4 Etiam in fine Verborum notat ſecundam ſingularem vtriuſque ſexus (in præteritis) תָּ maſcul. תְּ fœmininam; cum Iòd primã maſculinam, vt למדתי. com. gen.

5 Format regimen fœmininorum ה conuerſa in ת vt תורת lex Dei. Et adueniente Iòd affixo, ſignum eſt, quòd ſtet pro ה maxime ſi careat daghèſc: quando vero habet daghèſc, eſt de eſſentia nominis, ſiue formatiuum illius in ſtatu abſoluto, vt אדרתי pallium meum.

6. Cum ה ante, ſic הת format Hithpahèl, vt התלמד docuit ſeipſum.

7 Mutatur in medio ת pro ה in Verbis Quieſcentibus Làmed in fœmineo genere, vt עשתה pro עשהה.

Nùn. נ Nùn in principio conſtituit nomina Heemantica, vt נפתלי Nephthalim נמרד Nimrod.

2 Notat primam pluralem Futuri comm. generis, vt נשמרה cuſtodiemus, cum ה paragogica.

3 Format Præt. & Beno. Coniug. Niphàl נלמד.

4 Cum Vàu primam perſonam pluralem præteriti למדנו cum ת

tertiam

tertiam pluralis fœminei תִּלְמֹדְנָה Cum daghèſc in fine Verborum notat pronomen tertiæ perſonæ vt פְּקָדָתּ & ſine daghèſc, primam pluralis פְּקָדָנוּ viſitauit nos.

5 In fine, eſt affixum tertiæ perſonæ pluralis fœmineæ in Verbis & nominibus פְּקָדָן viſitauit illas. דְּבָרָן Verbum illarum.

6 Sexto quandoque eſt paragogica poſt chirech תִּדְבָּקִין hærebis: poſt ſciùrech תִּפְקְדוּן In fine præteritorum יָדְעוּן Futurorum יֵדְעוּן, & Infinitiuorum בְּאַבְּדָן in perdendo.

מ Eſt de Hehemanticis, & conſtituit nomina, vt מִדְבָּר deſertum. cum chirech, ſequente ſceuà; cum gutturalibus vero patàch, vt מַאֲכָל cibus. Nonnunquam chòlem מוֹשָׁב ſedes: interim ſciùrech, vt מוּסָר diſciplina. etiam camèz מָקוֹם locus. Et in fœmineis ſceuà, vt מְשׁוּבָה auerſio. Mèm.

2 Format Benoni, & Pahùl in Pihèl, & Hiphil, & in Hophàl (ſi habeat) & Hithpahèl.

3 Præponitur Infinitiuis, abiecta נ & habet frequenter chirech, cum daghèſc in ſequenti, vt ſuppleat illam Nùn מִלְּמוֹד ſed quando ſequens eſt gutturalis, habet zère, vt מֵאַבֵּד a perdendo. Verum ſequente ה radicali habet chirech מִהְיוֹת ab eſſe. (Idque nota) in 1. Reg. 23. מִרְדוֹף a perſequendo, præter regulam.

4 Eſt Præpoſitio Ablatiui, & punctatur chirech ſequente daghèſc, aut zère, ſi ſequens eſt incapax מֵעוֹלָם a ſæculo: & deſeruit pro A, ab, è, ex, de, cum magis, pro, propter, in, ne, vt, non.

5 Format gradum Comparationis, eiſdem punctis, vt טוֹב שֵׁם מִשֶּׁמֶן טוֹב melius eſt nomen (ſcilicet bonũ) præ oleo bono.

6 Cum Iòd præcedente format numerum pluralem maſculinum, & dualem præcedente patàch vt קְרָנַיִם & קְרָנִים.

7 A fine eſt affixum tertiæ pluralis maſculinæ, vt דְּבָרָם Verbum illorum עֲשִׂיתָם feciſti eos.

Si poſt Mèm ſequatur Iòd cum ſceuà, Mèm ſuſcipit chirech, & amittitur ſceuà ipſius Iòd, eo quieſcente, vt מִירוּשָׁלַם מִיהוּדָה vt ſupra diximus de affixis.

ש Ponitur pro אֲשֶׁר qui, quæ, quod, vt, quia: quoniam, quemadmodum, & punctatur ſegòl: rarò cũ ſceuà vt שְׁהֵם Eccl. 3. quia illi. Scin.

Aliquando cum patàch vt בְּשַׁגַּם Eo quod etiam eſt caro. Gen. 6. 3. Etiam ſequente Aleph habet camèz, vt שַׁאַתָּה. Iud. 6. 17.

Hè ה À fronte, & calce, eſt de Hehemanticis, & conſtituit nomina, & punctatur vario modo, vt הַצָּלָה liberatio a verbo נָצַל vtraque Hè eſt Hehemantica, quicquid Chimchius, & alij. Item partium indeclinabilium, vt הִנֵּה Ecce.

2 Eſt articulus Genitiui (ſed impropriè, caſus enim apud illos non ſunt) vel potius emphaſis oſtenſiua, vt עַרְלֵי הַלֵּב Ezech. 44 incircumciſi corde כֹּחַ הָאֱלֹהִים virtus Dei, vbi punctatur camèz propter gutturalem. 2. Paralip. 25. 9. Verum ſi gutturales habeant camèz, Hè habebit aliquando patàch, aliquando ſegòl, vt הֶחָכָם Sapiens הֶעָרֹב muſca. Excipe monoſyllaba הָהָר mons.

Habet præterea patàch ſine daghèſc, vt הַיְעֵפִים laſſi, הַיְהוּדִים Iudei.

3 Eſt לְהוֹדָעַת הַדָּבָר vel הֵא הַיְדִיעָה ad indicandam demonſtrandamque rem. Tunc reddit dictionis ſignificatum inſigne, & importat emphaſim, ſiue excellentiam quandam, vt הָאִישׁ Pſal. 1. ille vir: *illius viri*. Habet ferè patàch ſequente daghèſc, vt הַפֶּה os (illud) הַנָּבִיא Propheta (ille) il gran Profeta, Italicè redderetur. præterquam ante אעך vbi camèz recipit, vt הָעַיִן oculus: הָרֹאשׁ caput הָאֹזֶן hæc auris.

Nota

Eo carent nomina propria: non enim dicimus הָאַבְרָהָם Abraam ille. Sed וְהָאָדָם Gen. 4. dicunt quidam accipiendum non vt proprium Adami nomen, ſed vt appellatiuum ſicut הַקּוֹהֶלֶת Eccl. 12. Concionatrix, ideſt, Salomonis anima congregans ſapientiam. ex R. Dauid in Michlòl. Gentilitijs autem additur, vt הַיְבוּסִי 2. Reg. 24. Iebuſęus. הַמְנַשֶּׁה pro הַמְנַשִּׁי Ioſ. 13. Tribui Menaſſeitarum.

4 Eſt הֵא interrogatiua, vel admiratiua, הֵא הַשְּׁאֵלָה vel הֵא הַתְּמִיהָה & tunc punctatur cathèph patàch vt הֲמִבְּלִי 4 Reg. 1. nunquid quare non ſit Deus, &c. הֲבַת Gen. 19. num filia. Quando nomen incipit à ſceuà, & ante litteras gutturales, hoc ה recipit patàch vt הַבְּרָכָה Gen. 27. num benedictio vna? הַכְּמוֹת num ſicut moritur nebulo? niſi gutturalis ipſa habeat ָ vtrũque ה tàm admirationis, quàm demonſtrationis ֶ accipit, vt הֶהָיְתָה num factum eſt. Iohel 1. 2. הֶאָנֹכִי Num. 11. 12.

העשן.

הֶעָשָׁן num fumus ? ſed in Aleph, fallit habet enim camèz, vt הָהָר vir ille: idem obſerua in paruis dictionibus, vt הָאָרָם ille mons הָעָם ille populus.

5 Eſt הֵא הַקְּרִיאָה Hè Vocatiua, Compellatiua, & tunc habet ſequente daghèſc, vt הַקָּהָל o congregatio.

6 Eſt Confirmatiuum ſententiæ, ſi ei additur לא vt הֲלֹא nonne ſi bene egeris, &c. Gen. 3.

7 A fronte conſtituit Coniugationes Hiphil, Hophàl; Infinitiuum & Imperatiuum Niphàl.

8 A calce eſt ſignum generis fœminini in præteritis, vt לָמְרָה in Beno. & Pahùl. לוֹמְרָה : לְמוּרָה. Item in nominibus זְקֵנָה Vetula. שִׁירָה Canticum, conſtituit fœminina. Eſt affixum tertiæ perſonæ fœmininæ ſing. præcedente ָ. & ipſa cum puncto mappich דְּבָרָהּ verbum illius. Idem in plurali, ſed ipſa punctatur ָ & præcedit ſegòl & Iòd, vel chirech in verbis, vel ſciurech, vt אֹהֲבֶיהָ amatores eius. פְּקַדְתִּיהָ viſitaui illam. דְּרָשׁוּהָ quæſiuerunt illam.

9 Additur ſæpe in fine Futurorum, & mutat puncta, vt אֲלַמְּדָה docebo. אֶפְקְדָה viſitabo pro אֶפְקוֹד & vocatur Paragogica הֵא נוֹסֶפֶת ſeu Addititia.

10 Item in nominibus & tunc ſignificat motum ad locum, & ſtat pro ל vel אֶל in principio, vt צָפוֹנָה וָנֶגְבָּה יָמָּה וָקֵדְמָה ad occidentem, orientem, aquilonem, & meridiem) ac ſi diceretur אֶל הַיָּם אֶל הַקֶּדֶם &c. הַשָּׁמַיְמָה pro אֶל הַשָּׁמַיִם ad cælos.

11 Omnino eſt ocioſa, ſiue ornatus, vt רָאִיתָה vidiſti.

12 Vltimo ſubſtituitur pro Vàu, & quandoque pro Aleph, ſunt enim permutabiles, vt אָהֳלֹה pro אָהֳלוֹ tabernaculum ſuum, ſic הוֹצִיא pro אוֹצִיא educam, Ezech. 32.

Reſtat agere de וכלב.

ו Primò eſt coniunctio copulatiua, & וָיו הַחִבּוּר vel וָיו הָעֵטֶף dicitur, eo quod tàm verba, quàm nomina, dictioneſq. coniungat, ac copulet, omnibus præpoſita: vt *Vàu.*

וַיֵּרֶד צָדוֹק הַכֹּהֵן וְנָתָן הַנָּבִיא וּבְנָיָהוּ בֶּן־יְהוֹיָדָע וְהַכְּרֵתִי וְהַפְּלֵתִי וַיַּרְכִּבוּ אֶת שְׁלֹמֹה עַל־פִּרְדַּת הַמֶּלֶךְ דָּוִד וַיּוֹלִכוּ אֹתוֹ עַל־גִּחוֹן Et deſcendit Sadoch ſacerdos, & Nathan pro-

propheta, & Benaiau filius Iehoiadangh, & Chereti, & Pelethi, & equitare fecerunt Selomòh ſuper mulam Regis Dauid, & duxerunt eũ in Ghichòn. Sic וּלְמַעַן & propterea narrabis. Et tunc omnia puncta præter chòlem, kibbùz, & ea quæ vocantur rapta, admittunt, quanquam naturale eius punctum eſt ſceuà, verum cum diſcrimine,

2 Quoties enim duo nomina coniungit, quorum poſterius monoſyllabum eſt, vel diſſyllabum pennacutum, & præterea in accentu diſtinguente (hæ enim duæ conditiones neceſſariæ ſunt) tunc habet ָ vt תֹּהוּ וָבֹהוּ vanum, & vacuum. קַיִץ וָחֹרֶף æſtas, & hiems.

3 Ante litteras בּמף & ante ſceuàtas habet וּ, vt וּשְׁמַרְתֶּם׃ וּמֹשֶׁה וּרְכֻשׁ וּבָקָר וּמָחָר

4 Si accedat ad Iòd, quod ſceuà affectum ſit, accipit chìrech, in quo tanquam vocali longa, ipſum Iòd quieſcit, vt וִימִינָם & dextera eorum. Pſal. 5.

5 Ante gutturales, quæ punctis raptis notatæ ſunt, ſemper punctum recipit affine ipſi rapto, vt וַעֲבָדַי & ſerui mei. וֶאֱלִיל & idolum וָאֳנִי & nauis.

Excipe nomen אֱלֹהִים vbi perpetuo habet zère וֵאלֹהִים ibi tamen eſt quædam contractio, & וַאדֹנָי idem obſeruat.

6 Quandoque tamen etiam ſi non ſequatur gutturalis, ſcribitur cum ָ idque in Verbis Quieſcentibus & Duplicantibus, vt וָשָׁב & conuertatur וָמֵתָה & moritura.

7 Stat pro, *vel*, Exod. 21. אָבִיו וְאִמּוֹ Qui percutit patrem ſuum, *vel* matrem.

8 Aliquando pro *Quia* כִּין Gen. 14. וְהוּא כֹהֵן & ille Sacerdos, ideſt, obtulit Deo panem ſacrificandum, quia erat Sacerdos.

9 Eſt etiam Conuerſiuum, & Copulatiuum ſimul, & dicitur וָיו הַהִפּוּךְ quia conuertit ſignificationem Præteriti in Futurum, vel Futuri in præteritum.

Nota. ¶ Quando conuertit Præteritum in Futurum, punctatur ſceuà, & præterea accentum à penultima in vltimã reijcit, vt וְשָׁמַרְתִּי & cuſtodiam וְעָבַרְתִּי & tranſibo.

¶ Fallit primo in Quieſcentibus Lamèd, vt וְגָלִיתִי & migrabo. accentus enim remanet in ſua ſede, vt וְיָרֵאתָ & timebis.

Fallit

¶ Fallit ſecundo in tertia, & ſecunda perſona præteriti, cuiuſcumque coniugationis, vt וְשָׁמַר & cuſtodiet וּמָחָה & delebit וַעֲבַדְתֶּם & ſeruietis.

Item excipe וַיֵּלְדוּ & genuerunt. Gen. 6. וַתִּתְקְעוּ & clanxerunt. Ioſ. 6.

Quando conuertit Futurum in Præteritum, tum habet patach ſequente daghèſc, vel ־ ſi ſequens non poſſit recipere, & accentum ab vltima in penultimam retrahit, vt וַיֵּשֶׁב & ſedit, וַיָּמָת & mortuus eſt. וָאָשׁוּב וָאֶשָּׂא Zach. 6. & conuerſus ſum, & leuaui.

¶ Caret daghèſc, ſi Iòd habet ſceuà, vt וַיְחַבֵּר & coniunxit, וַיְבָרֶךְ & benedixit.

¶ Si prima formatiua futuri ſit cum —: tunc Vàu habet — vt וַאֲאַלֶּפְךָ Iob. 33. 33. & docebo te.

¶ Daghèſc vero habebit Iòd, Nùn, & Tàu formatiuæ futuri, niſi Iòd fuerit ſceuata.

10 In medio dictionis conſtituit Benonì לוֹמֵד & in ſecunda ſyllaba Pahùl לָמוּד Item Futurum אֶלְמוֹד Imperat. לְמוֹד & Infinit. Quandoque non adeſt, & tunc vocant Maſoretæ dictionem *defectiuam*, & ſi adeſt, *plenam*. Format etiam nomina, vt כָּבוֹד גָּדוֹל gloria, ſed omittitur quandoque תּוֹלְדוֹת generationes.

11 In fine ſtat pro affixo tertiæ maſculinæ דְּבָרוֹ Verbum eius, & in plur. intercedente Iòd דְּבָרָיו Verba illius. Cum Nùn נוּ ſtat pro prima perſona פְּקָדָנוּ viſitauit nos. & cum daghèſc pro tertia maſcul. vt פָּקְדֶנּוּ viſita illum.

כ A Fronte eſt Aduerbium ſimilitudinis, *ſicut*, *ſecundum*, *Inſtar*, כָּעָם כַּכֹּהֵן ſicut populus, ſic Sacerdos. *Càph.*

2 Eſt numeri, vel coniecturæ nota, vt כְּאַרְבָּעִים אֶלֶף circiter 40. millia כְּאַמָּתַיִם quaſi duobus cubitis.

3 Præponitur Infinitiuis, & deſeruit pro Aduerbio temporis, vel Gerundij כִּלְמוֹד ſecundum diſcere, tempus quo diſcebat. כְּבוֹא ſecundum venire, eo tempore quo venit.

4 Stat pro affixo ſecundæ perſonæ ךָ maſc. ךְ fœmininæ, & habet Iòd paragogicum.

ל Nunc Datiui (& propriè) nunc Genitiui, nunc Accuſatiui articulus eſt, quemadmodum ex verborum contextu, & ſententiæ commoditate facile eſt deprehendere, vel vertere: nam *Làmed.*

phraſi

phraſi Hebraicæ non reſpondent hi caſus. & ſic מִזְמוֹר לְדָוִד Pſalmus Dauid (Hebraica phraſi) ſcilicet *à Dauide* decantatus, ſiue, *ei inſcribendus*, vel, *ipſius Dauidis*, more Latino.

2 Significat Accuſatiuum הָרְגוּ לְאַבְנֵר occiderunt Abner: ego dicerem ל redundare, ſeu huiuſmodi eſſe phraſim Heb.

3 Valet pro præpoſitione Ad, In, לַמּוֹעֵד ad tempus ſtatutum, vel In tempore hoc eòdem.

4 Præponitur Infinitiuis לְנַסּוֹת ad probandum, vt tentet, & probet vos Deus.

5 Significat motum ad locum, vt לָעִיר ad ciuitatem.

Beth. ב Initio facit præpoſitionem In, & Cum. בַּבַּיִת in domo בְּצֹאן cum grege. Item Ablatiuum Inſtrumenti, vt בְּמַקְלִי cum baculo meo, in baculo tranſiui.

Præponitur Infinitiuis, & facit Gerundium בְּבֹא dum venit Doegh בִּלְמוֹד In diſcendo, cum diſceret.

De punctis harum trium litterarum.

¶ Punctantur ferè, vt Vàu, cum ſceuà, vt לְדָוִד כְּדָוִד בְּדָוִד

¶ Si ſequatur ſceuà, habent chìrech, vt לִדְבָרְךָ: בִּדְבָרִי ad verbũ tuũ, In verbo meo, &c. etiã ſi littera ſceuata ſit gutturalis.

¶ Si ſequatur Iòd ſceuatum, Iòd ſilet, & litteræ כלב notantur chìrech, vt לִיהוּדָה כִּיהוּדָה בִּיהוּדָה

Nota ¶ Quando habent ſub ſe patàch, ה demonſtratiuum includunt, vt בַּכַּעַס בַּכִּיס בַּכּוֹס In ira, in crumena, & poculo: pro בְּהַכַּעַס בְּהַכִּיס בְּהַכּוֹס

¶ Ante litteras gutturales habent ָ vt כָּאִישׁ vt vir, idque vt ָ ſuppleat Hè demonſtratiuum.

Et ſi gutturales habent ֲ vel ֱ ipſæ כלב habebunt ַ & ֶ vt כַּעֲבָדִים quaſi ſerui כֶּאֱוִיל quaſi ſtultus.

Excipe nomen אֲדֹנָי & אֱלֹהִים cum quibus aſſumunt ֵ & patàch, vt כַּאדֹנָי & כֵּאלֹהִים & לֵאמוֹר pro לֶאֱמוֹר dicendo.

Syllabæ ſeruiles (ideſt duæ ex his vndecim ſimul coniunctæ) quæ ſint, & earum officia patent ex ſupradictis.

Fuſius de ſeruilibus egimus, quia (vt mea fert ſentẽtia) Canon eſt ad legenda Rabinorũ Comm. & quicunque harum litterarum munera firmiter memoriæ cõmendauerit, inoffenſo pede percurret libros omnes ſine punctis. idque obſerua diligenter.

DE

DE LITTERIS PARAGOGICIS *ſeu Additītijs.*

DIximus ſupra, litteram vnam poni pro altera; & litteram aliquando deeſſe, prout dictiones etiam integras in periodis, quod in Tractatu de Regulis ad intelligendum Sacram Scripturam neceſſarijs, Tropis, Figuris, & Hebraiſmis (quem nuper edituri, Deo fauente, ſumus) explanabitur: Ita etiam per figuram, quæ dicitur Pleonaſmos, litteræ ſæpius redundare comperiuntur, & in nominibus, & in verbis.

א redundat, Ioſ. 10. 24. הֶהָלְכוּא qui ſuerunt cum eo. *Aleph*

Eſa. 28. 12. אָבוּא non voluerunt audire.

ב Prou. 9. 9. בְלַחְמִי: in panem meum, ב *Bith*
בַּיַּיִן in vinū: pro vinum. } hęc tria ad phraſim Hebraicam referenda
Iob 16. 10. בְּפִיהֶם in os ſuū aperuerūt.

Pſal. 80. 6. בִּדְמָעוֹת lachrymas propinaſti: hoc autem aliter exponi poteſt, per Hypallagen: propinaſtis lachrymas in menſura, vt ב referatur ad menſuras.

ה redundat in Verbis in Macòr, & Futuro ſæpius. ſic *He*
Pſal. 116. 18. נֶגְדָה coram nunc omni populo.
Ibidem 15. הַמָּוְתָה mors Sanctorum eius.
Neh. 9. 19. בְהַדֶּרֶךְ In via.
Iud. 14. 18. הַחַרְסָה ſol, occumberet.
2. Reg. 16. 17. הַחִיצוֹנָה extrinſecum pro הַחִיצוֹן.

ו redundat Pſal. 50. 9. חַיְתוֹ beſtia ſyluæ mea eſt. *Vau*
Num. 24. 3. בְּנוֹ filius eius (Behòr.)
Iob 37. 6. עֻזּוֹ fortitudinis (pluuię) ideſt fortes aut vehementes pluuiæ.
Pſal. 114. 8. לְמַעְיְנוֹ in fontem (aquarum.)
Pſal. 76. 6. וְרֶכֶב וָסוּס & currus, & equus: pro currus, & (equus.
Iob 23. 12. וְלֹא אָמִישׁ & non (recedam) pro: non.
Neh. 4. 10. וְהָרְמָחִים & lanceas.

2. Sam. 15. 34. וַאֲנִי & ego ex tunc . pro Ego ex tunc

2. Reg. 14. 41. וּקְחוּ & accipite . (farinam)

Gen. 22. 4. וַיִּשָּׂא & leuauit.

Ibidem 1. וְהָאֱלֹהִים & Deus (tentauit) Abrahám.

Iòd. י Redundat Gen. 31. 38. גְּנֻבְתִי furatum diei, pro גְּנֻבַת.

Exod. 15. 6. נֶאְדָּרִי magnificata eſt (dextera)

2. Reg. 8. 1. vade אַתִּי tu.

Pſal. 35. 9. בְּתוֹכֵכִי in medio tui, pro בְּתוֹכֵךְ.

Prouerb. 6. 3. רֵעֶךָ proximum tuum.

Thren. 1. 1. רַבָּתִי copioſa (ciuitas)

Ibidem. שָׂרָתִי Principis (in prouincijs)

Hoſ. 10. 12. אֹהַבְתִּי diligens.

Eſa. 1. 21. מְלֵאֲתִי plena (iudicij)

Cantic. 1. 9. לְסֻסָתִי Equæ in curribus: vel: Equæ meę in curribus, &c.

Geneſ. 49. חַכְלִילִי rubicundus, &c. pluries alibi; vt infra in Regula ſeptima Syntaxeos.

Càph. כ Redundat Iob 24. 14. כַּגַּנָּב (quaſi) fur: & illud: כְּאִישׁ quaſi vir, veritatis expreſſiuum, ſic Ioan. 1. quaſi vnigeniti.

Làmed. ל Redundat. Exod. 27. 3. לְכָל־כֵּלָיו omnia vaſa eius.

Idem 9. 17. לְמִן־הַיּוֹם a die qua fundata eſt.

2. Sam. 3. 30. לְאַבְנֵר Abnér (occiderunt)

Pſal. 69. 6. Tu noſti לְאִוַּלְתִּי ſtultitiam meam.

Pſal. 116. 16. לְמוֹסֵרָי vincula mea.

Ioſ. 10. 21. לְאִישׁ vir (vel quiſquam) linguam ſuam. quamquam poteſt exponi (in quemquam)

Exod. 20. 19. לְבַעֲבוּר Vt (tentaret vos)

1. Sam. 2. 28. לְעַמִּי populi mei.

2. Sam. 16. 2. וּלְהַלֶּחֶם Et panem. vbi eſt varia lectio.

DE ACCENTIBVS.

ACCENTVVM cognitio neceſſaria eſt,tùm ob pronũciationem; tùm diſcernendæ ambiguitatis,ſeu diſtinctionis periodi, & ſententiæ, cauſa. Vt enim pronunciatio vocum Rethori, ſiue Oratori perneceſſaria eſt,ita & accentuum, ex quibus oritur optima pronunciatio. Et apud Hebræos, cum diſtinguat orationem ab oratione, & ſenſum a ſenſu, & dictionem a dictione, abſque dubio explicanda, verum longior Tractatus eſt ſuperuacaneus. Omiſſa autem quęſtione, an origo accentuum ſit coæua ipſis punctis: An Sacrorum Bibliorum Codex fuerit illis diſtinctus a primis Scriptoribus, & ſignatæ ſententię, & clauſæ, & quonam diſtinctæ: notandum eſt, quod.

Accentus Hebræis dicitur טַעַם ideſt *ſapor,guſtus*,vel *Ratio*,eo quod ſapidam, decoram, & concinnam prolationem efficiat, & diſtinctionis ratio ſit: vel, vt ait Elias, quia tribuit bonum iudicium, & ſcientiam ad intelligendum verſum cum diſtinctione.

Diuiditur Accentus in Muſicum,Grammaticum, & Rethoricũ. Muſicus eſt, qui deſeruiebat Muſicæ; ex libris Regum, & Paralipp. Grammaticus, qui dependet ex artis præceptis, ſiue ab authore linguæ. Rethoricus,qui orationem vel diſtinguit, vel continuat. Alij aliter.

Secundo Diuiditur in *Reges*, qui & diuidentes ſunt, ſeu diſtinctiui; & in *Miniſtros*, qui dictiones non diuidunt, ſed coniungunt, & continuant, & regium præcurrunt,ac præcedũt, ne ſyllabis immoremur, ſed eas expeditè proferamus, vſque ad locum, vbi *Rex* diſtinguens ſedet.

Tertio diuiditur in מִלְּרַע ideſt,Accentus in ſubtus, vel vltima; & in מִלְעֵיל *de ſupra*,vel,in penultima. Ex his duobus vnum omnis dictio debet habere vel in vltima,vel in penultima;ille, qui eſt hoc modo *Naturalis* dictioni, dicitur *Grammaticus*, & eſt præcipuè attendendus ob ſcenã, & pronunciationem rectam. qui tamen accentus ediſcitur in principio Grammatices in prolatione recta ipſarum vocum, quæ tradi debet a præceptore, & a Tyronibus obſeruari.

Si vero fuerint in vnica dictione duo accentus, qui eſt vltimus,eſt *Naturalis*, & *Grammaticus*; & præcedens *Rethoricus*, ſiue *Muſicus*, retinens ſyllabæ pronunciationem: & facit ne ca-

mèz ſit per o, pronunciandum, vt לָקַחַ. Lâmedd.

Reges apud quoſdam ſunt viginti, apud alios vigintiunum.

1	Sòph paſsùch	בּ׃	12	Gherès vel Azlà	בּ֜
2	Atnàch	ב֑	13	Scenè Gheriſcin	בּ֞ב
3	Zachèph Kathòn	ב֔	14	Zarchà	ב֮
4	Zachèph gadòl	ב֕	15	Iethìu	ב֚
5	Tarchà vel Tiphchà	ב֖	16	Pazèr katòn	ב֡
6	Reuiàngh	ב֗	17	Carnêpharà	ב֟
7	Teuìr	ב֛	18	Scialſcièlet	ב֓
8	Paſtà vel Paſcet	ב֙	19	Teliſsà ghedolà	ב֠
9	Segullà	ב֒	20	Pazèr gadòl	ב֡
10	Paſech	ב׀ב	21	Azlà	ב֨
11	Legarmè	ב׀ב א׳			

Miniſtri nouem, vel ſexdecim ſecundum alios.

1	Munàch vel ſciophàr munàch	ב֣	9	Darghà, vel galgàl	ב֧
2	Sciophàr mehuphàc	ב֤	10	Maharich	ב֥
3	Mailà	ב֥	11	Maccàph	ב־
				Alij addunt.	
4	Mercà Peſutà	ב֥	12	Tarchà acharonà	ב֖
5	Merchà chephullà	ב֦	13	Sciophàr mecarbèl	ב֤
6	Kadmà	ב֨	14	Sciophàr nghillùi	ב֣
7	Teliſsà chetànnà	ב֩	15	Sachaphà	ב֥
8	Iarèach ben Iomò	ב֪	16	Legarmè	ב׀

Alij.

Regulæ.

a Hic vltimus tantum reperitur in tribus libris, ideſt, Pſalmis, Prouerbijs, & Iob.

b. Iſte frequens eſt in Canticis, vbi videntur duo accentus, ſed vnus tantũ eſt, ideoq. ſimul afficiunt ſyllabã in ſecunda ſede.

Accentus

Accentus ſuperiores ijdem Muſici ſunt, & Grammatici. Muſici quatenus tanquam notę muſico concentui, qui in Iudæorum Scholis vigebat, & hodie quoquomodo in ſynagogis viget, inſeruiunt. Grammatici vero, quatenus ſyllabas, quas afficiunt, eleuant (omnes enim ex æquo acuti ſunt; nulli, aut rarò graues, aut circumflexi) prætereaque orationem, vel diſtinguunt, vel continuant.

Continuant ex æquo Miniſtri ad Regem vſque.

Diſtinguunt Reges omnes, ſed inæqualiter, pro ordine ferè quo a nobis numerati ſunt. Verum quia multitudo gigneret confuſionem, regulas haſce diligenter obſeruato.

1 Omnium maximè Sòph paſsùch, qui & Sélich סִלּוּק Terminatiuus dicitur :ב deſignat enim finem ſententiæ, atque periodū. Nota

2 Proximè Atnach בְ & ב Reuiah, reſpondent enim colo, vel magis puncto, & colo; iuſtam nondum & perfectam, ſed tamen mediam periodum efficiens.

3 Zachèph Katòn, qui noſtrorum commati, ſeu inciſo comparari poteſt.

4 Zachèph Gadòl ex magnis eſt regibus, qui in ratione muſica plurimum poſſunt, in diſtinctione grammatica vix quicquam exhibent.

Reliqui vix, aut nihil, aut parum diſtinguunt, ſi ſenſum ſpectes: diſtinguunt tamen, quia non minus, quam præcedentes prohibent, ne litterę ב ג ד כ פ ת ob antegreſſas א ה ו י lenitate illa, quam appellant *Raphè*, afficiantur. Deinde quoniam modulationem ſeparatam, & per ſe cohærentem præbent, continuatamque ſiſtunt. Tales ſunt Scialſcèlet, Karnèpharà: Teliſsà ghedolà: Pazèr: Archà: Gheriſcin, & Zachèph gadòl.

Multi porrò figura inter ſe conueniunt, ſed deprehenduntur a curioſioribus loco, vel conſequijs diſtingui. de qua re plura apud Elyam: Calonymum: Nozenum: Reuchlinum; Santem; Bertranum, Iſaacum, & alios. Sed longioris ſunt tractatus, & otij.

Illud aduerte, quod hi accentus dictionis ſignificationes mutant. Nam ſi Grammaticus ponatur in ſede vna, aliud denotat; ſi in altera, diuerſum quid, ve

שָׁלַח Miſit. שֶׁלַח telum, miſſile.

בָּעַל nupſit, vel dominatus eſt. בַּעַל idolum. & tamen idem Grammaticus eſt accentus. Vocales tamen denotant hanc præcipuè

ſuè diſtinctionem, vt patet ex דִּבֶּר loquutus eſt, & דָּבָר verbum. A

Rhetorici Accentus.

Mètegh.	Mazzè.	Gànghia.	Maccàph.
בָ	בּ	בֶ	בּ־

Rhetoricus accentus eſt artificioſa quædam retentio ſpiritus, vnde nomen *Retinaculi*, ſeu habenæ apud Hebræos obtinuit, quod indicat nomen hoc מֶתֶג Non eſt idem Metègh, & *Gànghia*, ex Elia, quoniam Mètegh tunc ſolum vocatur mugitus, quando ſcribitur iuxta vocalem: illic enim Lector mugitu quodam vocem retinet, & tunc ad ſiniſtram virgula ſcribenda eſt.

Suſpendunt ſyllabam tres primi. Nimirum Metègh & Mazzè ſunt retinacula motionum. Ganghià vero eſt retinaculum ſolius ſceuà; alioqui enim ſceuà ſimplex, ſiue compoſitum accentus capax non eſt. Alij aliter.

1 *Mazzè* eſt virgula recta, ſupra litterã, quæ nihil aliud eſt quam *Mètegh* ante Zachèph, vt. וְהִשְׁמַדְתִּי. Agg. 2. & deſtruam: quamquam reperitur ante alios etiam miniſtros: vt Iob. 1. אִמָּלְטָה ſaluabor.

2 *Maccàph* deſeruit ad coniungendum vnam ſyllabam cum alia (in pronuntiatione) & tunc temporis prima dictio deſtituitur accentu naturali, cuius vice eſt Maccàph, qui acuit vltimam ſyllabam וַיִּפְתַּר־לָנוּ & ſoluit nobis.

Quonam in loco in vnaquaque dictione vel pingendi, vel intelligendi ſint accentus, ex his perſpicitur.

1 Monoſyllaba ſemper habent accentum, niſi ita vrgeantur per Maccàph שֵׁם־יְהוָה

2 Antepenultima nunquam eleuatur, niſi forte ob *Atbèmeracbir*, de quo in tractatu de Raphè.

3 Iſtæ formæ penacuuntur tam in diſſyllabis, quam polliſyllabis.

בֶּגֶד Veſtis,	קֹדֶשׁ ſanctitas.	כַּפֹּרֶת propitiatoriũ.	מַמְלֶכֶת regnum.
סֵפֶר liber.	נַעַר puer.	פּוֹקֶדֶת viſitans.	תִּפְאֶרֶת pulchritudo.

quia ſunt eiuſdem formæ.

4 Duæ in Quieſcẽtibus Hàijn מָוֶת mors, בַּיִת domus. Totidem in Quieſcentibus Lamèd Hè חֳלִי Infirm. תֹּהוּ inane.

5 Cæteræ habent accentum in vltima. Vide ſupra Tabulas Nominum.

Nomina

6 Nomina pluralia tam maſculina, quam fœminina habent accentũ in vltima. דְּבָרִים צְדָקוֹת Dualia in penultima יָדַיִם יוֹמַיִם

7 Particulæ inflexiles his tenentur nominum legibus.

תַּחַת ſub. נֶגֶד è regione. עַל ſuper. אֶצֶל apud. אַחֲרֵי poſt.

8 Regulæ Accẽtuum in Verbis, & quantitas dictionum penes longum, & breue; ſeu an ſint acutæ, vel penacutæ, vel circumflexæ, ſuperius poſitæ ſunt in Coniugationibus.

DE NVMERIS HEBRÆORVM.

Hebræi numerant per litteras, ſicut & Græci. Primus earum Nouenarius ſignificat Vnitates; ſecundus Decurias, reliquæ quatuor cum quinque finalibus Centurias: etiam ſi quinque poſtrema centenaria aliter deſignari poſſint. Hæc omnia ſubiecta in Tabula perſpicies.

Millenaria.			Centuriæ.				Decuriæ.			Vnitates.		
α	1000	א̈	ρ	100	ק		ι	10	י	α	1	א
			σ	200	ר		κ	20	כ	β	2	ב
β	2000	בא̈	τ	300	ש		λ	30	ל	γ	3	ג
γ	3000	גא̈	υ	400	ת		μ	40	מ	δ	4	ד
δ	4000	דא̈	φ	500	ך	vel תק	ν	50	נ	ε	5	ה
			χ	600	ם	רת	ξ	60	ס	ϛ	6	ו
ε	5000	הא̈	ψ	700	ן	שת	ο	70	ע	ζ	7	ז
			ω	800	ף	תת	π	80	פ	η	8	ח
			ϡ	900	ץ	תתק	ϟ	90	צ	θ	9	ט

Componunt vero ſic.

Millenarias.			Centurias.		Decades.		Vnitates.	
1001	א	א̈	101	קא	21	כא	11	יא
			102	קב	22	כב	12	יב
1002	ב	א	103	קג	23	כג	13	יג
1003	ג	א	104	קד	24	כד	14	יד
			105	קה	25	כה	15	טו
1004	ד	א̈	106	קו	26	כו	16	יו
Et ſic de cæteris, prout ex eorundem libris.			107	קז	27	כז	17	יז
			108	קח	28	כח	18	יח
			109	קט	29	כט	19	יט

Nomi-

Nomina Numerorum.

Fœminina. *In regimine*		Fœminina. *Abſoluta.*	Maſculina. *In regimine*		Maſculina. *Abſoluta.*
	Vna.			Vnus.	
אַחַת		אַחַת	אַחַד	1	אֶחָד אַח חַד
שְׁתֵּי	duæ.	שְׁתַּיִם	שְׁנֵי	2	שְׁנַיִם
שְׁלֹשׁ	tres f.	שָׁלֹשׁ	שְׁלֹשֶׁת	3	שְׁלֹשָׁה
	quatuor.	אַרְבַּע	אַרְבַּעַת	4	אַרְבָּעָה
חֲמֵשׁ	quinque.	חָמֵשׁ	חֲמֵשֶׁת	5	חֲמִשָּׁה
	ſex.	שֵׁשׁ	שֵׁשֶׁת	6	שִׁשָּׁה
שְׁבַע	ſeptem.	שֶׁבַע	שִׁבְעַת	7	שִׁבְעָה
	octo.	שְׁמֹנֶה	שְׁמֹנַת	8	שְׁמוֹנָה
תְּשַׁע	nouem.	תֵּשַׁע	תִּשְׁעַת	9	תִּשְׁעָה
עֶשְׂרֵה	decem.	עֶשֶׂר	עֲשַׂר & עֲשֶׂרֶת	10	עֲשָׂרָה

Fœminina A decem vero vſque ad viginti. *Maſculina.*

11		אַחַת	11		אַחַת
12		שְׁתַּיִם	12		שְׁתַּיִם
13		שְׁלֹשׁ	13		שְׁלֹשׁ
14		אַרְבַּע	14		אַרְבָּעָה
15	עֶשְׂרֵה	חֲמֵשׁ	15	עָשָׂר	חֲמִשָּׁה
16		שֵׁשׁ	16		שִׁשָּׁה
17		שְׁבַע	17		שִׁבְעָה
18		שְׁמֹנֶה	18		שְׁמֹנָה
19		תְּשַׁע	19		תִּשְׁעָה

Sic à viginti vſque ad centum, niſi quod interponitur ו copula, vt

21	וְעֶשְׂרִים	אַחַת	21	אֶחָד וְעֶשְׂרִים
71	וְשִׁבְעִים	אַחַת	71	אֶחָד וְשִׁבְעִים

אחד

95	חָמֵשׁ וְתִשְׁעִים	82	שְׁנַיִם וּשְׁמוֹנִים
66	שֵׁשׁ וְשִׁשִּׁים	97	שִׁבְעָה וְתִשְׁעִים

Nam à viginti ad Centum ſunt communis generis.

50 חֲמִשִּׁים	40 אַרְבָּעִים	30 שְׁלוֹשִׁים	20 עֶשְׂרִים
90 תִּשְׁעִים	80 שְׁמוֹנִים	70 שִׁבְעִים	60 שִׁשִּׁים
300 שְׁלוֹשׁ מֵאוֹת		200 מָאתַיִם	100 מֵאָה
600 שֵׁשׁ מֵאוֹת		500 חֲמֵשׁ מֵאוֹת	400 אַרְבַּע מֵאוֹת
900 תְּשַׁע מֵאוֹת		800 שְׁמֹנֶה מֵאוֹת	700 שְׁבַע מֵאוֹת
&c. vſque ad	3000 שְׁלוֹשֶׁת אֲלָפִים	2000 אַלְפַּיִם	1000 אֶלֶף
	100 millia רִבּוֹ רִבֹּן	20 millia רִבּוֹתַיִם	10 millia רְבָבָה
vel, multa millia	רִבֹּאוֹת	רְבָבוֹת	רִבּוֹת
Septuplum	שִׁבְעָתַיִם	Quadruplum	אַרְבַּעְתַּיִם

Numeri Ordinales.

Fœminini		Maſculini	
Prima	רִאשׁוֹנָה & רִאשׁוֹנִית	Primus	רִאשׁוֹן
Secunda	שֵׁנִית & שְׁנִיָּה	Secundus	שֵׁנִי
Tertia	שְׁלִשִׁית & שְׁלִשִׁיָּה	Tertius	שְׁלִישִׁי
Quarta	רְבִיעִית	Quartus	רְבִיעִי
Quinta	חֲמִישִׁית	Quinctus	חֲמִישִׁי
Sexta	שִׁשִּׁית	Sextus	שִׁשִּׁי
Septima	שְׁבִיעִית	Septimus	שְׁבִיעִי

Octaua	שְׁמִינִית	Octauus	שְׁמִינִי
Nona	תְּשִׁיעִית	Nonus	תְּשִׁעִי
Decima	עֲשִׂירִית & עֲשִׂירִיָּה	Decimus	עֲשִׂרִי

Et ſic vſque ad Decem. A decem enim deinceps vtuntur Cardinalibus Ordinalium loco אַחַד עָשָׂר vndecimus שְׁתֵּים עָשָׂר duodecimus, &c. Cardinalia enim inde Ordinalia indifferenter eſſe poſſunt. Quod ſenſu communi facilè diſtinguetur.

Regulæ.

1 Cardinalia,& Ordinalia diuerſam habent formam;& quæ termi nant in Hè præcedēte camèz, ſunt maſculina,& regimen propriè non habent, ſiue deſinant in ה præcedente patàch, ſiue in ה præcedente ſegòl, ex R. Dauid: fit tamen illa mutatio ad modum regiminis.

E contra Numeralia,quæ deſinunt more maſculino,ſunt fœminina. A viginti vero, & deinceps ſunt communis generis.

2 Ordinalia maſculina deſinunt in Iòd, fœminina in יָה aut יִת & hoc vſque ad decimum ordinem Ordinalium.

3 Ab vndecim & deinceps ita numerant Hebræi, vt prius ponant minores numeros, deinde maiores, vt

annos. centum & octo annis, quadraginta Kenán & Vixit

וַיְחִי קֵינָן אַרְבָּעִים שָׁנָה וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה

4 Numeralia Cardinalia,ſi pluralia ſunt,& præcedant,ſingulare ſibi aſciſcunt, vt שְׁמֹנִים וַחֲמִשָּׁה אִישׁ 1.Reg.22. octuaginta quinque homo ideſt,homines. Si ſingularia,plurali iunguntur vt. וַיַּעֲנוּ חֲמֵשֶׁת הָאֲנָשִׁים & reſponderunt quinque viri. Iud. 18.& alibi ſæpe.Fallit in nomine *duorum*, vt שְׁנַיִם כְּרֻבִים Exo. 25. duo. Quod diſtinguendo dicimus, ſi habent terminationes pluralis,coniungi debent cum ſingulari: ſi vero habent terminationes ſingularis (cum tamen pluralia ſint) coniunguntur pluralibus,& ita regula intelligenda eſt.

5 Additur illis ה demonſtratiuum, vt הַשְּׁלִשִׁי 2. Reg.23. tertiarius, & הַשֵּׁנִי Gen.7. in ſecundo

6 A prædictis Numeralibus deriuātur Ordinalia, pro quibus paſſim Sacra Scriptura vtitur Cardinalibus, vt יוֹם אֶחָד dies vnus, ideſt primus,&c. Gen. 1.

7 Ordinalia fœminina dicuntur שֵׁם חֵלֶק *nomen partis*, quia ſicut vertimus & dicimus,primus,prima, ſecunda, tertia: ſic

poſſu-

poſſumus dicere, ſecunda pars, tertia pars, quinta pars, &c. vſque ad decem.

DE RADICIS VERborum inuentione.

AD conſtructionem faciendam conducit ars, ſiue modus inueniendi Radicales in qualibet dictione data, & ad illas (tanquam ad fontem) reducere verba, & nomina quæcunque, nam v. g. סור recedere: יִסַּר caſtigare, ſunt ſimillima in litteris, ſed in ſignificatione diuerſa.

Pręſuppoſita igitur diuiſione litterarum in *Radicales*, & *Seruiles* notandæ ſunt vndecim, quę ſemper de Themate, & radice verbi ſunt גט חסר קצר זעף Hę enim nunquam erunt ſegregandę. Quæ vero *Seruiles* dicuntur מֹשֶׁה כהב אלינו Hę ſunt radicales, & ſeruiles. Nam notant Tempora, Modos, Coniugationes, Genus, Numerum; ſunt paragogicæ; & affiguntur in fine perſonarum in Verbis, & Nominibus, vt iam dictum eſt.

Ex his vndecim א י ת ן ſunt nota Futuri ab initio

ב כ ל ם Infinitiuorum.	ה Hiphil, & Hophàl, & Infinit.
נ Niphàl.	Imper. Niphàl.
ם Benoni, & Pahùl.	הת Hithpahèl.
י Iòd, Hiphil.	

Hæ verò ש א כ ל licet in dictionis initio deſeruiant, in medio tamen, & fine ſemper ſunt de Themate.

מ נ ו כ ה In principio, & fine ſeruiunt, in medio vero ſemper ſunt de radice, excepta Vàu, quæ conſequitur chòlem.

ח ו י ſemper radicales eſſe poſſunt.

Data ergo quęlibet vox, reducenda eſt ad tres radicales, demptis & quandoque additis reliquis litteris: V.g. וַיִּפְקְדוּ Primo reiice Vàu, eſt enim copulatiua, & Iòd, quæ eſt nota futuri tertiæ perſonę. Item abijce Vàu vltimam formatiuam perſonę pluralis, remanet פָּקַד radix verbi.

Sed ſi ſuperſunt duæ tantum litteræ, pręponenda eſt littera Vàu, vel Iòd, frequenter tamen Vàu, raro Iòd: vel adde Vàu, vel Iòd, Hè tamen poſtpoſito, vt in Verbo רוּץ & רָצָה in illa voce וַיָּרֻצוּ & cucurrit. Si enim excludis Vàu Copulatiuum, & Iòd notam tertiæ perſonæ futuri, remanent duæ litteræ רץ quibus potes poſtponere ה, vel interſerere Vàu, atque vtrumque thema elicies.

5 In hac verò וַתִּפֹּל Dempta Vàu, & ת formatiua Futuri, remanet פֹּל cum daghèſc in Pè, quod quia otioſum non eſt, indicat aliquam litteram deficientem, quę imm ediate pręcedere debebat: vel ergo eſt Nùn vel Iòd, & ſic ex regulis Grammaticę conſtitues נָפַל radicem: nam ſi יָפַל eſſet radix, & defectiuum, debet eſſe ſecunda ע vt habes ſupra.

Vbi vero remanet vnica tantum, Exempli gratia, וַיֵּבְךְּ dempta Vàu, & Iòd prioribus, vt ſupra; & vltima Vàu, quæ formatiua perſonę eſt, remanet כ tantum: confugiendum eſt tunc ad regulas ſuperiores, a quibus nempe Verbis, & Futuris ſoleat fieri huiuſmodi abiectio, quę regula ſatis ad hoc conducet: Nam quod dicunt aliqui, Adde hoc, & Adde illud, Deme hoc, & Deme illud, pręſupponit doctrinam, & exercitationem diuturnam, quæ in Tyronibus non ſunt.

Ad extremum, vt facilè inuenias Radices Verborum, & Nominum, noſſe debes optimè fundamenta, & regulas primas Grãmaticæ; hoc enim maximę vtilitati eſt: Tum verò cum Præceptore ſæpe ſępius Syntaxis exercitationi vacare: nam prolixiorem ſermonem requireret hic tractatus.

Verum ne, & hoc à nobis genus omninò intermiſſum videatur, ſi quis capere poterit, Infra poſitas regulas adnotabit, vt maxima cum facilitate, & Radices, & ſignificationes eorundem reperire valeat.

1 Primum omnium ſciendum, quod omne *Thema*, ſeu *Radix* Hebreæ linguæ conſtet tribus litteris *Subſtantialibus*, vel *Radicalibus*, ſicut per totum Dictionarium cernis, id quod non ſine magno miſterio nonnulli factum opinati ſunt. Nam vt vna eſt dictio, & ea tribus ſubſiſtit litteris Radicalibus, ita vna eſt diuina eſſentia tribus perſonis realiter diſtincta.

2 Proinde dictiones, quæ pluribus litteris Radicalibus conſtant, quàm tribus, aut quatuor, non ſunt Hebraicæ ſimplices, ſed mixtæ, vel peregrinæ, vt quidam ſenſerunt, vt

אֲדַרְכֹּן אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ אַרְתַּחְשַׁשְׁתָּא מִתְרְדָת פַּתְשֶׁגֶן

Quædam verò res inueniuntur per quædam vocabula declarata, & pluribus conſtant litteris quam tribus, vt אוב אמון

אַלְגֻּמִּים אַלְמֻגִּים אַרְגָּמָן כַּרְמִיל כַּרְפַּס מְגוֹר סָרִים פִּטְדָה

צְפַרְדֵּעַ Ego vero non ſum in ſententia horum dicentium has voces omnino peregrinas eſſe, & aliunde inuectas. Quo enim fundamento hoc probant? aut quid repugnat quædam

dam vocabula exprimi per quatuor, aut quinque litteras? forte hoc pactum diuinum eſt cum hac lingua? ſed proferant legem? An non omnes dicunt, reduci has radices pluriſyllabas ad tres, quod etiam commodè & rectè fit? ergo non ſemper dictio conſtans ex pluribus, Hebræa non erit.

Litteræ dictionum conſiderandæ ſunt, quibus inſtrumentis proferantur. Nam quæ eodem Inſtrumento pronunciantur, candem plerumque habent ſignificationem, vt

גְּרוֹת נְבַל זָרָה פָּרַח לֵיל שָׁלַח שְׁרַמַח כָּבַר
יְרוֹת נָפַל זָרַע פָּרַע לֵיל שָׁלָה שְׁרַפָּה מָכַר

רָגַל עָלַז מָלַט גָּרַשׁ
רָכַל עָלַם פָּלַט יָרַשׁ
רָגַן עָלַץ

Sic etiam litteræ אחוי conſtituunt dictiones eiuſdem ſignificationis,

אָזַל אָשַׁר יָלַד אָשַׁם קָרָא קוּם הָלַךְ כּוּן
יָזַל יָשַׁר וָלַד יָשַׁם קָרָה קָאם יָלַךְ כִּין

שִׁית שׁוֹת; שִׂים & שׂוּם In quarum radicum inuentione ſæpe quis poteſt confundi, cum tamen ſi diuerſo modo conjungetur, diuerſam conſtituat ſpeciem, & è contra, ſi ad hanc ſpeciem reducatur, ſecundum illam ſit inflectendum.

6 Sunt etiam aliæ quædam litteræ, quæ etſi non ſint eiuſdem Inſtrumenti, pronunciatione tamen conueniunt, & propter ſoni affinitatem congruunt ſignificatione, vt

גָּבַר חָמַר רָגַם מִגְדָּנוֹת כָּנַע
עָמַר רָעַם מַעֲדַנּוֹת צָנַע

7 Reperiuntur quædam dictiones, quæ cum litteras pictura ſimiles habent, etiam ſignificatione conueniunt, vt

פָּלַח בָּצַר דָּרְבָן יָכַח רָאָה טָעַן
גָּלַח נָצַר דָּרְבָן נָכַח רָאַח שָׁעַן

8 Eſt & Metatheſis litterarum conſideranda. Nam hæc vel modum ſignificandi mutat, vt תִּירֹשׁ muſtum, & מִשְׁרָה quilibet ſuccus vuis expreſſus, non muſtum tantum: תִּשְׁרִי Menſis

ſis ſeptimus, à muſto quod illo menſe pelliculas calcando expellitur. Vel contrariam infert ſignificationem, vt

חָרַם רָאָה חָמַץ זָנַק מָעַד עָכַךְ

רָחַם יָרֵא מָחַץ זָקַן עָמַד עָכַר

9 Si qua ſe offerunt verba, in quibus vna, aut duæ, aut tres litteræ ſimiles, ſed tamen forma nonnihil mutata eſt, vel ſymboliſmo, vel tranſpoſitione, vel variatione litterarum, eandem habent ſignificationem, & nonniſi modo ſignificandi inter ſe differunt, ſed Radix diuerſa ſemper conſtituenda. Exempli gratia: עוֹל עָלַל עָלָה יָעַל נָעַל Quanquam vnicum verbum reduci poteſt ad duas claſſes, & ſecundum illas inflecti, vt dixi ſupra. Hæc omnia aſcenſionem, ſeu ſuperioritatem ſignificant, alia tamen, atque alia ratione. Item תָּאַב & טוֹב יָטַב אָב אָבִי אָבִיב · אָבָה בּוֹא יָבַב נוֹב Hæc omnia ſignificant beneuolentiam, deſiderium, affectum, promptitudinem, fœcunditatem, fructificationem, prouentũ, tamen diuerſimodè.

Item עוֹב עָבָה עָנָב בָּעָה בָּעַת quæ ſignificant perplexitatem, denſitatem, intricationem, ſed alio, atque alio modo ſignificandi.

Item אָשַׁם יָשַׁם נָשַׁם שׁוּם שָׁמַם נָשַׁב נָפַשׁ נָשַׁף quæ ſignificant generaliter flatum, ſed ſpecialiter & alia ratione aliud atque aliud, vt patet in Theſauris.

Sic דָּאַב אָרַב אָבַר quæ ablationem ſignificant, ſed diuerſo modo ſignificandi, mœrere, contriſtari, &c.

Item עוּג & עָגַם aduſtionem. Item גָּשַׁשׁ & גָּשַׁם מָשַׁשׁ נָגַשׁ quæ palpationem, ſeu attrectationem notant.

Item גָּלָה & גָּלַל & גּוּל & גָּאַל quæ volutationem, reuolutionem, reuelationem generaliter ſignificant, verum in ſpecie, redimere, & aliquid aliud. Eſt autem hæc regula valde vtilis, ſimul enim multorum addiſcitur ſignificatio, & memoriam adiuuat, vt fidelius retineantur. Deinde ad inueniendas radices prodeſt quamplurimum. Tertio, ne eiuſmodi verbis plures tribuamus ſignificationes.

10 Littera Aleph per Protheſin appoſita fit aliquando ſubſtantialis, & iterum abijci poteſt ſeruata ſignificatione, vt אָדָם אֲרַשׁ אִשָּׁם

11 Similiter littera ב fit nonnunquam radicalis, vt בְּרִיחַ בָּעַל בעז

בָּגַר בָּעַז Et aliquando iterum abijcitur, vt à Verbo בָּזַז formatur Nomen זִיז. Item à Verbo בִּזֵּר fit nomen זַרְזִיר & à Nomine בַּזָק fit זִקִּים quod alij à זָקַק deducunt.

12 Item littera ל fit aliquando ab initio radicalis, & iterum abijci poteſt ſeruata ſignificatione, vt לְאֹם לְשַׁר לְעֻמַּת לַעֲנָה à Verbo לָכַד כַּד כַּדְכֹּד

13 Item מ littera ab initio Verbi appoſita, conſtituit aliquando thema, & iterum abijci poteſt ſeruata ſignificatione, vt מָנַע amouere: מָאֵן abnegare, recuſare.

14 Abijcitur etiam interdum littera ת radicalis, vt à פָּתַח aperire, tranſpoſitione litterarum fit פַּחַת fouea ſcilicet aperta, & פַּח laqueus.

15 Multa ſunt Nomina, quæ vel additione, vel ablatione litterarum modum ſignificandi mutant, vt דָּם אָדָם אֲדָמָה

16 Sunt quædam nomina tetragrammata, ex quibus ſi litteram penultimam exemeris, quæ non eſt geminata, aut radicalis, aut ſeruilis, tum habes ipſorum themata, ſeu radices, & ſignificationes, vt אַרְגָּז גִּבְעֹל חַרְמֵשׁ חַשְׁמַל פַּרְעֹשׁ

כַּרְכֹּב כַּפְתּוֹר סַלְעָם אֲלֻמָּה קַרְדֹּם שַׁאֲנָן

אַרְפֶּל פִּלֶּגֶשׁ מִשְׁתֶּה צִנְתֹּר חַשְׁמַנִּים חַרְטֻמִּים

רַפְסֹדוֹת שַׂרְעַפִּים

E contra Verba, ſeu Participia tetragrammata ſignificationem ſumunt contrariam, vt כִּרְסֵם exuineauit, deſtruxit, a nomine כֶּרֶם Item פַּרְשֵׁז expandit, continuauit, condemnauit, à verbo פָּרַשׁ ſeu פִּזֵּר Item מְחֻסְפָּס decorticatum, detectum, ſeu excuſſum ex auro.

17 Sunt etiam conſideranda nomina quinque litterarum, quæ à Verbis deducta, primam radicis litteram in altera geminatione abijciunt, vt אֲסַפְסֻף הֲפַכְפַּךְ חֲבַרְבּוּרָה עֲקַלְקַל יְפֵהפִיָּה יְרַקְרַק חֲפַרְפֵּרוֹת אֲדַמְדָּם שְׁחַרְחֹרֶת פְּקַחְקוֹחַ In his tres primæ radicales ſunt, reliquæ additæ ſeu geminatæ ad maius aliquid ſignificandum.

Plura ex Theſauris, & Dictionarijs.

DE

DE ARTE POETICA.

PAucis datur adire Corynthum. Et quidem ars Poetica apud Hebræos difficilis eſt; & pauci ex Latinis eò peruenire ſtudent: ne tamen illud genus conſultò prætermiſiſſe videamur, in gratiam eorum, qui & hoc conſequi volent, nonnihil dicturi ſumus.

Plura Carminum genera in ſacris Biblijs leguntur; & ſacri Vates carminibus plura (vt dicam, omnia) ſancto Spiritu dictante mandarunt. Eius tamen veteris poeſeos leges hucuſque ignorarunt Hebræi; & nos de illa non agimus. De varijs autem Hebræorum Modernorum generibus Carminum hæc adnotato. 1. Non attenditur in illis carmen Pentametrum, Iambicum, Heroicum, Dactylum, Anapeſticum, Dactylo contrarium, Chorambicum, & illa quæ ab Auctorũ nominibus denominationem ſumpſere: ſed tantum coordinatio quædam, & varia carminis diſpoſitio, & delectabilis ſyllabarum interciſio, quodam elegantiæ ſale condita.

2 Carmen partiuntur in duo membra ſyllabis paria, & ſimiliã. Prius appellant דֶּלֶת *Oſtium*, illinc enim verſum ingredimur: poſterius סוֹגֵר *Clauſura*, quòd hæc pars claudat verſum, & terminet.

3 Totus verſus dicitur בַּיִת *Domus*, habens oſtium, & interiorã ad extremum vſque parietem, & porta, atque tecto clauſa; quæ ſunt דֶּלֶת & סוֹגֵר. Dèleth, & Sògher inter ſe rythmo modò conueniunt, modò non conueniunt. Satis enim eſt, vt in rythmum (quod Italicè *cadenza ſteſſa* dicitur) incurrant duo verſus, quorum vnumquemque diximus appellari בַּיִת domus, &c. Exemplum in noſtris eſt illud, ſi tamen diuidas:

Contra vim mortis. Non eſt medicamen in hortis.

Exemplum rythmi illud, non diuidendo:

Si vis incolumem, ſi vis te reddere ſanum,
Curas tolle graues, iraſci crede prophanum.

Qui tamen rythmus diuerſimodè connectitur, vt infra.

שְׁמַע קוֹלִי אֲשֶׁר תִּשְׁמַע בְּקוֹלוֹת } Domus ex { Portã.
וְהָאֵל הַמְקַבֵּל הַתְּפִילוֹת } { Clauſurã.

Totus hic verſus dicitur Domus vna integra clauſã.

4 Vtrumque membrum conficitur, vel ex תְּנוּעָה *Motione*, &

יתד

יָתֵד clauus, contrave, quale carmen nuncupatur *Mixtum*, vel ex ſolis תְּנוּעוֹת & tale habetur *Simplex*.

Hæ enim duæ tantum ſunt dimenſiones, ſiue pedes, quibus progrediuntur in verſibus faciendis.

4 תְּנוּעָה ideſt *Motio* eſt ſyllaba, quæ conſtat vna decem motionũ לֵךְ vade, לָךְ tibi, לוֹ ei, כֹּל totum. יָתֵד *Clauus*, continet duas ſyllabas, quarum prior ſignatur ſceuà mobili, poſterior vna decem motionum, quaſi noſtrorum Iambo reſpondeat, פְּקוֹד viſita, אֱמֶת veritas. Eundem pedem denominat Vau copulatiuum, cum initio habet ſciùrech ante litteras בומף Verbi gratia וּפָר & iuuencus, erit Iathèd.

Verum hoc genus carminis difficile eſt: & ſceuà ponitur tantum in principio *Portæ*, vt ex exemplis.

5 His duobus Pedibus aliqui tertium addunt, nempe מְרֻכֶּבֶת *Dictio compoſita*, ex Iàthed ſcilicet & Motione, vt דְּבָרִים מְלָכִים reges. עֲבָדִים. Verum nihil eſt neceſſe, cum ſcandendo, reſolutio in duos ſuperiores fieri commodè poſſit.

6 Pictoribus atque Poetis omnia licent ex Horat. Solent igitur Poetæ dictionem aliquam ex triſyllaba diſſyllabam, & ex diſſyllaba facere monoſyllabam, intermittentes lectionem ſceuà alioqui mobilis, & quieſcentem reddentes, idq. vt aptent ſyllabas ad menſuram pedum, contrahendo vel protrahendo. Præterea vocales mutãt, longas in breues, & breues in longas, & accentum pauſatiuum, vbi libuerit, affigunt. Et hoc nota in ſcandendis verſibus apud Rab. Emanuel. Vau ſciùrech item in principio ponunt, vbi Vau ſceuà (peculiari puncto) pronuntianda erat patàch eandem ob cauſam.

Quæ autem tradit Raimundus Mithridatus Romanus de Tropis Hebraicis, de Tono, Tempore, Paſſione, & Spiritu ſyllabarum: Item quod Tonus triplex ſit, Acutus, Grauis, & Circumflexus; ſubtilis & acuti ingenij ſunt, & laude digna: verum quia pariunt confuſionem magis, quàm diſcendi animos faciant, conſultò omitto.

7 Ex varia collocatione Motionum, ſeu ſyllabarum, & Iamborũ, ſiue Iethedòt, Rabini decem & octo (vel plura) carminum genera conſtituunt. Primum appellatur *Simplex*, quod careat ſceuà mobili, vt apud Moſem Ben Maimonis.

Sògher. Dèleth.

רַעְיִ הוֹלֵךְ לַנְחוֹת דֶּרֶךְ יוֹשֶׁר לְסַלּוֹל . אֶת מְסִלּוֹלָה

1 *Mens mea contendit* 2 *adducere ad viam*

3 *Rectitudinis, ſternere* 4 *viam tritam*.

Quæ duo membra vnicus Verſus ſunt, ſiue Domus, vt vides, relicto inter vtrumque ſpatio, vt quatuor per ſe, ſingula membra ſpectentur, et quàm inter ſe numero ſyllabarum conueniant, melius poſſit intelligi.

Quæ tamen multitudo ſyllabarum ab vnoquoque, prout expediet, fingi poteſt; & patebit exemplis.

8 Alterum conſtat minima compoſitione è Iathèd, & quatuor motionibus, ſingulis in membris, vt illud Abèn Ezræ.

נָדוֹד הֵסִיר אוֹנִי וְהִכְהִיל רַעְיוֹנִי

& perturbauit cogitationem meam. Vagatio abſtulit robur meum,

וְשָׂת פִּי וּלְשׁוֹנִי אֲסוּרִים בְּזִיקִים

ligatam in compedibus, Et poſuit os & linguam meam,

9 Reliqua maiori permixtione conſtantur, vt è Iathèd & quatuor motionibus; Iathèd, & duplici motione, & alijs. De quibus vide cęteros in lib. de Verſibus.

Exempla diuerſorum Generum ex R. Emanuelis de Arte Poetica, ſiue Canticorum libro, vt quiſque in illis exarandis ſe exercere valeat nunc ſubijciemus.

Ex

Ex R. Emanuèl Bèn R. Salomonis.

Prioris Carminis Genus, quod Simplex eſt, ſine ſceuà mobili.

Menſura talis eſt. Sògher. Dèleth.

— —

4	3	2	1
וּמָצָא בּוּז וְקָלוֹנִים	חֶרְפָּתוֹ לֹא תִמָּחֶה	לוֹ בֹּשֶׁת הַפָּנִים	מָצָא אִשָּׁה מָצָא
8	7	6	5
תָּצִיץ מֵחֲלוֹנִים	תַּשְׁקִיף מִן חָאֶשְׁנָב	תַּפְרִישׁ כְּצִפְעוֹנִים	הִיא תִשּׁוֹךְ כְּנָחָשׁ

Hoc eſt, 1 Qui reperit mulierem reperit 2 ſibi confuſionem facierum 3 Opprobrium eius non delebitur, 4 Inueniet contemptum, & vilitates.
5 Ipſa mordet vt ſerpens 6 Diuidit ſicut Baſiliſcus 7 Reſpiciet de feneſtra, 8 Proſpiciet per cancellos. Reliqua vide apud eundem.

Secundum Genus. Carmen Compoſitum.

Menſura.

— — —⌣ — — —⌣ — — —⌣ — — —⌣ — — —⌣ — — —⌣ — — —⌣ — — —⌣

8	7	6	5	4	3	2	1
בְּעַצְמוֹתָי	מְאֹד עָצוּר	כְּאֵשׁ בּוֹעֵר	וְתוֹךְ לִבִּי	זְמַן סוֹעֵר	בְּתַחְבּוּלוֹת	וְלִבִּי עֵר	אֲנִי יָשֵׁן
16	15	14	13	12	11	10	9
חליפותי	ואזכור בו	וחכמותי	וקורותי	וערמותי	תבונותי	מזימותי	ביום זכרי

Hoc eſt, 1 Ego dormio, 2 & cor meum vigilans 3 in fallacijs 4 temporis turbati. 5 Et medium cordis mei 6 ſicut ignis ardens 7 valde clauſus 8 in oſſibus meis.
9 In die memorari mei 10 cogitationes meas, 11 intellectiones meas, 12 aſtutias meas, 13 accidentia mea, 14 ſapientias meas, 15 Et recordabor in eo 16 mutationis meæ.

Tertium Genus. Carmen Simplex abſque ſceuà mobili.

Sògher. Dèleth.

Menſura talis eſt. — — — — — — — — — — — — — — — —

1 רְאִיתִי הַ 2 שֶׁמֶשׁ יִזְרַח 3 בִּתְקוּפָתוֹ 4 וּקְטַהֲרָתוֹ

5 עַל חוּג שְׁמֵי 6 יָם יִתְהַלָּךְ 7 יָרוּץ אוֹרַח 8 בִּמְסִבָּתוֹ

Ideſt, 1 Vidi 2 ſolem lucere 3 in ſphæra ſua 4 & in ſplendore ſuo. 5 Super orizontem 6 cælorum ambulat, 7 currit viam 8 in circuitu ſuo.

Quartum Genus. In omnibus membris ſceuà mobile initio.

Menſura talis eſt. — — — — — — — — — — — — — — — — —

1 נְדִיבֵי עָם 2 קְרָאוּנִי 3 לִרְפֹּאוֹת 4 צְבִיָּה חָ־ 5 לַתָּה יָמִים 6 שְׁמֹנָה

7 מְצָאתִיהָ 8 בְּמִטַּת שֵׁן 9 אֲחוּזָה 10 בְּחַבְלֵי בוּץ 11 עֲלֵי תוֹלָע 12 אֲמִינָה

Ideſt, 1 Principes populorum 2 vocauerunt me 3 ad medendum 4 pulcherrimam 4 Infirmantem dies 6 iam octo.
7 Inueni illam 8 in lecto eburneo 9 ligato 10 funibus byſſinis 11 ſuper vermiculo 12 de Amenà.

V. Genus, compoſitum ex ſceuà mobili, & quatuor Tenugòt.

Sògher. Dèleth.

Menſura — — — — — — — — — — — — — — — — — —

1 יְחִידָה אַתְּ חֶשְׁקִי 2 וְיַעֲרַת צוּף מְתָקִי 3 בְּתֵבֵל אַתְּ חֶלְקִי 4 לְלִבִּי אַתְּ נִצְחוֹ

5 זמן כך יתפאר 6 כסתום במבואר 7 אשר תאור יואר 8 ותוריד בריחו

1 Iuda tu deſiderium meum, 2 Fauus mellis dulcedinis meę, 3 In mundo tu pars mea 4 Corde meo tu victoria eius.

5 Tempus per te decorabitur 6 palam, & occulte 7 quod illuminas lucidum fiet 8 & dominaberis in odore ſuo.

Hoc habetur difficillimum, quia deſinit in ſyllabas perfectas ſimiles.

Sextum Genus Carminis, & in fine Dèleth Deſinentia eadem.

Sògher. Dèleth.

Menſura talis eſt. — — — — — — — — — — — — — — — — — —

1 סְכַל 2 לְבָבִי עַד 3 רְאוֹת שִׂיאָךְ 4 אִם דּ 5 עֲלֵה שִׂיא חַד 6 אֱנוֹשׁ לַשָּׁמַיִם

7 אילו 8 יביבון הד 9 לבבות גדלך 10 יס 11 אסו יתחד 12 לכו כמים

1 Stultum factum eſt 2 Cor meum vſque ad 3 Videre excellentiam tuam, 4 Si aſcen 5 det dignitas 6 Hominis ad cœlos.

7 Si 8 intelligerent 9 corda magnitudinem tuam 10 liquefierent 11 currerent, 12 vt aquæ.

Septimum Genus è R. Abràm Abèn Ezrà initio Commentariorum in ſacram Scripturam.

Sògher — *Dèleth*

— — — — — ◡ — — — — — — ◡ — — — — — — ◡ — — — — — — — ◡ —

1 אֶת דְּבַר 2 חִידָתִי שִׁמְעוּ 3 נְבוֹנִים נִפְלָאוּ 4 אַךְ דְּעוּ 5 כִּי כָל חַכְמֵי לֵב 6 לְהַגִּידָהּ לָאוּ

7 אב בהא־רמה הוליד א־ 8 רְבַע אַחִים

9 לא כבדים לא קלים לא 10 יב־שים לא לחים

11 כם ירו־צון אופניהם 12 והם שוקטים נחים

Hoceſt, 1 Verbum 2 ænigmatis mei audite 3 Prudentes admiramini 4 etiam ſcitote 5 quod omnes ſapientes corde 6 in manifeſtare illud defatigati ſunt.
7 Pater in terra genuit 8 Quatuor fratres 9 non graues, non leues, non
10 ſiccos, non humidos, 11 Cum illis current rotæ eorum. 12 & ipſi ſunt tranquilli quieſcentes.

Simile eſt apud Emmanuelem libro de Poeſi, Compoſitione XIIII. & XXI.

Octauum Genus, omnium facillimum, in quo potes teipſum exercere.

Sògher — Dèleth

Menſura — — — — | — — — — | — — — — | — — — —

1 שִׁמְעוּ הָרִים 2 שִׁיר הַשִּׁירִים 3 חִבֵּר עַל רֹאשׁ 4 הַשְּׁבָרִים

5 עֶפְרוֹן הַשַּׂר 6 הוּא שֶׁאָסַר 7 לִשְׁתּוֹת מַיִם 8 לַבַּחוּרִים

Hoc eſt, 1 Audite montes 2 canticum canticorum, 3 compoſitum in ſummitate 4 contritionum 5 Ephron Princeps 6 ille eſt qui prohibuit 7 bibere aquas 8 adoleſcentibus.

Nonum Carmen.

Menſura —⏑ —⏑ —⏑ —⏑ —⏑ —⏑ —⏑ —⏑

1 צְבִי הַ 2 חֲבֵרִים 3 וְנֵזֶר 4 נְזִירִים 5 וּמִשְׂגָּב 6 לְעִתּוֹת 7 וְעֶזְרָה 8 בְּצָרוֹת

9 ותרכב 10 עלי חוט 11 זמירות 12 וכל שר 13 לנגדך 14 כרוכבי 15 אתונות 16 צחורות

Hoc eſt, 1 Gloria 2 ſociorum 3 & corona 4 Nazareorum 5 Adiutorium 6 in Temporibus 7 & auxilium 8 in tribulationibus.

9 Equitabis 10 ſuper filo 11 cantionum, 12 & omnis princeps 13 coram te 14 quaſi equitantes 15 ſuper aſinas 16 albas.

Decimum ex latèd, & duobus Tenughòt.

Menſura	— — — ◡	— — — ◡	— — — ◡	— — — ◡
	4 וְהִפָּלֵא	3 אֱנוֹשׁ אֱנוֹשׁ	2 זְמַן כּוֹזֵב	1 רְאֵה מִקְרֵי
	8 נך גולה	7 אני ארת אד־	6 מך נעלם	5 ודבר ם־

Hoc eſt, 1 Vide accidentia 2 Temporis mendacis 3 O homo,o homo 4 & admirare.
5 Et verbum 6 a te abſconditum 7 Ego au- 8 rem tuam reuelabo.

Vndecimum conſtat ex octo latedòt.

Menſura	— ◡ — ◡	— ◡ — ◡	— ◡ — ◡	— ◡ — ◡
	4 אֱמֶת שְׁקוֹד	3 וְעַל דָּבָר	2 זְמַן וָעֵת	1 רְאֵה צְבִי
	8 ועת רקוד	7 ועת ספוד	6 לכל יצור	5 זמן ועת

Hoc eſt, 1 Vide pulchritudinem 2 Temporis & horæ 3 & ſuper verbum 4 veritatis vigila
5 Tempus & hora 6 eſt omni creaturę, 7 tempus lugendi, 8 Et tempus ſaltandi.

Duodecimum. Difficillimum,& rarò eo vtuntur.

Menſura	— ◡ — — ◡ —	— ◡ — — ◡ —	— ◡ — — ◡ —	— ◡ — — ◡ —
	4 מַהֲלָל נֶחְמָד	3 אַעֲרִיךְ נֶגְדְּךָ	2 כִּי אֲנִי עַבְדְּךָ	1 אֶדְרְשָׁה חַסְדְּךָ

Ideſt, 1 Quæram miſericordiam tuam, 2 Quoniam ego ſeruus tuus ſum.
3 Pręparabo in conſpectu tuo 4 Hymnum (ſiue laudem) deſiderabilem.

Decimumtertium Genus. Ex R. Emanuel Compoſitione XXI.

Menſura. — — — — — — ⏑ — — — ⏑ — — — ⏑ — — — ⏑ — —

1 בִּינוּ 2 עֲדֵי עַמִּים 3 וְאַל תִּגְבְּהוּ 4 תַּעֲדוּ 5 כְּרָעִים חַתּ 6 מְהוּ וּתְמָהוּ

7 התנ 8 פלו ושאו 9 תחינה על אסיר 10 מות 11 מספר את 12 אשר קרהו

Ideſt, 1 Intelligite 2 teſtes populi, 3 neque ſuperbiatis 4 tranſeuntes 5 moramini, 6 & obſtupeſcite.

7 Procumbite, 8 & eleuate 9 deprecationem 10 ſuper ligato à morte 11 narrante 12 quæ ei acciderunt.

Decimumquartum Genus, Ex eodem.

Menſura. Sògher. Dèleth.

— — — ⏑ — ⏑ — — — — ⏑ — ⏑

1 רוֹאַי 2 וְיוֹדְעַי 3 לְפָנִים 4 עָלַי 5 שְׂאוּ תְּ 6 חִנּוּנִים

7 אתמול 8 אני חי 9 כמוכם 10 היום 11 בתוך גל 12 אבנים

Hoc eſt, 1 Videntes me, 2 & noti mei, 3 prius 4 ſuper me 5 eleuate 6 preces.

7 Heri 8 ego viuens 9 ſicut vos. 10 Hodie 11 in medio aceruì 12 lapidum.

Regu-

Regulæ.

Non loquimur de quantitate ſyllabarum, ac pedum quæ ſit, vel poſſit in ſacris carminibus reperiri; eſto, enim quod ſit, hodie tamen ignoratur, & reductio illa, quam quidam Moderni ſibi confingunt, ſponte ſua ruit, in re adeo antiqua.

Sermo eſt in præſentia de arte Poetica Hebræorum, noſtri vel ſuperioris Temporis, ad quorum exemplar valeat quiſque ex Latinis (ſiue ex ipſiſmet) carmina exarare.

1 Multitudo autẽ & copia Carminum *Compoſitorum* tanta eſt, vt vix libello integro explicari poſſit: vt ex Emanuelis filij Salomonis opere perſpicuum eſt.

Diſtinctio item Vocalium longarum, & Breuium inutilis eſt, cum ab ipſiſmet Authoribus non obſeruetur.

2 Pedes Carminum tres conſtituuntur, Iatèd, conſtans duabus ſyllabis, prima breui (ideſt propter ſceuà ſecundum nonnullos) & ſecunda longa quacunque. Formatur etiam Iatèd ex vno chàteph; & altera vocali magna, nam chatèph nihil eſt aliud, quam ſceuà compoſitum. Ergo עֲבָרִים אֲנִי אֱמֶת erunt huiuſcemodi.

3 Secundus Pes vocatur תְּנוּעָה Motio, conſtat vnica ſyllaba, eaq; longa, vt לִי כֹּל לְךָ & ſimiles.

Tertius Pes (ex Elia Leuita) vocatur Compoſitus ex Iatèd, & Tenughà, vt רְבָבִים מְלָכִים Et ſic iſtæ dictiones componuntur ex vtroque.

4 Poetę roborant, & geminant litteram, & afficiunt daghèſc forti. Suſpendunt etiam, vel diſtinguunt clauſulam in principio, medio, & fine, prout eis expedire viſum fuerit. Tertiò, vniunt duas dictiones, & copulant per virgulam Maccàph — Quartò denique diuidunt dictiones, & ſententias, quod fit per virgulam פָּסֵק vel פְּסִיק Paſèch, vel Peſich, qui eſt accentus regius ſimilis Legarmè. Hoc enim conducet ſatis ad ſcanſionem cuiuſcunque Metri, & vt ſcias quibus pedibus conſtet.

5 Non diſputo, an ſceuà ſit vocalis, ſeruilis, an vero regia: Poetæ tamen eo variè vtuntur. In poteſtate illorum eſt ſceuà quodlibet in dictione repertum mobile, aut quieſcens efficere, vt in אֶעֱבוֹר erit mobile, ſi vero legant אֶעְבּוֹר erit quieſcens, & dictio duarum ſyllabarum, & ſceuà pro nihilo reputatum. Exemplum.

אֲדוֹן עוֹלָם אֲשֶׁר מָלַךְ בְּטֶרֶם כָּל יְצִיר נִבְרָא
לְעֵת נַעֲשָׂה בְחֶפְצוֹ כֹל אֲזַי מֶלֶךְ שְׁמוֹ נִקְרָא
וְאַחֲרֵי כִּ־ כְלוֹת הַכֹּל לְבַדּוֹ יִמְלֹךְ נוֹרָא

Hoc eſt, Dominus mundi qui regnauit antequam vlla creatura formaretur
In tempore factum Secundum voluntatem eius omne ex tunc Rex Nomen eius vocatum, &c.

In dictione נַעֲשָׂה debet ſceuà ità proferri, vt quieſcat.

In dictione vero כְּכְלוֹת ſceuà, quod ſecundum regulas Quieſc. Làmed Hè, debet quieſcere, & littera trahi, hic dagheſſatur, & ſceuà fit mobile ex eadem Poetica licentia, quod & obſeruandum in dictione יִמְלֹךְ. quæ debet diuidi, & deinde מ dagheſſari, & legi.

Sceuà initio dictionis eſt mobile, ne gutturalis (præcipue) vel alia littera ex dictione deficiat, & deperdatur ſyllaba vna, & ſimul ſenſus, ſeu ſignificatio minuatur. Id ceſſat in medio dictionis, nam tunc littera trahitur, nec ſenſus diminuitur, etiam ſi ſceuà quieſcat.

7 In carminibus, quando duo ſceuàim occurrant tàm in medio, quàm in fine dictionis, regula ſuperius a nobis tradita obſeruari debet, vt vltimum ſemper legatur, tum gratia euphonię, tum rationę ſyllabæ conſtituendæ, ne pereant duæ litteræ, & vocales ſimul. Quicquid alij.

De Carminum ſpeciebus.

Quatuor ſpecies conſtituunt, פָּסוּק *Verſus*, & dicitur, quum verſuum numerus ad decimum non aſcendit, quaſi vna tantum ſit periodus.

Secunda dicitur שִׁיר aut שִׁירָה *Canticum*, vel *Cantus*, qui decem pluresve continet Verſus integros, ſiue בָּתִּים Domos.

Tertia eſt שִׁיר פָּשׁוּט *Verſus ſimplex*, eo quod nullum ſceuà mobile in eo ponatur, vt exemplo patet.

Quarta dicitur שִׁיר מֻרְכָּב *Carmen Compoſitum*, vel *Mixtum*, quod R. Moyſes filius Scèm Tou putat antiquiſſimum.

De Rythmis.

Rythmus differt a Metro ſecundum aliquos, quia temporum, ſyllabarum, atque pedum congruentia in infinitum multiplicatur, ac profluit; quippe quia aliquando Rythmus bre-

uiores ſiue anguſtiores, aliquando longiores ſeruat deſinentias, ſeu Italicè *Cadentias*. Vnde omne Metrum eſt Rythmus, ſed non omnis Rythmus eſt Metrum: ſicuti omnis verſus eſt Metrum, ſed non omne Metrum eſt Verſus, cum tamen omnis Verſus ſit Rythmus, & Metrum.

Ego tamen ſentio, Rythmum a Metro ſola Deſinentia vel Cadentia differre, vt patebit exemplis inter ſe collatis. Et ideo חֲרוּז vel חֲרוּזָה vel שִׁיר חֲרוּזִי dicitur ab Hebræis, ideſt, Homeoteleuton Græce, ideſt, *Similis cadentia*, vt

מִשְׁקַל שִׁירִים הַנִּבְחָרִים בִּלְשׁוֹן עִבְרִים כַּמָּה יִנְעַם
חֶרוּז נָאֶה וִיפֵה מַרְאֶה אֶל כָּל רוֹאֶה וּלְחֵיךְ יִטְעַם
כָּל תּוֹרָתוֹ וּנְתִיב דָּתוֹ אוֹרֶה אוֹתוֹ זֹאת הַפַּעַם ideſt,

1 Pondus carminum Electorum in lingua Hebræa ò quam delectat
2 Rythmus pulcher, & ſpecioſus forma omni videnti & palato ſapiet.
3 Totam rationem ſuam & ſemitam ſtatuti ſui docebo illud hac vice.

Hoc genere etiam vtūtur in ſoluta oratione, vt videre eſt apud Emanuelem in lib: poematum, apud R. Dauid, Aben Ezra, & in præfationibus Commentariorum, & alios. Qui autem eo elegantius vtitur, doctiſſimus habetur. Ex Eman. Comp. xxj.

וְכִשְׁמוֹעַ הַשַּׂר הַשִּׁירָה וְטוּבוֹ : בָּזָה לֶאֱלִילֵי כַסְפּוֹ וְלֶאֱלִילֵי
זְהָבוֹ , וּבִרְאוֹתוֹ כִּי שְׁמִי בְּקִרְבּוֹ : יִצְחַק בְּלִבּוֹ : וַיֹּאמֶר
הַשִּׁיר הזה הֱנָאַנִי ; וְנִצָּנֵי הַזְּמַן הֶרְאָנִי : וְלוּלֵי שִׁמְךָ
הַנִּרְמָז בּוֹ אשר חִנְּנַנִי : מִמְּךָ לְקַחְתִּיו וְגו'

&c. ideſt: Et cum audiſſet Princeps canticum, & bonitatem ſuam, ſpreuit idola argenti ſui, & idola aurea ſua: & cum vidiſſet, quòd nomen meum in medio eius: Riſit in corde ſuo. Et dixit: Canticum iſtud delectauit me: Et flores temporis oſtendit mihi: Et niſi nomen tuum indicatum in eo, quod delectabile fuit mihi, abſtuliſſem illud à te, &c.

Hoc etiam genere Rythmorum vtuntur Hebræi in ſuis hymnis in libro מַחֲזוֹר, quod nos *Diurnum Officium* diceremus. & appellant שִׁיר קְרוּבָץ *Canticum Cheruuâz*, quam (per Raſcè Teuôt) dictionem reſoluunt in plures:

וִישׁוּעָה ו in רִנָּה ר in קוֹל ק in
ideſt, צַדִּיקִים צ in בְּאָהֳלֵי ב in

Vox

Vox exultationis, & ſalutis in tabernaculis iuſtorum ex Pſal. 105. quod nomen ſuis hymnis abſque fide in Deum verum , & operibus bonis falsò attribuunt.

De Rythmorum ſpeciebus , ſiue differentijs.

Triplex Rythmorum ſpecies, vel differentia conſtitui ſolet. Prima, quæ dicitur עֹיבֵר idest *Tranſiens*, vel *Vulgaris*, & eſt, cum ſolæ ſimplices litteræ ſine punctis conueniunt, vt דָּבָר : זָכָר : דָּבָר : & latius, cum vna littera, eademq. ponitur in fine dictionis, vt דָּבָר אָמַר. Quæ tamen ſpecies doctis non probatur, nec vſu venit, niſi inopia vocabulorum, & vocum Hebraicarum, ſcilicet ſacrarum, quæ in ea lingua ſunt, ob quam cauſam conceptus difficulter exprimitur.

Secunda ſpecies dicitur רָאוּי *aptus, decens, perſpicuus, elegans, & conueniens*, & eſt cum integra ſyllaba ponitur ijſdem punctis & litteris, vt infra, quæ eſt ſatis vſitata.

Tertia ſpecies dicitur מְשׁוּבָּח *Verſus laudabilis*, & omnium excellens, & eſt quando duæ ſyllabæ vltimæ conſentiunt, vt exépli gratia.

1 אִם תִּקְטְלֵנִי אֵל לְךָ אוֹחִילָה
אָנוּס לְעֶזְרָה כָּמְךָ אֵלֶיךָ :

2 אֶחְבֶּס בְּכַנְפוֹת חַסְדְּךָ יוֹם צַר וּמָן
חֲמָתְךָ אֶבְרַח עֲדֵי צִלְּךָ :

3 אֶבְטַח בְּיוֹם חֹשֶׁךְ וְקַדְרוּת זַעְמְךָ
לְאוֹר בְּאוֹר יִשְׁעֲךָ וְנֵר הִלְּךָ :

4 הִנֵּה לְבָבִי עִם לְבָבוֹת עַמְּךָ
idest, עַמְּךָ נְדָבוֹת הֵם בְּיוֹם חֵילְךָ :

1 Etiam ſi tu Deus me occideres, in te ſperabo
Confugiam ad auxilium a te ad te.

2 Abſcondar ſub alis miſericordiæ tuæ in die tribulationis, & de
Ira tua fugiam vſque ad vmbram tuam.

3 Sperabo in die tenebrę & obſcuritatis iræ tuæ,
Ad lucem in luce ſalutis tuæ & lucerna ſplendoris tui.

4 En cor meum cum cordibus populi tui,
Tecum ſpontanei ipſi in die virtutis tuæ.

Addunt

Addunt quartum Carmen quod שיר מחולק *Carmen* appellãt *diuiſum*, vtpote in quatuor partes diuiſum, & in tribus membris primis eſt Rythmus, vt

עזוב אף וחמה   נדיב לב וקומה

ודבר בחכמה   במלים ערבים :   ideſt,

1 Depone iram & furorem   2 Princeps corde, & exurge

3 Et loquere cum ſapientia   4 Verba dulciora.

Ex R. Moſcè ben Scem toù.

Menſura — — — — — ᴗ   — — — — — ᴗ
— — — — — ᴗ   — — — — — ᴗ

1 ובמאד נפשי תגעל   2 לכל אנשי מעל

3 בסכרם נפשם על   4 צרורות כספיהם

5 וירבו קנינים   6 ונטעי נעמנים

7 ויבנו בנינים   8 בארץ לא להם   hoc eſt

1 Valde odit anima mea   2 Omnes homines mendaces

3 Qui vendunt animã ſuam pro   4 Ligaminibus argenti eorum

5 Et multiplicãt negotiationes   6 Et plantas delectationum

7 Et ędificant ędificia   8 In terra non ipſorum.

Pauſę ergo Rythmorum (& etiam Verſuum) ſunt quatuor, quorum primæ tres in ſingulis verſibus (non integro carmine) ſibi correſpondent: Vltima vero cum nulla ſuperiori, ſed poſtremis ſingulorum ſuccedentium verſuum. Exemplum Rythmi, qui cęteris frequentiſſimus eſt, habetur ſupra in exemplo Quinti carminis.

Rythmus a me compoſitus in laudem Innocentij IX. cum Pontifex renunciatus fuit.

שירו לאל יומם וליל · כי בא גואל · מכל צרה

קומו רונו אל תלינו · גם כן תענו נועם שירה

תרנינו לו : כי רב גדלו יגדיל חילו עם רב עזרת

1 Cantate Deo noctu diuq. quia venit qui redimet ab omni tribulatione

2 Surgite canite ne moremini atque reſonate Dulcedinem Cantici.

3 Cantate ei quia magna dignitas eius, magnificabit robur ſuum multa virtute.

Si quis plura & digniora velit, legat R. Emanuelem, R. Eliam Leuitam, & alios.

DE

DE SYNTAXI.

1 OBſeruatu neceſſarium eſt, vt verborum ſignificata diſtinguantur, & vis vocum plane intelligatur. Omnium enim vocum ſignificatio in alienam linguam fœliciter transferri non poteſt ea gratia quam in natiua habent, ſed perinde vt vinum in alterum aut tertium vas transfuſum aceſcit, ſic etiam illarum minuitur, & perit gratia, ſi in aliam linguam transferantur. Propria ergo ex fontibus S. Scripturæ ſumpta ſignificatio, ſemper etiam prælucere nobis, & tanquam columna ignis eſſe debet. Et idcirco ſingula themata vnam tantum, eamque propriam (dixerim ego primariam) habent ſignificationem, nec plures. Ea quærenda eſt ex ipſa conſtructione, quæ facit, vt thema alio modo conſtructum aliud ſignificet, & illa obſeruanda. Verbi gratia בֵּרֵךְ benedicere cum ל & cum אֶת. Exceptis tamen illis, quæ in Coniugatione vel vna vel pluribus contrarias habent ſignificationes, quæ tamen pauca ſunt. ſic Verbi gratia קָרָא non vbique, clamare, eſt ſed cum prępoſitione אֶל Ion. 3. at Gen. 1. קָרָא לָיְלָה vocauit & ſic in ſexcentis alijs.

2 Nomina etiam nonnulla contrariam habent ſignificationem, vt: דֶּשֶׁן חֶסֶד כֶּסֶל קֹדֶשׁ שַׁאֲנָן

3 Etſi verba quædam in coniugationibus ſignificationem non mutant, mutant tamen modum ſignificandi.

4 Quædam vel ex conſtructione, vel litterarum mutatione, aut tranſpoſitione, aliquando vel modum ſignificandi variant, vel contrariam omnino ſignificationem ſortiuntur, de quibus ſupra egimus de modo inueniendi radicem.

5 Quemadmodum apud Latinos vocabula primum ſtrictam habent ſignificationem propter Ethymologiam, ſed poſt largius ad alia quoque trahuntur, vt dominus, & ſimilia: ſic etiam apud Hebræos. Exempli gratia אֲדוֹן columen, ſuſtentator domus, dominus; poſtea ſignificatio eius latius ad alios extenditur. Item אָב pater generatione, poſtea etiam ad alios transfertur, qui non ſunt patres generatione. Ergo verba ſemper ſtrictiorem habent ſignificationem, quam vel participia, vel nomina inde deriuata.

6 Verba aliquando induunt ſignificationem figuratam, vt עַיִט transfertur etiam ad homines more auium rapacium inuolantes ali-

aliquem. Ita פְּאֵר *vt flores arbores ornant, ita poſtea tranſfertur ad cuiuslibet rei ornatum, & decorem.*

7 *Sicuti Græci, & Latini verborum ſuorum ſimplicium ſignificationem aliquando mutare volunt, id compoſitione efficiunt: Ita, & Hebræi (a quibus illi deſumpſerunt) hoc idem efficiunt vel litterarum tranſmutatione, vel tranſpoſitione, vel commutatione coniugationis, vel conſtructione.*

8 *Multa ſunt nomina adiectiua, quæ ſi in vtroque genere in fine litteram Iòd aſſumunt, fiunt epitheta propria, vel perſonarum vel rerum vt* חַכְלִילִי *Gen. 49. Rubicundus oculorum (vel oculis) præ vino: ideſt, rubicundiores habens oculos vino.* נֶאְדָּרִי *Exod. 15. 6. Dextera tua Deus Iehoua, ampliſſima in virtute.* פִּלְאִי *Iud. 13. 18. quæris de nomine meo, quod eſt Arduus: Zach. 9. paſtoris ſtulti. Thr. 1. diues. Alij. Magna. Et mox Ibidem Principiſſa. Similiter ex Participijs præſentis temporis Maſculini generis numeri ſingularis fiunt epitheta, ſiue attributa, vt* אֹסְרִי *Gen. 49. 11. ligator (vel ligans) ad vitam pullum ſuum Deut. 33. 16. Habitator Pſal. 113 5. collocator Ibid. Humiliator Ibid. exaltator Pſal. 114. 8. conuerſor petræ Eſa. 22. 16. Exciſor in excelſo Pſal. 101. 5. Delatorem clam ſodalis ſui premam.*

Verum nota quod plures alij (quorum ſententiam ſequor) aſſerunt Iòd redundare, & verti debet participium, prout reperitur, & quaſi Iòd deficeret (vt ſupra in nominibus) addita eſt enim ornatus gratia.

9 *Eſt, & vſitatum Hebræis, vt pro Epitheto addatur genitiuum nominis ſubſtantiui, vt* בֶּן עַוְלָה *Pſal. 89. Filius damni, peruerſitatis* אֵשֶׁת חַיִל *Prou. 30. mulierem ſtrenuitatis, roboris, fortem Latina.*

10 *Concreta pro Abſtractis inueniuntur in Biblijs, ſunt enim plenioris ſignificationis Pſal. 5.* חָפֵץ רֶשַׁע *quia non Deus volens improbitatem tu es, ideſt, improbos. Pſal. 9. Pone illis Deus Iehoua* מוֹרָה *doctrinam; ideſt Doctorem. Pſal. 11. quoniam iuſtus Dominus Iehoua, Iuſtitias diligit; ideſt, Iuſtos Pſal. 12. Cum exaltantur* זֻלּוּת *vilitates inter filios Adam: ideſt, viles. Pſal. 109. Pro amore me oderunt me, ego autem* תְפִלָּתִי *oratio, ideſt, orator, vel, orabam Dan. 9. quia* חֲמוּדוֹת *deſideriorum tu vir es, ideſt deſiderabilis, vel, deſiderans multum noſſe.*

11 *Nonnunquam ſub voce vna generali, alia ſpecialior ſubintelligenda*

genda eſt. vt Pſal. 27. Vnam אַחַת petÿ a Domino, Iehoua: ſcilicet petitionem. Vel, hoc tantum exoro. Ierem. 15. ſub אַכְזָב intelligitur, fons. Nehem. 9. & 11. ſub voce אֲמָנָה fœdus, intelligitur.

12 Nomina verbalia, quæ exponuntur nominibus latinis verbalibus in Tio, non ſemper actionem ſeu operationem ipſam nudè ſignificant, ſed rem propter quam talis inſtituitur, ac fit actio, vt 1. Sam. 2. Reponat Deus, Iehoua, tibi ſemen ab iſta vxore, pro petitione, quam petÿt a Iehoua. Iob. 7. ſicut mercenarius expectat פְּעֻלּוֹ opus ſuum, ideſt mercedem pro opere ſuo. Ier. 22. opus ipſius פְּעֻלּוֹ non dabitur illi, ideſt merces. 1. Sam. 24. Emendo emam abs te pro commutatione בִּמְחִיר ideſt, re, ſeu precio. Prou. 27. Et וּמְחִיר & commutatio agri ſunt hirci Eſa. 55. Emite abſque argento, & abſque cõmutatione לֹא מְחִיר vinum & lac Matth. 16. Quid dabit homo, cuius permutatione reddet animam ſuam. 2. Paral. 29. Et efferte נִדָּה remotionem ex ſanctuario.

13 Appoſitione etiam vtuntur Hebræi expoſitiue, ſiue declarationis gratia, (ſeu ad maiorem energiam) idque triplici modo. Primo articulo את Accuſatiui, Gen. 3. Acquiſiui virum (ipſum Iehoua) ſupple Redemptorem quem expecto. Alÿ: Acquiſiui virum cum Deo Iehoua, אֵת enim ſonat cum: ad quem alluſit D. Hieron. per Deum. Secundo propoſitione ב Gen. 19. & vrſerunt בָּאִישׁ בְּלוֹט In viru, in Lot. 2. Sam. 1. Montana in Gilboa ideſt in montibus in Gilboa vel Gilboaticis. 2. Sam. 18. Cauete, ne quis in puero in Abſalone. 2. Sam. 24. In excelſo in Gibeon, Nehem. 8. & legerunt in libro in lege Dei. Tertio quando notius vel nomen, vel verbum ſubÿcitur, quod prius declarat Gen. 9. Verumtamen carnem cum anima ſua, ſanguine ſuo non comedetis, Deut. 32. Et propitius erit terræ ſuæ, populo ſuo. Pſal. 4. Sacrificate ſacrificia iuſtitiæ & ſperate in Domino, Iehoua. Pſal. 27. Deſcendet ſicut pluuia ſuper detonſum, ſicut guttæ irroratio terræ. Iſa. 3. Riui fluenta aquarum.

14 Ita etiam Anadiploſi vtuntur Emphaſis cauſa, & vt affectus eius rei exprimatur, quæ repetitur. Pſal. 92. Quoniam ecce inimici tui Domine, Iehoua, quoniam ecce inimici tui tollentur. Pſal. 93. Magnificentiam induit, induit Dominus Iehoua. Pſal. 94. Quamdiu improbi Deus Iehoua, quamdiu improbi exalta-

bunt. Et iterum. Et rependit illis deſideri um ipſorum, & in malo ipſorum vaſtabit eos Dominus Iehoua, Deus noſter.

15 *Nomina ſubſtantiua tranſeunt in naturam aduerbiorum, ſi per Protheſin aſſumpſerint vel litteram* בְּ *vt Exod. 1: & ſeruire fecerunt Aegyptij filios Iſrael in duritia, ideſt duriter. Item particulam* בְּדֵי *Ier. 51. & laborauit populus inaniter. Habac. 2. Et populi defatigantur inaniter. Quanquam aliquando nomina tranſeunt in aduerbia, etiamſi nulla littera præponatur. 1. Reg. 12. Et reſpondit rex populo pertinaciter, vel res duras, aſperas. Pſal. 116. & ſeruabo ea finaliter, in finem. Vel littera* לְ *vt Pſal. 4.* לָבֶטַח *In confidentia collocabis me, vel fiducialiter: vel in tuto. Eſa. 26.* לָנֶצַח *abſorpta eſt mors in victoria, ideſt Victorioſe; ſed nominaliter magis exprimit ſenſum Prophetæ. Item* לָרִיק *Leuit. 26. & ſeminabitis inaniter. Eſa. 49. Inaniter, ſeu fruſtra laboraui.*

16 *Nomina ſæpenumero vſurpantur Infinitiue ſeu Gerundialiter, ſi a fronte aſſumpſerint vnam litterarum* כ ב ל ם *: vt* יְבֹשֶׁת *Gen. 8. 7. Item Exod. 32. 12. ſiccitas. Eſa. 11. & Pſal. 85. Item Num. 10. 28. & Deu. 10. Item Num. 22. 22. Deu. 8. 6. Deu. 17. 9. 1. Sam. 15. 22. Pſal 24. 4. Eſa. 30.*

17 *Sicut, & participia præſentis temporis omnium Coniugationum ſi a fronte litteram* ב כ ל ם *recipiunt, Infinitiue accipiuntur, ſeu Gerundialiter. vt In titulis LVI. Pſalmorum, & Tor. 2. 14. Pſal. 7. 14. Eſa 23. 18. 1. Par. 15. 28.*

18 *Et è contra ſæpe etiam Infinitiuus nominaliter vſurpatur, vt* שִׁכְרָה *&* שִׁבְעָה *Agg. 2. Vbi tamen* ה *poteſt redundare.* הִתְקַדֵּשׁ *Eſa. 30.* הִתְיַחֵשׂ *2. Par. 31.*

19 *Quando idem nomen ſubſtantiuum geminatur in diuerſo genere poſitum, tum notat eius rei diuerſitatem, vt Eſa. 3.* וּמַשְׁעֵנָה מַשְׁעֵן *ideſt. omnis generis ſuſtentationis. ſic* שָׁרִים וְשָׁרוֹת *2. Sam. 19. nunquid audire poteſt ſeruus tuus vocem cantorum, & cantatricum, ideſt omnis generis muſices. Eccl. 2. feci mihi omnis generis inſtrumenta muſica.*

20 *Quando autem idem nomen ſubſtantiuum geminatur altero poſito in plurali, tum vltra propriam ſignificationem importat etiam excellentiam, vt* קֹדֶשׁ קָדָשִׁים. *Sanctitatis ſanctitatum. Exod. 26. & 30.* שִׁיר הַשִּׁירִים *Cant. 1. 1. Canticum canticorum, ideſt excellentiſſimum. Eccl. 1. Vanitas vanitatum, & omnia vanitas, ideſt vaniſſima vanitas. Item Pſal. 68. cæli*

cælorum, ideſt, Quaque patet cælum in omnibus & ſingulis Horizontibus cælorum. Pſal. 102. In generationem generationum anni tui.

21 *Si duo nomina ſubſtantiua diuerſa ſimul conſtructa fuerint, quæ ſignificatione non multum diſcrepãt, priore poſito in regimine, prius notat partem poſterioris, vt Leu. 17.* שְׁאֵר בְּשָׂרוֹ *pars carnis ſua. Dan. 12.* עֲפַר אַדְמַת *pars pulueris.*

22 *Nomen ſubſtantiuum bis poſitum importat vltra ſuam propriam ſignificationem, diſtributionem. Gen. 7. ſeptem ſeptem, ideſt vniuscuiuſque ſpeciei. 1. Reg. 18. quinquaginta quinquaginta. Hac phraſi etiam Marcus Euangeliſta eſt vſus cap. 6. Et cæpit eos emittere duos duos, ideſt binos. Gen. 14. Et in valle Sciddim putei putei bituminis, ideſt, bine inde putei. Leu. 24. Vir vir qui maledixerit dijs, ideſt, quicunque ille fuerit. Num. 5. vir vir ſi deflexerit vxor eius, ideſt, quicunq. vir. Deut. 32. obſeruate ætatem, & ætatem, ideſt ſingulas ætates. cap. 33. Anno, & Anno, ideſt, ſingulis annis Eſa. 58. De die die me quærunt, i. quotidie, ſingulis diebus 2. Reg. 17. Gens, gens. i. quælibet gens Eſa. 18. Gens funiculi funiculi) Iuxta vniuſcuiuſque funiculum. Pſal. 12. Corde, & corde loquuntur) diuerſo corde. Eſa. 66. Vnus vnus) vnus hic, vnus alibi. Prou. 2. lapis, & lapis, Epha, & Epha) ideſt, diuerſi lapides, & diuerſæ Epha: vel ſinguli lapides, & Ephæ. Neh. 13. Iuxta linguam populi, & populi) vniuſcuiuſque populi Eſther. 2. ordo puellæ puellæ) vniuſcuiuſque puellæ. cap. 9. familia, & familia) ſingulæ familiæ. 1. Par. 31. Et ponebant aceruos, & aceruos) bine inde. & D. Marcus cap. 6. ſympoſia, ſympoſia) diſtributis ſympoſijs ſeu conuiuijs. Et iterum. Diſtribuerunt praſia, praſiæ, ideſt, binc inde in praſijs ſeu herbarijs.*

23 *Nomen autem adiectiuum bis poſitum auget, & intendit ſignificationem. Leu. 13. Contaminatus, contaminatus cenſebitur) ideſt, totus contaminatus, contaminatiſſimus. Ier. 24. Ficus bonas bonas) ideſt optimas. Item Ficus malas, malas, ideſt peſſimas.*

24 *Nomina adiectiua conſtructa cum verbis genus mutant, & quodammodo aduerbia ſunt. Gen. 2. Non bonum hominem eſſe ſolum) ideſt Nequaquam eſt bonum, vt homo ſit ſolus: faciam illi adiutorium, quod ſit ſimile, vel coram ipſo. Pſal. 16. Bonum meum non eſt propter te) ideſt Non eſt mihi bonũ propter te, vel: Nequaquam eſt mihi bene præterquã in te. Vel: Bonum meum, vel bonitas mea non eſt (adde) in alio quam*

ſuper te, vel in te. & ſic cohæret ſenſus. Eſa.49. leue eſt, vt ſis ſeruus meus ad ſuſcitandum virgas, baculos, Tribus Iacob: ponam etiam te in lucem gentium; ideſt, ſed ponam te vt ſis ſalus mea gentium vſque ad extremum terræ: ideſt, Vile eſt, & parui res momenti coram me, vt ſolum ſalues tribus Iacob ſed etiam gentes ſaluabis. Mich. 5: Et tu Bethleem Ephrata parum eſt, quod es (vel ſis) in millibus Iehuda: ex te mihi egredietur qui ſit dominator (ille a me promiſſus) in Iſrael: ideſt: Nequaquam minima es in ciuitatibus Iehuda. Vnde Euangeliſta rectè vertit. Nequaquam minima es, & Hebraiſmum propriè expreſſit.

25 *Nomina Collectiua conſtruuntur cum verbis pluralis numeri. Exod.8. Dimitte populum meum, vt colant me: Pſal.18. Populus, quem non cognoui, ſeruient mihi, Num.21. Et viderunt tota congregatio, (Eccleſia) quod expiraſſet Aaron. Pſal. 66. Vniuerſa terra curuabunt ſe tibi. Pſal. 118. Dicant domus Aaron.*

26 *Nomen pluralis numeri conſtructum cum verbo ſingularis numeri ſumitur partitiuè. Gen.49. Filia incedit ſuper muro) ideſt, vna poſt aliam. Eccl.18. Muſca mortis fætere facit, & exhalare facit vnguentum pigmentarij) ideſt quælibet muſca mortua. adde, ſicut.*

27 *Ponunt Hebræi in multis orationibus primo nominatiuum nominis, cuius caſum poſtea per pronomen affixum referunt. Num.5. Vir vir ſi deflexerit. Iob.3. Nox illa occupet eam caligo) ideſt noctem illam occupet caligo. Vel, Nox illa (poteſt referri ad ſecundam periodum, vel membrum verſus) non numeretur inter menſes, quam occupet caligo. Pſal. item 10. Domine Iehoua in cælo ſedes eius, pro ipſius Iehoua ſedes eſt in cælo. Pſal. 89. Cæli ſtabilies thronum tuum cum eis) ideſt, ſtabilies fidem tuam cum cælis; ideſt, quamdiu cæli ſubſiſtent per pactum, quaſi ab initio initum, tamdiu durabit Regnum ſeminis (ſpiritualis, non carnalis) Dauidis, Chriſti, & Meſſiæ.*

28 *Præponunt etiam ſæpiſſime nominatiuum pronominis tam ſeparati, quam affixi verbo, nullius ſignificationis cauſa, ſed vt ſit tantum expletiua particula. Gen. 24. Ego in via deduxit me. 1. Sam.15. In me ego iniquitas iſta. Pſal. 41. & ego oratio mea ad te Domine Iehouà) Eccl. 2. & dixi, Ego in corde meo, qualis eſt euentus ſtulti, etiam Ego eueniet mihi. Cap. 8. Ego os regis obſerua. Eſa. 28. Propterea ſic dixit ſuſtentator*

tator Dominus, Iehoua. Ecce ego addam arduum (mirabile) facere cum populo iſto. Et cap. 66. Et ego opera eorum, & cogitationes eorum veni colligere omnes gentes, & linguas, & venient. Zach. 7. An ieiunando ieiunauerunt me Ego, & cap. 9. Etiam tu in ſanguine teſtamenti tui emiſiſti vinctos tuos de lacu, in quo non eſt aqua. Num. 12. Qui oculo ad oculum viſus tu Domine Iehoua. Pſal. 88. Sicuti interfeciſti iacentes in ſepulcro, qui non recordatio eorum amplius, ideſt, quorum nulla recordatio amplius. Pſal. 89. Qui manus mea firmabitur cum eo.) ideſt, manus mea firmabitur.

29 *Participia quædam præteriti temporis notant finem actionis, ſeu paſſionis, vt* נְצוּרִים *Eſa. 65. Qui ſedent in ſepulcris, & in obſeruatis morantur) ideſt, quæ amplius non obſeruantur ſeu cuſtodiuntur. Item* נוֹחָלָה *Ezech. 19. Et vidit, quod expectatum eſſet.) ideſt expectatio, ſeu ſpes inita eſſet.* Dan. 9. *Definita magna aſſlanda.*

30 *Coniugationes verborum conſiderandæ ſunt diligenter, in illis enim modus ſignificãdi variatur. Et non ſunt in iiſdem ſemper vſitata. Multa etiam in Pihèl ſignificationem contrariam recipiunt, ſicut* פָּנָה *in Kàl ſignificat, Aduertere, reſpicere, In Pihèl, Remouere è conſpectu. Item* חָטָא *in Kàl errauit, deliquit: in Pihèl remouit, abſtulit erratum, reuocauit in viam, ideſt, expiauit. ſic* תָּאַב *appetiuit* תָּאֵב *auuerſatus eſt. Quædam etiam, quæ a nominibus (ſecundum quoſdam) ſunt deriuata, contrariam habent ſignificationem in Pihèl, vt a* גֶּרֶם *os: fit verbum* גֵּרֵם *exoſſauit. Item a nomine* שֹׁרֶשׁ *verbum* שֵׁרֵשׁ *eradicauit. Item a* דֶּשֶׁן *verbum* דִּשֵּׁן *decinerauit. & a* קֶצֶל *cortex: fit* קִצֵּל *decorticauit.*

31 *Tempora verborum non ſemper obſeruanda ſunt. Nam Prophetæ futura poſt multas generationes velut iam facta viderunt, & quod a Deo decretum erat, velut iam perfectum prædicabant, vt Pſal. 22. Eſa 7. 53. & alibi exempla habentur.*

32 *Sunt quædam verba, quæ in eadem coniugatione contrariam habent ſignificationem, vt* חָבַל חָפַר פֵּאֵר שָׁבַח.

33 *Verba apud Hebræos quibus vel debortantur, vel deprecantur, accipienda ſunt completiue, vt* Exod. 13. *Ne timeas ideſt, ne ſinas te opprimi timore. ſicut etiam illa phraſis in oratione Dominica: Et ne nos inducas in tentationem. ideſt, ne ſinas nos obrui ſiue opprimi, a, vel in tentationibus.*

34 *Sunt quædam verba, quæ (vt in aliis quoque linguis) ſecundum*

dum aliam formam loquendi, aliam quoque ſignificationem habent, vt עָזַב *ſignificat alicubi derelinquere, deſerere: vt Pſal. 22. Deus meus, Deus meus, cur me dereliquiſti. Alicubi, committere ſe, vel rem aliquam alicuius fidei. Gen. 34. & reliquit omne, quod erat ſibi in manu Ioſeph: Pſal. 10 ſuper te relinquit ſe infirmus. Item* צָפַן *alicubi, abſcondere. Pſal. 37. Quoniam abſcondet me in tabernaculo in die malo. Alicubi ſignificat, clam obſeruare Pſal. 10. Oculi eius ad infirmum obſeruant, ſeu obſeruantur, abſconditi manent. Item* תָּמַם *conſumare, perficere vt Deut. 31. & 64. alicubi Conſumere, perdere vt Leuit. 26. Num. 14. ſic* כָּלָה *& alia multa.*

35 *Verba motum alioqui ad locum, vel de loco per ſe non ſignificantia, tamen appoſitione præpoſitionum motum vel ad locum, vel de loco important, & quodammodo duas ſignificationes recipiunt. Exempli gratia. Eſa. 38. Tollant maſſam ficorum, & contundant ſuper vlcus, ideſt, contuſam, imponant ſuper vlcus. Num. 19. accipient ad te vitulam rufam, ideſt, accipiendo adducent. cap. 25. & cæpit populus meretricari ad filias Moab; ideſt, conferre ſe ad filias Moab, vt cum illis meretricarentur. Pſal. 104. & ad habitacula ſua recumbent: ideſt, ad habitacula ſua ibunt, vt recumbant. Pſal. 137. Et diſſipauit infantes ad petram, ideſt, illidendo ad petram. Eſa. 11. Gentes requirent ad eum, ideſt, requirendo venient ad eum: vel requirent, ideſt deprecabuntur. Pſal. 89. Prophanaſti in terram coronam eius, ideſt, prophanaſti deijciendo in terram. Pſal. 143. contudit in terram vitam meam) ideſt contuſam proſtrauit in terram. Pſal. 10. Viuificaſti me a deſcendentibus in lacum, ideſt, viuum extraxiſti me. Pſal. 73. Perdis omnem meretricantem abs te, ideſt, qui meretricando diſcedat abs te. Pſal 89. & contundam a facie tua aduerſarios tuos, ideſt, contuſos abijciam a facie tua. Ezech. 28. Et prophanabo de monte Dei, ſcilicet deijciendo. Eſa. 38. ſed tu deſideraſti animam meam ex fouea putrida: ideſt, cum deſiderio extraxiſti animam meam ex fouea putrida.*

36 *Sunt præterea, quæ etſi defectionem ab aliquo ſignificant, conſtruuntur tamen cum præpoſitionibus, quæ aduerſationem ſignificant, vt ſunt* ב : ל ; & עַל *vt inde intelligas ſignificare ea actionem aduerſariam illi, a quo defectio facta eſt, cuius generis ſunt,* הָפַךְ חָטָא כִּחֵשׁ מָרַד סָרַר פָּשַׁע *Sicut è contra* רָשַׁע *cum præpoſitione* מ *conſtruitur 2. Sam. 22. & Pſal. 18.*

18. Non improbe egi; ſeu הִרְשַׁעְתִּי *defeci a Deo meo.*

37 *Quando verbum præter ſuam conſtructionem articulum* ל *Datiui caſus extra regimen recipit, tum notat operationem vtilitatis cauſa inſtitutam aut inſtituendam. Gen. 12. Abi tibi de terra tua. Exod. 18. & abÿt ſibi ad terram ſuam. 2. Sam. 20. Ne fortè inueniat ſibi ciuitates munitas. 2. Par. 28. ſi quæſieris eum, inuenietur tibi. Ier. 29. Et inueniar vobis. Zach. 9. Rex tuus veniet tibi iuſtus &c.*

38 *Imperatiuus ſæpe ſolet tranſire in naturam aduerbÿ. Gen. 27. Vide odor filÿ mei ſicut odor agri. ideſt, Ecce. 1. Sam. 15. Vide verba tua bona, & recta. Hier. 22. Vide verbum Domini Iehouà. Solet autem tum maxime tranſire in naturam aduerbÿ, quãdo præponitur alÿ verbo ſine copula. vt Pſal. 102. feſtina exaudi me, ideſt, feſtinanter exaudi me. vel, feſtina ad exaudiendum me.*

39 *Secunda perſona Imperatiui præſentis temporis vſurpatur aliquando pro tertia Imperatiui futuri temporis. Exod. 35. Accipite a vobis leuandum (munus) ipſi Domino Iehouà; quiſque ſpontaneus corde ſuo conferant eam: ideſt, accipiant. Iud. 5. Tũc dominare reſiduum magnificis in populo, dominatur pro me in heroibus. ideſt, Tunc dominabatur reſiduum magnificis in populo, Iehoua dominabatur pro me in heroes. Pſal. 22. Deuolue ad dominum Iehouà, liberet eum: pro, deuoluat ſe ad Iehouà, & liberet eum.*

40 *Vtitur lingua Hebræa Imperatiuo in præceptis affirmatiuis vt Deut. 6. Audi Iſrael, Deus Iehoua Deus noſter, Deus Iehoua Deus vnus eſt: At ſecunda perſona futuri in præceptis negatiuis, vt Exod. 20 Non occides, non mœchaberis.*

41 *Quando Infinitiuus ſequitur aliud verbum tertiæ perſonæ, tum ſimiliter eſt in eodem tempore, & eadem perſona transferendus, vt Leuit. 15. Aut ſi expuere fluidum in mundum: ideſt, ſi expuerit fluidus in mundum. Pſal. 35. Qui ſubſannauerunt propter eſtulatam frendere ſuper me dentibus ſuis. Vel; Cum*

Nota *hipocritis deriſoribus* לַעֲגֵי מָעוֹג *ſtridere, frendere ſuper me dentibus ſuis: ideſt Congregati ſunt viles cum hypocritis ad frendendum ſuper me dentibus ſuis. Pſal. 49. & deſcenderunt cum eis recti mane, & petra eorum inueteraſcere: ideſt, inueterauit. Eſa. 42. In flare in cauernas vniuerſi illi, & in carcerum domos abſconditi ſunt. Vbi tamen verbum præteriti temporis ſequitur Infinitiuum. Hier. 7. Et patres accenderunt*

[illegible] *ignem*

ignem, & mulieres ponere paſtam. Et cap.14. Quin etiam cerua agri gemuit, & derelinquere, quia non erat gramen, ideſt dereliquit. Zach. 12. Et plangent eum quaſi planctu ſuper vnigenitum, & amaricari ſuper eum ſecundum amaricari ſuper primogenitum; ideſt, amari erunt ſuper primogenito.

42 *Vnius, & eiuſdem verbi geminatio priore poſito in Infinitiuo ſiue Gerundio in oratione affirmatiua notat affirmationem ſeu aſſeuerationem, & certitudinem. Gen. 18. Et Abraam eſſendo erit in gentem magnam. 1.Sam. 14. Guſtando guſtaui cum extremitate virgæ. 2.Sam.9. Faciendo faciam miſericordiam in te propter Ionatàn Patrem tuum. Pſal. 118. Caſtigando caſtigauit me dominus Iâ, ſed morti non tradidit me. Habac.2. Veniendo veniet, ſed non tardabit. At in oratione negatiua intendit negationem. Exod. 34. Innocentem faciendo, non innocentem facies, ideſt, nequaquam facies innocentem. Ier. 24. Et releuando non releuamen erunt populo huic. Mich. 1. flendo ne fletis. Dan. 10. Et vngendo non vnctus ſum: ideſt, nequaquam vnctus ſum.*

43 *Quando duo verba ſimul in oratione ponuntur ſine copula, vel prius vertitur in aduerbium. Gen.11. Afferte lateres coquamus: ideſt Euge, coquamus lateres. Et mox: Euge ædificabimus nobis ciuitatem. Exod.1. Euge ſapienter agamus contra ipſum, ſapientiores ſimus illis, contra illos. Pſal. 102. Feſtina exaudi me: ideſt, feſtinanter exaudi me. Ioſ.5. Et iterum, Circumcide filios Iſrael ſecundo. Pſal 85. An tu non rurſus viuificabis nos. Ioſ.49. Inordinatè, & in vanum virtutem meam abſumpſi. Et cap.54. Non dixi ſemini Iacob inordinate fruſtrà in vanum quærite me. Oſeæ 9. Profundi ſunt, corrupti ſunt: pro: profunde ſeu funditus corrupti ſunt. Vel poſterius importat cauſam prioris Pſal.88. Tuli terrores tuos vt tremerem: & iterum: Aut gigantes reſurgent, celebrabunt te; ideſt, vt celebrent te. Pſal. 94. Eructabunt, loquentur vetera; ideſt, vt loquantur. Pſal. 104. Tu ſurgens miſereberis Sion, ideſt, vt miſerearis.*

44 *Tertia perſona tàm præteriti, quàm futuri temporis vſurpatur ſæpe imperſonaliter. Leuit.13. Contaminatus contaminatus vocabitur. Deut.15. Quoniam vocabitur remiſſio ipſius Domini Iehouà. 2.Sam.20. Et ſtabitur in promontorio. 2.Reg. 22. Accendetur ira mea in loco iſto, quæ non extinguetur. Iob 25. a flatu Dei dabitur gelu. Pſal.141. Et non audientur ſermones mei, Eſa. 31. ſuſtentator (vel Dñs) ſuper illis viuitur. & cap.64. A ſæculo non*

lo non

lo non audita ſunt, neque mandata ſunt. Hier. 17. & non extinguetur. Mich. 7. Aſſumetur ſuper vos parabola. Prou. 26. Abſcondetur odium.

45 *Mos eſt ſcripturæ, vt aliquoties in eodem verſu loquatur in ſecunda, & tertia perſona. vt Pſal. 66. Deus miſereatur noſtri, & benedicat nobis, illuminet vultum ſuum ſuper nos, & miſereatur noſtri, vt cognoſcamus in terra viam tuam, in omnibus gentibus ſalutare tuum. Eſa. 1. quia pudeſient ab arboribus, quas concupiſtis. Hier. 11. Et Dominus Iehouâ ſcire me fecit, & cognoui, & oſtendiſti mihi opera eorum, & ibid. iterum. Ad vocem loquelæ grandis exardeſcere fecit ignem ſuper eam, id eſt, ſuper te. & Pſal. 91. multa extant exempla.*

46 *Multa ſunt verba actiua in Pihêl, quæ ſunt neutro paſſiua, & exponuntur paſſiuè Gen. 15. Credidit Abraâm Deo, & imputauit illi iuſtitiam. quod D. Paul. Rom. 4. & ad Gal. 3. ſic vertit: Et imputatum eſt ei ad iuſtitiam. quanquam verbum ſit coniugationis Kal. Similiter Pſal. 51. Vt iuſtifices: pro quo Paulus Rom. 3. ita reddidit: vt iuſtificeris. & eſt in Kal Eſa. 25. Abſorpſit mortem victorioſe. 1. Cor. 15. ita reddidit, Abſorpta eſt mors in victoria. & cap. 48. neque etiã aperuit aurem tuã pro: neque aperta eſt auris tua Et cap. 66. & aperient portas tuas: pro: apertæ erunt portæ eius. Mich. 5. Quia de mercede meretricis collegit, pro: collecta eſt. Iob. 7. & noctes laborioſæ ſubtraxerunt mihi: pro: ſubtractæ ſunt.*

47 *Verba Hiphil coniug. quæ in malam partem accipiuntur, Deo autem attributa, cui talis actio neutiquam competit (quod videlicet non ſit auctor mali) priuatiuè ſunt accipienda, non poſitiuè. Exod. 7. Et ego pertinax reddam cor Pharaonis. Eſa. 63. Quare errare nos facis a vijs tuis? abhorrere cor noſtrum a timore tui: ſic Paulus ad Rom. 1. vtitur etiam verbo, Tradidit, cum ſcribit: Tradidit illos Deus in deſideria cordis ſui. & iterum: Tradidit eos Deus in reprobum ſenſum; in reprobam mentem.*

48 *Verba Hithpahêl aliquoties fictionem ſeu ſimulationẽ quandam ſecum important, vt* הִתְחַלָּה *1. Sam. 12. ſimulauit ſe ægrotum.* הִתְאַבֵּל *2. Sam. 14. ſimulauit ſe lugere. Item* הִתְעַשֵּׁר *ſimulauit ſe diuitem eſſe.* הִתְרוֹשֵׁשׁ *ſimulauit ſe pauperem Prou. 13. ſed non ſemper hoc important.*

Deſumptæ ſunt Regulæ 48. ex quod. authore, cuius nomen reticetur.

DE ABBREVIATVRIS (*vt vulgo loquuntur*) *quibus Rabini in ſuis Commentarijs, & libris vtuntur.*

GRAMMATICI Latini, & Græci de huius generis ortographia (quas *Cifras*, ſeu *Abbreuiaturas* vocant) in ſuis de re grammatica opuſculis tractant; idcirco nos quoque conſentaneum rationi duximus, ſi eas breuiter explicaremus, vt, qui maiores in hac lingua progreſſus facere cuperet, lectitando Doctores illorum, qui ijs ſæpius vtuntur, quàm poſſit explicari, noſtris hiſce præludijs adiuuaretur. Lector igitur, & hunc laborem æqui bonique conſulito.

Littera א.

א In numeris facit, vnum & א̈ vel א: iſtis duobus modis ſignificat mille: ſonat etiam אֶחָד vnum: ſonat אָמַר dixit: ſonat אֲדוֹנִי Dominus meus. ſonat demum אַחַת in genere fœminino, vnam, quod cognoſces ex verbis conſequentibus vel antecedentibus.

אא ſonat
- אָמֵן אָמֵן Amen, amen.
- אֲדוֹנִי אָבִי quod eſt Dominus meus. Pater meus.
- אִי אֶפְשָׁר impoſsibile eſt.
- אִם אוֹמַר ſi dixero. ſonat etiam.
- אֲנִי אוֹמֵר vel אַתָּה אוֹמֵר ego dico, & tu dicis.

אא״ב ſonat אֲדוֹנִי אֲבִיכֶם Dominus Pater veſter.

אא״כ ſonat אֶלָּא אִם כֵּן niſi quod ſic: Vel, Ergo ſi ſic eſt.

אב״ה ſonat אָמַר בָּרוּךְ הוּא dixit Deus, qui eſt benedictus.

א״ה: ſonat אָמַר הַפָּסוּק dicit verſiculus iſte. ſonat etiam אֲפִילוּ הָכִי hoc eſt etiam num, adhuc.

אא״זל ſonat אֲדוֹנִי אָבִי זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה Dominus meus Pater meus.

אא״עה ſonat אָמַר אַבְרָהָם עָלָיו הַשָּׁלוֹם dixit Abraã, ſit ſuper eũ pax.

אא״ע ſonat אַבְרָהָם אֶבֶן עֶזְרָא Abraàm Abèn Ezrà. Rabi ſeu, Doctor celeberrimus.

א״ב ſonat אַלְפָא בֵּיתָא ſignificat Alphabetum & adiuncta. Ea vtuntur, cum dicunt in aliquo verſiculo contineri omnes litteras, & iſta מִן בֵּ״ב ſignificat, Alphabetum ex binis.

א״פ א״ב א״ב ſonat אֶחָד בַּתּוֹרָה אֶחָד בַּנְּבִיאִים אֶחָד בַּכְּתוּבִים vnum in lege, vnum in Prophetis, & vnum in Pſalmis, vel Agiographis.

א׳ב׳ ſonat אות בְּפומו littera in ore eius, ideſt, continet omnes litteras Alphabeti.

אח״כ ſonat אַחַר כֵּן vel אַחֲרֵי כֵן Poſt hoc, vel, Poſtea.

ארע״ה ſonat אָמַר דָּוִד עָלָיו הַשָּׁלוֹם dixit Dauid, ſit ſuper eum pax.

אח״ול ſonat אָמְרוּ חֲכָמִים זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה dixerunt ſapientes, quorum memoria eſt in benedictione.

א״ז ſonat אָמַר זֶה vel אִם זֶה Dixit iſte, vel, ſi hoc eſt.

אז״ל ſonat אָמְרוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה dixerunt, quorum memoria in benedictione eſt.

א״י ſonat אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל terra Iſrael.

א״כ ſonat אִם כֵּן ſi ita eſt, ergo, igitur. ſonat etiam אַחַר כָּךְ poſtea. ſic vtitur ea Chimchi in Iohelem prophetã.

א״ל ſonat אָמַר לָהֶם vel אָמַר לוֹ vel אָמְרוּ dixit eis, dixit ei, dixerunt. & in Thargumaico ſermone profertur ſic אֲמַר לֵיה & dixit ei.

א״מר ſonat אָמַר רַבִּי dixit Rabi, vel Magiſter.

א״יה ſonat אִם יַעֲזוֹר יְהוָה ſi iuuerit Dominus.

אע״ג ſonat אַף־עַל־גַּב quanto magis; cum, licet, quamuis.

אע״נע ſonat אַבְרָהָם עֶזְרָא נוּחוֹ עֵדֶן Abraàm Abèn Ezrà, qui requieſcat in paradiſo.

אע״ף & cum Iòd ſolet ſcribi אע״פי ſonat אַף־עַל פִּי licet, quamuis. Adijcitur aliquando כ׳ vt אע״פכ ſonat אַף־עַל פִּי כֵן quamuis ita ſit.

א״ף ſonat אֶפֶס non, præter.

אפש׳ ſonat אֶפְשָׁר poſsibile eſt, poteſt.

א״ר ſonat אָמַר רַב dixit Magiſter.

ארי״בל ſonat אָמַר רַבִּי יְהֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי dixit magiſter Ioſuè filius Leui.

אש״עה ſonat אָמַר שְׁלֹמֹה עָלָיו הַשָּׁלוֹם dixit Salomòn, ſit ſuper eum pax.

אכ״יר ſonat אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן Amen ſic ſit beneplacitum; ſic placeat, vel libeat Domino. quod eſt optantis.

א״מ ſonat אֶרֶץ מִצְרַיִם terra Aegypti.

אמ״ת ſonat אִיּוֹב מִשְׁלֵי תְּהִלִּים Iob, Prouerbia, & lib. Pſalmorum

אמ״אח ſonat אחר מלא אחר חסר alterum plenum eſt, alterum deficiens.

א״נ ſonat אם נאמר ſi dixerimus.

אנ״ק ſonat אונקלוס Vnchelos: Caldæus Interpres Pentateuci, cuius auctoritas apud Hebræos omnes maxima eſt.

אנ״ך ſonat אוריתא נביאים כתובים lex, Prophetę & Pſalmi.

אס״ף ſonat אתנח סוף פסוק Atnach, ſoph paſsuch, ſunt duo accentus hæbraici.

א״ע ſonat אבן עזרא Abèn Ezra, qui commentatus eſt Scripturam omnē, & in Philoſophia exercitatiſſimus fuit.

א״ק ſonat אכתיב קשה & cum Vâu ſolet ſcribi; ſignificat, ſcriptum, vel ſcriptura dura eſt, ideſt, eſt difficilis, vt intelligatur, & indiget ſtudio. Eſt obſcura. Qua abbreuiatura vtuntur, cum in Talmud, vel in alijs libris alter alteri obijcit locum ſcripturæ, qui quæſtionem reddit difficilem. ſonat etiam אמר קרא dixit Scriptura, vel, dicit textus ſcripturæ. appellant autem Talmudiſtę מקרא textum ſcripturæ.

אר״זל ſonat אמרו רבותינו זכרונם לברכה dixerunt Magiſtri, vel Rabini noſtri, quorum memoria eſt in benedictione. & cum Vâu ſonat ואם האמר vel אם תאמר ſi dixeris.

א״ת ſonat

אקב״ו ſonat אשר קדשנו במצותיו וצונו quod eſt: Qui ſanctificauit nos in præceptis ſuis, & illa pręcepit nobis. loquuntur de Deo.

Littera ב.

ב׳ In numeris ſignificat duo, & cum duobus punctis ſuper poſitis ita ב̈ vel virgula infra, ita ב ſignificat, duo millia.

בב״א ſonat בית אב vel באחד domus patris, vel in vno, vel in primo.

באת״בש ſonat vt ſcripta eſt. Sed nota primam ב eſſe ſeruilem. per hanc vero dictionem beatbaſc ſignificat conuerſionem oppoſitam litterarum alphabeti.

ב״ב ſonat בבית in domo, vel ſonat בבא בתרא Tractatus in Talmud, qui dicitur, porta poſtrema, & eſt titulus libri.

כ״ג ſonat בשלשה in trib⁹, quia littera ג ſignificat in numeris, tria.

ב״ה ſonat בעזרת האל vel בגבורת יהוה Cum auxilio Domini, vel Ex decreto, ex ſententia, vel diſpoſitione Dei.

ב״ד ſonat בֵּית דִּין domus iudicij, vel iudicis: Forum Ciuile, & Eccleſiaſticum.

ב״מ ſonat בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים vel אוֹמְרִים quibus, vel qualibus verbis dicta ſunt) vel: quid ſibi volunt verba hæc?

בד״ה ſonat בְּדִבְרֵי הַיָּמִים in libro Paralipomenon, vel, In verbis dierum.

ב״ה ſonat:
- בֵּיאוּר הַמִּלָּה idest, Expoſitio dictionis.
- בֵּית הִלֵּל domus Ellel, vel, familia Ellel, viri cuiuſdam celebris in Talmud.
- בֵּית הַמִּקְדָּשׁ domus ſanctuarij.
- בֵּית הַכְּנֶסֶת Domus ſynagogæ.
- בַּעַל הַבַּיִת Dominus domus, vel poſſeſſor domus.
- בָּרוּךְ הוּא ipſe (ſcillcet Deus) benedictus.
- בְּעֶזְרַת יְהוָֹה cum auxilio Dei.
- בַּיהוָֹה cum Deo. vel בה׳ idest, cum quinque.

ב״ו ſonat בָּשָׂר וָדָם idest caro & ſanguis. ſignificant hac frequentiſſima abbreuiatura, hominem, qui eſt compoſitus ex carne, & ſanguine, vel etiam quæcunque conſtant ex carne, & ſanguine. ſcribitur etiam ſic בוד.

ב״ח ſonat בַּעֲלֵי חַיִּים viuentia, vel animantia prædita vita. ſcribitur cum ה ſic בה״ח & cum ע in medio ſic בע״ח idem ſignificant.

ב״י ſonat בֵּית vel בְּיוּד domum, vel, cum decem.

ביא״ו בָּרוּךְ יְהוָה אָמֵן וְאָמֵן benedictus Dominus, vel laudetur Dominus in æternum, Amen & Amen.

במ״ש ſonat בְּמִלּוֹת שׁוֹנוֹת cum dictionibus diuerſis, vel mutatis. hac vtitur R. Dauid frequentiſſime in commentarijs ſuper propheras.

בנל״כ ſonat בָּרוּךְ נוֹתֵן לַיָּעֵף כֹּחַ benedictus, qui dat laſſo virtutem. hic verſiculus eſt apud Eſaiam cap. 40.

בע״ה ſonat בְּעֶזְרַת יְהוָֹה vel הָאֵל cum auxilio Dei, vel בְּעֶזְרַת הַצּוּר.

בע״ח ſonat בְּעִנְיָן הַזֶּה vel בְּעוֹלָם הַזֶּה in negotio iſto, vel: in iſta ſignificatione, vel, in hoc mundo.

בע״ע ſonat בַּעֲוֹן עֲבוֹדַת אֱלִילִים in, vel, cum peccato idololatriæ.

ב״ר ſonat בְּרֵאשִׁית רַבָּה Geneſis expoſitio magna, vel ſonat בַּר רַבִּי filius magiſtri N.

בר״ה ſonat בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה in capite anni, vel, in principio anni.

ברז״ל ſonat בְּמַאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה in tractatu noſtrorum magiſtrorum, vel: in ſermone Rabinorum, quorum memoria eſt in benedictione.

ב״ש ſonat בֵּית שַׁמַּאי Domus Sciammai, ſiue Schola Sammai, doctoris cuiuſdam celebris in Talmud.

בב״ר ſonat בְּבְרֵאשִׁית רַבָּה in libro magnæ expoſitionis in Geneſ.

ב״ס ſonat בְּסֵפֶר in libro.

Littera ג.

ג In numeris valet, tria; cum punctis ſuperpoſitis ita ג̈ vel ſic ג cum virgula infra, valet, Tria millia.

ג״ה ſonat גֵּהִינָּם infernus, Tartara, gehenna.

ג״ז ſonat גַּם זֶה etiam iſte. ſonat גְּזֵרָה ſententia, vel decretum.

ג״מ ſonat גִּיאמַטְרִיָּא ſignificat Arithmeticam, eſt enim ſecundum Haruch quando pro dictione אֶחָד ſcribunt tantum litteram א & pro מֵאָה quod ſignificat, centum, ſcribunt p litteram. Vel גִּמַטְרִיָּא ſignificat reuolutiones anni apud illos, & quatuor ingreſſus Solis in quatuor ſigna cæleſtia, vel Zodiaci facientis iſto ingreſſu mutationem anni, vt frigus, æſtas, Autumnus, Ver; & quia hoc non poſſunt ſcire ſine Geometria, vel Arithmetica. Hæc eſt expoſitio R. Dauid de Pomis in ſuo Dictionario. Ego dicerem eſſe nomen Græcum *Geometriam* ſignificans, quo illi ad aliud ſignificandum vtuntur in eorum gloſſis: nec ſignificant Geometriam, ſed artem quandam Cabaliſticam, qua numerando litteras duarum dictionum, ſi inuenerint numeros æquales, dicunt illas duas dictiones idẽ ſignificare per גִּמַטְרִיָּא idest, per Geometriam, quam nos ſupra Arithmeticam vocamus, & melius conſonat illi arti numerandi apud eos frequenti, & difficili. plura apud alios.

גנ״ת ſonat גִּימַטְרִיָּא נוֹטָרִיקוֹן תְּמוּרָה hæ ſunt tres partes Cabalæ, quas iſto modo appellant, dictum eſt de primæ dictionis ſignificatione. De ſecunda quæ eſt נוֹטָרִיקוֹן varij varia ſentiunt. ſed ſcito notarios apud Hebræos vocari נוֹטָרִין artem vero notarij נוֹטָרִיקוֹן eſt ergo נוֹטָרִיקוֹן ars quædam ſcribendi, quia iſte mos Notariorum abbreuiare dictiones, & ſcribere duas vel tres litteras volentes denotare dictionem integram, & vnaquæque illarum ſignificat vnam dictionem. Hæc eſt ex-

poſitio

poſitio R. Salomonis. Eſt ergo נוטריקון *Nota*, cuius chara-cteres omnes ſignificant aliquam dictionem, quæ vernacula lingua dicitur, littera per partes, vt quando ex vna dictione duæ fiunt, quod vocamus, Cifra. Exemplum, ſi vis, proferam, habes in magna expoſitione in Geneſim, quæ vocatur בראשית רבה exponentes locum illum Geneſis 21. Plantauit אשל in Berſabée, dicũt ipſi dictio אשל eſt נוטריקון ideſt omnes litteræ ſignificant dictiones, א ſignificat אכילה ideſt cibum, ש ſignificat שתיה potum, ל ſignificat לויה ſocietatẽ, vel לבושה. Veſtem vides in hoc exemplo quid vocant Hebræi נוטריקון. De תמורה vide alios, qui agunt de hac re, ſignificant enim artem, qua quis doctus ſcit mutare characteres vnius dictionis in alios, quod eſt in vſu apud illos.

ג״ע ſonat גן עדן paradiſus voluptatis, vel ſonat גלוי עריות ideſt reuelatio turpitudinum, & pudendorum.

ג״ש ſonat גזרה שוה ſententia æqualis, vel, ſimilis.

Littera ד.

ד In numeris valet quatuor, & cum punctis vel virgula 4000. & ſic faciunt in reliquis vſque ad litteram י Iód.

ד״א ſonat דבר אחר alius ſermo, verbum aliud; ſiue, alia gloſſa, vel, Alia expoſitio: Alius intellectus.

דב״ק ſonat דבבא קמא portæ primæ. eſt Tractatus in Talmud.

ד״ה ſonat דברי הימים verba dierum, vel Paralipomænon. ſonat דברי המחבר verba authoris, ſonat דברי הכותב verba ſcriptoris.

ד״ז ſonat דבר זה verbum hoc, hoc factum.

ד״ח ſonat דברי חכמים verba ſapientum.

ד״י ſonat דבר יהוה vel דברי Verbum, verba Domini.

ſonat דרך משל via exempli, vel parabolæ, vel ſimilitudinis, vel, exempli gratia, aut, eſt exemplum.

ד״כ ſonat דרך כלל via vniuerſali, vel, Vt concludam.

דע״ה ſonat דוד עליו השלום Dauid, ſit ſuper eum pax.

ד״ר ſonat דברי רבי verba magiſtri vel Rabini, ſonat etiam דברים רבה hoc eſt, Expoſitio magna in Deuteron.

דרז״ל ſonat דרשו חכמים זכרונם לברכה Expoſuerunt ſapiẽtes, quorum memoria eſt in benedictione.

ד״ת ſonat דברי תורה verba legis.

ד״ש ſonat דִּבְרֵי שָׁלוֹם verba pacis.

Littera ה.

ה In numeris valet quinque; cum punctis, quinque millia.

הא״ע ſonat הֶחָכָם אִבֶּן עֶזְרָא ſapiens Abèn Ezrà.

ה׳ ſonat יְהֹוָה Deus.

הב״ד ſonat הַבֵּית דִּין Domus Iudicij, vel Iudicis.

הקב״ה ſonat הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא Deus ipſe benedictus.

הה׳ ſonat הוּא הַדַּיָּן ille iudex, ſonat הַסֵּפֶר הָרִאשׁוֹן liber primus.

הה׳ ſonat הַסֵּפֶר הַזֶּה liber iſte.

הה״ד ſonat הָדָא הוּא דִּכְתִיב hoc eſt quod ſcriptum eſt, vel hoc eſt quod diximus, vel ſcripſimus.

ה״ו ה״י ſonat הוּא: הִיא ille, illa.

הל״ל ſonat הָיָה לוֹ לֵאמֹר debebat dicere, fuerat ei dicendum. ſcribitur item הל״ל & idem ſonat, idemq. ſignificat.

הכ״כ ſonat הַכָּבֵד Graue.

ה״מ ſonat הָנֵי מִילִין vel מִילֵי iſti ſermones.

הכ״רא ſonat הֵיךְ מַה דְּאָמַר ſecundum, vel, iuxta illud quod dixit, dicit.

המ״רא ſonat הֵיךְ מַה דְּאָמַר eadem cum ſuperiori abbreuiatura.

ה״נ ſonat הָכִי נַמִּי ſic etiam.

הנ״כ ſonat הַנָּבִיא propheta.

הנ״ל ſonat הַנִּזְכָּר לְמַעְלָה commemoratum eſt ſupra, vel, Cuius mentionem fecimus ſupra.

הנ״ר ſonat הַנָּדִיב רַבִּי Ingenuus, liberalis magiſter, ſonat etiam הַנִּרְאֶה Videtur.

הפ״ע ſonat הַפּוֹעַל verbum.

ה״ק ſonat הַקָּדוֹשׁ ſanctus.

הש״י ſonat הַשֵּׁם יִתְעַלֶּה Deus exaltatus, vel excelſus, vel exaltandus. & ſonat cum ה in fine, ſic השי״ת Deus benedictus, vel qui eſt benedictus.

הראב״ע ſonat הָרַב רַבִּי אַבְרָהָם אִבֶּן עֶזְרָא Doctiſſimus magiſter Abrahàm Abèn Ezrà.

הרד״ק ſonat הָרַב רַבִּי דָּוִד קִמְחִי Doctiſsimus magiſter Dauid Chimchi.

הרמב״ם ſonat הָרַב רַבִּי מֹשֶׁה בַּר מַיְמוֹן Doctiſsimus Magiſter, vel Rabi Moyſes filius Maimòn.

הרמ״ב ſonat הרב רבי משה בר נחמן doctiſsimus magiſter Moiſes filius Naaman.

הרמ״כ ſonat הרב רבי משה בר דוד Doctiſſimus Rabi Moſes filius Dauid.

הרא״ש ſonat הרב רבי אשר Doctiſsimus magiſter Aſcièr.

הרב״י ſonat הרב רבינו יעקב doctiſsimus magiſter noſter Iacob.

הר״ת ſonat הרב רבי תם doctiſsimus magiſter noſter Tam.

Littera ו.

ו׳ In numeris valet ſex.

וג׳ ſonat וגומר & cætera, vel, perfice quod reſtat.

וכ״א ſonat וככל אחר & in vnoquoque, vel in ſingulis.

וה״א ſonat והיינו אך & hoc eſt certe illud.

ור״ל ſonat ודי למבין & ſatis eſt intelligenti.

וי״ל ſonat ויש לפרש & poteſt exponi. vel, eſt expoſitio altera : eſt reſpondendum, ſonat ויש לומר & poteſt dici.

ול׳ ſonat ולמד & docuit, vel didicit. ſonat ולומר & dicendum eſt. hac vtuntur, cum ſoluunt obiectiones, & argumenta.

וכת״י ſonat וכן תרגם יונתן & ſic expoſuit, vel tranſtulit Ionatas.

וי״מ ſonat ויש מפרשים ſunt qui exponunt.

וי״א ſonat ויש אומרים ſunt qui dicant.

וה״ש ſonat והוא הוא שאמר & hoc eſt, quod dixit.

ויק״ר ſonat ויקרא רבה idest, Expoſitio magna in Leuiticum.

וכו׳ ſonat וכולי & cætera. hanc & וגומר apponunt, cum citant verſus Scripturæ non integros.

וצ״ע ſonat וצריך עיון & indiget conſideratione, vel ſtudio, vel eſt animaduertendum.

ופרש״י ſonat ופירש רבי שלמה ירחי & expoſuit magiſter Salomon Iarchi.

וג״ח ſonat וגמילות חסדים vel וגמול חסדים & retributio miſericordiarum, vel eleemoſynæ.

Littera ז.

ז׳ In numeris valet ſeptem, cum duobus punctis, vel virgula ſubtus poſita valet 7000.

ז״א ſonat זה אמר hic dixit, ſonat זה אומר hic dicit.

ז״כ ſonat זמן כמה Quando? vel quo tempore?

ז״ה ſonat זה הדבר hoc eſt verbum, vel hic eſt ſermo.

זנ״כ ſonat זה גם כן etiam hic, vel hoc etiam ſic.

ז״ל ſonat זִכְרָם לִבְרָכָה vel זִכְרוֹ memoria eius in benedictione. hac vtuntur, cum citant aliquem Rabinum, vel multos ſimul, & apponunt hanc tum in ſingulari, tum in plurali, quod ex antecedentibus cognoſces. ſonat etiam זֶה לְשׁוֹנוֹ hæc ille. vel, hic eſt ſermo eius. vel, hæc ille dicit. ſonat etiam זָכוּר לַטּוֹב commemoratus in bonum,

זצ״ל ſonat זֵכֶר צַדִּיק וְזַרְעוֹ לִבְרָכָה memoria iuſti, & ſeminis eius ſit in benedictione. ſcribitur etiam ſic זצ״ל & ſonat זֵכֶר צַדִּיק לִבְרָכָה memoria iuſti in benedictionem.

וש״ה ſonat זה שֶׁאָמַר הַכָּתוּב hoc dixit Scriptura. vel, hoc eſt illud quod voluit ſignificare innuere Scriptura ſancta.

Littera ח.

ח׳ In numeris octo cum duobus punctis, & virgula, & octo millia.

ח״ו ſonat חַס וְשָׁלוֹם idest, miſericordia, & pax, vel, parce, & pax. vel, abſit hoc ab alio. vel, hoc nefas eſt dicere pace aliorum. & vtuntur in ſermone, vel rei abſurdæ, vel rei impoſſibilis in aliquo, vel quando volunt remouere ab aliquo mala.

חז״ל ſonat חֲכָמִים זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה ſapientes, memoria quorum ſit in benedictione.

חל״ב ſonat חֵרֶם לְזָרִים בְּנָחָשׁ, anathema ſit alienis iuxta ſerpentem, vel cum ſerpente deſtruantur alij, quo ſermone maledicere, vel excommunicare ſolent omnes gentes præter ſe.

Littera ט.

Non eſt in ea, niſi numerus nouem, & 90000. & nullam habet abbreuiaturam.

Littera י.

י׳ In numeris decem valet.

י״י ſonat יְהֹוָה vel אֲדוֹנָי Deus, Dominus.

י״א ſonat יֵשׁ אוֹמְרִים ſunt qui dicant.

יוה״כ ſonat יוֹם הַכִּפּוּרִים dies expiationum, vel veniæ peccatorum.

יו״ט ſonat יוֹם טוֹב dies bonus, vel dies feſtus.

י״ל ſonat:
- יֵשׁ לֵאמֹר Dicendum eſt.
- יֵשׁ לְפָרֵשׁ eſt exponendum.
- יֵשׁ לְהַקְשׁוֹת eſt argumentum, vel, in controuerſiam dubium vocari poteſt, vel eſt ad arguendum, vel, poteſt quis argumentari.
- יֵשׁ לִשְׁאוֹל poteſt quærere, vel interrogandum eſt.
- יֵשׁ לְתָרֵץ eſt ad ſatisfaciendum, vel poſſet reſolui argumentum directè.

י״מ ſonat יֵשׁ מְפָרְשִׁים ſunt qui exponunt.

ישׂ׳ ſonat יִשְׂרָאֵל Iſrael.

יומ״ה ſonat יָצָא מִן הַכְּלָל exiuit ex ordine: præter regulam eſt.

יש״צ ſonat יִשְׁמְרֵנוּ צוּרֵנוּ cuſtodiet nos Deus noſter.

יצה״ר ſonat יֵצֶר הָרָע fomes malus.

יצ״ו ſonat יִשְׁמְרֵנוּ צוּרֵנוּ וִיחַיֵּינוּ cuſtodiat nos Deus noſter, & viuificet nos.

יו״ת ſonat יוֹנָתָן תִּרְגֵּם Ionatas gloſſauit, tranſtulit, vertit.

ית׳ ſonat יִתְבָּרַךְ vel יִתְעַלֶּה ideſt, Deus benedictus, vel laudandus.

יתקק ſonat יְשַׁעְיָהוּ תְּרֵי עֲשַׂר קִינוֹת קֹהֶלֶת Eſaias, Duodecim Prophetæ minores, Lamentationes, & Eccleſiaſtes.

יר״ה ſonat יָרוּם רוּם הוֹדוֹ extollatur altitudo laudis eius, vel extollatur maieſtas decoris eius. loquuntur de Deo, & de Principibus, vel ſublimioribus viris, & de Rabinis ſuis.

י״ש ſonat יִמַּח שְׁמוֹ deleatur nomen eius.

Littera כ.

כ. In numeris valet viginti, & ך finalis 500.

כ״א ſonat כִּי אִם niſi, ſed. ſonat כָּל אֶחָד vnuſquiſque.

כאשׂ ſonat כַּאֲשֶׁר quemadmodum, ſicut, ceu.

כ״ג ſonat כֹּהֵן גָּדוֹל Sacerdos magnus, ſonat כְּנֶסֶת גְּדוֹלָה Eccleſia, vel Synagoga magna.

כ״ד ſonat כָּל דָּבָר omne verbum, totus ſermo. ſonat כְּמוֹ דְּאָמַר vt dixerat: vel abſolutè ſignificat viginti quatuor.

כ״א ſonat כמו דאת אומר ſicut tu dicis,vel ſecundum quod dicis. ſonat כמה דאומר ſecundum id quod ait.

כ״ה ſonat כן הוא ita ipſe eſt, vel ita ſe habet,vel, vigintiquinque. qua inſinuant litteras vnius verſiculi Deut. 6. 7. contentas in illo, Audi Iſrael Dominus,&c.

כה״א ſonat כן הוא אמר ita ille dixit, vel כן הוא אומר ita dicit, hæc ille.

כה״ג ſonat כהאי גוונא ad hunc modum. vel, & id genus, & ſcribitur cum Vâu in principio וכה״ג ſonat etiam כהוגן ſicut decet.

כ״ז ſonat כל־זה hoc totum, omnia iſta.

כ״כ ſonat:
- כל־כך vſque adeo, in tantum, hoc totum, tamen, & ſcribitur cum ו Vâu ſic וכ״כ & ſonat idem. ſed ſonat alibi וכל כרכן & omnia huiuſmodi.
- In Maſſeros ſonat כן כתיבין ita ſcribuntur, vel כן כתיב ita ſcriptum eſt.

כ״ל ſonat כלומר quaſi dicat.

כל״ח ſonat כלהון חסרים vel כלו omnia ſunt defectiua,vel deficientia.

כ״ל ſonat כל לשנא vel כל לשון omnis lingua,ſermo.

כ״מ ſonat כבוד מעלת gloria dignitatis.

כמ״ר ſonat כבוד מעלת רבי gloria celſitudinis Rabi,vel Magri.

כמהר״ר ſonat כבוד מעלת הרב רבינו gloria dignitatis, vel celſitudinis doctiſsimi Magiſtri,Magiſtri noſtri.

כמ״ש ſonat כמו שאמר ſicut ſcripſit, vel dicit.

כ״ק ſonat כל קריה Tota ſcriptura,vel כל קריאה idem.

כ״ש ſonat כל שכן quanto magis? vel, à fortiori.

כש״א ſonat כשאמרת ſicut,vel, ſecundum quod dixiſti.

כ״ת ſonat כתוב ſcriptum eſt,vel כתב ſcriptura.

Littera ל.

ל׳ In numeris facit triginta.

ל״א ſonat לשון אחר lingua alia, expoſitio, alius modus, & in plurali Expoſitio aliorum, vel, aliæ expoſitiones. ſonat לשון אשכנז lingua Germanica,vel Heluetia.

לא״י ſonat לארץ ישראל In, vel ad terram Iſrael.

ל״ד ſonat לית דכוותיה eſt ſimilis illi.

למה״ד ſonat למה הדבר דומה cui rei aſſimilatur? ſolet etiam ſcribi

ſcribi cum ם ſic למה״ר & ſonat & ſignificat idem.

לכ״א ſonat לָכֵן אָמַר vel לְכָךְ propterea, vel, idcirco dixit. ſonat etiam לְכָל אֶחָד vnicuique, & ſcribi ſolet cum Vau in principio.

לכ״נ ſonat לְכָךְ נֶאֱמַר propterea dictum eſt: ſonat etiam לִי נִרְאֶה Mihi videtur. ſed prima ſolet ſcribi cum כ ſic לכ״נ & idem valet.

לס״ת ſonat לְסֵפֶר תּוֹרָה In libro legis.

לע״ש ſonat לְעֶרֶב שַׁבָּת ad Veſperam Sabbathi.

לעה״ב ſonat לְעוֹלָם הַבָּא in ſæculo futuro.

לע״ד ſonat לְעַיֵּן דֶּרֶךְ vt ſtudeat modum.

לפ״ך ſonat לְפִיכָךְ Idcirco, propterea, propter hoc.

לפ״ק ſonat לְפְרָט קָטָן ſecundum numerum minorem. vocant numerum minorem centenarios numeros ſequentes milleſimos. Et ſolent dicere: Liber hic editus fuit anno a creatione mundi 4462. ſecundum numerum minorem, & hoc ita ſcribunt in principio ſuorum librorum, נדפס כשנת תס״ב לפ״ק idest fuit editus anno 462. (& relinquunt milleſimum) ſecundum numerum minorem, qui eſt 462.

לש״ש ſonat לְשֵׁם שָׁמַיִם Deo, vel Deum.

Littera מ.

ם In numeris valet quadraginta, ם finalis valet 600.

מ״א ſonat מִשְׁקָל אַחֵר pondus aliud, ſiue forma, vel alterius generis. ſonat etiam מִדְרָשׁ אַגָּדָה expoſitio Agheda, quæ eſt circa Talmud. ſonat מִכָּל אֶחָד de vnoquoque, ab vnoquoque.

מג״ו ſonat מִגְּזֵרָה ex ordine, ſiue decreto.

מג״ש ſonat מִגִּרְסַת שְׁמוּאֵל ex doctrina Samuelis.

מ״ד & ſolet ſcribi cum Aleph א ſic מ״א ſonat מַן דְּאָמַר id quod ille dixit, & ſonat מַה דְּאַתְּ אוֹמֵר id quod tu dicis.

מאג״ד ſonat מִדְרָשׁ אַגָּדָה expoſitio Agheda, cuiuſdam expoſitionis in Talmud nomen.

מ״ט ſonat מַאי טַעְמָא Interrogatiue ſcilicet legitur, vel exponitur, ſonat מַה טַּעַם quæ eſt ratio? Cur? Quare?

מנ״ל ſonat מְנָה לָן Vnde nobis hoc? vel; Vnde colligitur hoc?

מ״ה ſonat מַלְכוּת הָרִשְׁעָה Regnum impietatis. ita vocant Regnum Romanorum. ſonat מְאוֹרַת הַגּוֹלָה lumen captiuitatis. Eſt epithetum R. cuiuſdam Gherſcionis nomine qui aperientibus litteras alienis anathema impoſuit. Vnde litteras obſignatas extra ita ſignant, ואסור לזרים כחרם דרגמ״ה Prohibitum ſit alienis ſub anathemate R. Gherſcionis qui lumen captiuitatis fuit.

מ״מ ſonat מִכָּל מָקוֹם nihilominus, Attamen. tamen.

מ״ס ſonat מַסָּרָה הַגְּדוֹלָה Meſara magna, liber eſt Talmud.

מ״פ ſonat מֶצַע פָּסוּק medium, medietas verſus.

מלה״ר ſonat מָשָׁל לְמָה הַדָּבָר דּוֹמֶה Exemplum (ſcilicet affer huius) cui nam rei aſſimilatur? hoc ſcilicet quod dixit vel dixiſti. Ecce exemplum.

מ״ק ſonat מִקְרָא קוֹדֶשׁ ſolemnitas celebris, ſeu conuocatio celebris, vel feſtum ſanctum; feſtum ſolemne.

מ״ר ſonat מָרַת domina,

מרע״ה ſonat מֹשֶׁה רַבֵּינוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם Moyſes magiſter noſter. ſit ei pax.

מ״ק ſonat מִשְׁקָל numerus, menſura, pondus, modus.

מ״ת ſonat מַתַּן תּוֹרָה donum, Datio legis. ſcribitur cum ם in principio, & idem valet.

Littera נ.

נ In numeris valet quinquaginta; finalis valet 700.

נ״א ſonat אֶבֶן idest, Aben Ezra.

נ״א ſonat נֶאֱמַר vel נֹאמַר dictum eſt, vel dicemus. (plur.

נ״א ſonat נוּסְחָא אַחֲרִינָא vel אַחֶרֶת Codex alius, vel aliud exem-

נ״נ ſonat נִינְוֵה Niniue, ſonat נְבוּכַדְנֶאצַּר Nabucdonoſor.

נ״כ ſonat נְבִיאִים כְּתוּבִים Propheta, vel pſalmi, vel Agiographa.

נ״ע ſonat נוּחוֹ עֵדֶן requies eius ſit paradiſus; vel eſt,

נ״ל ſonat נִרְאֶה לִי videtur mihi. ſonat נִזְכַּר לְמַעְלָה fuit commemoratum ſuperius, ſonat נוּכַל לוֹמַר poſſumus dicere.

נ״ר ſonat נִרְאֶה videtur.

נ״מ ſonat נַפְקָא מִנֵּהּ ſequitur inde: vel, infertur ex hoc.

נר״ו ſonat נִשְׁרָא רוּחֵיהּ וְסַיְיעֵיהּ cuſtodiatur ſpiritus eius, & adiuuetur.

Littera

Littera ס.

ס׳ In numeris valet ſexaginta. In Biblijs vero ſignificat ſequentem narrationem cohærere priori, & hanc vocāt סְתוּמָה clauſus eſt, ſcilicet tractatus, ſermo iſte cum ſuperiori.

ס״א ſonat סֵפֶר אַחֵר alius liber.

ס״ד ſonat סָלְקָא דַעְתָּךְ aſcendit in mentem tuam? cogitaſti hoc?

ס״ו ſonat סוֹף finis.

ס״פ ſonat סוֹף פָּסוּק finis verſiculi.

ס״ל ſonat סְבִירָא לֵיה opinatur ille, vel, opinio illius eſt.

סכ״לי ſonat סְמִיכוּת הַבּוּי כִּנּוּי יְדִיעָה coniunctio genitiui, pluralis, pronomen, notificatio, ſeu articulus, ſiue Hè demōſtratiua.

ס״ת ſonat סֵפֶר תּוֹרָה liber legis, ſonat סוֹף תֵּיבוֹת finis dictionū.

Littera ע.

ע׳ In numeris valet 70.

ע״א ſonat עִנְיָן אַחֵר alia ſignificatio, vel aliud negotium, vel alia res. ſonat עֲבוֹדָה אַחֶרֶת alia ſeruitus, vel idolatria. ſonat עָוֹן אֶחָד vnum peccatum.

עאכ״ו ſonat עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה Quāto magis. vel vnum ex tot & tot. hac vtuntur hoc modo לֹא רָצָה לְדַבֵּר הַשֶּׁקֶר עאכ״ו idest, noluit loqui falſitatem, etiam vnum ex multis, ideſt quamuis poſſet dicere aliquam, noluit vel vnam ex multis. Scribitur etiam ſic על אכ״ו & idem ſignificat. Vtuntur alio modo, v, g. ſi non licet hoc עאכ״ quanto magis & illud quod minus eſt, vel maius malum.

ע״גם ſonat עַל גַּב מִזְבֵּחַ ſuper, vel in ſuperficie altaris.

ע״ד ſonat עַל דֶּרֶךְ iuxta viam, vel, iuxta modum, vel, iuxta illud.

ע״דם ſonat עַל דֶּרֶךְ מָשָׁל iuxta viam parabolæ, vel, exempli gratia, vel, vt afferam exemplum.

ע״ה ſonat { עָלָיו הַשָּׁלוֹם ſuper eum pax.
עוֹלָם הַזֶּה mundus iſte, vel ſæculum hoc.
עִנְיָן הַזֶּה hæc ſignificatio, vel hoc ſignificatum, vel hoc negotium, vel hæc res.
עוֹלָם הַבָּא ſæculum futurum.
עֵין הַקּוֹרֵא oculus legentis.
עֵדֶן הָעֶלְיוֹן deliciæ ſuperiores, vel paradiſus ſuperior. }

ע״ז ſonat עֲבוֹדַת זָרָה cultus alienus, vel cultura Idolorum, vel Idololatria.

עים

עי״מ ſonat על ידי מקרה per accidens.

ע״י ſonat על ידי per manus, vel, opera, miniſterio, beneficio, medio, occaſione, & per illum, vel te.

עכ״ז ſonat עם כל זה cum toto iſto, vel, omni iſto modo, breuius & elegantius ſignificat, Tamen, attamen.

ע״כ ſonat עד כן huculque ille.
ſonat על כן idcirco, propterea.

עמ״ש ſonat על משקל iuxta pondus, vel ſecundum formam, & ſimilitudinem.

ſonat על מנת hac conditione, hoc pacto.

עכ״ל ſonat עד כאן לשונו hęc ille (ſcilicet) dixit, vel hæc ſunt verba illius.

עמ״י עשו״ ſonat עזרי מעם יהוה עושה שמים וארץ Auxilium meum à Domino, qui fecit cælum, & terram. Eſt, verſus Pſal. 103. ſolet ab eis in principio librorum poni.

ע״צ ſonat על צד iuxta latus, iuxta, ex parte, per vel pro.

ע״פ ſonat על פי iuxta iudicium, vel ſententiam, vel iuxta interpretationem, ſeu declarationem, vel, ſecundum.

ע״ש ſonat ערב שבת Veſperæ ſabbati. ſonat עיין שם ſtude, vide ibi. ſonat עם שלום cum pace, ſonat על שם de nomine, vel pro eo, quod. ſonat etiam & legitur על שום idest, eo quod, ob id, idcirco, propter hoc, propter.

עע״א ſonat עובדי עבודה אחרת ij qui ſeruiunt Dijs alienis, vel idolatris, vel gentilibus. falſo enim autumant, & credunt Hebræi omnes ipſis exceptis, ſeruire dijs alienis, vel Idolatriæ cultores eſſe.

עכו״ם ſonat עובדי כוכב ומזלות qui ſeruiũt ſtellis, & planetis cęli.

Littera פ.

פ׳ In numeris 80. finalis valet 800. In Biblijs ſignificat ſequentem narrationem eſſe diuerſam à ſuperiori, vel non cohærere, & ita ſonat פתוחה idest aperta, vel diuiſa narratio.

פ״א ſonat פירוש אחר alia expoſitio, & פרקי אבות Capita, ſeu Sententiæ Patrum. Eſt titulus vel inſcriptio cuiuſdam libri. cum ב in principio poſita ſonat בפרק in capitulo.

פ״ו ſonat פתח וספרא Porta libri.

פ״ק ſonat פרק קמא Capite primo.

פרש״י ſonat פירוש רבי שלמה ירחי vel פירוש Expoſitio magiſtri,

vel

vel Rabini Salomonis filij Iarchi, vel, expoſuit magiſter Salomonis, &c.

פזרקש״ב omnes litteræ ſignificant ſingulas dictiones פ ſonat פָּסוּק versus, ז ſonat זְמַן tempus. ר ſonat רֶגֶל ſolemnitas. ק ſonat קָרְבָּן ſacrificium, ש ſonat שִׁיר canticum ב ſonat בְּרָכָה benedictio.

Littera צ.

צ׳ In numeris valet 90. finalis valet 900.

צ״ע ſonat צָרִיךְ עִיּוּן indiget ſtudio, opus eſt animaduertentia.

צ״ל ſonat צָרִיךְ לוֹמַר dicendum eſt, vel, opus fuit dicere.

Littera ק.

ק׳ In numeris valet centum. ſonat cum virgula ſupra קָשֶׁה durum, obiectio, quæſtio difficilis, ſcrupulus.

ק״ו ſonat קַל וָחוֹמֶר leue, & graue, facile, & difficile: vel ſumitur frequentius pro eo quod dicunt Logici: A minori ad maius valet argumentari.

ק״כ ſonat קְרִי כְּתִיב legitur, vt in textu, vel; Alia lectio, ſcilicet huius, vel alterius loci ſcripturæ.

ק״ה ſonat קְדוּשַּׁת יְהוָה Sanctitas Dei.

ק״ק ſonat קָהָל קָדוֹשׁ Eccleſia, vel ſynagoga ſancta.

ק״ש ſonat קְרִיַּת שְׁמַע lectio Audi, ſcilicet verſus Deut. 6. Audi Iſrael, Deus Deus, &c.

קמ״ל ſonat קָא מַשְׁמַע לָן Quid infertur ex hoc? vel, quid colligimus ex his verbis, vel ex hoc loco nobis?

הקב״ה ſonat הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא ſanctus ipſe Deus benedictus.

Littera ר.

ר׳ In numeris valet 200,

ר׳ ſonat רַב vel רַבִּי Magiſter, vel Rabi.

ר״א ſonat רֹאשׁ caput.

ראב״ע ſonat רַבִּי אַבְרָהָם אִבֶּן עֶזְרָא Rabi Abraham Abèn Ezrà.

רד״פ ſonat רַבִּי דָוִד פֵּירֵשׁ Rabi Dauid expoſuit.

ר״ה ſonat { רְשׁוּת הָרַבִּים licentia, vel venia multorum. / רֹאשׁ הַשָּׁנָה initium anni, vel caput. / רִבּוֹן הָעוֹלָם quod eſt, Dominus mundi, & ſcribitur ſic רב״ע & ſonat idem. }

רז״ל

רג״ל ſonat רבותינו זכרונם לברכה Magiſtri noſtri, quorum memoria eſt in benedictione.

ריב״ז ſonat רבי יונה בן זכאי Rabi Iona filius Zachai.

ריב״ל ſonat רבי יהושע בן לוי Rabi Ioſue filius Leui.

ר״ל ſonat רוצה לומר vult dicere: Significat: ideſt, innuit.

ר״ש ſonat רבינו שלמה magiſter noſter Salomon.

רע״ה ſonat רבינו עליו השלום Magiſter noſter, ſit ſuper eũ pax.

ר״פ ſonat ראש פסוק caput verſiculi.

רש״י ſonat רבי שלמה ירחי Rabi Salomon Iarchi.

ר״ש ſonat רבי שלמה Rabi Salomon.

ר״ת ſonat ראשי תיבות principia, ſeu capita dictionum.

רבש״ע ſonat רבונו של עולם O Domine mundi huius.

רבט״ל ſonat רבי מאיר סבירא ליה Rabi Meir credebat, putabat, illius ſententiæ erat, vel in ea ſententia.

Littera ש.

ש׳ In numeris valet 300.

שב״נ ſonat שם בר נש nomen eſt cuiuſdam hominis.

שב״ד ſonat שבית דין in domo iudicis, vel res quæ fiunt in domo iudicis.

ש״ד ſonat שפיכות דמים effuſio ſanguinis, vel homicidium.

ש״ה ſonat שבת היום Sabbatum hodie ſcilicet eſt.

ש״י ſonat שיהיה quod ſit, id quod erit. ſonat שיחיה qui, vel quæ viuat.

ש״מ ſonat שמע מנה Audis hinc, vel hinc collige, vel audi ex eo.

ש״נ ſonat שנאמר vt ſcriptum eſt, vt dicitur, quia ſcriptum eſt.

ש״ר ſonat שמות רבה Expoſitio magna in Exodum.

שס״ה Importat ſymbolum, vel numerum præceptorum negatiuorum, quæ ſunt 365. quæ ab Hebræis alio nomine dicuntur מצוות לא תעשה ideſt præcepta negatiua, affirmatiua dicuntur מצוות עשה.

ש״ע ſonat שליח צבור Nuncius congregationis, vel Legatus Communitatis.

שצמ״חנכל ſonat שבתי צדק מאדים. חמה נוגה כוכב לבנה Saturnus, Iuppiter, Mars, Sol, Venus, Mercurius, Luna.

ש״ל ſonat שרוצה לומר quod vult dicere.

שׁ״ת ſonat שתחיה quæ, vel qui viuat.
ש״ם ſonat של מזמור Pſalmi: genitiui caſus.
שאח״זל ſonat שאמרו חכמים זכרונם לברכה Quod dixerunt ſapientes, memoria eorum ſit in benedíctione.

Littera ת.

ת׳ In numeris valet quadringenta.
ת״א ſonat תרגום אחר alter Targhum, vel alia verſio Caldaica, & ſonat תרגום אונקלוס Largum Vnchelos, vel interpretatio Vnchelos, quæ etiam apud eos eſt maximi ponderis.
ת״ח ſonat תלמידי חכמים diſcipuli ſapientam. & תא חזי ideſt, veni, vel ſiſte, & vide.
ת״ל ſonat תלמוד לומר doctrina hæc docet, oſtendit, notanter addit, vel vult ſibi hoc ſermo. ſonat תהלה לאל laus Deo. ſonat תרי לשנא duæ ſignificationes, vel duo ſignificata ſunt.
ת״י ſonat תרגום ירושלמי Interpretatio Caldaica Hieroſolymitana. ſonat תרגום יונתן Interpretatio Caldaica Ionatæ, ita habet, quæ apud illos eſt magnæ auctoritatis.
ת״כ ſonat תורת כהנים lex ſacerdotum, vel regulæ ſacerdotum.
תנצב״ה ſonat תהיה נפשו צרורה בצרור החיים ſit anima ſua ligata in faſciculo vitæ viuentium.
תנב״עא ſonat תהיה נפשו בגן עדן אמן ſit anima eius in horto Paradiſo delitiarum. Amen.
ת״ר ſonat תנו רבנן vel רבותינו docuerunt magiſtri noſtri, vel legerunt, vel annunciauerunt, vel iterauerunt dicentes in Academia. hac vtuntur, cum recitant opiniones ſuorum Rabinorum Talmudiſticorum.
כ׳ hac denique virgula ſuperpoſita cuilibet dictioni vtuntur ad denotandum omnes & quaſlibet litteras Alphabeti deficientes a calce dictionum, nempe ה, ם ſæpius ר ת & cæterarum. Exempla paſſim in Comm. Rabb.

FINIS.

Regeſtum.

ab A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z.

A a Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Kk Ll Mm Nn Oo.

Omnia ſunt folia integra, præter V, quod eſt ſemifolium & O o, folium cum dimidio.

ROMAE,
Ex Typographia Bartholomæi Zannetti.
MDCVIII.

Cum facultate Superiorum.

A01 1464171

A01 1464171